SHOUT
SHARE
IT

HERALD OF SCIENCE NO. 23

BURNDY
LIBRARY
Chartered in 1941

GIFT OF
BERN DIBNER

The Dibner Library
of the History of
Science and Technology

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

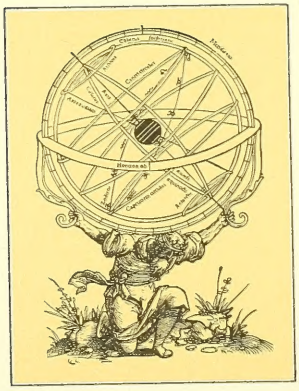

IOACHIMI IVNGII

LVBECENSIS

MED. DOCT. ET GYMNASII HAMBVRG. QVONDAM PROF.

PVBL. ATQVE RECTORIS

OPVSCVLA BOTANICO-PHYSICA

EX

RECENSIONE ET DISTINCTIONE

MARTINI FOGELII

MED. D. IN GYMNAS. HAMB. P. P.

ET

IOH. VAGETII

LOG. ET METHAPH. P.P. IBID.

CVM EORVNDEM ANNOTATIONIBVS

ACCEDIT

IOSEPHI DE AROMATARIIS, ASSISINAT. FAVORINI FIL.

AD

BARTHOLOMEVM NANTI

EPISTOLA

DE

GENERATIONE PLANTARVM EX SEMINIBVS

OMNIA COLLECTA, RECOGNITA ET REVISA NOVISQVE ANNOTATIVNCVLIS ILLVSTRATA

CVRA

IOH. SEBAST. ALBRECHT, M.D.

GYMNAS. CASIMIR. ACAD. QVOD COBVRGI FLORET PHIL. NAT. P. P. O. PHYSIC. DVCAL. PROVINC. ACAD. IMPER. N. C. COLLEGAE.

COBVRGI

SVMTIBVS ET TYPIS GEORGII OTTONIS

TYPOGR. DVCAL. PRIV. 1747.

41
J95
1747
SCD1R8

REVERENDISSIMO,
PERILLVSTRI AC
DOCTISSIMO DOMINO,
DOMINO
STEPHANO,
SACRI ET EXEMPTI
CISTERTIENS. ORDIN. ET MONASTERII B. V. M. DE LANGHEIM
ABBATI DIGNISSIMO SACR. CÆSAR. MAI. SACELLANO INTIMO,

DOMINO
MEO GRATIOSISSIMO.

REVERENDISSIME AC PERILLVSTRIS DOMINE ABBAS

DOMINE GRATIOSISSIME!

Non novum est, quod audeo, REVERENDISSIME DOMINE ABBAS! dum TIBI has DE PLANTIS meditationes, meis qualibus-

buscunque curis auctiores, in tyronum usus recusas, sacras esse jubeo. Idem fecit ex Antecessoribus in muneribus meis, Vir quondam doctissimus GEORGIVS BERGNERVS Phil. & Med. Doctor, Gymnas. Casimir. eo tempore P. P. O. & Civitatis Coburg. Phys. Ordin. ubi sua de Peste aliisque morbis contagiosis, olim populariter hinc inde grassantibus consilia, anno superioris seculi quadragesimo primo, patrio i. e. Germanico stilo, Coburgi typis Ioh. Eyrich impressa

Reverendiſſimo ac doctiſſimo olim Abbati Langheimenſi DOMINO IOHANNI dedicavit. Fuit enim Coburgenſium medicorum a longo jam tempore ea, raro interrupta, felicitas, ut REVERENDISSIMI DOMINI ABBATES LANGHEIMENSES & propriæ perſonæ & R. R. D. D. P. P. in Monaſterio illo Conventus ſanitatem tam tuendam quam reſtituendam illis gratioſe concredere nulli dubitaverint. Devinxit hæc gratia BERGNERVM noſtrum, ut grati devotique animi monumentum

tum positum voluerit publice, per plures annos duraturum. Quod ille fecit, idem & a me faciendum animi gratissimi devinctissimique leges exigere mihi visæ sunt. TVIS enim inprimis Consiliis, GRATIOSISSIME DOMINE! quibus eo tempore REVERENDISSIMVS in tanta dignitate ANTECESSOR, pius ille DOMINVS ABBAS MARTINVS familiariter usus est, factum esse, ut anno hujus seculi XXXII. Perillustris & Reverendissimi illius Domini Abbatis personæ & R. R. D. D. P. P. Conven-

ventus cura ſanitatis mihi concrederetur gratioſe, gratiſſimo recordor animo. Quam provinciam officioſe in me ſuſceptam, ea qua par erat fide & induſtria, ſub TVO etiam, ſapientiſſimo SVCCESSORIS DIGNISSIMI regimine, cui ulterius benedicat illudque ad plures adhuc annos poſteros feliciſſimum eſſe jubeat ſummum Numen, tuitus ſum per aliquot annos feliciter. Quanquam vero poſt hæc & quidem anno XXXIV. Philoſ. Nat. P. P. in Illuſtri noſtro Gymnaſ. Caſimir.

&

& deinde anno XXXVII. Phyſ. Duc. provinc. munerum a Sereniſſimis eo tempore Principibus noſtris, DOMINO CHRISTIANO ERNESTO & DOMINO FRANCISCO JOSIA Ducibus Sax. & reliqua, Fratribus, Dominis noſtris Clementiſſimis, gratioſiſſime mihi demantatorum rationes ab ordinaria illa medica cura Monaſterii Langheimenſis vel invitum avocaverint, quod omnibus his officiis me imparem judicabam: TVA tamen gratia non in-

termiſit, me innumeris, quæ gratiſſimo pectore recolo, mactare beneficiis largiſſime. Quæ inter primum illud numero argumentum, quo magna TVA in me immeritum intemerata permanſit fiducia, qua in gravioribus corporis TVI affectibus, quibus identidem illud ſub curarum mole afficiebatur, mea qualiacunque conſilia medica ad illos avertendos poſtulari gratioſiſſime voluiſti, &, quod vehementer gaudeo, non infauſte, quia ſemper adhuc illis Summum Numen benedixit copioſe & benignisſime.

Præ-

Præter has privatas & domeſticas quaſi rationes ſuperſunt aliæ adhuc publicæ magis, quæ animum impulerunt, ut TIBI REVERENDISSIME DOMINE! haſce plagulas demisſisſime dicatas voluerim. Tv enim non ſolum a teneris bonas litteras deamaſti & admirabiles in illis feciſti progreſſus, ſpecimina quoque plura limatisſima profundisſimæ eruditionis, publici feciſti iuris, ut nunc inter eruditisſimos huius ſeculi Abbates jure meritoque numerari dignus habearis, ſed etiam

ſummus Muſarum Mæcenas, quidquid ad ſtudia litterarum excolenda augendaque pertinet, liberalisſime confers adhuc TVIS, & alios eruditos TVA proſequeris gratia largisſime.

Videri quidem poterit nonnullis, ejusmodi quid DE PLANTIS indignum eſſe Viro tanto, publicis Eccleſiæ & privatis Monaſterii curis centumque aliis gravisſimis negotiis obruto, atque ſic me imprudentiæ accuſari poſſe. Sed quia ego optime novi, quanta rerum

rum phyſicarum conſideratione & amore tenearis, qua ratione etiam a laboribus graviſſimis curisque maximis defagitatus hortorum amœniſſimorum cultura delecteris, ut animus negotiis feſſus jucunditate quadam honeſta reficiatur, eumque in finem Heſperidum aliorumque exoticorum vegetabilium copiam, ſumptibus non contemnendis, comparaveris & in ornatiſſimis TVIS hortis ali colique volueris & adhuc velis: Facile a TE veniam audaciæ impetraturum fore

confisus aliorum judicia nihili habenda esse censui.

Spero itaque fore, REVERENDISSIME DOMINE ABBAS! ut hoc qualecunque chartaceum munusculum, animi TIBI devinctisimi devotisimique monumentum, ex admiratione TVÆ eruditionis TVARVMQVE virtutum natum, a beneficiorum per plures annos in me collatorum copia altius enutritum serena & gratiosa fronte, TIBI quasi con-

connata, ſis accepturus. Voti ſic compos ſummum precor Numen, velit illud TE ORDINIS CISTERTIENS. DECVS, ERVDITORVM ORNAMENTVM, MVSARVM MÆCENATEM, MONASTERII CELEBERR. LANGHEIMENSIS PATREM BENIGNISSIMVM INDVLGENTISSIMVM ad ſeros canosque annos ſervare ſalvum, incolumen & in gravisſimis, quæ ſemper agis negotiis, fortem, intrepidum, ſapientem, prudentem. His meis precibus ſi annuat DEVS, non dubito quin & TVA gratia, quam devotisſima mente a TE expeto,

peto, frui ulterius liceat largissime mihi

PERILLVSTRIS & REVERENDISSIMI TVI NOMINIS

TVARVMQVE EXIMIARVM VIRTVTVM

Coburgi
dabam e Museo a. d. IV.
Non. April. A. S. R.
CIↃ IↃ CCCXLVII.

Cultori devotissimo,
Servo obsequentissimo
IOH. SEB. ALBRECHT. D.

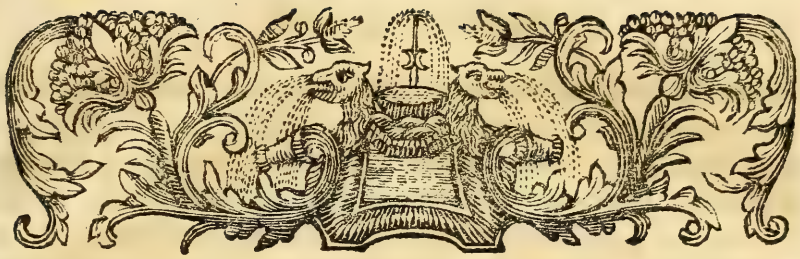

Præfatio.

B. L. S.

Dum animum induximus, ut Viri quondam doctiſſimi, B. IOACHIMI IVNGII, Lubecenſis, Med. Doct. & in aliquot Academiis olim Matheſ. nec non in celeberrimo Gymnaſio, quod Hamburgi floret, Logices, Phyſices & Metaphyſices Prof. Publ. & ultra viginti annos Rectoris meritiſſimi, cujus merita in emendanda Philoſophia uniuerſa nemo non novit, (*a*) ISAGOGEN PHYTOSCOPICAM una cum ejusdem DOXOSCOPIIS MINORIBVS, ſeu OPINIONIBVS ILLIS, quæ DE PLANTIS agunt, (*b*) denuo in

(*a*) De Vita, meritis & ſcriptis Autoris noſtri conf. IOH. BVRCH. MENCKENS Compendieus. gelehrt. Lexicon, edit. 1715. p. 1076. it. allgemeines hiſtoriſches Lexicon, in fol. Lipſ. 1730. II. Theil p. 1117. porro MART. FOGELII Annotat. general. IIdam ad opiniones phyſicas, ſpecialioribus præmiſſam.

(*b*) Doxoſcopias phyſicas minores ex recenſione MARTINI FOGELII cum hujus Annotationibus jam 1662. literis Pfeifferianis Hamburgi in 4to expreſſas refert IOH. ANT. SEGVIERIVS in Bibliothecæ botanic. Part. I. p. 93. Conſentit celeberr. MARHOFIVS in Polyhiſt. Part. II. Libr. II. c. 2. quæ vero editio mihi nondum ad manus venit. Vsus itaque ſum ea, quæ Hamburgi 1679. cura ejusdem FOGELII prodiit, ubi hæ de PLANTIS DOXOSCOPIÆ Partis ſecundæ ſectionem tertiam conſtituunt opinionum phyſicarum.

in uno fasciculo ederemus, in usum quidem tyronum, seu ingeniorum ad studia academica præparandorum, non dubitamus quin & Virorum de Plantis optime jam meritorum desideriis (c) faciamus satis. Duæ autem fuere rationes, quæ ad hoc institutum animum impulerunt, opusculorum & *Dignitas* & *Raritas*. De illa nemo facile dubitabit, qui, perlustratis hisce paginis, perpenderit, Autorem nostrum aliorum quoque Virorum eruditissimorum judicio acutissimum, vel inter primos esse numerandum, qui nonsolum studii botanici nævos antiquos agnouerunt, sed etiam illis indicatis, observationibus, dubitationibus, meditationibus illud ulterius excolendum putarunt, & sic recentioris ævi scriptoribus, in hoc studiorum genere celeberrimis ulterius proficiendi materiam suppeditarunt longe uberrimam, unde commodam naturæ vegetabilium copiosius & magis acurate explorandæ, tandemque firmiorum & certiorum ex fructificationis partibus essentialibus, (neglectis accidentariis omnibus, desumtorum constituendorumque caracterum nacti sunt occasionem, ut tandem ad ambiguitatem omnem tollendam successive orta sit illa systematica methodus, qua plantarum innumeram copiam, in Classes, Ordines, Genera

(c) Exempli loco sit Excel. quondam Viri, IOH. CHRISTIAN BENEMANNI, Pot. Reg. Pol. Maj. & Elect. Sax. a Consiliis Aulici desiderium, in seinen Gedancken vom Reiche der Blumen. Dresd. 1740. in 8. p. 63. ubi sic inquit: „Ich hätte wünschen mögen dasjenige „Jungische Werck zu sehen, wovon Herr „Hofr. Wolff, der sein Lob nicht zu verschwenden pfleget, in seiner Schrifft „vom Gebrauch derer Theile p. 729. §. 259. zu rühmen weis: Daß darinnen „der scharffsinnige Junge nicht alleine „den Unterschied derer Pflantzen, nach „ihren verschiedenen Theilen bestimmet, „sondern auch der Unterschied derer „Blumen in Ordnung gebracht sey, und „daß, wer solches Werck lese, finden „würde, wie selbst der Unterscheid besonderer Theile derer Blumen in gewisse „Classen sich eintheilen lasse.

nera & Species diſpoſitam obſervamus. Iure itaque & merito celeberr. LINNÆVS JVNGIO noſtro primum locum aſſignavit inter Inſtitutores botanicos. (*d*) Et, ut de Methodo ejus nihil dicam, tanti Iſagogen ſuam phytoſcopicam ipſe IVNGIVS noſter fecit, licet ultimis curis non abſolutam, ut ei edendæ de ſumptibus tabulis ſupremæ voluntatis teſtibus proſpexerit. (*e*) Mirati ſumus ſæpius, qui factum ſit, ut in hiſtoricis de fatis & incrementis ſtudii botanici ſcriptis, (*f*) multo minus vero in Iſagogicis ſ. Inſtitutionibus nulla fere, vel ſaltem rarior Jungianis meritis, quæ ſane in hac re magna ſunt, digna legatur commemoratio. Quin ipſe ſolertiſſimus & in perfectiorem rei botanicæ emendationem natus LINNÆVS DOXOSCOPIARVM JVNGIANARVM ne meminit quidem, licet Vir ſit in bibliothecis botanicis verſatiſſimus, atque ISAGOGES fecerit juſtam mentionem. Cauſam ſane aliam ſuſpicari non licet, niſi quod ad oculos tanti Viri illæ non pervenerint, alias enim integerrimum Virum JVNGIVM noſtrum, niſi in Critica botanica ſocium ſibi adjunxiſſe, certe tamen inter Philoſophos æque primum locum illi aſſignaturum fuiſſe non dubitamus. (*g*) Quanquam vero pro illorum temporum ratione CÆSALPINO coævus aut paulo poſterior (*b*) MORISONIO tamen certe prior,

(*d*) In Biblioth. botan. Amſtelod. 1736. in 8. p. 123.

(*e*) Sic enim Tit. refert Iſagoges: Hamburgi, typis Mich. Pfeifferi, SVMPTIBVS TESTAMENTI IVNGIANI. 1679.

(*f*) V. g. in IOS. PIT. TOVRNEFORTII Iſagoge in rem herbariam, Inſtitut. botan. præmiſſa. In PETR. HOTTONS Oratione de rei herbariæ hiſtoria & fatis & ADR. ROYEN præfat. ad Floræ Leydenſis prodromum.

(*g*) In Bibliothec. botan. 134. it. p. 119.

(*b*) CÆSALPINVS namque obiit Romæ 1603. IVNGIVS autem Hamburgi 1657. Quod vero hic Cæſalpi-

in arduo hoc opere, in quo desudavit Vir magno ingenii acumine præditus, primas hasce lineas non sine omni defectu duxit: attamen plures antecessorum errores & modeste indicavit & multos solide emendavit. Interim tamen non dubito fore plerosque, qui novam hanc opusculis Jungianis denuo edendis adhibitam curam supervacaneam imo inutilem judicent, hac imprimis ætate, qua res herbaria ad altius fastigium evecta, totque excellentissimorum Virorum curis, observationibus, experimentis meditationibusque magis exculta, scriptis etiam pervulgata, ad virilem quasi ætatem pervenit. Sed hi erunt fere, qui, immemores, multum interesse reipublicæ literariæ, seriem nosse meritorum in quolibet scientiarum genere, & incrementorum ab incunabilis ad adultam usque ætatem progressum, non nisi nova & perfectissima esse legenda putabunt. Hi si meminerint, nos multum etiam debere curis virorum, qui ante nostra tempora in emendandis erroribus pervulgatis fuerunt diligentes & industrii, magnæque insuper utilitatis in Scholis esse, studiosam juventutem jucunditate quadam ad evolvenda & legenda antiquiorum, tam Græcorum quam Romanorum Volumina tacite invitari, non admirabuntur, nos illorum sententiam esse sequutos, qui harum rerum æquiores sunt æstimatores.

Vt itaque L. B. habeat in uno fasciculo, quicquid supereſt meditationum Jungianarum de Plantis, ISAGOGI PHYTOSCOPICÆ, bono ut puto consilio, DOXOSCOPIARVM MINORVM, seu OPINIONVM PHYSICARVM illam

num diligenter legerit, testantur hæc de Plantis.
opuscula, inprimis vero doxoscopiæ

lam ſectionem, quæ Partis ſecundæ tertia eſt, ſubnectendam putavimus. Agit enim illa de Plantarum ſpeciebus tam ſummis, quam inferioribus, vel, ſi mavis, Ordinibus, generibus, ſpeciebus, porro de plantarum nominibus, de plantis perperam homonymis & heteronymis, denique de partibus quarundarum plantarum confuſe cognitis, tandem de plantarum vita. Vtriusque autem faſciculi ea eſt affinitas, ut mentem autoris in altero obſcuriorem ex altero optime interpretari poſſit induſtrius lector, quod VAGETIVS jam annotavit. (*i*)

Quæ conditio prima fuerit opuſculorum horum poſthumorum, qua cura, qua diligentia & a quibus Viris illa ſucceſſive ſint in ordinem redacta, quibus fatis ſæpe interruptus ſit labor, non eſt ut repetam, quia harum rerum omnium rationes copioſas & ſufficientes dederunt Viri doctiſſimi, MARTINVS FOGELIVS & IOH. VAGETIVS, quorum utrorumque Monita & Annotationes ante legiſſe juvabit, quam quis ad opuſculorum ipſorum lectionem ſe accingat, vel eum quoque in finem, ut de improbis horum aliorumque virorum laboribus melius judicare & erroribus aut ambiguis nonnullis veniam æquius dare diſcat. Vtinam contigiſſet Viro eruditiſſimo longiori vita frui, ut perficere omnia ipſe potuiſſet, tunc enim ea magis ordinata, recocta, limataque haberemus. Quod vero ad noſtras pertinet curas, in Orthographia nihil immutavimus temerarii, quia nec FOGELIVM nec VAGETIVM hac in re obſervavimus audaciores. (*k*) Cum vero aſſertionum plures ſectiunculæ in uno paragra-

(*i*) Vid. Ejusd. Monend. XXVI. ad Iſagogen p. 59.

(*k*) Conf. Monend. XX. p. 49.

phro collectæ numerisque tantum margini appositis notatæ, aliquid obscuritatis sæpius alere viderentur, quæ remorari poterat lectorem in evolvendis notandisque rebus notabilioribus, singulas easdem separari curavimus, ut sic oculorum primo obtutu facilius reperiri queant. Quas Fogelianas annotationes generaliores Doxoscopiis physicis præfixas, his in specie de Plantis, aliquid lucis fœnerari posse putavimus, specialioribus ejusdem præmitti voluimus, ne quidquam eorum æque desiderari possit, quæ ad majorem notitiam atque intelligentiam ullo modo facere queunt. Neque in ISAGOGE neque in DOXOSCOPIIS ullibi GEMMARVM factam esse mentionem observantes, quarum tamen cognitio & justa idea indeque formanda differentia tanto magis necessaria videbatur, quanto major est earum usus, huic defectui mederi voluimus brevissimis ita, ut *Cap. IV.* ISAGOGES, DE CAVTE, in notula subjunxerimus ea, quæ recentiorum observauit circa GEMMAS industria, (*l*) ne tyronibus, quorum in gratiam hæc

(*l*) Nam tantum non omnem generationis & multiplicationis s. propagationis ejusdem Speciei plantæ rationem unice, vel immediate ex semine, vel mediate per gemmam fieri, immo in ipsis gemmis seminum primordia jam latitare, hodie compertum est. Et quod magis mirari licet, omnem multiplicationem, radicum bulbosarum, ut in Tulipis, squamosarum, ut in Liliis, tuberosarum, ut in Hyacintho Ind. tuber. flagellantium ex geniculis, ut in Fragaria, & reliquarum plantarum, quantum novi omnium, quæ radicibus multiplicantur & propagantur, uniformiter fieri per gemmas, sub terra sæpissime reconditas & a visu nostro remotas, vel illa docet observatio, qua interdum ejusmodi bulbos, ut alias gemmas, extra terram, altius in foliorum alis natos videmus. vid. Cammere. lit. Nor. phys. techn. med. Ann. 1735. Hebd. XXVII. p. 212. Hebd. XLIX. p. 386. Hebd. LI. p. 410. porro ibid. Ann. 1741. Hebd. XLIV. p. 347. nec non BENNEMANNS Beschreibung der Tulpe p. 30. *Illustr. L. B. de* WOLFF. Von der wunderbaren Vermehrung des Getreydes Cap. II. und deren Erläuterung Cap. I. & II. Recte ita-

hæc recusa voluimus, ut supra jam indicatum est, aliquid deesse videatur eorum, quæ nosse multum interest. Quibus ut in reliquis etiam consulatur eo melius, identidem sub finem vel paginarum vel capitum illos indicavimus ex scriptoribus recentioris ævi, quorum major est autoritas, qui & familiariores apud nos sunt, & ex parte non magno parabiles, sic enim habebunt, quos consulere ulterius possint.

Tandem

itaque Celeberr. Ludwig in Institutionibus regni vegetabilis p. 223. §. 548. maximam esse radicum bulbosarum cum gemmis convenientiam asservit. Sæpius mihi nata est in mente dubitatio, annon vexatissimi illius naturæ phænomeni, quod hodie ingenia physicorum torquet, de propagatione & multiplicatione Zoophyti illius, Polypi nempe aquæ dulcis Trembleyani ratio, ex idea gemmarum peti possit. Tabercula enim copiosa in illius corpore conspicua mihi quidem videntur gemmulæ, ex quarum singulis a corpore licet divisis, singula prodire possunt nova ejusmodi corpora organica ejusdem naturæ, quemadmodum in gemmis vegetabilium idem fieri observamus. Illud ipsum vero corpus organicum Polypi hujus forsan propius in hoc accedit ad Vegetabilium naturam, quam animalium. Id quod aliorum & illorum quidem maxime observationibus relinquo, quibus copia & facultas est observationum hac in re ulterius faciendarum. Ipsæ observationes Trembleyanæ de generatione hujus Polypi, in Memoire pour l' histoire de Polype Mem. III. p. m. 153. seqq. certe suadent, ut credam easdem tuberculorum illorum ac gemmarum esse rationes, ut ita non opus habeamus illam ex partibus diuisis prodeuntem generationem aut multiplicationem, animæ cuidam nescio cui, corporis novi formatrici tribuere. Accedit, quod Cirri illi, ab extremitate corporis prodeuntes, magnam habere analogiam observentur, cum fibrillis radicum in vegetabilibus aquis innatantibus. Est perquam difficile, sine sufficiente observationum copia res in limitibus positas ad justos referre terminos. Quemadmodum enim Lithophyta, v.gr. Corallia, multa habent cum regni mineralis corporibus communia, ita forsan ejusmodi Zoophyta inter animalia & vegetabilia ambiguæ sunt naturæ, ut perquam difficile sit judicatu, cui ex his regnis potior pars debeat. Motum habere ejusmodi polypos observatum est, unde ad animalia referri queunt, sed si hanc generandi & multiplicandi rationem & in integro corpore & in partibus singulis divisis consideramus, hac ipsa plantarum naturæ propius accedunt. In eo sane conveniunt utraque, quod habeant corpora organica.

Tandem ob rerum affinitatem Celeberr. & doctiſſ. quondam Viri IOSEPHI AB AROMATARIIS ad BARTHOLOMEVM NANTI rariorem EPISTOLAM ſubjungi non incongruum fore putavimus, quam DE GENERATIONE PLANTARVM EX SEMINIBVS, diſcurſui ſuo de Rabie contagioſa, magni momenti affectu præfixit, qui primum Venetiis 1625. (*m*) proximo deinde anno 1626. ob dignitatem materiæ, etiam Francofurti denuo impreſſus eſt in forma, quam ob quaternarium plagellarum numerum quartam vocant. Hic enim celeberr. Autor primis merito annumeratur, qui obſervarunt & docuerunt, maximam inter SEMINA VEGETABILIVM & OVA ANIMALIVM intercedere analogiam, utraque continere futuri fœtus rudimenta, neutra vero generari aut creſcere a principio interno, niſi ante a principio quodam activo (ſemine virili) fœcunda fuerint reddita; licet, quantum ex theſibus judicare poſſumus, ante hos centum annos & quod excurrit, obſcurior & confuſa ex parte adhuc fuerit autoris hac de re idea. Atque hæc fere ſunt B. L. de quibus monitum Te voluimus in limine. Vale & his utere nobiſcum feliciter, noſtrisque ſtudiis fave.

(*m*) Vid. Ioh. Franciſci Segvierii ſumus edit. Francofurtenſe. Biblioth. botan. P. I. p. 3. ſeq. Nos uſi

Scrib. *Coburgi*
ipſis Cal. April. A. S. R.
CIↃ IↃ CCXLVII.

IOH. SEB. ALBRECHT. D.

IOA-

IOACHIMI IVNGII

Lubec. Med. D. & in Gymnaſ. Hamb. Log. Phyſ.
& Metaphyſ. P. P.

ISAGOGE PHYTOSCOPICA

IN COLLEGIIS PRIVATIS AB IPSO TRADI AVDITORIBVS SOLITA

AD EXEMPLARIA, QVAE IPSE AVTOR SVMMA DILIGENTIA DEPREHENDEBATVR REVIDISSE ET MVLTIS LOCIS SVA MANV LOCVPLETASSE ACCVRATE EXPRESSA

recenſente

IOHANNE VAGETIO
Log. & Metaph. P. P.

Ioan. Ruell. praefat. in Comment. Valer. Cordi, fine.

Certent alii adiicere, quod huic deeſſe iudicauerint, id erit multo laudabilius, quam ſi bene meritum de communi hominum vita obtrectationibus impugnent.

Matth. VI, 28. 29.

Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει. Οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

Cognoscite Lilia agri, quomodo crescant. Non laborant, neque nent. Dico tamen vobis, quod nec Salomon in omni gloria sua amictus fuerit, vt vnum horum.

Solet commendatio libellis quaeri ab eruditorum encomiis, & apti ordinis laude. Encomiis omnibus huic opuſculo maius eſt iudicium Clariſſimi Viri Domini *Guerneri Releuinckii*, Med. D. & in celebratiſſima Salana P. P. ſuis meritis ita noti, vt quantumuis amplos titulos illa iampridem ſuperarint. Is enim tractatam Iſagoga hac materiam ita dignam iudicauit conſideratione, ita tenebris indignam, vt plerorumque hic indagatorum ſummam Libri ſui de Vegetabilibus IIdi anno 1670. editi (*) Sectioni IVtae putarit inſer-ndam. (**)

Proderit contuliſſe cum *Iungii* Iſagoges *Rolf.* Veget. II, S. IV.

Cap. II, §. 2.	Cap. IV, lin. 1.
9.	VI, 155. 4.
III, 2. 3. 13. 19. 20.	VIII, 161. 1 - 18.
IV, 1. 3 - 6.	VI, 156. 1 - 11.
V, 3 - 6.	14 - 20.
8. 9.	21 - 23.
10. 12.	157. 1. 2.
VI, 10. VI, 1 - 7.	156. 24 - fin.
VII, 1 - 4.	157. 3 - 6.
8.	6 - 8.
10.	8. 9.
VIII, 2 - 4.	10 - 16.
8.	16 - 17.
9. 11.	17 - 22.
IX, 1 - 7.	23 - 27.
Cap. X, 5.	VIII, 161. 32.
XI, 1 - 4.	VI, 157. 28 - 33.
5 - 12.	34 - fin.
&	158. 1 - 12.
XII, 1 - 7.	VI, 158. 13 - 18.
9. 10. 12 - 14.	19 - 23.
15. 16.	26 - 28.
XIII, 7. 8.	VIII, 162. fine.
XIV, 2. 5.	XI, fine & IX, 164. 20. 17.
XV, 1 - 3	X, 165. 26. 27.
XVI, 1. 2.	28 - 32.
XVIII, 1. 3. 7 - 9.	165. 33. 166. 4.
XIX, 1. 3. 4. 8. 9. 11 - 14.	X, 166. 5 - 10.
XXI, 1 - 3. 5.	11 - 19.
XXIV, 2 - 9.	20 - fin.

Et loco quidem Vegetabilium vltimo exempla etiam adduntur, in Iſagoge non comparentia; multis locis apte contrahuntur, quae in Iſagoge ſunt explicatiora, caput inprimis XXI; alicubi tamen ſenſus exigua eſt diſcrepantia, facta ſubdiuiſione, vbi in Iſagoge erat condiuiſio. Pertinet vero ad hanc contemplationem Sect. V. c. V. Haec pro encomiis valebunt.

Ordo capitum hic eſt:

Cap. I. Plantae *Definitio* & *Diſtinctio.*
II. Plantae *Partitio.*
III. De Folio *ſimplici* & *compoſito.*
IV. Caulis *diſtinctio.*
V. Planta *Mutila* & *Perfecta*, diſtinctae & confuſae germinationis.
VI. Panta *multiplex* ſ. plurium fundorum.
VII. Planta *Multicaulis.*
Cap. VIII. Differentiae Caulis a *foliis.*
IX. - - a *germinatione.*
X. - Plantae a *duratione.*
XI. - Caulis a *ramis* & *petiolis.*
XII. - - *per ſe ſpectati.*
XIII. *Floris* definitio & diſtinctio.
XIV. De *Perianthio.*
XV. Floris *partes generatim.*
XVI. Flos *ſimplex* Vniformis.

(*) Ienae in 4to, 1. *Alph. 7 und ein halber Bogen.*

(**) Ex recentioribus vnum Clariſſ. *Wolffium* adducere licebit, qui iudicium exactiſſimum noſtri *Iungii* admiratur in hoc opere praeſtitum. v. Ejus *vernünfftige Gedanken vom Gebrauch der Theile im Pflanzen.* cap. VII. §. 258.

Cap. XVII. - - Difformis.	Cap. XXII. Floris *partes Interiores*,
XVIII. Flos *compositus* secundum quid.	1. Stamina,
XIX. - absolute 1. Discus.	XXIII. - - 2 Stylus.
XX. - - 2. Capitulum.	XXIV. Floris *situs* respectu Caulis.
3. Spica.	XXV. - - - Fructus.
XXI. *Multiplex*, s. per accidens plenus.	XXVI. *Fructus* definitio & diuisio.
	XXVII. partitio.
	XXVIII. Platarum fœcunditas.

Ordinis autem rationem seu capitum cohaerentiae exhibet haec tabella.

agit De PLANTAE

Augmentatio

- *Partibus* Essentialibus — Cap. I.
- Integrantibus — II.
- Foliis — III.
- Caule — IV.
- *Speciebus* secundum *Partes* — V.
- *Numerum* Fundorum — VI.
- Caulum — VII.
- *Locum* foliorum generatim — VIII.
- speciatim in caule — IX.
- *Durationem* partium — X.
- *Figuram* caulis ratione partium — XI.
- sui, siue perimetri — XII.

Generatio

- *Effectis*, Flore, in genere — XIII.
- Floris Perianthio — XIV.
- Partibus generatim — XV.
- Speciatim, floris simplicis vniformis — XVI.
- difformis — XVII.
- Compositi sec. quid — XVIII.
- Exterioribus: Flosculis, compositi absolute.
  - 1. Disci — XIX.
  - 2. Capituli,
  - 3. Spicae — XX.
- Compositi per accidens seu Multipice — XXI.
- Interioribus: Staminibus — XXII.
- Stylo — XXIII.
- Situ respectu Caulis — XXIV.
- Fructus — XXV.
- *Fructus* Natura & Speciebus generatim — XXVI.
- Partibus — XXVII.
- Producendi facultate sc. foecunditate — XXVIII.

Nihil praeloquii amplius. Vale Benev. Lector, utere, fruere.

ISAGO-

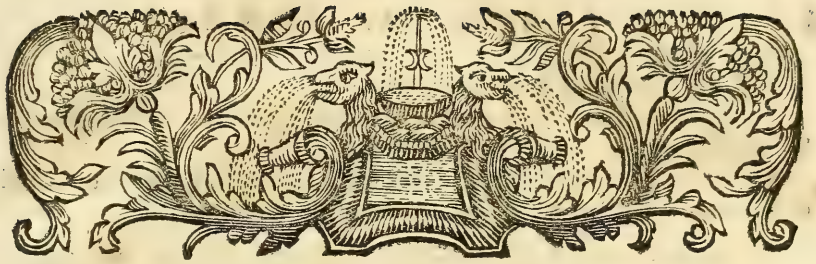

ISAGOGE PHYTOSCOPICA.

CAPVT I.

Plantae Definitio & Distinctio.

1.

Planta, φυλὸν, est corpus viuum non sentiens; siue est corpus certo loco, aut certae sedi affixum, vnde *Nutriri*, *Augeri*, denique se *Propagare* potest.

2. *Nutriri* dicitur, quod alimentum attractum in partium suarum substantiam transmutat, ad supplendum id, quod a calore natiuo, siue flammula insita dissipatum est.

3. *Augeri*, siue *augmentari planta* dicitur, quae plus substantiae sibi restituit quam dissipatum est, ideoque non solum secundum omnes, non satis adultas partes, in omnes dimensiones, maior redditur; verum etiam nouas insuper partes sibi aggenerat.

4. *Differt* igitur *augmentatio plantarum ab aucta animalium.*

1. Quod non omnes partes simul augentur. Nam folium arboris v. g. vbi satis expansum est, atque ita satis adultum, non amplius crescit; item

Surculus, aut ramulus, vbi sufficienter extensus est, non amplius in longum exporrigitur.

2. Quod nouae partes, videlicet noua folia, noui surculi, pediculi, flores aggenerantur:

5. *Propagare se planta* dicitur, vbi aliam sibi specie similem gignit.

Propagandi igitur vocabulum hic *late* sumitur.

6. Planta alia est *proprie dicta:*

alia *Rudimentum* potius *plantae*, aut deficientis causſae generantis *Abortus.*

Vti sunt Fungi, Tubera, Muſci, Lenticulae &c. quorum conſiderationem ad finem huius ſpeculationis (*a*) reiicimus.

(*a*) Appictum hic est ab auctore in B. signum addendorum. Nimirum de Abortibus in hac Isagoge nihil traditur. Monere ergo se ipsum voluit, vt aut adderet, quod hic promittit, aut mutaret verba ex (ad finem &c. in: hic omittimus, vel: alteri speculationi reseruamus. *Vaget.* (*)

CAPVT II.

Plantae Partitio, & Definitio partium immediatarum
Radicis
Supernae partis
Fundi
ex mediatis etiam Caulis
Caudicis
Culmi
& Scapi caulis.

1.

Planta proprie dicta *duabus conſtat partibus*, radice & ſuperficie ſiue parte ſuperna.

2. *Radix* est pars inferior, quae intra corpus ſolidius, quod plantae ſedem praebet, abdita, (ſiue illud ſit terra, vt plerumque, ſiue ſaxum, ſiue calx, ſiue arena, ſiue lignum, ſiue quodcunque aliud) & alimento attrahendo deſtinata est. (**)

(*) Fungos & Muſcos non esse abortiuos plantarum foetus, recentiorum imprimis celeberr. Florentini Medici *Petri Antonii Michellii* detexit ſolertia. vid. *Linnaei* Obſeruationes in Regn. vegetabile n. 1. *Eiusd.* Claſſ. plantar. p. 601. 602. Cl. *Ant. Guil. Plazii* Progr. de Seminibus plantar. Lipſ. 1736. p. 2. nec non Exc. *Iob. Ad. Wedelii* Diſſ. de Fungis, Ienae 1744. p. 12. Contrarium licet aſſerat celeb. *Iob. Maria Lancisius* in Diſſertatione, quae cum eiusdem eruditiſſimis operibus prodiit Geneuae 1718. in 8v. *Aborrtus* autem ideam a plantis plane, vna cum aliis eiusmodi metaphoricis loquendi formnlis, remoueri vult, *Linnaeus* in Critica botanica §. 269. p. 219.

(**) Conſule ſi placet, *Ioh. Gesneri* Diſſ. phyſicam de Vegetabilibus p. m. 62. ſeqq. Vberius autem Celeb. *Plazii* Hiſtor. Radic. Lipſ. 1733. & Cl. *Ludwigii* Inſtitut. regni vegetab. Lipſ. 1742. p. 156. Ill. *Wolffii Würkungen der Natur* cap. X. §. 388. *und vom Gebrauch der Theile in Pflanzen* cap. III.

3. *Pars*

3. *Pars ſuperna* eſt, quae ſupra ſedem plantae in liquido corpore (aëre vel aqua) exſtat, & ſpeciei eminus propagandae praecipue inſeruit.

4. *Limes communis*, in quo duae iſtae partes cohaerent, *Fundus plantae dicitur*, Graecis πυθμήν.

5. Pars ſuperna, aut pars partis ſupernae eſt vel *Caulis*, vel *Folium*, vel *Flos*, vel *Fructus*, vel minus ſecundaria aliqua pars v. g. *Villus* aut *Spina*.

6. *Caulis* eſt pars ſuperna, in altitudinem ita exporrecta, vt anteriora a poſterioribus, vel dextra ſiniſtris non differant.

7. Caulis in Arboribus & Fruticibus *Caudex*,
In Frumentis *Culmus* dicitur.

8. Caulis eſt vel *ſimplex* vel *ramoſus*.

9. *Scapus caulis* eſt pars caulis ramoſi, quae a fundo ad cacumen ſummum vna quaſi linea extenditur, cui rami vtrinque adhaerent. (*)

CAPVT III.

Folii Definitio 1. 2.
Diviſio 3.
Folii Simplicis Definitio 4.
Diviſio 5-12.
Folii Compoſiti Definitio 13-17.
Diviſio 18. 21. 24.
Foliatura Digitata 19.
Pennata 20-26.
Triangulata 27-30.
Planta difformiter foliata 31.

1.

FOLIVM eſt, quod a ſede, cui adhaeret, ita in altitudinem, ſiue longitudinem, & latitudinem extenditur, vt tertiae dimenſionis termini inter ſe differant, h. e. Superficies folii interna ab externa.

2. SVPERFICIES FOLII INTERNA, quae & *ſuperior*, item *ſupina* dicitur, eſt quae caulem reſpicit, ideoque vel cauitatis aliquid

(*) De Caulis natura pluribus vid. *Gesnerum* l. c. pag. 66. it. Celeb. *Plazii* Diſſ. de Caule Plantar. Lipſ. 1743. & Cl. *Ludwigii* Inſtitut. regni vegetab. p. 19. & 163. Illuſtr. *Wolff. von Würkungen der Natur* cap. XI. *Idem, vom Gebrauch der Theile in Pflanzen* cap. IV.

quid obtinet, vel minus convexa est, quam altera *exterior* siue *inferior*, siue *prona* superficies.

3. Folium aliud est simplex, siue stricte dictum, aliud compositum.

4. FOLIVM SIMPLEX est, quod in alia folia non diuiditur.

Vt in Ceraso, Fago, Malo, Pyro, Quercu, Vite, Auena, Hordeo, Gramine, Lilio, Tulipa, Roremarino, Saluia, Vrtica.

Estque *margine* vel *integro* vel *sciſſo*;

Item *sinuato*, vel *absque sinubus*,

Denique *planum* vel *concauum*.

5. *Sciſſi marginis folium* vel est *laciniatum*, vel *ſerratum*, siue *crenatum*, vel *dentatum* (*denticulatum*.)

6. *Folium sinuatum*, vel *angulatum* est, vel *absque angulis*.

7. *Angulatum folium*, inter integri & sciſſi marginis folium quasi ambigit, vt Hederae adultae, Bryoniae.

8. Absque angulis, vt Smilacis asperae.

9. *Lacinia* est portio folii inter fissuras aut sinus &c. (alia incertum quae deliberauit adiicere) inclusa.

10. *Fissura* est profundior sciſſura.

11. FOLIVM CONCAVVM, quod fistulae instar teres, & intus vacuum est, ita, vt infima pars, & cauli proxima plana sit; vt in Allio, tam Satiuo, quam Sylueſtri, Caepa, Porro.

12. *Circumscriptio folii* est perimeter folii absque sciſſuris considerata (per mentis scil. abstractionem.)

v. g. Folium Hederae terrestris, item Geranii columbini, *Circumscriptione circulare* est.

13. FOLIVM COMPOSITVM est, quod ex Petiolo, siue Neruo, siue Costa, & Foliis simplicibus constat.

14. PETIOLVS, siue Pediculus folii, est pars in longitudinem extensa, quae folium sustinet, & cauli connectit.

15. Petiolus *stricte* dictus a caule vsque ad folii initium intelligitur;

Id, quod inter folia est, NERVVS saepius, aut COSTA dicitur.

16. NOTA. Folium compositum ab imperitis aut negligenter obseruantibus pro Ramo aut Surculo habetur, sed discernitur facile, 1. Quod superficiem habet internam & externam, vt & folium simplex. 2. Quia totum autumno decidit, vt & simplex folium.

17. Ad

17. Ad homonymiam Folii, quod etiam in flore eſt, euitandam, dicimus etiam *Foliaturam* vel *Simplicem*, vel *Compoſitam*.

18. Foliatura *Compoſita eſt* vel *Digitata*, vel *Pennata*, vel *Triangulata*.

19. FOLIATVRA DIGITATA eſt, vbi plura ſimplicia folia, quaſi ad vnum petioli punctum, ſiue terminum aptata ſunt, vt in Trifoliis & Pentaphyllis, Fragaria, Lupino.

Fog. Digitatam Helleboro & Aconito Scaliger tribuit in 1. de plantis p. 69. a. C.

20. PENNATA eſt, vbi bina folia e regione ſibi ad idem quaſi Coſtae punctum (ſiue ad eandem Coſtae diſtinctionem) opponuntur.

21. Eſt vel *parifolia* vel *imparifolia*.

Siue vel *pariter pennata*, vel *impariter pennata*.

22. PARITER *pennata*, vt in Faba, Piſo, Vicia.

Vna arborum Lentiſcus pariter pennatam foliaturam gerit.

23. IMPARITER *pennata*, vbi vltimus coſtae terminus ſingulari folio clauditur, quod imparem numerum foliaturae tribuit.

Vt in Roſa, Iuglande, Fraxino, Sorbo, Potentilla. Dolicho. (*)

24. Pennata foliatura porro vel *vniformis* eſt, vel *diformis*.

25. *Vniformis*, ſi folia circa eandem coſtam haerentia magnitudine fere aequalia ſunt.

26. *Diformis*, ſi vel maioribus minora ſunt interpoſita, vt in Vlmaria, Agrimonia, Filipendula, vel ſuccedant.

27. TRIANGVLATA foliatura eſt cuius coſta ita ramoſa eſt, vt bini rami ex eadem diſtinctione primario ſibi oppoſiti tot foliis veſti[illegible]ur, vel in tot ramos findantur, quot reliqua exterior coſtae primariae portio obtinet. Talis eſt in Leuiſtico, Apio hortenſi, Aquilegia, Paeonia.

Dicitur etiam *Ala foliorum; Ala folioſa; Folium ramoſum*.

28. Primaria triangulatae foliaturae coſta etiam *Scapus coſtae* dici poteſt. Coſta foliaturae etiam *Neruus* dicitur.

(*) Vox recentioribus Botanicis rarius vſitata, Phaſeoli ſpeciem eſſe apud *Theophr.* putat *Ioh. Bodaeus* a *Stapel* in Not. & Commentar. ad *Theophr. Ereſii* Hiſt. Plantar. Libr. VIII. c. 3. p. m. 926. conſentit Cl. *Linnaeus* in Critic. Botan. p. m. 121. Qui tamen nouum hoc nomine genus inſignivit, carina non ſpirali a Phaſeolo diſtinctum, Gener. Plant. n. 588.

29. Triangulatae foliaturae coſtam interdum etiam *Ramaſtrum* appellamus, quia *Ramum*, h. e. partem caulis quaſi ſimulat; a ramo tamen diſcernitur, quod interdum ſuperficiem exteriori diſſimilem figura obtineat.

30. In foliatura triangulata vnum folium particulare, latere protuberans, aut fiſſum, interdum loco duorum eſt.

31. PLANTA DIFFORMITER FOLIATA eſt, cuius folia in imo caule, aut circa radicem ſita ab iis, quae reliquo cauli adhaerent, notabiliter diſcrepant, ita, vt non paulatim mutetur figura.

Ita in Smyrnio circa radicem foliatura eſt triangulata e foliis particularibus fiſſi marginis, inſtar Apii; in caule folia ſimplicia margine integro caulem absque petiolo amplectentia.

In Campanula minima, folia circa imum caulem lata; reliqua oblonga & anguſta.

In Ranunculo fluuiatili, folia ſub aquis capillacea, extra aquam rotunda.

ASSERTIO,

Foliatura digitata in arboribus rara eſt, ſed triangulata rarior, vtraque in herbis frequens, triangulata frequentior. (*)

CAPVT IV.

Caulis Diſtinctio 1-4.
Ala 5. 6.

1.

Diſtinctio caulis, eſt pars caulis, vnde vel Ramus, vel Folium, vel Pediculus folii; vel Flos, vel Pediculus floris, fructusue, vel plura horum ſimul prodeunt.

2. Si caulis, aut ramus caulis, quaſi prismaticum corpus conſideretur, diſtinctio haec eſt quaſi transuerſa ſectio baſi prismatis parallela.

3. Diſtinctio haec, ſi protuberat, *Geniculum*, aut Nodus dicitur.

Item *Iunctura*, ſi pars ſuperior inferiori pyxidatim inſeratur, vt in Cannabina, Perſicaria.

(*) De foliorum ſtructura differentia vſu vid. *Gesnerum* l. c. p. 72. ſeqq. *Plazii* Hiſtor. folior. in plantis. Lipſ. 1740. *Ludwigii* Inſtitut. regni vegetab. pag. 175. Cl. *Ludwig Phil. Thürings Verſuche* IItes Stück n. V. Ill. *Wolffium vom Gebrauch der Theile bey den Pflanzen* cap. V. *Id. von Würkungen der Natur* cap. XI. §. 391.

4. Pars

4. Pars caulis, aut rami caulis inter duas distinctiones *Articulus*, item *Internodium* dicitur.

5. *Ala caulis* est angulus, quem cum caule vel ramus, vel folium, vel pediculus folii constituit, qui semper fere acutus est, vel rectus saltem, quia rami & pediculi sursum enituntur.

6. *Cum caule* dico constitui illum *angulum*, siue cum scapo, siue cum ramo caulis constituatur. (*)

CAPVT V.

Plantae species vulgares 1. 2.
Mutila 5. carens caule 6.
radice 7-9.
Perfecta 4. 10. Germinationis confusae 11. 12.
ambiguae 13.

1.

Planta proprie dicta communi sententia in arborem, fruticem, suffruticem & herbam diuiditur;

Verum non ab omnibus eodem sensu membra diuisionis explicantur.

2. Conemur, quantum fieri potest, *distinctas* adferre *notiones:*

Quantum fieri potest, inquam, quia partim appellationes, partim obseruationes in nonnullis nos deficiunt.

3. *Planta* vel perfecta, vel mutila est.

4. *Perfecta* est, quae tum radice, tum caule praedita est.

5. *Mutila* est, quae vel caule caret, vel radice.

6. Quae *excaulis* est, eius supernam partem folia constituunt, quae semen etiam in auersa, siue exteriore superficie ferre solent, atque ita caulis vices supplere.

(*) Ex alis *Gemmae* plerumque praerumpunt *steriles*, ex quibus surculus nouus oritur. *Sunt* enim Gemmae secundum *Gesner.* l. c. pag. 72. *Folia nondum explicata in nodulis conuoluta existunt in arboribus & fruticibus.* Docet id autopsia. Aliae sunt ab his diuersae *fertiles*, fructiferae vel floriferae, quae plerumque in summitate caulis & ramusculorum crescunt & *praeter folia etiam flores & post horum defluxum fructus proferunt.* Germanis hanc ob causam vocantur *Tragknospen*, & quia turgidiores prioribus, facile ab illis oignosci possunt. Conf. *Chr. Gottl. Ludwigii* Institutiones histor. phys. regni vegetabil. p. m. 219. seqq. *Idem* in Aphorism. botanic. pag. 68. Ill. *Christ. Wolffii vernünfftige Ged. vom Gebrauch der Theile in denen Pflantzen* cap. VI. p. m. 716. *Idem von Würkungen der Natur* cap. 4. Cl. *Ludw. Phil. Thümmigs Versuche* IItes Stück n. V. *von den Bäumen, welche aus Blättern auferzogen worden.* Gemmae sub fundo in terra reconditae nouas radicum producunt propagines.

Tales sunt: Filix, tam simplici folio, quam ramoso; Not. contra Dodon. Adiantum, Phyllitis, siue Lingua ceruina, Scolopendrium, & similes.

7. Vtrum autem omnes semen gerant, adhuc controversum est, & obseruatione vlteriore indiget.

Nos speramus, naturam quoque hic analogiae studiosam, ideoque nullam plantam semine destitutam. (*)

8. *Quae radice destituuntur*, si qua talis est, loco radicis tamen fibras quosdam & processus habeat necesse est, quibus sedi suae affigatur, quamuis iis in attrahendo alimento non vtatur, sed supernae partis poris alimentum acquirat.

9. Tales esse feruntur, quae saxis adhaerent,
Vt Quercus marina, Lichen marinus.
Vel aliarum plantarum cauli, aut caudici;
Vt Cuscuta, Epithymum, & secundum quosdam Viscum:
Verum haec necdum satis obseruata sunt.

10. *Perfecta planta* vel *caulem* a *folio* distinctum gerit vel confusum cum eo.

11. *Quae confusum gerit*, ea est, quae folium e folio producit, atque ita ex meris foliis caulem quasi quendam ramosum componit, qui eo DISCREPAT A NATVRA *caulis*, *quod* PARTES prismatis figuram non referunt, sed crassitiem latitudine minorem habent, h. e. IN LATITVDINEM EXPANSAE SVNT, idcoque etiam *folia* dicuntur.

Rursus in eo CAVLIS INDOLEM EXPRIMIT hoc folium, quia SE PROPAGAT, quod folio proprie dicto non competit.

Differt etiam id, quod folium dicitur in his plantis a folio proprie dicto, quod SVPERFICIES latiores, figura non diuersas, h. e. INTERIOREM AC EXTERIORE NON DIFFERENTEM obtinet.

Ex quibus constat, folium hoc *magis* ad *caulis*, *quam foliaturae* indolem accedere.

(*) Multa detexit *Petri Ant. Michellii* industria in Muscis, Lichenibus, Fungis & similibus, in *Nou. Plant. Genet. Florent.* 1729. nec de reliquis dubitandum est. conf. *Carol. Linnaei genera Plantar.* Class. XXIV. *Cryptogamia* vocata.

12. Ra-

12. Rarae admodum ſunt plantae haec confuſae germinationis, inter eas autem eminet Ficus Indica, ſiue Tune, ſiue Opuntia, quae & florem & fructum in ſupremis foliis ſiue ramis gerit.

Talis quoque eſt Sertularia Imperati, ſiue Lichen marinus Cluſii,

Item plantula in Varno creſcens, quam ſaepe remis erutam ὁλοφύλλιδα vocitabam, quod meris quaſi foliis conſtaret: qua radice nitatur, item, utrum flores, fructusue ferat, nondum mihi compertum.

13. Eſt forſan & alius modus plantae confuſi germinis, vbi *quae e caulis geniculis enaſcuntur*, vtrum *rami* caulis, *an folia* dicenda ſint, *ambigi poteſt*, vt in Equiſetis, ſiue Hippuridibus. Nam *prismatica forma*, qua *ſcapo ſimilia* ſunt haec germina, *caulis partes* eſſe arguit: at quod (ſi poteſt tollere falſitatem) *flore & fructu deſtituta* reperiuntur, *foliaturae* eſſe *potius* accenſenda oſtendit.

CAPVT VI.

De planta multiplici, ſiue plurium fundorum.

1.

Perfecta & *diſtinctae germinationis* planta vel ſimplex eſt vel multiplex.

2. *Simplex* eſt, quae vnius eſt fundi: multiplex, quae plurium.

3. *Plures habere fundos* (Vitruu. c. de org hydr. habet fundulos) dicitur *planta*, vel ob caulis, vel radicis fœcunditatem.

4. *Ob caulis fœcunditatem*, ſi caulis aliqua pars terram, aliamue plantae ſedem attingens nouus fundus fiat, & radices deorſum, caulem ſurſum emittat

5. Tales ſunt in humili plantarum genere Fragaria, Anſerina, Piloſella, Chamedrys, Peruinca;

item in grandiore, ſiue robuſtiore, Rubus,

& ſi ars accedat, vt in Roſa, Vite. Amygdalo, Punica.

6. *Ob radicis fœcunditatem fundi plures* ſunt, ſi radicis aliqua portio, terrae ſuperficiei vicinior nouum caulem ſurſum, nouas fibras ſiue radiculas deorſum effundat.

7. Id autem fit dupliciter;

vel enim *radix ſurſum ramoſa*, & quaſi πολυκέφαλος, ſiue multorum capitum, vt in Taraxico, Imperatoria, Eryngio marino, Bellide;

8. Vel *radix transuerſum ſerpens*, aut *ramus* aliquis *radicis transuerſus* e pluribus geniculis ſiue oculis caules & radiculas producit.

9. Et hic multiplicis plantae modus frequentior est, vt in Gramine canino, Harundine, Hedera terrestri, Lilio conuallium, Polygono, Mentha, Menthastro, Sisymbrio, Equiseto, Vacciniis, Pyrola, Populo Libyca siue tremula;

10. Sunt, quae *tum caulis, tum radicum respectu multiplices* sunt,
vel a *natura;* ut: Rubus vterque, Pyrola fruticans;
vel *arte adiuuante*, ut: Vitis, Rosa.

11. Fieri potest, vt planta *pro diuersa origine* siue *natiuitate*, vel *vnius*, vel *plurium* sit *fundorum*,
vt Vitis e semine, h. e. Gigarto uvae, simplex;
Quae vero ex malleolo, multiplex sit;
Quod vlteriori obseruationi committimus.

12. Planta plurium fundorum plurium instar plantarum est, ideoque differentiae reliquae plantarum non minus *plantae*, *quae multiplicis plantae pars est*, quam *simplici plantae* conueniunt.

13. Cum *planta* diuiditur in simplicem & multiplicem, vt in species, non actu, sed *potentia simplex*, & *multiplex* intelligenda est, hoc est, planta cuius haec est natura, ac facultas, vt vel simplex sit vel multiplex.

CAPVT VII.

Planta vnicaulis 2. 4.
Multicaulis 3. biformiter 6. 7.
simpliciter 8.
Multicaulem simulans 9. 10.

1.

Est autem porro perfecta planta vel vnicaulis, vel multicaulis.

2. *Vnicaulis* est, quae ex vno fundo vnum caulem, siue caudicem profert.

3. *Multicaulis* est, quae ex eodem fundo plures caules fundit.

4. Vnicaules sunt Brassica, Lactuca, Lupinus, Faba, Beta, Atriplex, Ferula, Ferulago & omnes arbores:

5. Multicaulium alia biformiter multicaulis, alia simpliciter multicaulis est.

6. *Biformiter multicaulis*, quae diuersae indolis caules profert, quorum vnus nudus, & flori tantum, ac semini gerendis inseruit, ac interdum,

terdum, vbi breuior est, cauliculi, aut petioli tantum nomen meretur; Alter foliiis amictus per terram serpit, & sicubi radices agit, nouum germen etiam sursum effert, quod cum priore plantam plurium fundorum constituit.

7. Plures utriusque generis caules promunt Viola martia, Viola canina, Pilosella serpens: At Fragaria caule vno folioso & ramoso florem & fructum gerit, reliquis prolixis folio raro amictis serpit, & radices agit.

8. *Simpliciter multicaulis* est, quae plures vno eiusdem indolis *fert caules*,

Et *folioſos* quidem, vt Artemisia, Echium, Filipendula, Geranium, Filago, siue Gnaphalium, Marrubium, Millefolium, Paeonia.

Nudos vero: plantago.

Secundum quid nudos vid. c. 8. 8.

9. *Multicaulem* plantam saepe *simulat vnicaulis*,

Si vel non longe a fundo *ramoſa* sit (praesertim si coniugatim germinet) vt in Alsine, Conyza,

vel *in radice* transuersa *fundi* sibi inuicem sint *propinqui*.

10. *Fruticoſa* planta dicitur, quae caulem habet ab imo ramosum, praesertim si perennis sit:

Caulem ab imo ramosum habent Satureia, Saluia, Ruta, Mercurialis.

(Scholion ex scheda quadam in B. hic reperta.)

Helenium siue Inula vastos facit frutices colum. spatio se fruticat Plin. (h. e. planta ramosa est,) utrum sit πολύκαυλος obseruandum.

Forsan plures profert caules ex diuersis radicis oculis.

Nam oculis e radice excisis seritur, teste Colum. Plin. Pallad.

e propaginibus radicis Liliorum aut Ari modo seritur, Dioſc. 1. 26.

CAPVT VIII.

De differentia caulis a foliis.

1.

Planta *cauligera* vel *foliis* est *vestita*, vel iis omnino destituta.

2. Foliis omnino *destitutam* noui *nullam*. Nam Dentaria, ἄφυλλος quae dicitur, imo Limodorum & Orobanche caulem habent foliolis amictum.

3. Quae

3. Quae foliis est amicta, vel *solo caule*, vel *sola radice*, vel *vtroque modo* est *foliosa*.

4. Quae SOLA RADICE foliata est, h. e. ex solo fundo folia profert, *nudicaulis planta* dicitur, vti sunt Taraxicum, Plantago, Pilosella, Bellis, Nymphaea, Sedum aquatile, Arum, Ranunculus Lusitanicus, Gramen polyanthemum, Plantago aquatica.

5. Maior pars plantarum VTROQVE MODO folia producit, veruntamen quaedam earum *secundo* vel *tertio* demum aetatis *anno caulem* faciunt, vti Cynoglossum, Apium hortense, Verbascum, Sclarea, siue Horminum syluestre.

6. Eae, quae *radice* sunt *foliosae*, *caulem* plerumque *post folia* ista radicis *proferunt*,

Idque vel *eodem anno*, vt Lapathum, Taraxicum, Plantago;

Vel *anno sequenti* proximo, vt Pastinaca, tam tenuifolia, quam latifolia; Buglossum Italicum, Anchusa, Cynoglossum;

Vel *tertio* demum, vt Apium hortense, (vulgo petroselinum.)

7. Paucis quibusdam *caulis ante* ima haec *folia* enascitur, imo marescit rursus, antequam folia ista prodeant, vt in Tussilagine, Petasite, & Scilla.

8. *Caulis secundum quid nudus* dici potest, qui foliis admodum est exilibus, & a caule non satis distinctis est amictus, vt in Tussilagine, Petasite, Dentaria ἀφύλλῳ, Cotyledone prima, Pyrola vulgari.

9. *Caulis determinate foliatus* est, qui ex certa *distinctione* tantum folia profert,

Et ex *vnica* quidem in Anemone, Pulsatilla, Herba paride, Aconito hyemali;

Ex *duabus*, in Phthora (quae vulgo Thora dicitur,) Cotyledone altera, Auricula vrsi, Vnifolio.

10. Ophioglossum quoque *caule* est *nudo*, licet *caulis partem vaginа folii inclusam* habeat, quia *folium* non e caule, sed *fundo* enascitur.

11. Lunaria SOLO CAVLE *folium*, idque *vnicum* & *pennatum quasi* gerit.

CAPVT IX.

De differentia caulis a germinatione.
Singulari 1. 2. 11.
Coniugata 3. &c.

1. *Cau-*

1.

Caulis vel sigillatim *profert folia* (sub quibus etiam ramastros complector) vel coniugatim.

2. *Sigillatim*, si e singulis caulis distinctionibus singula prodeant folia, itemque rami.

3. *Coniugatim*, si e singulis caulis distinctionibus vel bina, vel terna, vel quaterna, vel sena, vel plura prodeant folia.

4. *Bina*, vt in Saluia, Vrtica, Valeriana, Fraxino, & in quam plurimis.

5. *Terna*, vt in Pseudolysimachia-caerulea, item purpurea, item in Lysimachia vera, id est lutea.

6. *Quaterna*, vt in Cruciata.

7. *Sena*, vt in Galio, Rubia, Aparine, Mollugine, quo etiam videntur pertinere Iuniperus, Abies, Picea, Pinus, Pinaster.

THEOREMATA.

8. I. Plantae quadrato caule praeditae omnes coniugatim, & biiugo ordine, & quidem alternatim proferunt folia, itemque ramos ex alis siue sinubus, siue angulis, quos folium, aut pediculus folii cum caule constituit.

9. *Alternatim* dicuntur *pronasci folia*, aut germina, vt rami, petioli: si superioris paris oppositio, decusset quasi, aut ad angulos rectos secet inferioris paris oppositionem.

10. II. Multae etiam plantae teretis & non quadrati caulis biiuga habent folia & germina, vt: Bugula, Brunella, Argemone.

11. III. Quae sigillatim folia proferunt, ramos etiam sigillatim promunt.

12. IV. Quae biiugam habent foliaturam, *biiuga* quoque *germinatione* fruuntur, hoc est; ramos biiugo situ ex eadem distinctione stipitis sibi oppositos proferunt,

Excepta herba, quae Tabernaemontano Lactuca agnina, Dodonaeo Olus album dicitur.

Ea enim, cum *bina* e regione sibi *oppositа* producat *folia*, *singulares* tamen *ramos* emittit, simulque ita circa foliorum sedem *inflectit scapum*, vt

neſcias germen *utrum ramus*,
an *ſcapi continuatio* dicenda ſit,
Niſi mauis dicere, herbam hanc ad primum foliorum e caule exortum terminare caulem, atque ita *ſine ſcapo* eſſe,
quod vlteriori vel obſeruationi, vel meditationi committimus.

Nonnullis herba ramea, quaſi dichotomiae ſtudioſa appellatur.

13. Admirabilis-Peruana *biiugo* quidem *ſitu* gerit folia, *ſed ramos ſingulares*, idque *alternatim*, profert, h. e. ita, vt qui ordine ſunt impares (puta primus, ſiue infimus, tertius, quintus, ſeptimus) in eandem ſtipitis partem ſpectent, & rurſus qui ordine pares (videlicet ſecundus, quartus, ſextus) ex eiusdem lateris alis enaſcantur.

14. V. Quae *plura folia* ex eadem ſtipidis diſtinctione producunt, eaedem plures quoque *ramos* inde proferunt ſed *non ſemper aeque numeroſos*, aeque inquam, tum *foliorum*, tum *diſtinctionum reſpectu*; tales ſunt Abies, Pinus, Pinaſter, Iuniperus, Rubia, Aparine.

15. Spergula quamuis *videatur* vel *dena* ex eadem diſtinctione effundere folia, tamen *reuera*, vt binos ramos, ita *bina* quoque *folia*, *ſed in quinas* inaequales *lacinias* profundit *ſciſſa*.

CAPVT X.

Differentiae plantarum a duratione radicis 1. 4.
Stipitis 3. 6.
Foliorum 2. 5.

1.

Reſtibilis planta eſt, cuius *radix perennis* eſt, h. e. *per plures annos viuit*, vt: Cynogloſſum, Vrtica maior, Corylus, Fagus, Filix, Acanthus.

2. Quaedam etiam *folia fundi*, ſiue radicis per hyemem retinent, vt: Pyrola, Cotyledon.

Item, quae *caule carent*, vt: Phyllitis, Polypodium, Scolopendrium, Adiantum.

3. *Perennis planta* eſt, cuius *caulis* ſiue ſtipes perennis eſt, vt: Ruta, Saluia, Quercus.

4. Non eſt autem perennis ſtipes, niſi radix quoque perennet.

5. *Semper virens planta* dicitur, quae *folia caulis* per hyemem retinet, vti ſunt: Barbarea, Peruinca, Aquifolia, Buxus, Abies, Laurus, Ilex.

6. Planta

6. Planta perennis ſolo ſtipite folia gerens, ſi ſingulari ſit ſtipite, *arbor*,

Si multicaulis, ſiue multiſtipes ſit, *frutex* dicitur.

CAPVT XI.

De differentiis caulis a ramis & petiolis.

Caulis ſimplex 2.
ramoſus 3.
ambigens 4.
Determinatus 5. capitulo 6.
ſpica 7. 8.
panicula 9.
umbella 10. 12. 15. 19.
corymbo 11. 16.
Indeterminatus 17.
Racemus 18.

1.

Caulis porro vel ſimplex eſt, vel in ramos diviſus.

2. *Simplex*, vt in Taraxico, Bellide, Plantagine, Pulſatilla, Anemone, Nymphaea, Biſtorta, Vincetoxico, Pyrola vulgari, Gramine Polyanthemo ſiue Pſeudomolye.

3. *Ramoſus*, vt in plerisque.

4. Inter ſimplicem & ramoſum *ambigit* caulis *in umbellam* ſparſus, vt in Primula veris, Auricula-vrſi; in quibus tamen caulis *petiolis* potius, quam ramis eſt *diffuſus*.

5. *Caulis determinatus* eſt, qui extremitatibus, ſiue faſtigiis ſtipitis flores & ſemina producit, ideoque vel in capitulum, vel in ſpicam ſiue thyrſum, vel paniculam, vel vmbellam, vel corymbum terminatur.

6. *Capitulum* eſt, quod conſtat ex pluribus floribus & ſeminibus arcte in *globoſam*, aut circularem ſiue diſci figuram congeſtis.

Globoſam, vt in Cyano, Scabioſa, Iacea, Carduis &c.
In diſci figuram, vt Bellis.

7. *Spica* eſt, quod ex floribus vel ſeminibus ſpiſſe compoſitum eſt, ita, ut conus erectus, ſed oblongus, ſiue admodum acutus inde euadat, vt in Lyſimachia purpurea, Verbaſco, Plantagine, Luteola, Reſeda, Biſtorta, Secali, Hordeo, &c.

8. Peculiaris *ſpica* eſt *in Hyacintho*, *qui comoſus* dicitur, inferiori parte laxe ſitis floſculis, vt vix ſpicae nomen mereatur, media parte arctiſſime & petiolis non apparentibus, ſuprema denique in criſtam quaſi diſpanſis, & petiolis quidem caeruleo colore, obſoleti coloris floſculos, antecellentibus.

9. *Panicula*, item *Iuba*, eſt ſpica laxe diffuſa, praeſertim propendentibus petiolis, vt in Panico, Milio.

10. *Vmbella* eſt extremitas caulis per multas ſubdiuiſiones in coni inuerſi figuram aptata, vt in Apio, Anetho, Fœniculo, & reliquis vmbelliferis,

11. *Corymbus* eſt extremitas caulis ita ſubdiuiſa, & floribus, aut fructibus onuſta, vt ſphaerica figura oriatur, vt in Hedera arborea, Sambuco aquatica, Cepa, Porro.

12. In quibusdam *vmbella terminatur capitulis* vt in Matricaria, Tanaceto.

13. Aliarum vmbellae terminantur ſingulis vel binis *floribus*.

14. *Quaſi-vmbella*, ſiue *imperfecta vmbella* dicitur, vbi coni inuerſi baſis non eſt ſatis plana, vt in Centaurio magno.

15. Vmbella plerumque eſt *erecta*, ſed interdum *pendula*, aut *nutans*, vt in Sambuco, Valeriana rubra.

16. *Corymbus* etiam *pendulus* in Sambuco aquatica.

17. *Caulis indeterminatus* eſt, qui petiolis a latere caulis prognatis flores & ſemen gerit, ideoque nullum extenſionis habet terminum, niſi quem hybernum frigus imponit.

18. *Racemus* eſt petiolus floribus aut fructibus ita onuſtus, vt ſpicam aliquam imitetur.

19. Ex *vmbelliferis* plantis paucae ſunt *ex toto biiugae germinationis*, vt Valerianae proprie dictae, Centaurium minus, ſiue Fel terrae, Ebulus, & Sambucus, quae pendulam proferunt vmbellam.

Reliquae fere omnes *inferiore* caulis parte *ſingulatim* proferunt folia & ramos; *ſuperiore* deinde caulis parte *primum biiugos* proferunt ſurculos, *tandem numeroſos ex eadem diſtinctione* ramulos, h. e. vmbellas, quibus flores, & *ad* ſingulos *flores bina ſemina* inhaerent, vt in Elaphoboſco, ſiue Paſtinaca latifolia, Leuiſtico, Apio, Ferula, &c.

CAPVT

CAPVT XII.

Sequuntur differentiae caulis per se spectati:
Angulosus 1-7.
Striatus 8.
Teres 9. 10.
Solidus, cauus 11-14.
Caudicis partitio 15. 16.

1.

Caulis vel angulosus est, vel teres.

2. *Angulosus* vel triquetrus est, vel quadrangulus, vel saepius angulosus.

3. *Triquetrus* est in Plantagine aquatica, Cypero, Gramine cyperoide, Papyro, Sanguisorba, Cirsio Dioscoridis, Moly triangulari.

4. Ad tringulum caulem etiam referri potest caulis, qui *ternis foliorum processibus*, praesertim spinosis *distinguitur*, vt: Carduus-Chrysanthemus.

5. *Quadrangulus* caulis est in Saluia, Mentha, Lamio, Marrubio, Rubia, Cruciata, & sexcentis aliis.

6. *Quinquangulus*, in Campanula, Polyacantha vulgari.

7. *Sexangulus*, vt in Pseudolysimachia purpurea trifolia.

8. Inter angulatos, & teretes *caules* ambigunt *striati*, vt in Siciliana.

9. *Caulis teres* siue *rotundus*, vt in Anagallide aquatica, Nummularia, & infinitis aliis.

Praesertim in bulbosis;

10. *Caulis teres inferiore parte euidenter crassior* est in Cepa.

11. Caulis item vel *solidus* est vel *cauus*,

& si cauus, vel medulla repletus, vel inanis,

& si inanis, vel totus inanis, vel in geniculis, siue nodis consolidatus.

12. *Caules caui absque nodis* sunt in Iunco, Gladiolo palustri siue Iunco florido, Papyro Nilotica.

13. *Caules inanes* sed *geniculati* sunt in Arundine, Fœniculo, Gentiana, Filipendula aquatica, Frumentis, Graminibus.

14. *Caulis medulla repletus*, vt in Sambuco, Papyro.

15. In arboribus, & frutiçibus caudex in *corticem*, *alburnum*, *lignum ſtricte dictum*, & *medullam* diuiditur.

16. *Medulla*, quae & *cor* dicitur, fere ſolidior eſt ligno, & lignum alburno, interdum contra ſe habet.

CAPVT XIII.

Floris definitio 1. 2. 3.
Et diſtinctio a perianthio 3.
flore apparente 4-9.

1.

Flos eſt pars plantae tenerior, colore, vel figura, vel vtroque inſignis, rudimento fructus cohaerens. (*)

2. *Fructus* autem dicitur vel *ſemen* vel *theca* ſeminis.

3. *Perianthium* eſt, quod florem tegit, ideoque craſſius eſt, minus inſigne flore ipſo. Dicitur etiam *calyx*.

4. Definitioni huic videtur obſtare Frumentum Turcicum, quod *flores a fructu prorſus diſiunctos habet*, niſi forſan *flores fructui inſident* ſed immaturo, quod amplius obſeruandum; imo iam deprehendi flori fructum nonnunquam proxime ſubiectum, ſed minus vberem eo, qui caulis inferioribus inhaeret partibus.

5. Obſtat & Iuglans, nam iulus eius (ſiue amentum) flos magis videtur, quam criſta illa gemina quae fructus vmbilico inſidet.

6. Corylus, vti & Quercus flores profert purpureos.

Sed de arborum fructibus alias.

7. *Cymae* quaedam herbarum h. e. ſummi caulis folia *colore* quoque confpicua ſunt, vt *videantur* huiusmodi plantae gemino ſe oſtentare flore, verum folia haec *flores non ſunt*,

tum quia reliquis foliis figura, & ſitu reſpondent,

tum quia fructui non cohaerent.

8. Cymae huiusmodi coloratae ſunt in Hormino ſatiuo ſiue Cretico, item in Milio ſyluatico, ſiue Pſeudoparietaria.

(*) De florum ſtructura, partibus, differentiis & vſu conf. pluribus *Linnaei* fundamenta botanica. IV. *Ludwigii* Inſtitut. regni vegetab. p. 132 & 187. imprimis vero, qui copioſis de hac plantae parte egerunt, *Iul. Pontederam* in Anthologia, & *Sebaſt. Vaillant.* de ſtructura florum. Ill. *Wolff. von den Theilen der Pflanzen* c. VII. vbi §. 258. *αγγεῖαι* noſtri autoris laudat.

9. Item

9. Item e ſpica Stoechadis ſuprema folia quaedam purpurea aut caerulea eriguntur, quae *ligulas* vocat Cluſius.

CAPVT XIV.

De Perianthio.

Flos nudus 1. 2.
Munitus perianthio quod vel 3. 4.
I. Initio clauſum 5.
Semper apertum 6.
II. Proprium flori cuique 7. p.
Commune floribus pluribus explicatis, nudis 7. f.
veſtitis 8.
nondum explicatis 9.
III. Proprium flori
Commune cum fructu (11.) flori cauo labiato 11. m.
vniformi 11. f.
IV. Simplex 13. Margine ſecto laciniis I. acutis 16. p.
obtuſis 16. f.
II. prolixis 17. p.
breuiculis 17. f.
Compoſitum 14. ex foliis iuxta ſe poſitis 14. p.
ſibi arcte inſidentibus, vel ſquamis 14. f.
imo cuſpide tantum disiunctis 15.
V. Inferiore parte ſtrictius 19. p.
turgidum - ſimplex 18. m.
compoſitum 18. f.
VI. Rotundum & teres 19. p.
Striatum ſ. ſulcatum 19. f.
VII. Magnum 20. p.
Paruum 20. m.
Mediocre 20. f.
Ambiguus imitantibus perianthium netuis 21.
(Ambigui ſimul ſtaminis ac ſtyli 22.)
foliis exterioribus 23.

1.

Flos vel nudus eſt, vel perianthio munitus.

2. *Flores nudi*, vt: Tulipae, Lilii, Martagi, Colchici, Croci, Polygonati, Sambuci, Fagopyri.

3. *Perianthio muniti*, vt Borraginis, Bugloſſae, Papaueris &c.

4. *Perian-*

4. *Perianthium* h. e. tegumentum floris aliud eſt ab initio clauſum, aliud ſemper apertum. (*)

5. *Ab initio clauſum* eſt, quod florem nondum explicatum totum inuoluit, & dehiſcens deinde eundem retegit, vt in Papauere tam vulgari quam corniculato, Capparide, Palma proprie dicta ſiue dactylifera, Lauro, Paeonia.

6. *Semper apertum*, vt in plerisque aliis.

7. Perianthium plerumque ſuum cuique flori proprium eſt. Interdum etiam pluribus floribus idem *commune*, quod dupliciter fit.

Primum, ſi *plures floſculi in vnum caput* ſint *compacti*, vt in Cyanis, Iaceis, Carduis & diſcifloris.

8. Scabioſa hoc habet peculiare, quod *praeter commune* capituli *perianthium quilibet floſculus ſuo* perianthio, *vtriculo* ſcilicet *crenato*, eſt veſtitus.

9. *Deinde* commune eſt *pluribus* floribus perianthium, videlicet *nondum explicatis*, vt in Palma dactylifera, & Lauro.

10. Perianthium aliud *flori cum fructu* commune, aliud *flori proprium.*

11. Commune, vt in iis omnibus plantis, quarum flos fructum complectitur, (ſiue quarum *flos ſedi fructus affigitur*,) vt in Spergula, item in *cauis* floribus, quibus nuda ſubſunt ſemina, ſiue *labiatis*, vt in Saluia, Marubio; ſiue *vniformibus*, vt in Bugloſſo, Lithoſpermo.

12. *Perianthium* eſt vel ſimplex, vel compoſitum.

13. *Simplex*, quod vtriculus eſt ſola lamina conſtans, vt in Saluia, Marubio, Lamio, Hyoſciamo, Nicotiana, Lychnidibus, Caryophillis, Geraniis, item perianthium cuiusque floſculi in Scabioſa.

14. *Compoſitum*, quod vel *foliis* pluribus *iuxta ſe poſitis* conſtat, vt in Cunigundina tam perfoliata, quam verbenifolia, item in Scabioſis, *capituli* perianthium.

Vel ex *foliis* aut *ſquamis*, *ſibi* inuicem *arcte*, & imbricatim *inſidentibus* eſt compactum, vt in Cyanis, Iaceis, Cinara & aliis Carduis.

(*) De Perianthio & Calyce vid. Cl. *Ludwigii* Inſtitut. regni vegetab. pag. 34. §. 99. Cl. *Linnaei* Element. botan. IV. Claſſ. Plantar. pag. 375. ſeqq. & laudatos de florum ſtructura in antecedente capite autores.

13. Folia

15. Folia iſta interdum dimidia ſui *parte*, *inferiore* ſcilicet, *ſibi* inuicem *incumbunt*, *cuſpide* vero a capitulo, & a ſe inuicem ſunt *disiuncta*, vt in Cnico, Carduo benedicto, Carduo lanceolato.

16. Perianthium *ſimplex* plerumque in *margine* eſt *in lacinias ſectum.*

Vel *acutas*, vt in Saluia, Lamio,

Vel *obtuſas*, vt in Nicotiana minore ſiue vulgari.

17. Perianthium vel *profunde* ſectum eſt, in prolixas ſcilicet lacinias,

Vel *minus profunde*, in breuiculas, vt in Othonna, ſiue flore Tunetano.

18. Perianthium plerumque *inferiore parte ſtrictius*,

Interdum etiam *ventroſum* quaſi, & *turgidum*, quale eſt *ſimplex* perianthium in Geraniis, Ocymoide, Vaccaria:

Compoſitum in Cnico, Carduo benedicto, Carduo lacteo ſiue Mariae.

19. Perianthium aliud *rotundum*, & *teres*, vt in Caryophillis, Narciſſis:

Aliud *ſtriatum*, ſiue *ſulcatum*, vt in Othonna, ſiue flore Tunetano.

20. Perianthium aliud *magnum* floris reſpectu, vt Nicotiana minore, Saluia;

Aliud *paruum*, vt in Digitali, Nicotiana maiore;

Aliud *mediocre*, vt in Othonna.

21. *Inter nudos* & perianthio *veſtitos flores ambigunt* flores Cucurbitarum, & Peponum:

Viridibus enim quibusdam ſiue *neruis* (ſiue *dorſis*, ſiue *ſtrigibus*) a fundo ad marginem tendentibus variantur, quorum nonnulli (nerui) infra mediam floris partem a flore quaſi auulſi *ſpeciem perianthii anguſtifolii* exhibent.

22. (Peculiare quid etiam in iisdem floribus obſeruatur, quod inferiores partes aliquid *inter ſtamen & ſtilum ambigens*, vel ex *ſtamine*, & *ſtilo confuſum* obtinent.)

23. Ambigunt etiam inter nudos & veſtitos, Ficus Indicae (Tunae) flores; nam *exteriora folia* tribus quaſi ordinibus, *tum obſoleto colore*,

tum paruitate a genuinis *foliis floris differunt.* Extima enim sunt admodum parua, & exteriore praesertim superficie obsolete-purpurea, siue ferruginea; proxima plus citrini coloris admixtum habent, & maiora sunt; quae tertia in serie, parum de ferrugineo colore retinent & ad magnitudinem genuinorum propius accedunt.

CAPVT XV.

Flos perfectus 2.
licet staminеus dicatur 6.
Imperfectus 3.
Stamineus 4.
Iulus quercus & iuglandis 5.
Stilo carens 7.

1.

Flos alius perfectus est, alius imperfectus.

2. *Flos perfectus* est, qui folio, staminibus, & stilo constat, quamuis stilus rudimento fructus cohaeret.

3. *Flos imperfectus* est, qui harum partium aliqua caret.

4. *Flores staminei* dicuntur, qui solis staminibus constant, aut staminibus & stilo. Tales flores sunt in Vlmo, Typha, Gramine typhino, Secali, Populo nigra, Sanguisorba, Cirsiis Clusii.

5. *In Quercu iulus* (Dresp.) staminibus constans antecedit *flosculum* purpureum, qui rudimento fructus coniungitur.

In Iuglande quoque *iulus*, nihil est, nisi florum stamineorum series;

Tres arcuatae *cuspides*, quae rudimento fructus inhaerent, colore *titulum floris non merentur.*

6. Sunt quidam *flores falso staminei dicti*, vti Iaceae, siue Aphyllanthis, Scabiosae, Matricariae, Chrysantemi; capitula enim, & disci harum plantarum fistulosis floribus sunt confarcti.

7. In nonnullis quoque *stilus deest*, vt: in Iride, Tulipa, Papauere; habent tamen hae succedaneum aliquid stili.

CAPVT

CAPVT XVI.

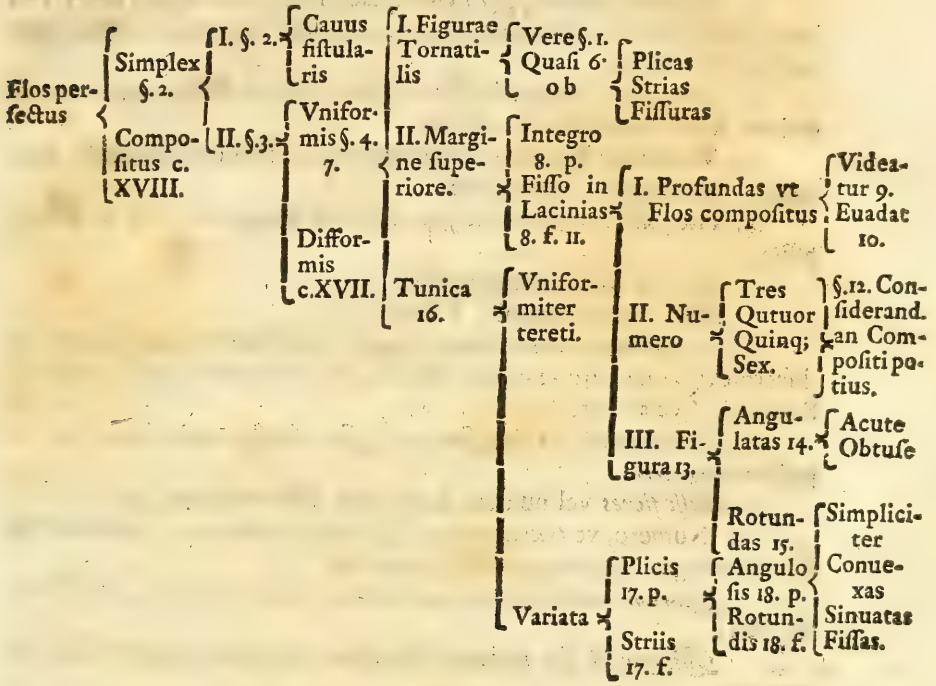

1.

Flos perfectus alius simplex est, alius compositus.

2. *Simplex* est, qui vnica lamina, siue bractea, siue folio contiguo (annon? continuo) constat, quod fere semper cauum, aut fistulare est.

Eius *inferior pars*, qua perianthio affigitur, quae angustior fere est & albida, *vnguis* dicitur.

3. Flos simplex alius vniformis est, alius difformis.

4. *Vniformis* est, qui terminos duarum dimensionum inter se similes habet; siue, qui dextrum sinistro, & anterius posteriori simile, superius vero inferiori dissimile obtinet; siue qui figura quasi tornatilis est.

Definitio Geometrica.

5. *Tornatilis* autem *figura* est, quae oritur plana figura super vno latere rectilineo quiescente in orbem mota, siue rectilinea sit mota figura, siue mixtilinea.

6. Dixi *quasi Tornatilis figura*, quia si plicae, striae & fissurae accedant, figura tornatilis esse desinit.

7. Vniformes simplices flores sunt in Conuoluulo, Bugloſſo, Borragine, Hyoscyamo, Tabaco &c.

8. *Flos vniformis margine superiore* vel integro est, vel in lacinias fisso;

Integro, vt in Conuoluulis;

Fisso, vt in Bugloſſo, Tabaco.

9. Si profundae sint fissurae, saepe *compositum florem simulat*, sed discernitur ab eo, quod totus decidit, vti flores Borraginis, Bugloſſi, Sambuci, Cyclaminis.

10. Fieri potest, vt flos *simplex sciſſus*, sensim aucta figura *in compositum degeneret*.

11. *Fissi flores* vel numero laciniarum differunt, vel figura.

12. Numero, vt *tribus laciniis fissi* sunt pauciores, vt in Casia Poëtica, Phalangio Virginiano, Sedo-aquatico:

Quatuor laciniis plures secti sunt, vt flores Leucoii, Brassiacae, Rapistri;

Quinque & sex laciniis distinctum marginem habet maior florum pars;

An *e quatuor*, *quinque*, *sex foliis compositi*?

13. Ob figuram laciniae sunt vel angulo terminatae vel rotundae.

14. *Angulo terminatae* vel *acutae*, vt in Borragine;

vel *obtusae*, vt in Hyoscyamo.

15. *Rotundae* vel *simpliciter conuexae*, vt in Bugloſſa;

vel *sinuatae*, vt in Primula veris, Cisto;

vel *fissae*, vt in Alsine.

16. Porro *flos vniformis tunica* est vel *vniformiter tereti*, vel plicis aut striis *variata*.

17. *Plicis*, vt flos Conuoluoli; *striis*, vt in Campanula.

18. *Plicae* porro vel *angulosae* sunt, vt in Conuoluolo;

vel *rotundae*, vt in aliis.

CAPVT

CAPVT XVII.

Flos ſimplex difformis §. 1. 2.

Fiſtulatus 3. 6. 13. 14.
Semifiſtularis 3.
Labiatus 4. Labio.
I. Vno, inferiore 6. p.
ſuperiore 6. f.
Vtroque 7.
II. 8. Superiore repando 9. } dicitur galeatus, cucullatus, galericulatus.
conuexo 10. }
III. 11. Integro
Sciſſo in lacinias I. Conuexas
Repandas tres 12.
II. Sinuoſas
Angulatas
Corniculatus 13.
Aliter difformis 2. Conſiderandae enim & aliae partes 14. Alae
Criſtae
Brachia
Fimbriae
Cirri.
Plane ſingularis 15.
Partes habet peculiares labiatus, labia.
galeatus, galeam 10.
corniculatus, corniculum 13.
alias, alas, criſtas &c. 14.

I.

Flos ſimplex difformis eſt, qui vnius tantum dimenſionis terminos inter ſe ſimiles habet, h. e. cuius non ſuperiora tantum ab inferioribus, ſed & anteriora a poſticis diſcrepant, vti ſunt: Lamii, Marrubii, Saluiae.

2. Flos ſimplex difformis eſt vel ſemifiſtularis, vel labiatus, vel corniculatus, vel aliter difformis.

3. *Semifiſtularis* eſt, qui fiſtula ſuperius oblique reſecta conſtat, vt in Ariſtolochia, item in ſimplicibus floribus, ex quibus capitulum Cardui chrysanthemi conſtat.

4. *Labiatus* eſt, cuius fiſtulae ſuperior pars in labia quaſi terminatur.

5. Labiatus flos vel *vno labio* conſtat, vel *duobus*.

6. Qui *vno*, vel *inferiore* siue *exteriore tantum praeditus* est, vt in Chamaepity altera Dodonaei, siue Chamaedry laciniata Lobelii; Teucrio vero tam communi, quam Baetico: (Teucrium pratense non est Teucrium, sed Veronicis potius annumerandum.)

vel *superiore*, siue *interiore tantum labio* constat, vt in Acantho satiuo.

7. *Vtroque labio constat* maior pars florum labiatorum, vt in Lamio, Saluia, Napello, Delphinio &c.

8. Deinde *labium superius* siue *interius* vel repandum est, vel deorsum reflexum, siue conuexum.

9. *Repandum*, siue *sursum reflexum* est, quod conuexam faciem, siue superficiem alteri labio obuertit, vt in Chamaecisso, Lamio tertio Pannonico Clusii; item in Lamio primo Pannonico Clusii, h. e. Lamio melissifolio Casparis Bauhini.

10. Labium *deorsum reflexum*, hoc est: cauitatem inferiori siue exteriori labio obuertens frequentius est; vnde labium huiusmodi *galea*, *cucullus*, *galericulus*, & *flos* ipse *galeatus*, *cucullatus* & *galericulatus* dicitur.

11. Tertio *labium* aliud *integrum* est, aliud *sciſſum in lacinias*, easque vel *conuexas*, vel *sinuosas*, vel *angulatas*.

12. Labium Acanthi *in tres conuexas* (repandas an potius, considerandum ponit margo A.) sciſſum est.

13. *Corniculatus flos* est flos cauus, qui partem aliquam corniculo similem superiori parti fistulae suae annexam habet, h. e. cauam & rotundam partem, quae in cuspidem non peruiam desinit, vt in Linaria, tam communi, quam valentina, in Delphinio siue flore regio, in Impatiente, in Balsamina faemina.

14. Sunt & aliae partes fistulatorum dissormium florum, vt alae, cristae, brachia, fimbriae, cirri, quae in Delphiniis, Orchibus, Satyriis, Aconitis porro considerandae sunt.

15. Inter *dissormes simplices* plane *singularis* est, qui Calceolus Mariae dicitur.

CAPVT

CAPVT XVIII.

Flos compositus
secundum quid 2. ex foliis quasi planis 4.
figura ac situ similibus 3. tribus 5.
quatuor 6.
diuersis 7.
foliis & corniculis 8.
calice 9.
absolute ex floseulis cap. XIX.

1.

Flos compositus alius secundum quid, alius absolute compositus est.

2. *Flos secundum quid compositus* est, qui folium, siue ambitum tantum habet compositum, ideoque saepe a flore simplici laciniato non ita prompte discernitur.

3. Flos secundum quid compositus,

Vel *ex meris planis foliis*, figura ac situ *similibus* (simillimis habet B,) est compositus, vti flos Tulipae, Lilii, Rosae simplicis siue non plenae, siue sylvestris; Alsines, Leucoii, Rapistri.

4. *Folia plana* hic voco, quae non sunt fistulosa, aut concaua, plerumque autem folia haec plana *non nihil cauata* sunt; saepe *extrorsum reflexa*.

5. *Foliis tribus* constant flores Plantaginis aquaticae, Morsus ranae. Confer fissos flores c. 14. (XVI, 12.)

6. *Foliis quatuor*, flores Rapistri, Violae matronalis, Chamaedryos sylvestris, siue Teucrii pratensis, Teucrii quarti Clusii, Veronicae fruticaulis Clusii.

7. *Ex foliis planis, meris*, sed figura ac situ *diuersis* compositus est, flos vt Iridum, Gladioli, Genistae, Arboris Iudae, Pisorum, aliorumque leguminum.

Item in vmbelliferis plantis, saepe exteriora folia florum interioribus maiora.

8. *Ex foliis quasi planis, & corniculis*, vt in Aquilegia, Consolida regali siue Delphinio, Nasturtio Indico, Aconito corniculato, &c.

9. *Ex foliis quasi planis, & calice*, vt: Narcissi.

CAPVT

CAPVT XIX.

Flos absolute, i. e. ex flosculis compositus
est vel discus 9. f. I. ex flosculis 2. perianthio vestitis 5.
nudis 6.
II. Radiatus, foliis marginalibus 9. p. 10.
planis, 11. frontatis, quasi parallelogrammis 12.
cuspidatis 13.
concauis 14.
nudus (nudo margine) 8.
capitulum oblongius cap. XX, 1-12.
Spica compressior cap. XX, 13.

1.

Flos *absolute compositus* est, qui ex pluribus flosculis est compositus.

2. Ex *flosculis*, inquam, qui non tantum *folio*, siue bractea colorata, verum etiam vel staminibus, vel stylo saltem constant, ut singuli singulis fere seminibus cohaereant.

3. Flos absolute compositus vel Discus est,
vel capitulum oblongum,
vel spica compressior.

4. *Discus* vel ex nudis siue solis flosculis constat, vel ex flosculis *perianthio* vestitis.

5. Ex *vestitis flosculis* constans discus non, nisi in Scabiosis, (complectimur sub his etiam Succisam siue Admorsam) quod sciam hactenus est repertus.

6. *Ex nudis* flosculis reliquorum disci fere omnes.

7. Deinde discus vel nudus est, vel radiatus.

8. *Discus nudus*, vt in Tanaceto, Abrotano fœmina.

9. *Discus radiatus*, cuius exteriora folia, quae marginem quasi floris constituunt, prolixiora, & dispersiora sunt reliquis, quae discum efformant. *Discus* enim est, quod ex flosculis pluribus compressis & confertis ita componitur, vt vnam quasi apparentem superficiem constituat.

10. Margo ille constat foliis vel quasi planis vel concauis.

11. *Folia quasi plana marginis*, sunt vel frontata & quasi parallelogramma, vel cuspidata.

12. *Frontata* vel sunt integra; vel *crenata* fronte, vt in Chrysantemo latifolio Dodonaei.

13. *Folia*

13. *Folia marginalia plana, cuſpidata*, vt in Ptarmica Auſtriaca Cluſii; Aſtere primo Cluſii.

14. *Folia marginalia concaua*, vt in Cyano, Staebe Salamantica ſecunda, Scabioſa.

CAPVT XX.

Capitulum oblongius, ſiue flos natura (ſiue ſecundum ſpeciem) plenus 1. 2.
ex floſculis, foliaceus, planis 4-6.
fiſtularis, fiſtularibus ſolis 10. ſimilibus
diſſimilibus 2.
& planis marginalibus floſculis 11. 2.
foliis 12.

Partes capituli verae, floſculi meditullii,
plani 5. & horum ſtilus 5. frons 6.
fiſtulares 8. & horum pediculus, crater, ſtilus, ſtili
cornua, ligula, ſeu fiſtula ſtili.

Spica arcte compreſſa 13.

I.

Capitulum oblongius etiam *flos natura plenus*, ſiue *ſecundum ſpeciem* plenus dici poteſt, h. e. qui (annon? cuius meditullium) ex eiusdem figurae floſculis conſtat.

2. Dico floſculis eiusdem figurae conſtare meditullium capituli, excludens nimirum marginales, vt in Cyano maiore *marginales floſculi* duplo longiores ſunt, interioribus & caerulei & (*a*) concaui, cum *interiores* purpurei, & ſtamina in fiſtulam coalita, & intra eam fiſtulam ſtilum contineant.

(*a*) vide Monend. n. XXV, 6.

3. Eſtque vel foliaceus, vel fiſtularis.

4. *Foliaceus*, ſiue *planifolius* eſt, qui ex floſculis quaſi *planis*, in aliquot gyros diſpoſitis confarctus eſt.

5. *Floſculi hi* plerumque ſunt folia oblonga, frontata, ſtilo bicorni affixa, ſingulis ſeminibus inſidentia; ita, vt interiora exterioribus ſemper ſint breuiora.

6. *Frons* autem horum foliolorum plerumque crenata eſt, vt in Taraxico, Sonchis, Cichoreis, Hieraciis, Scorzonera, Tragopogone.

7. *Fiſtularis flos natura plenus* eſt, qui ex pluribus concauis floſculis *ſimilibus*, ſiue eiusdem figurae, ſiue ſimiliter figuratis conſtipatus eſt.

8. *Floſculi illi*, qui *perperam* a nonnullis *ſtamina* dicuntur, (*b*) inferiori parte in prolixum, candidum quaſi *pediculum* deſinunt, quo ſeminibus ſingulis cohaerent, habentque plerumque oram ſupremam, ſiue craterem, in lacinias aliquot ſectum; E ſingulis quoque prominet *ſtilus* aliquis, (bifidus plerumque) qui peculiari fiſtula colorata, quam *ligulam* quidam vocant, vsque ad apicem, ſiue *cornua* veſtitus eſt.

(*b*) ſupra XV, 6.

9 *Fiſtularis flos*, ſiue *fiſtulaceum capitulum*, vel ſolis concauis, ſiue fiſtularibus *floſculis conſtat*, vel inſuper marginalibus.

10. *Ex ſolis fiſtularibus*; ita florent jaceae, & Cardui plerique, vt Lanceolatus; item Petaſites.

11. Simul & *diſcum*, ſiue meditullium *ex fiſtularibus*, & *marginem ex planis* foliolis (annon? Floſculis? ita enim §. 9. poſtulat, etiam §. 4. item 2. adſtipulantibus) *compoſitum habent*, vt Carlina, tam humilis, quam cauligera, item Carlina ſilueſtris, item Chamaeleon albus.

12. Reliqui marginalia folia habent plana, vt Iacobaea, Virga aurea, Helenium, Calendula. Num. 11. & 12. Si marginalia folia, qui floſculi non ſint, nulli inueniuntur, vt de Iacobaea Schedae auctoris iam obſeruarunt, facile emendaueris ita: 11. Reliqui *marginalia folia* habent *plana*, h. e. *Simul & diſcum* ſiue meditullium *ex fiſtularibus*, *& marginem ex planis floſculis compoſitum habent*. 12. Vt Carlina &c. usque ad-albus. Item Iacobaea &c. usque ad Calendula.

13. *Spica arcte compreſſa* etiam flori abſolute compoſito accenſeri poteſt, qualis eſt in Biſtorta.

CAPVT XXI.

DE FLORE PER ACCIDENS PLENO SEV MVLTIPLICI.

Flos multiplex, ſiue per accidens plenus fieri
nequit ex quibusdam 4. Nudis floribus
Labiatis floribus
Leguminaribus.

I. Multiplicans floris non abſolute compoſiti laminam 2. Fiſtulatam
Corniculatam
Calycatam
Foliorum ambitum 3.
abſolute compoſiti folia marginalia, fiſtularibus diſci obliteratis 4.

II. Ha-

II. Habet interiora communiter minora
peculiariter non minora 7.
III. Caulem qui floris vmbilicum non tranſit,
tranſit. Proliger 6.

1.

Flos per accidens plenus eſt, cujus pars foliacea ob culturam, vbertatem ſoli, aliudue accidens multiplicata, vnde *flos* vel *duplex*, vel *triplex*, vel *ſaepius multiplex*, reſpectu naturalis ſiue ſimplicis floris dicitur. (*)

Quod ſi *lamina vnica flos non plenus* (annon? aut pars eius) conſtet, in *pleno* lamina aliquoties iterata eſt, ita, vt prima ſecundam, ſecunda tertiam, includat; vti fit in floribus

vel *Fiſtulatis*, vt Stramoniae,
vel *Corniculatis*, vt Aquilegiae.
vel *Calicatis*, vt Narciſſi;

2. Sin *ex pluribus foliis compoſitus* ſit *floris ambitus*, gyri foliorum repetuntur, vt in Roſa, Ranunculo, Anemone, Papauere, Caryophyllo, Leucoio, Paeonia, Colchico, Croco, Caltha, Melanthio.

3. Si *diſciformes flores* fiant *pleni*, folia quaſi plana, ſiue Marginalia multiplicata expellunt quaſi, & obliterant flores fiſtulares medii diſci ſiue *Vmbonis*, atque ita *ſimiles* reddantur hi flores floribus *mere Foliaceis*, vt in Matricaria, Calendula.

THEOREMA.

4. Quidam flores *ad plenitudinem cultura perduci nequeunt*, vt: Tulipae, Lilia, Hyacinthi, Irides, qui omnes ſunt nudi flores. Item Labiati flores, item Leguminares. (**)

5. *Flos proliger* dicitur, vbi Caulis umbiculum floris tranſit, & alium florem minorem gerit, vt in Ranunculis, Calendulis, Leucoiis; (***)
Plantago *alio ſenſu prolifera dicitur.*

6. Melanthium *pleniflorum* hoc *peculiare* habet, quod *interiora*, ſiue ſuperiora *Folia non* ſunt *minora*, aut breuiora, *exterioribus* ſiue inferioribus.

(*) Hoſce flores recentiores *monſtroſos* dici malunt. *Linnaeus* Fundament. botan. IX. 309. VI. 121. *Royen* Flor. Leyd. Prodr. qui peculiarem inde hortum conſtituit.
(**) Habemus tamen exemplum in Geniſta Hiſpan. iunc. flor. luteo, pleno. De Tulipis, Liliis, etiam aliis aliud docet experientia recentior.
(***) Scabioſam etiam peregrinam, capitulo oblongo, variegato H. R. P. aluimus *proliferam* in noſtro hortulo, hoc ipſo anno.

CAPVT XXII.

De Staminibus floris.

Floris partes interiores 1.

STAMINA,

Vere talia, quae sunt I. ratione partium

Pediculo Libero 3. I. tereti 5. I. tenui
crassiusculo.
II. Recto
curuo, latente sc. in labio floris
vnifolii superiore 6. f.
compositi inferiore 7.
III. 8. Glabro
Hirsuto 8.
IV. 10. Simplice 10.
Ramoso
Latiusculo 4. f.
II. Insistente floris foliosae parti 3. 21. p.
Fructus rudimento 21. f.

Annexo ad floris ambitum I. (23. 2. f.) Imum.
Medium.
II. Se toto 3. p.
denticulis inter capitula 3. f.
Sui parte 21. m.

Capitulo I. croceo
nigricante 7. &c.
II. aptato ad pediculum longitudinis parte (18.) media
quasi media
extrema.
Situ transuerso angulis 17. p. rectis
obliquis
directo 19. p.

II. libero
ratione constituente fistulam stili cum reliquis 19. m.
magnitudinis in Simplicibus
Aequalia 9. p. Compositis
Inaequalia 9. f. Capitulatis 19.
III. Discifloris 19. f.
ratione numeri

Foliis (11.) paria, quinque 13.
imparia, multipla, dupla, octona 12.
pluries quam tripla flos staminosus 16.
Submultipla. Subdupla. Tria 15.
Staminum vicarium Subtripla. Tria 14.
Foliolum stilum inuoluens 20.

STILVS cap. XXIII.

1. Re-

I.

Reſtant partes floris interiores, Stamina (*) ſcilicet & Stilus.

2. *Stamina* pediculo conſtant & capitulo.

3. *Pediculi Staminum liberi* plerumque ſunt, & ima tantum ſui extremitate folioſo ambitui floris adnati: (*a*)

(*a*) Repeirtur hoc 21. p.

Interdum toti eidem *affixi* ſiue cohaerentes, vt in Symphyto maiore, Lithoſpermo, Polygonato;

Et dum *Denticuli* quidam albidi luteis *ſtamiuum Capitulis* quandoque interponuntur, vt in Symphyto maiore. (*b*)

(*b*) Sequantur ex §. 21. cetera: vel parte aliqua &c. vsque ad finem.

4. *Pediculi* Staminum liberi plerumque *teretes* ſunt,
Raro *latiusculi*, vt in Ornithogalo albo maiore.

5. Pediculus teres vel tenuis vel craſſiusculus eſt.

6. Pediculus item alius *rectus*,
alius *curuus*, vt in Labiatis floribus.

Latent enim Stamina in labiis florum Labiatorum, ideoque curuitatem eorum imitantur,

Et *in ſuperiore* quidem *labio latent*, ſi flores ſint *Labiati vnifolii*, ſiue incompoſiti, vt in Saluia, Lamio, Sclarea.

7. *In inferiore* autem labio latent, ſi flos ſit Labiatus compoſitus, h. e. *Leguminaris*, vt in Piſo, Faba, Galega, Colutea tam Veſicaria, quam Scorpioide, Arbore Iudae.

8. *Staminum pediculi* porro plerumque *glabri* ſunt;
Interdum *hirſuti*, vt in Blattaria.

9. *Stamina* fere *inter ſe aequalia* ſunt;
Interdum *inaequalia*, vt in Napello, Colutea-Scorpioide.

10. *Staminum pediculi* fere ſemper *ſimplices* ſunt;
In Lauro *ramoſi*.

11. *Staminum numerus* plerumque foliis aut laciniis ambitus reſpondet, ita vt vel aequalis ſit, vel multiplus, vel ſubmultiplus.

12. In Rutae flore *quaterna folia*, *octona ſtamina*:

13. In Ceruicariae flore campaniformi *quinque laciniae*, ſiue cuſpides, intus in fundo *quina ſtamina*.

(*) De ſtaminibus conf recentiores, *Pontederam* in Anthologia Libr. I. c. 28 ſeqq. *Ludwigium* in Inſtitut. regn. vegetab. P. I. c. 2. p. 3. P. II. c. 6. §. 468. p. 193. ſeq. Item *Linnaeum* in Methodo ſexuali ſ. Gener. plant.

14. In Iride *ter tria* sunt *folia*, *tria* item *stamina*: conf. XXIII. 8.

15. In Gladiolo Italico *terna stamina*, *folia sena*, quorum terna sibi inuicem similia.

16. *Staminosus Flos* dicitur, qui stamina habet copiosa, qualis est in Fragaria, Ranunculo, Cappare.

17. *Capitula staminum* fere *crocea* sunt,
Interdum *nigricantia*, vt in Borragine, Tulipa.

18. Eadem vel *ex medio longitudinis suae aptata* sunt *pediculo suo*,
vel *quasi medio*,
rarius *extremo*, vt in Tulipis, Iridibus.

19. *Staminum capitula* plerumque ita sita sunt, vt longitudo cuiusque *ad longitudinem pediculi sui* sit transuersa, h. e. *angulos* cum ea vel *rectos* vel *obliquos constituat*.

20. Est & vbi longitudo capituli, longitudini pediculi *directim quasi sita* est, vt in Tulipis.

21. Imo sunt flores in quibus staminum capitula pediculis directim sita lateribus inter se coëunt, vt *fistulam* quandam *constituant*, in qua stilus ita includatur, vt extima tantum parte promineat,
vt in Borragine, Solano, Dulcamara:
Denique in omnibus *flosculis capitula* florea *constituentibus*, vt in Eupatorio vulgari, siue Cunigundina prima Tabernaemontani, Eupatorio aquatico tam perfoliato, quam Verbenifolio, Agerato, Centaurio maiore, Scabiosis, Cyanis, Iaceis, Stœbis, Carduis;
Item in flosculis *discos floreos constituentibus*, vt in Flore Solis, Enula siue Helenio, Ptarmica, Millefolio, Tanaceto, Absinthio.

22. Interdum loco staminum est *foliolum* aliquod *oblongum fronte* in aliquot quasi staminum petiolos *sciſſa*, quod *complicatum* fistulae instar, *stilum inuoluit*.
Tale foliolum, staminum vices gerens, latet in inferiore, siue carinato labio floris Galegae.

23. Staminum petioli vel ima *extremitate* sua cohaerent *fundo floris*,
Vel *parte*, aliqua *sui interiori* superficiei foliosae *parti sunt annexi*, vt in Digitali, & Lamiis nonnullis.
Quidam etiam protuberanti *fructus rudimento*, diuersa eius altitudine, *insistunt*, vt in Ranunculis, Anemonis, item Maluis aliquo modo.

CAPVT

CAPVT XXIII.

De ſtilo floris.

STILVS
Vere talis 9. 1. 9. Etymologia 1. f.
Sedes 3. alia quam Foliorum 2. p.
Staminum 2. f.

I. Eſt flori vnus 4. p.
Sunt plures. bini 5.
terni 6.
quini 7.

II. Terminatur 9. cuſpide 10. p.
cono 10. m.
globulo 10. f.
cornibus 11.

I. Breuibus 11. p.
prolixis 11. f. plurium ſpecie 12. p.
duorum 12. f.

III. Figura vulgari
ſingulari
breuis ac craſſus,
aliter, maluae, modiolus.

II. Binis 13. p. conf. 18. p.
ternis 13. m. conf. 21. f. 18. f.
quaternis 13. f.

IV. Bifidus 18. p. conf. 13. p.
trifidus 19. f. conf. 21. f. 13. m.

III. Subtilibus 14. p. i. e. ligulis
rectis
recuruis 15. 20.
craſſiusculis 14. f.

Stili ſuccedaneum
folia 8. p.
orbiculus radioſus 8. m.
oblongius 8. f.
criſta 21. p.
purpurea 21. f.
breuicula 21. m.

IV. Aequalibus
Inaequalibus 19. f.

I.

Stilus eſt pars floris medium eius occupans, & rudimento fructus, aut ſeminis inhaerens; (*)

Dicitur ſtilus, quia in longitudinem tenuem plerumque extenditur.

2. Folioſa pars floris modo apici, modo ſedi fructus, ſeminisue inhaeret: Stamina vel imo, vel medio folioſae.

3. Stilus ſemper apici fructus, ſeminisue cohaeret, ideoque reliquis floris partibus defluentibus in planta remanet.

4. Stilus plerumque *vnicus* adeſt, ſaepe plures,

5. Et *bini*,

6. *Terni*, in gramine Leucanthemo, item in Sanguiſorba;

(*) Conf. praeter laudatos in anteriori capite autores *Marc. Malpighium* in Anatom. plantar. p. m. 62. ſeqq.

7. *Quini*

7. *Quini* in Aquilegia, nam & rudimentum fructus in quinas maturatur siliquas.

8. Flores nonnulli *stilo carent*,

vel *succedaneum* eius aliquod obtinent, vt in Iride loco *stili* sunt *tria* interna *folia* erecta, sub quibus stamina occultantur. conf. XXII. 14.

In Papauere est *orbiculus* radiis quibusdam decussatus, in latitudinem magis quam longitudinem extensus in Papauere Spinoso. conf. §. 21.

9. *Stilus proprie dictus terminatur* vel Cuspide, vel Globulo, vel Cono, vel Cornibus.

10. *Cuspide*, vt in digitali, Symphyto maiore;

Cono, vt in Liliis nonnullis;

Globulo, vt in Conuoluulo peregrino, purpureo.

11. *Cornua* vel breuia sunt vel prolixa:

Breuia, vt in Conuoluuli vulgaris campaniformi flore,

Prolixa, vt in Eupatorio vulgari.

12. Interdum *adeo prolixa* vt plures *adesse videantur stili*.

Ita *duo stili* in Staphylodendro, siue Pistacio sylueştri.

13. Cornua vel *bina*, vt in Cichorio;

vel *terna*, vt in Ceruicaria;

vel quod rarius, *quaterna*, vt in Lysimachia Virginiana.

14. *Cornua stili* vel *subtilia* sunt, vt plerumque,

vel *crassiuscula*, vt in Conuoluulo vulgari campanifero, Lysimachia Virginiana.

15. *Cornua subtilia*, quae etiam *ligulae* dicuntur, interdum recta,

Saepius reflexa siue *recurua* sunt, vt in Cichorio, Ceruicaria.

16. *Stilus* interdum *ita crassus*, *ac breuis* est, *vt nomen aliud videatur requiri*, vt in Nymphaea ac Tulipis.

17. Stilus quoque in Malua a vulgari forma discrepat, ideoque *modiolus* dicitur.

18. *Bifidus stilus* in Saluia, Othonna:

Trifidus in Croco, Dente canino, Ceruicaria.

19. *Cornua stili* plerumque *aequalia* sunt,

Interdum *inaequalis longitudinis*, vt in Saluia, & Aethiopide.

20. *Cornua stili* saepe sunt *reflexa*, vt in Ceruicaria.

21. *Loco stili* quandoque *crista semini inhaerens*, vt in Scabiosa;

In Papauere spinoso crista purpurea breuicula;

In

In *Sanguiſorba* criſta purpurea, vel tres ſtili purpurei trifidi, latentes inter purpureos ſtaminum petiolos.

CAPVT XXIV.

De ſitu floris reſpectu caulis.

SITV 1. ratione
CAVLIS 2. eſt
flos I. ſolitarius 3. adhaerens cauli 6.
ſigillatim 7.
ſociatim 8. in eadem diſtinctione bini 8. p.
coaceruatus 4. terni 8. m.
vere caulem aut ramum ſeni 8. f.
extremum terminans ſpica
corolla 4. m.
diſco
capitulo oblongiore
medium cingens verticillo 4. f.
apparenter, vmbella denſa 5.
II. Spectat partem caulis diuerſam a caeteris 9. p.
eandem cum caeteris ſimplicibus 9. m.
galericulatis 9. m.
abſolute compoſitis 9. f.

FRVCTVS cap. XXV.

1.

Hactenus *florum differentiae* ſecundum partes floris ſunt expoſitae; ſequuntur eae, quae *a ſitu floris* deſumuntur, qui duplex eſt, alius reſpectu caulis, alius reſpectu fructus.

2. *Caulis reſpectu flos* aut ſolitarius eſt, aut coaceruatus.

3. *Solitarius* eſt qui, ita, in caule diſpoſitus eſt, vt alium proxime non tangat;

4. *Coaceruatus* qui vel *in* ſpicam,
vel verticillum,
vel corollam, vt in Meliloto vulgari,
vel diſcum,
vel oblongius capitulum diſpoſitus eſt, atque ita caulem & ramulos caulis terminat,
vel etiam in verticillum circa medias rami, & ſurculorum partes.

5. Ad coaceruatum florem etiam referri potest *vmbella denſa*, qualis eſt, v. g. in Draba, ſiue Thlaſpi cretico.

6. *Solitarius flos* aut ſigillatim, aut ſociatim *cauli adhaeret.*

7. *Sigillatim*, ſi vnus ex vna caulis, aut rami diſtinctione prodeat.

8. *Socialiter*, ſi aut *bini*, vt in multis;
aut *tergemini*, vt in Sagittali,
aut *ſeni*, vt in Fœniculo aquatico, ſiue Viola aquatili.

9. Porro caulis reſpectu flores plerumque *in diuerſas* caulis partes, ſiue *plagas ſpectant*;

Nonnunquam *in vnum latus*, ſiue plagam caulis vergunt, vt flores in Digitali; item *biiugi* flores in Pſeudolyſimachia galericulata, item capitulo ſiue *diſco* florum in Abſinthio vulgari.

CAPVT XXV.

De ſitu floris reſpectu fructus.

SITV, FLOS FRVCTVS 1.
ſummo inſidet, haerens vel
ſemini nudo, quidam ſimplex 2. p.
omnis floſculus 2. m. capituli
diſci
Pericarpio 2. f.
Sedi cohaeret, quidam ſimplex 3. p.
omnis leguminum 3. m.
ſiliquoſarum praeter paucas 3. f.
Pappus non ſit 4.

1.

Reſpectu fructus aut rudimenti fructus *flos* aut inſidet ſummo fructui, aut ſedi fructus cohaeret.

2. Qui *ſummo fructui inſidet*, aut *nudo ſemini inſidet*, vt in flore Valerianae, item in omnibus floſculis capitulum aut *diſcum* conſtituentibus;

Aut *pericarpio* ſiue *folliculo* ſiue *vaſculo ſeminis*, vt in Cucurbita, Cucumere, Melopepone, Bryonia, Periclymeno, Ariſtolochia, Onagra ſiue Pſeudolyſimachia ſiliquoſa, Liguſtro, Roſa, Rubo, Ceraſo, Malo, Pyro.

3. Flos

3. Flos *sedi fructus haeret*, ideoque fructus rudimentum quasi includit, in Solanis, Dulcamara, Capsico, Geraniis, Chelidonio maiore, Cassia fistulari; Leguminibus & Siliquosis omnibus, excepta Onagra, Lychnidibus, Ocymoide, Nigella, Ranunculo, Nymphæa, Malua, Papauere vulgari & Corniculato, Vite, Arbuto, Tulipa.

4. Flores dicuntur in pappum mutari, sed reuera nullus flos in pappum mutatur, sed *pappus* inhaeret apici fructus, cui & flos inhaeret, flore autem sensim marcescente, arescente, defluente, fructus cum pappo suo crescit, atque ita pappus, qui ante flore tegebatur, conspectior redditur.

Ita pappus *ex flore fit*, sicut ex pomeridiano tempore vespera.

CAPVT XXVI.

FRVCTVS plantae.

Definitur 1.
succedit flori, inchoatione, perfectione, defluxione 2. p.
separatur 2. f. perfectione
aliae partes corruptione.

I. Est vel semen
seminis conceptaculum 4.
Ei tegendo 4. 5. m. & tuendo 5. f. natum vasculum,
folliculus
capsula
theca
inuolucrum.
Non, vt apertum labiatorum perianthium, tantum id retinens 5. p.

II. Gignitur I. ad vnum florem 6. p. vnus
plures.
II. (6. f.) sub flore
intra florem.

I.

Fructus dicitur pars plantae annua, flori cohaerens & succedens, qui vbi maturuerit, id est, ad perfectionem suam peruenerit, sponte a planta abscedit, & terra, aliaue commoda nutrice exceptus nouae plantae sit initium. (*)

(*) Conf. *Ludwigii* Institut. regni vegetab. p. 44. seqq. & 201. *Iac. Loyan* experimenta de plantar. generatione. Cl. *Plaz.* de plantar. seminibus. *Linnaei* fundamenta botan. V. Illustr. *Wolff. von Würkungen der Natur* cap. XII. §. 407. *Idem, von denen Theilen der Pflanzen* cap. VII. §. 360. seqq. *Marc. Malpighium* l. c. p. 71. seqq. De differentiis autem Fructicistas omnes à *Linnæo* p. 127. Biblioth. botanic. enumeratos.

2. *Succedere* dicitur *flori fructus*, quod floris inchoatio, perfectio, defluxio, fructus inchoationem, perfectionem, defluxionem antecedat.

Fructus igitur a reliquis plantae annuae partibus differt, quod cum primum absolutus est, siue ad perfectionem deuenit, pars esse desinit, cum reliquae (vti folia, flores, & in nonnullis surculi vel etiam integri stipites) tum demum vbi marcescere, putrescere, aliterue corrumpi incipiunt a planta sua separentur.

3 Fructus vel semen est, vel *seminis* conceptaculum, vasculum, folliculus, capsula, theca, inuolucrum seminis.

4. *Conceptaculum* est, quod semini ad tempus vndique tegendo peculiariter destinatum est.

5 Excluduntur igitur huius appellationis ambitu perianthia illa, in quibus, flore iam dilapso semina latitant, vti fit in Saluia, & aliis labiati floris plantis:

Nam nec vndique tegunt semina, cum superiori parte hient, neque peculiariter seminis tutelae seruiunt, sed flori potissimum muniendo destinata sunt.

6. *Ad vnum florem fructus* vel *vnus* vel *plures gignitur*, si vel sub vel intra florem vnum, vnus vel plures fructus gignantur.

Conf. XXII. 4. f.

CAPVT XXVII.

PARS SEMINIS.

Cuiuslibet I. Extremitas 2. interior siue inferior 3.
exterior siue superior.
II. COR I. in extremitate 2. interiore
exteriore.
II. inter
valuas duas 5.
Biualuis, valuae duae 5.

I.

Cor *seminis* est portiuncula seminis, vnde tum radix, tum germen enascitur.

2. Cor seminis, vel *in interiore* siue inferiore, vel superiore, siue *exteriore* seminis *extremitate situm est.*

3. *Interiorem* voco, quae cauli, aut petiolo proxima.

4. *Me-*

4. *Medulla ſeminis* dicitur intima & ſimilaris pars ſeminis, quae cortice vndique veſtitur.

5. *Semen biualue* dicitur, quod in duas *valuas*, h. e. quaſi dimidiatas partes quaſi duo hemiſphaeria diuiduum eſt, inter quas futurae plantae rudimentum ſaepe eſt conſpicuum; vt in Piſo, Faba, Dolicho. (*)

CAPVT XXVIII.

De plantarum FOECVNDITATE.

FOECVNDA natura I. ita credita nonnullis, omnis etiam excaulis 6. f. conf. V, 7. f.
pluribus, ſola cauligera 7. m.
non credita vulgo, deprehenſa tamen, cauligera 7. m. excaulis 7. p.
II. Indiuiduo quolihet
ſexus tantum faeminei, i. e. ſemen ferentis ſine flore 5.

STERILIS natura, vere talis quomodo agnoſcenda 2.
opinione plurium, quae excaulis 6. p.
quorundam, nulla 6. f.
per accidens 3. ob ineptum locum ſeu clima
anni tempeſtatem
morbum
floris luxuriam
ortum non e ſemine ſed tales 7. f. ramo 4.
ſexum maſculum, i. e. florentem ſine ſemine 5.

I.

Plantarum aliae natura foecundae, aliae natura ſteriles ſunt.

2. *Natura ſterilis* dicitur *planta*, quae ſemen ferre natura non eſt apta, quod inde agnoſcitur, ſi nullum certae ſpeciei ſingulare in vllo loco ſemen ferre deprehendatur;

3. *Per accidens ſterilis* dicitur planta, ſi vel ob locum ſiue clima minus aptum, vel ob anni tempeſtatem, vel incommodum aut morbum,

(*) Conf. *Wolff. vom Gebrauch der Theile der Pflanzen* cap. VII. §. 262. Cl. *Ludwigii* Inſtit. regn. vegetab. Part. II. Cap. VI. Sect. III. §. 523. ſeqq. Secundinas recentiores vocant cum *Malpighio* l. c. 87. & Cotyledones plerumque conſtituunt, in Methodo plantar. *Joh. Raii. p.* 1.

bum, aut floris (*a*) luxuriam, aut ortus sui modum semine destituatur.

(*a*) *Fog.* Radicis adderem. v. de Colocas. Alpin. & de Sedo, quod Iouis barba.

4. *Ob ortus sui modum sterilis* est, vt Sabina e ramo sata.

5. *Ob sexum sterilis planta* dicitur, si ex eiusdem plantae semine diuersae plantae producantur, ita, vt aliae semen absque flore, aliae florem absque semine producant, quarum illae *foeminae*, & *foecundae*, hae *mares*, & *steriles* appellantur.

Tales sunt in arborum genere, Palmae dactyliferae:

Inter herbas; Mercurialis, Phyllum, Lupulus & Sesamoides Clusii.

6. *Steriles natura* communiter *feruntur*, quae caule carent, vti sunt Filix tam ramosa, quam non ramosa, Phyllitis, Scolopendrium, Adiantum, & similes.

Quanquam sunt, qui & has in *auersa foliorum parte semen* producere perhibeant. (*)

7. *Hieronymus Tragus* in Filice ramosa semen accurata obseruatione inuenit: idem in Salice latifolia semen prolificum se reperisse testatur, quamuis Salix vel ideo etiam natura faecunda praesumi debebat, quia stipite non caret, qui semini potissimum ferendo destinatur, semine autem plerumque foecundo destituitur, quia non e semine, sed e taleis prognata est.

Caesalp. l. 16. c. 2. de Filice.

In aduersa parte furfuracea quaedam lanugo est, copiosior in tenellis. Nam procedente tempore decidit, renascique compertum est ex ea lanugine. Nam proiectis Filicibus vbi antea non fuerint, oritur copiose.

(*) An globuli illi in dorsis foliorum reperiundi seminibus sint pleni, an farina genitali, dubitat adhuc *Linnæus* in Gener. Plantar. Class. XXIV. p. 320.

ISAGOGES PHYTOSCOPICAE
FINIS.

MO-

MONENDA VAGETIANA.

1.

Phytoſcopicae huius Iſagoges autographon haud occurrit, dictatam enim eam eſſe, non perſcriptam ab auctore, multis indiciis fit veriſimile. Videantur V, 2. l. 8. IX, 8. l. 2. XVII, 7. XVIII, 5. 7. l. 2. Addatur perpetua auctoris emendatio litterarum initialium ex paruis in maiuſculas, in herbarum nominibus, contra in aliis vocibus, per totum apographon A omnibus paginis conſpicua. Denique dubitationem omnem tollit IV, 5. eriguntur. al. enituntur, in A, 106, a, in B. 130, a, vbi autographa etiam eſt horum emendatio, in impreſſis ſpectanda.

2. A ſchedis ergo vbi praecepta haec diſcrepant, conſiderandum erit, an inter dictandum emendata ſit in his praeceptis ſcheda, an pro dubiis ſchedarum annotatis, huc deſtinata ſint, quamuis pauciora, minus etiam determinata, certa tamen, ſaltem vsque dum obſeruationibus confirmarentur, emendarenturue annotata caetera.

3. Apographa ab auctore recognita, emendata, aucta exſtant tria, quae litteris A, B, C, deſignare iam placuit.

Primum horum ſiue A inter ſchedas Iungianas exhibet faſcis (122.) foliis 103-124. diligentiſſime ab auctore ad ipſius palatum emendatum; & luculentis additionibus autographis auctum.

4. Secundo (B.) exhiberi voluit auctor ipſum primum A cum emendationibus ſuis & adiectionibus. Idque caetera quidem pleraque feliciter eſt praeſtitum, at in annotationibus inſerendis a loco cui deſtinatae erant illae, aut (nullo licet ſigno monſtrante) debebantur, non ſemel eſt aberratum.

5. Vſus deinde auctor eſt ſecundo hoc (B.) vt lectu commodiori, vnde

1. Adiecta ipſius manu etiam huic ſunt nonnulla, pauca etiam emendata, ſed haud quaquam eadem, quae in A adhibita conſpicitur, diligentia.

2. Deſcribendum etiam hoc dedit auditoribus, quo factum eſt, vt quicquid eſt corrupti in apographo B, id in omnibus in vniuerſum inſequentibus haeſerit, ipſo etiam *Bunkiano* & *Fogeliano*, & editoris, mox memorandis.

Exhibetur apographon B, faſcis Iungianarum (122.) foliis 125-161.

6. Tertium (C.) exhibere iam debuerat IIdi textum & annotationes; ſed natum eſt illud corruptiſſimum omnium. Quare nec adiectum quicquam reperitur, nec mutatum (tripliciter ſcilicet aucta emendandi moleſtia) praeterquam in vltima ſola pagina. Sparſim hoc reperitur inter *Iungianas*, faſcis (122.) fol. 214. 262. 211. 223. 169 - 185.

Hactenus cura Iſagoges Iungiana.

7. Locupletare Iſagogen iſtam, & aliter digerere, appictis etiam iconibus partium deſcriptarum, inſtituit vir Clariſs. *Chriſtianus Bunkius* Med. D. Reip. Hamb. Phyſicus, ſed morte immatura rebus humanis ereptus caeptum non perfecit.

8. Ini-

8. Initio ille ipſi Iſagoge a ſe in quarta deſcriptae interiecit chartas folii integri figura, & Iſagoges quidem margini ſummam textus adſcripſit chartis interſertis vero additamenta. Comprehenduntur haec inter ſchedas *Iungianas* faſce (122.) fol. 224-274.

9. Aliis curis capita plura, libros etiam diuerſos Iſagoges fecit & praeceptorum Iſagoges cuique ſua additamenta ſubiecit, appictis etiam iconum, ea quae deſcribuntur repraeſentantium rudimentis. Conatum illum exhibent ſchedae *Iungianae* faſcis (122.) foliis integrae formae 265-355.

10. Quia vero radicum differentias nullas Iſagoge complectitur, tertia *Bunkii* cura fuit, etiam illas conquirere. Huc quae ſpectabant in quarta perſcripta exhibentur ſch. Iung. faſce (122.) foliis 1-22.

Huc vsque cura Phytoſcopiae *Bunkianae*.

11. Excepit *Bunkianam* diligentia Viri Clariſſ. *Mart. Fogel.* Med. D. & tandem Gymn. Hamb. Log. et Metaph. P. P. Is ut dignum auctore ſplendorem, & perfectionem abſolutam, pro animi & ingenii nunquam ſatis laudata magnitudine, in omnibus eius ſcriptis concinnandis affectabat, ita manuſcripti C (in quo ſcilicet nulla erat iactura) diſſecti ſingula folia, ſingulis ex charta, cucullo inſignitarum, meliore foliis integris mediis, ita agglutinauerat, vt mediae chartae apertura vtramque apographi faciem legenti exhiberet. Marginibus vero quos ita lucrabatur amplis, imagines rerum in textu deſcriptarum, natiuae quoque magnitudini reſpondentes, affigere ſiniſtra, notas quae addendae viderentur, extra textum dextra inſtituit adſcribere. Sed ad duo tantum folia perducta res conſpicitur faſcis Iung. (122.) foliis 210. 211. 222. 223. Imaginum ſchedae exſtant praeter affixas duas ſeptem aliae foliis 215-221. quibus quo referendae viderentur, adſcripſi, coniectura tamen non vbique mihi ſatisfaciente. Huic rei expetiuiſſe credi poteſt hortum Eichſtetenſem magno ſane ſibi comparatum.

12. Nouiſſima eius cura *Matth. Paiſenius* & ipſe Med. D. apographon aliquod procul dubio ex B. natum in ſchedarum ſolam anteriorem faciem deſcripſit, atque Doxoſcopiarum Phyſ. Min. ſeruato more, ſummam quidem dextus ductis ſubtus rubris lineis, notauit; quae primariorum praeceptorum explicationi in textu videbantur inſeruire, iis rubrica praefixit voces: SCHOLION. NOTA, I. II. &c. Adiecit etiam permulta ex *Bunkianis* n. 8. 9. memoratis, multa conſimiles in ſchedas congeſſit, deliberaturus vtique quorſum eſſent referenda. Haec domo ſua poſt *Fogelii* mortem aſſeruata, Vir Clariſſ. *Michael Kirſtenius* Med. D. & in Gymn. Hamb. Mathem. Poëſ. & Phyſices P. P. paucis ante quam mortalitati ſubducebatur diebus cum plerisque aliis penes *Fogelium* ante, tum penes ſe reliquis ſchedis *Iungianis* bibliothecae publicae intulit. Suntque faſcis 167. folia 1-186.

13. Succedunt eodem faſce (167.) foliis 187-214. (ſequentibus etiam pro alia materia inanibus foliis vsque ad 276.) Phytoſcopica in libros digeſta duos, primum quidem de plantis folii ſimplicis, partium quatuor, vt prima excaules habeat, ſecunda nudicaules; aſt ex cauligeris tertia ſigillatim, quarta conjugatim germinantes: Secundum de plantis foliaturae compoſitae. Credo hiſtoriae plantarum ſchedas *Iungianas*, *Bunkianas*, ſuas hoc ordine digerere voluit

voluit *Fog.* & ei operi Isagogen praefigere, quod institutum, si vita diuturnior & plusculum otii obtigisset, Viro excitatissimae industriae, & peritiae rerum harum locupletissimae, inque schedis istis per tot annos familiarissimo non potuisset longam moram nectere. Tantum etiam de Phytoscopicis *Fogelii* & *Paisenii* conatibus.

14. Botanicorum (inter schedas *Iungianas* nouissime in bibliothecam publicam, vt n. 12. diximus, translatas) fasces lustrandi restant integri 20, numero 235 - 254. Sparsa eiusdem generis etiam per fasces alios sunt multa.

15. Cum ergo & *Fogelius* antequam caepta egregia perficeret, morte bonis omnibus & veri amantibus dolenda sit raptus, in tanta schedarum *Iungianarum* mole coaptandi studium ita moderandum tandem aliquando est visum, vt a blattarum arbitrio & mille casuum, solutis schedis imminentium periculo ante omnia viri labores erepti vsibus publicis quantocius ipsius auctoris nomine, si nequeunt quo obtabatur, saltem quo possunt, eo exhibeantur ordine.

16. Quare numeris placuit notare *Iungianos* fasces & fascium schedas omnes, siti illi, sitae haec inueniuntur, ita enim facile erit, quicunque probabilis videtur ordo, eum numeris istis exigua in charta notare, & si morte praeuentus aliquis alteri inchoati quid relinquit, numeri in charta consignati certe manent, potestque suum ordinem suis numeris quilibet alius itidem in charta notare.

17. Placuit deinde inscriptiones manipulorum in libellum describere, vt vbi, quae cognatae materiae sunt, inueniri queant etiam quietis schedis, dispicere liceat, ne ante, vsu crebro conterantur illae aut lacerentur, quam edi possunt.

18. Haec vero dum fiunt, interea consultissimum visum est, quae *Iungius* ipse concinnauit compendia, & iuuentuti putauit apta, ea, vt relicta ab ipsius manu sunt, ita in lucem emittere. Praecessit paucis retro hebdomadibus harmonica. Sequitur nunc Isagoge Phytoscopica.

19. Expressa vero est ea ad apographon A, & ad autographa caeteris, B, scilicet & C, adiecta additamenta. *Fogelianae* prioris curae (vid. n. 15.) quia per pauca reperiebantur ad III. & IV. caput pertinentia, & vbi tam multa restabant agenda, etiam acta saepius agendi relinqui non debebat occasio; non ea tantum adiecta sunt, minore tamen litterarum charactere; sed per duo illa capita, (relicto tantisper editionis tenore,) quae *Fogelius* voluerat definita maiusculis sunt expressa, obliquum v. characterem solis his verbis ille chartarum d. l. tribuerat III. 2. *superior. Supina. 12. Circumscriptio folii, 13. Pediculus. 15. Costa. 27. Ala foliorum. 29. Ramastrum.*

20. Reliquam varietatem litterarum quod attinet,

1. IVNGIANA, FOGELIANA, editoris, ita, vt hic vides, perpetuo dignosces.

2. Herbarum omnium maiusculae initiales *Iungiana* sunt ab emendatione in A. aut B. ex cognominibus vero non nisi a propriis nominibus denominantium: caeteris locis omnibus ex maiusculis etiam studiose minuscu-

lis ille fecit initiales, continuationis tamen lineolis denominatiua ad nomina sua annexuit.

Virgulas enim distinctiuas particularum quidem simplices, ablatiuorum autem primae circumflexus vt vocant, studiose *Iungius* effectavit, nimirum, ne rudioribus quidem aberrandi occasionem, quae tolli posset, vsquam relicturus, esset quod raro obseruatum a nobis est, ne molestia in re non maioris momenti, typothetae crearetur nimia.

21. Quicquid ab his diuersum occurrit, id recensitori imputandum est. Is obliquis litteris definita: maiusculis initialibus textus summam voluit exhibere prompte inueniendam, solo cap. V. maiusculis totas voces; Rarissime nec nisi in theorematis, textus summam obliqua scriptura expressit. Cum enim definita hic occurrant prolixa, dum loco definitionum sunt exhibitiones sensibus factae, nec maiusculae tot vacarent typothetae quae tam multis exscribendis sufficerent, summa textus obliquis notari, quippe ad definita significanda destinatis, non poterat.

N. Definita illa saepe concinanda sunt ex diversis paragraphis vt XX, 5. (flosculi hi) sc. foliacci floris, §. 4. (plani) constituunt definitum (flosculi plani floris foliacei.)

22. Versum initia in A reperta numeris ille signauit; factis tamen aliis etiam initiis vbi continuatio erat prolixior cognitionem legentium putauit iuuandam. Capitum numeri sunt auctoris in A vsque ad XIII. XIV. quod est eius 1 - 3. erat pars XIIItii caetera fuerant caput XXIV. caput XV, pars fuerat postrema capitis XIII. Vnde editorum capitum numerus inde a XV. ad XXV, binario, in sequentibus vnitate maior est quam in Mtis. Mutationem hanc auctoris consilio congruere, schedarum (122) folium 113, a. docere potest. Post impressi n. XIIItii finem, caput ordiri voluit post XIV. 3. caput XXIV. subiungi & deinde nouum caput incipere: id quod lineis distinctiuis capitum vtrobique, de priore etiam litteris CAP. margini adscriptis reliquit indicatum.

23. In orthographia nusquam a manu auctoris animus fuit abire. Hinc initio inuenies: caepa, post: cepa. Κῆπος quis ignorat? H autem esse E longum argumentis certissimum est omnino sufficientibus. Quis tamen vetabit humani arbitratus libertatem respicere aliquando aut requirere, aut possibilem credere scaturiginem vocis aliam? Iucundum est etiam spectare, quomodo profecerint sensim summa etiam ingenia. (Sic faec. Fecund. conuoluoli vuli.) &c.

24. Porro vt tria illa apographa; *Bunkiani* item *Fogeliani* et *Paisenii* labores separati manerent ab omni mixtura alieni, suum apographon ita, vt editionem comparare publico optabat, aptauit editor. Sicubi tamen collatio notari in Mstis aliquid postulauit, id geminatae parenthesi inclusum eius manum in iis fatebitur.

25. Satis iam verborum de characteribus et signis. In verbis ipsis, quia excipienti ex dictantis ore facillima est hallucinatio: En exhibita (nede sphalmate excipientis frustra veniat suspicio, vbi scripsit ipse auctor) ordine.

VERBA

VERBA AVTOGRAPHA.

Impressa §. lin.	Scripta in fasce 122. Apogr. fol. pag.
	Cap. II.
IV, 2.	Gr - μάν B. 127, a.
	Cap. III.
II, 1.	Supina
4.	Prona
IV, 1. 2.	FOL - ditur A. 105, a.
5. 6.	Est - nubus
7.	Den - vum B. 129, a.
V-IX, 1.	Scis - aut
IX, 2. X.	Inc - fura) A. 105, a.
XI, 1-3.	Fol - Porro B. 129, b.
XII, 1-4.	Circ - re est. A. 104, b.
XXII, 1.	Piso
2. 3.	Vna - gerit
XXIII, 4. 5.	Dolicho A. 105, 2.
XXIV-XXVI.	Penn-dula
XXVII, 5.	Dic - mosum
XXX, 1.	Particulare
XXXI, 1-12.	PL-tunda A. 106, a.
	Cap. IV.
V, 3. 4.	Enituntur B. 130, a.
	Cap. V.
XII, 9.	Qua - tatur A. 107, b.
XIII, 5.	SI - tatem B. 131, b.
	Cap. VI.
	De pl-dorum A. 107, b.
III, 1. 2.	Vitr - los
V, 3. 4.	Robus, & B. 132, a.
IX, 2.	Har B. 132, b.
	Pyrola A. 108, a.
4.	Siue - mula B. 132, b.
X, 3.	Pyr - cans
XI, 3.	Simplex A. 108, a,
5.	Com
	Cap. VII.
V, I-VIII, 3.	Multicauli- B. 133,
	um-dem ut a. b.
VIII, 6.	Nud - tago B. 133, b.
IX, 3. 4.	In rad - qui
X, 3. 4.	Cau - alis A. 108. b.
6-11.	Hel - osc. 134. a.

Impressa §. lin.	Scripta in fasce 122. 2 Apogr. f. p.
	Cap. VIII.
IV, 3.	Bellis
4. 5.	Gra - tica B. 136, a.
V, 3. 4.	Ap - tense
IX, 4.	Ac - mali A. 110, b.
XI, 1. 2.	&-quasi
	Cap. IX.
IV, 1. 2.	In salv - mis
V, 2.	Id est A. 109, a.
	Cap. X.
I, 2.	Maior
3.	Fil - thus A. 110, a.
II, 1. 4.	Quaed-ntum
V, 1.	Caulis
	Cap. XI.
	De diff - tiolis A. 110, b.
II, 1.	Bellide B. 137, a.
3.	Vulgari A. 110, b.
	Gram - lye B. 137, a.
VI, 5.	Ind - llis B. 137, b.
VIII, 1-6.	Pec - ntibus
XI, 2.	aut A. 111, a.
3.	Sam - orro
XIII, 1.	Al - binis B. 138, a.
XVI,	Cor - tica A. 111, a.
	Cap. XII.
III, 1.	Plant - tica
2.	Cirsio
3.	Moly trian- B. 139, a.
	lari
VIII, 1. 2.	vt - ana A. 112, a.
XVI, 1.	quae - citur A. 112, b.
	Cap. XIII.
IV, 4. V, 1.	Imo - stat &
V, 2.	Fructus A. 112, b.
	Cap. XIV.
	De Perianthio A. 120, a.
II, 2.	gi
	Fagopyri A. 113, a.
V, 4.	Paeonia
VII, 5.	Primum B. 153. b.

Impreſſa §.	lin.	Scripta in faſce 122.	Apogr. f. p.
XI,	3.	Vt-gula	A. 120, b.
	ib.	floribus	
	4.	ſiue-atis	
	4.5.	ſiue Vn-in	
XIV,	1.	foliis	B. 155, b.
XV,	1.	F	
	3.	Cneco	
XVIII,	2.	troſ-	B. 156, a.
	4.	-uo-icto	
XIX,	2.	Narciſſis	A. 121, a.
	3.	Othonna	
XXI,	5.	nerui	
XXIII,	1-8.	Am-dunt	A. 121, b.
	4.	ſunt	B. 156, b.
		Cap. XV.	
IV,	2.	aut-Stilo	A. 113, a.
	3.	Sanguiſorba	
	3.4.	Cyr-Cluſii	B. 141, a.
V,	4.	eſt	
	1-7.	In Qu-rentur	A. 113, a.
		Cap. XVI.	
IX,	3.	Cyclamini	A. 113, a.
XII,	7.8.	An-A. \ e quatuor / 114 / qui-ſex	B. 142, b.
		fol-ſiti	A. 114, a.
		Cap. XVII.	
II,	2.	Vel-mis	A. 114, b.
VI,	2,3.	Chamæp-lii;	
	4.	ſed	B. 143, b.
		Cap. XVII.	
VIII,	2.	vel	A. 114, b.
XII,	1.	repandas	
XV,	1.2.	Int-citur	A. 115, a.
		Cap. XVIII.	
I,	1.2.	Flos-tus eſt	
IV,	3.	ſaep-xa	A. 115, b.
V,	1.	Fol-flores	
	2.	Conf-14	B. 145, a.
VI,	1-3.	Fol-lis Cluſ.	
VII,	1.	vel	
		Planis	A. 115, b.
	2.	vt	B. 145, a.

Impreſſa §.	lin.	Scripta in faſce 122.	Apogr. f. p.
VII,	2.5.	Gen-iora	A. 115, b.
margine	4.	NB.	
VIII,	2.	ſiue-nio	
		Cap. XIX.	
II,	3.	reant	B. 145, b.
III,	4.5.	Vel Sp-ſior	A. 115, b.
V,	2.	ſiue	
XI,	1.	vel	B. 146, a.
XII,	1.2.	fronte vel ſ. i. v. cr. vt-næi	
XIV,	2.	Scabioſa	A. 116, a.
		Cap. XX.	
II,	1-6.	Dico-tineant	
	2.	concaui	B. 146, b.
vide mox Notas huius mon. n. 6.			
IV,	1.	ſiue-lius	A. 126, a.
VI,	1.	foliol	
VIII,	1.	qui-cuntur	A. 116, b.
	6.7.	quam-cant	
IX-XIII,		Fiſt-torta	
		Cap. XXI.	
		De-plici	A. 116, b.
I,	1.	cea	
IV,	3.	medii	A. 117, a.
V,	⊙	⊙	
	3.	di fl.	B. 148, a.
		Cap. XXII.	
		De floris	A. 117, a.
III,	1.2.	Ped.-nati	A. 117, a.
	4-7.	Int-iore	
IV,	1.	liberi	
VI,	1.	al-Rectus	B. 149, a.
XII. XIII,		In Ru-quina ſta-mina	A. 117, b.
XVI,	1.2.	Staminos-pare	
XVII,	2.	Tulipa	B. 149, a.
XVIII,	4.	rarius vt in-dibus	
XX,	2.	vt-pis	A. 118, a.
XXI,	3.	inter	B. 150, a.
	8.	Stoebis	A. 118, a.
XXII,	1.	*foliol-*	B. 150, a.

Im-

Impreſſa §. lin.	Scripta in faſce 122. Apogr. f. p.
Cap. XXIII.	
IV-VII, Stil-liquas	A. 118, b.
X, 1. Sym-iore	
XII, 2. *Sta-cio*	A. 119, a. B. 151, b.
XIII, 1. vt-reo	A. 119, a.
2. vt-ria	
XV, 3.4. vt-ria	
XVIII, 1. Othonna	
2. Den-ria	
XX, XXI, Loc-los	
Cap. XXIV.	
IX, 5. chia-Gal	B. 115, a.
Cap. XXV.	
IV, 1-7. Fl-ſpera, ſcheda in	B. 154.
Cap. XXVI.	
I, 2. id eſt	A. 121, b.
Cap, XXVII.	
I, 1. Portiuncula	A. 122. a.
II, III, Cor-xima	

Impreſſa §. lin.	Scripta in faſce 122. Apogr. f. p.
V, 1. -lue	A. 122, a.
Valuas-ſi	
2. *Diuiduum*	
3.4. ut-licho	
Cap. XXVIII.	
III, 2. *nus apt*	
4.5. aut Or-dum	A. 122, b.
IV, Ob-ſata	
V, 3-5. quar-borum	
6. Mercurialis	B. 158, b.
Lupulus. B. ib.	C. 184, b.
VI, 1. St	A. 122, b.
3. *les:*	B. 158, b.
4. ſunt	C. 184, b.
5. pro	A. 122, b.
VII, 1. Hieronymus	C. 184, b.
3. cum ſe	A. 122, b.
4. *quia*	C. 184, b.
5-7. Semine-eſt.	

Sunt vero in his nonnulla conſideratione quadam digna. Et generatim quidem, cum alicubi emendatio corrupti B abeat ab A, fieri poterit, vt apographon A autographae τῆ B emendationi ſit praeferendum. Coniectura quippe certitudine autopſian non aequat. Diuinandus autem ſenſus erat in corrupto B, quem A, vt mente auctoris conceptus fuerat, vel exceptum auditori, vel auctoris manu perſcriptum, ſi ad manum fuiſſet, requirenti fuerat exhibiturum. 3

Hinc 1. Apographon A, c. XIII. §. IX. lin. 1. (*e ſpica,*) malui ſequi, quam Autographon B (*in ſpica,*) emendatio enim erat haec, cum ſcriptum eſſet nullo ſenſu: *& ſpica.* 4

Item 2. cap. XIV. §. XXIII. lin. 6. Autographon A (*citrini coloris*) ſequi malui, quam emendationem, quamuis & ipſam autographam B (*citrini in colore.*) Nam (*citri in colore*) corruptela habebat, emendatione illa vtcunque ſanata. 5

Etiam 3. cap. XX. §. II. lin. 4. Autographon A, 116. a. (*cauitate vacua,*) ſequendum potius fuerat, quam emendatio, licet etiam ipſa autographa in B. (*concaui.*) Corruperat enim ſcriptura ſenſum, dum (*cauitate vacui*) exhibebat. Certe ſequentia dum non mutantur, etiam hic ſiue (*vacua*) ſiue (*vacui*) retinendum eſt, id enim oppoſitio ſequentium omnino requirit. Nam concauos flores non omnes eſſe vacuos, paragraphus 7. & 8. docent. Res ergo ſi emendationem poſtularet, in ſequentibus ea ſimul foret ſuſcipienda. At laceae ſane & vacuos habent marginales, & ſemini nulli, quod quidem 6

adoleſcat, aut apareat oculis inhaerentes. Vnde ex A, iſtud (*cauitate vacua*) omnino videtur reſtituendum.

7 Speciatim vero 1. cap. II. §. V. (*minus.*) Fortaſſe inter dictandum voluit adiicere *principalis*, & mox conſideranti magis placuit *ſecundaria*, vt (*minus*) delere liceat, aut (*magis ſecundaria*) legere. Minus enim principales partes h. e. ſine quibus totum eſſe poteſt iam commemoratae erant complures, a quibus has vt viliores, & *minus etiam neceſſarias* diſtinguere voce aliqua voluit.

8 2. Cap. III. quae §. IV - XI. impreſſa ſunt, ſigno nullo monſtrant locum quo ſint referenda. Sequendum ergo id fuit, quod & legentium cognitionem & memoriam requirentium inprimis iuuaret. Quamuis ergo apographa omnia in calcem capitis haec reiiciant, compoſito tamen folio, *Fogelii* etiam iudicio erant praemittenda. Suprema nimirum lex eſt ordinis didaſcaliri, facilioris noſtrae cognitionis habendam eſſe rationem. Hanc ita ſeruare in omnibus diſciplinis, quas conſcripſit, ſtudet auctor, vt in nulla, quae ad vnam obiecti partem pertinent, coniungat, ſi ordo cognoſcendi aliud poſtulet: Etiam hoc ergo auctoris inſtitutum in opere eius placuit relinquere conſpiciendum potius, quam alia conſilia praeferre. Maxime cum pagina MSti, cui iſthaec ſubiiciuntur, ad initium tantum paragraphi XVII, pertingat, vnde liquidum videtur, nequaquam autorem ea integro folio, iis quae pagina continebat, voluiſſe eſſe poſteriora.

9 3. Eiusdem capitis III. paragraphus XII. etiam paginae, modo memoratam antecedentis, calcem occapat, nimirum poſt impletum ſpatium omne iſtius paginae demum ſcriptus. Coniunctus ergo eſt modo memoratis, quia ad diuidendi folii modos circumſcriptio etiam folii pertinet; ſubiecta vero iſtis, quia circumſcriptionis reſpectu ſpecies nullae ab auctore ſunt conſtitutae. Sufficiebat enim fontem oſtendiſſe, in figurarum tanta varietate & tam obuia notitia.

10 4. Cap. III. paragraphi XXXI. lineae 11. 12. ſolo in A reperiuntur. Ad A ergo poſtrema auctoris cura eſt reuerſa; & ex B apographa alia nata ſunt omnia, adeoque recte apographon A, ceteris in editione praelatum eſt.

11 5. Cap. V. §. XII. lin. 8. Credo auctorem Holophyllida voluiſſe ſcribi. Cur enim inter tam multa Graecae nationis vocabula ſcripturae peregrinitas huic ſoli adhaereat? Indicio eſt accentus non ſuo loco poſitus, quem ipſam illam ob cauſam non placuit mutare, & in *Paiſenii* ſchedis, faſcis *Iungiani* (167) fol. 34. eandem forte ob cauſam ita reperitur ſcripta haec vox, vt in apographis A. B. C. etiam omnibus.

12 6. Capitis VI. paragraphi III. lin. 2. Citatum Vitruuii caput de hydraulicis machinis, quibus organa perficiuntur, eſt libri X. 13um. Philandri editio Argent. 550. in IVta, p. 466, 5. 8. habet fundos. 465. 8. autem fundulis, quod in indice ex fundulae Philander deducit, & p. 42, 18. Varronis aliquam vocis iſtius ponit interpretationem, quae an citato etiam loco ſit conueniens, conſiderabunt, qui volent, aut ex perito Architectonicae quaerent, apographi quidem A prima ſcriptura fuit §. III. lin. 1. & §. VI. lin. 1. *Plura funda*, item §. IV. lin. 2. *nouam fundum*, vtique ex dictantis ore, cui neutrum vt minus

nus vſitatum genus, ab aequiuocatione tutius fuit viſum. Emendatio poſtea, credo, auctoris, (poteſt tamen eſſe alterius) vſitato a genere ſatius duxit haud abire.

7. Capite XI. paragrapho XII. in A. III. a. voci (*capitulis*) adſcripſerat au- 13
ctor, ſed poſtea deleuerat (*nimirum vel diſcis;*) adſcripſit vero etiam voci (*tanaceto*) & non deleuit dictionem (*vel,*) quae delenda fuerat vtique ſimul cum iſtis, ideoque in impreſſis eſt omiſſa. Voluit fortaſſe autor adjicere (*globulis,*) ſed, quod certum exemplum non ſuccurrebat, ſub diuiſionis vlterioris diligentiam, obſeruandi occaſione tunc deſtitutam, in eos rejicere, quibus obſeruandi fieret copia.

8. Cap. XIII. §. IV. lin. 1. in A. 112, b. legitur, (*videntur*) ſcilicet, ſubiun- 14
cta fuerant haec (*Frumentum turcic. etc. Deinde inglans.*) Cum ergo haec mutata eſſent in (*obſtat & inglans*) ſimul ex (*videntur*) feciendum erat (*videtur.*)

9. Cap. XVIII. ſoli totius opuſculi paragraphi 1. 2. 3. numeros habent 15
autographos in A. 115. a.

10. Ibid. paragraph. V. & VI. ita ſunt autographi in B. 145. a, vt ſigno 16
nullo monſtretur locus, vbi inſeri illi debeant. Habet autem A. 115. b. poſt §. IV. ſignum addendorum, & idem calci paginae eiusdem ſubiectam, vnde plura eſſe ea, quam quae margo capiat, apparet. Huc ergo, cum res ipſa idem quod indicia haec, ſuaderet, iſta relata ſunt & exempla aliquot, ne dubia res videretur, paragrapho V. adjecta.

11. In A. folii 16. faciei a calce, ſcripſit auctor. *Spica racemus umbella.* 17
Continetur vero ea pagina capitis XIX, §. 8. & ſeqq. & capitis XX, §. 1 - - 6. Fortaſſe deliberauit de *ſpica*, &c. ex compoſitis floſculis, conſtituenda & per exempla oſtendenda.

12. Capitis XXII. paragraphus III, ita autographus eſt in A, 117. a, vt nullo 18
ſigno, quorſum referri debeat, moneatur. Res tamen docet, recte eum hic eſſe collocatum.

13. Cap. XXII. §. XVIII. lin. 4. vtrobique & in A, 118. a. & in B, 149. b, ſcri- 19
ptum fuerat (*nunquam quod ſciam.*) Autographa emendatio in B deletis his ſubſtituit (*rarius*) Nimirum vniuerſales propoſitiones, quae quidem experientia ſola cognitae ſunt, eum debent cuiuis vnione vel minimae inſtantiae honorem, vt iure vniverſalitatis illico cedant.

14. Eodem cap. XXII. §. XIX, inter 3. & 4. ſignum addendorum eſt in A, 20
118, a. Spatium ergo relinqui placuit, quod & rectorum angulorum exempla capiat & obliquorum, quae natura ipſam exſpectanti nemini inuidubit.

Porro 15. capite XXIII. cum paragrapho XVIII. in ſtilo *ſaluiae* & *ceruica-* 21
riae fiſſuras tantum agnoſcente, pugnare videntur paragraphus XIX, & XX, ſpeciatim *cornua* tribuentes ſtilo Saluiae & Ceruicariae, cui XIII, quoque ea tribuit & XV.

Hic ergo, bifidum, trifidum ſtilum §. XVIII, ſi tollis, cogeris fiſſuras omnes appellare cornua; At paragraphis caeteris diuiſionem ſtili a cornibus deſumptam ſi tollis, iam eodem loco habere crederis fiſſuras omnes, nec in vlla agnoſcere peculiari appellatione quicquam dignum. Omnino ergo praeſtat,

ſtat, utrumque auctori, ut poſuit, ita relinquere, intactum, ut non liquere, credatur, pronunciaſſe, ſed, vt ſaepe in ſchedis monet, amplius eſſe quærendum, obſeruandum, deliberandum. Sane contradictoria ſimul eodem loco poſſuiſſe is nequaquam videtur credi debere, qui quantum poſſet, (vid. cap. V. §. II.) conabatur diſtinctas afferre notiones. Sed vbi illa videntur occurrere, nondum conſtitutum habuiſſe potius erit exiſtimandus, utrum praeferret, imo annon ſecundum quid utrumque retineret.

Hoc quidem loco deliberaſſe auctorem potius de exemplis apte digerendis & praeceptis dextre conſtituendis, quam liquido conſtituta iam habuiſſe omnia, indicio eſt I, quod paragraphum XX. ſua manu ſcripſit, cum is tamen eadem pag. §. XV, lin. 2. 3. iam contineretur, & idem cum XXmo exemplum ipſius auctoris manu haberet adſcriptum. Indicio eſt 2, quod binorum cornuum pro exemplo cum poſuiſſet olim Saluiam §. XIII, lin. 1, deleuit vocem & *Cichoreo* ſubſtituit, ſcilicet in Saluia ſimul cum numero etiam inaequalitatem cornuum oſtenſurus §. XIX, 2. Item 3, cum Crocum pro ternorum cornuum exemplo poſuiſſet §. XIII, lin. 2, delata etiam illa voce, ſubſtituit Ceruicariam & Crocum ad trifidorum claſſem reiecit.

Quare, ſi inſpectio tandem euincit, vel Ceruicariae vel Saluiae vel vtrique cornua non ſatis recte tribui, delendae erunt hae voces ex §. XIII, XV, XIX, XX, atque auctoris oculos inter mutandum eae fefelliſſe recte exiſtimabuntur, occurſurae illius vtique, & loco non ſuo, iubente ipſo, ceſſurae, ſi editio ab ipſius cura potuiſſet venire. Contra, ſi qua harum cornua vere habere deprehendetur, delenda erit illa ex §. XVIII.

Conſpiciuntur autem immutationes iſtae in A. 119, a.

22 Denique 16. Capitis XXV, paragraphus IV, in qua ſcheda ſcriptus eſt, ea eſt in B. 154, ſita inter 153, b. & 155, a. quibus paginis de Perianthio, hoc eſt capite XIV, comprehenduntur paragraphi I-XIII. Deliberet qui vult, an pappus vice Perianthii flori proprii queat haberi, adeoque capitis XIV paragraphis X & XI vel tota haec ſcheda vel eius aliquid veniat addicendum. Hic ea poſita eſt, quia poſt floris interitum, imo poſt ipſius caulis mortem ſemini interdum haeret pappus, & ventis ablatus ſecum illud rapit, vbi tandem commodae ſedi applicatur, illud nouae plantae in ſpem ſeminaturus. Conf. Dox. Ph. min. P. 2, Sect. 3, Fragm. 4, Cap. 4, Aſſ. 1, Sectiunc. 7.

NOTA I. Fieri poteſt, vt recognoſcentis auctoris diligentiam alibi quoque apex vnus atque alter ſubterfugerit, qui relictus tamen ſenſum alium efficit ſcripturae, quam dictantis fuerat. Monent tale quid alicubi inſertae textui impreſſo minutiſſimorum characterum parentheſes Moneri ſimiliter poterat capite IX, §. 1, lin. 3, fortaſſe dictatum eſſe (*ramos*,) cum ſcriptum ſit (ramus) Nam §. VIII, lin. 3, IX, lin. 1, X, lin. 2. & per totum caput, rami & (ſub quibus eos paragraphus IX comprehendit) germina ſimul cum foliis vt productum non vt producens conſiderantur, ſitusque eorum perinde vt foliorum ad caulem expenditur, nullibi foliorum ad ramos aut germina. Erit proinde etiam paragraphi II linea 2 vox (rami) non Genitiuus, ſed in Plurali numero nominandi caſus.

NOTA

NOTA II. Quia nec fruſtra ſolitus eſt ſiue *Iungius* ſiue *Fogelius* lineola ſubtus ducta voces notare in opere inprimis olim edendo, ſed conſiderandum in verbis ita notatis reſtare, aliquid ſe ipſos potius voluerunt monere, ecce conſignata hic quia pauca ſunt verba iſta omnia.

§.	lin.		Apogr. fol. pag.
		Cap. III.	
XIII,	1.	Folium compoſitum	A. 105, a.
		Cap. IV.	
V,	1.	Ala caulis	A. 106, a.
		Cap. V.	
XIII,	3.	ambigi	A. 107, b.
	6.	flore fructu deſtituta reperiuntur	B. 131, b.
		Cap. VIII.	
IV,	2.	Nudicaulis Nudic-planta	A. 110, a. B. 136, a.
		Cap. IX.	
VIII,	2.	Biiugo ordine	B. 134, b, 1.
XII,	4.	excepta herba	- - 2.
		(*haec rubrica notauit Fogelius, vid. Monend. 26. num. 2. 4-7.*)	
XV,	1.	Spergula	B. 135, a.
		Cap. XI.	
IV,	1.	Ambigit	A. 110, b.
XIX.	3.	pendulam profe-runt	A. 111, b.
		Cap. XV.	
IV,	3. 4.	Cirſiis (*notauit Fog. vid. monend. 26. n. 8.* Quint.)	B. 141, a.
		Cap. XVI.	
VIII,	1. 2.	in lacinias fiſſo	A. 114, a.
XVI,	1.	tunica	

§.	lin.		Apogr. f. p.
XVI,	2.	vel plicis aut ſtriis variata	A. 114, a.
		Cap. XVIII.	
III,	2.	Figura Simillimis	(*notav. Fog.*) B. 145, a.
IV,	1.	Folia plana	
	2.	Concaua	A. 115, b.
VIII,	1.	Corniculis	
		Cap. XX.	
I,	1.	Flos natura plenus	A. 116, a.
II,	4. 5.	Stamina in fiſtulam coalita	B. 116, a.
V,	1. 2.	Stilo bicorni	A. 116, a.
VIII,	2.	pediculum	
	4.	Craterem	
	5.	Stilus	A. 116, b.
	6.	fiſtula colorata	
		Cap. XXI.	
I,	1.	Flos per accidens plenus	A. 116, b.
		Cap. XXII.	
XI,	1. 2.	ambitus	A. 117, b.
XIX,	7.	lateribus inter ſe coeunt	A. 118, a.
		Cap. XXV.	
III,	3. 4.	Siliquoſis omnibus excepta Onagra	A. 120, a.

Tantum de Autographis *Iungianis*, quae, quia ſeparanda ſaltem numero ab aliis videbantur, Monendum XXV pepererunt tam vaſtum & tam multimembre.

MONENDVM XXVI.

Fogeliana a manu sunt

Impressa §. lin.	Scripta in Apogr. fol. pag.
Cap. III.	
IV, 3. 4. vt in-tica,	C. 223, a. Conf. B. 129, a.
XVI, 1. 4. Not.-plex Folium,	C. 211, a. Conf. B. 128, a.
XIX, 5. 6. Dig.-C.	B. 128, a.
XXVII, 6. Talis-Paeonia	C. 211, b. Conf. B. 129, b.
XXXI, 13-15. AS-tior	C. 210, b. Conf. B. 129, b.
Cap. VII.	
VIII, 7. Sec-c. 8.	B. 133, b.
Cap. XX.	
VIII, 8. Sup. c. p. 32.	B. 147, a.
Cap. XXVIII.	
III, 3. 4. Rad-barba	B. 158, a.
VII, 8-12. Caes ose	B. 158, b.

Nimirum quae dictis locis in C adiecit, ea adiicienda esse, in B monuerat, dum ablegabat ad ea, quae ipse ad Excerpta Log. Hamb. lib. I. cap. vlt. annotasset.

2 Adiecit vero & alia quaedam, quae, (quod vel respiciebant sequentia ante quam suis numeris citari possent cum iis imprimenda; vel indigebant admonitione, quae textui inserta, simul cum diuulsis nimium textus verbis, eius quoque sensum erat obscuratura) huc iusta de causa dum reiiciuntur, etiam alia nonnulla textui satis apta eodem rapuerunt. Sunt v. haec:

1. Cap. III. paragrapho XVII praescripsit: (*NOTA*) & minutis literis eum voluit inprimi - - - - - C, 211, a. 222, b.
2. Ad Cap. IX §. VIII vocem (*omnes,*) adscripsit (*excipe Galium & similes. Conf. Clus. Rar. pl. hist. l. 4. c. 32.* - - - B, 134, b. facit 1.
3. XIII, II. adscripsit (*repetit C. 25.*) B, 140, a.
4. XV, IV, 2. *Vlmo*) adscripsit: (*qui tamen habent Calycem siue Perianthium, Lapatho.*) - - - - B, 141, a.
5. XV, 3. 4. Cyr. (Lege Cirsiis) adscripsit: *Dubitat alibi de his vide Doxosc. min.* - - - - - B, 141, a.
6. XV, 6.) adscripsit: v. c. 18. - - B, 141. b.

3 Horum ergo primum quod attinet, ab instituto huius editionis id erat alienum, quippe vbi minores typi Non-Iungianis erant destinati, & *Iungiana* relinquebantur, qualia ab auctoris venerant manu, qui distinctionem in Notas & Scholia hic non erat molitus. Poterat praeterea paragraphus hic ideo haberi contextui non extraneus, quia Synonymon folii in sequentibus frequentatum ille tradit.

4 Secundum, id est capitis IX paragraphum VIII quod spectat; falsum sane est, quod textus videtur velle, quadrati caulis germinationem omnem esse biiugam, nisi biiugam ita late capias, vt coniugatae aequipolleat quod nec auctoris ingenium aequiuocationum haudquaquam patiens, nec sequentia theorema-

remata pro ſola duorum coniugata germinatione vocem conſtanter accipientia permittunt. Quare, ſi textus retinendus erat, de exceptione qualem *Fog.* adſicere caepit, omnino fuit cogitandum.

Cum vero fieri non potuerit, vt ipſo eo loco, vbi lineas immediate antece- 5
dentibus germinationem ſenariam & quaternariam deſcripſerat auctor, caulisque de figura meditabatur theorema, conſiderare caules ipſarum illarum herbarum quas pro exemplo ponebat Par. VII, praecipue ſemper obuiarum, qualis Galium eſt, ita negligeret, vt ſtatim Par. VIII, vel de caulis earum figura falſum proderet, vel de germinatione earundem, id quod ſimul falſum eſſet, & paragrapho VIImo contradiceret, corruptam eſſe ſcripturam omnino eſt vero ſimilius.

Emendabitur illa facillime, ſola voce (*&*,) vocem (*quidem*) proxime quae 6
antecedit, delata. Veriſſimus enim ita erit ſenſus, (*& binugo ordine quidem,*) intellige, quae germinant ex quadraticaulibus, (*alternatim proferunt folia.*)

Nihil inter dictandum frequentius accidit, quam vt vox aliqua in ſcriptu- 7
ram irrepat repetita, quam repeti nequaquam qui dictabat, voluerat.

Sequentia 3-6. adſcribi textui poſſunt, perpauca ſi mutes. Tertium qui- 8
dem ad Cap. XIII, Par. II. ita: (*repetit C. XXVI, Par. III.*) & rurſus ad Cap. XXVI, III. adiiciatur (vid. Cap. XIII, Par. II.) Quartum, vt ſcriptum eſt, ita retineatur. Quintum, ad Cap. XV, Par. IV. lin. 3. vocem (*Cyrſiis*) locum ſuum in Doxoſcopiis Phyſ. min. habet Part. 2. Sect. 3. Frag. 4. c. 5. Aſſert. 3. ſectiunc. 2. quo adiecto textum illud illuſtrabit. Sextum ad Cap. XV, Par. VI. immutandum ita eſt. (*Vid. C. XX, Par. VIII.*) Pertinet vero huc Aſſertio tertia loci ex Doxoſcopiis modo citatis tota digniſſima quae conferatur. Et poterant permulta ex Doxoſcopiarum illarum Partis ſecundae Sectione tertia ad Iſagoges praecepta illuſtranda citari; Quia autem illae editae ſunt, legentis induſtriae relinqui iſta opera potuit.

De Capitibus aliter ordinandis cogitatum fuiſſe D. *Fogelio*, indicant haec 9
quae in fronte B id eſt faſcis. 122, fol. 125, b. leguntur:

De PLANTA IN GENERE c. 1.
c. 2.
SECTIO
De Plantae Partibus Supernis I. de FOLIO in genere
Compoſito c. 3.
II. de CAVLE c. 2. 4-5.
III. de FLORE. Partes Floris Interiores - STAMEN. c. 20.
STILVS c. 21.
— de Flore Simplici Vniformi c. 14.
Difformi c. 15.
Compoſito Secundum quid c. 16.
abſolute Compoſito c. 17.
de Floris Situ c. 22.
IV. de FRVCTV c. 25.
De Plantae Partibus Infernis - de Radice c. 5. c. 10.

Voluerat nimirum Capitis 2di Par. 6. 7. 9. transferre ad Cap. 4. vt de caule quae agunt vno loco coniuncta legerentur. Sed reuocauerat ipse se. Subiecerat n. hac: (*Sed Cap. 3tium praerequirit definitionem Caulis in Folii definitione*) & quanquam, soluturus a pari hanc obiectionem, adiecerat (*de Flore etiam ante definitionem Floris*.) Retinuerant tamen schedae vltimae fascis scil. 167. id est *Paisenianae* auctoris dispositionem, quam solam venata est haec editio, & seruatam esse, Monenda haec passim iam confirmarunt.

Tantum de adscriptis a D. *Fogelio*.

MONENDVM XXVII.

Argumenta postremis Capitibus ideo praefiguntur prolixa, quia 1. subdiuisiones in illis cumulantur; 2. Membra pleraque exemplis potius quam definitionibus explicantur; 3. posterioribus membris priorum subdiuisiones saepe subiiciuntur; 4. quaedam etiam diuersis locis vel repetuntur vel dispergunter. Nata enim his ex rebus aliqua obscuritas, verbis auctoris haud mutatis, Argumenti dispositione ordinata optime poterat emendari.

MONENDVM XXVIII.

Denique, de herba qualibet in hac Isagoge quod notatur obseruatum, id requirenti vt sit in promptu, en exhibetur Index Alphabeticus herbarum omnium hic commemoratarum cum adscripto numero capitis, paragraphi, & lineae vbi reperire de ea liceat. Inserta eidem Indici sunt etiam alia pauca, quae non suo loco ab Auctore tradita possunt videri, vt argumentis capitum cum indice coniunctis totius operis materia sit conspicua. In indice tamen hoc Synonyma coniungere nunc non licuit. Reperientur ergo saepe obseruationes diuersae de eadem planta ad diuersa eius nomina. v. g. Eiusdem Plantae alia monstrabit Equiseti, alia Hippuridis vocabulum. Quod vni appellationi Auctor non inhaesit, voluit ille procul dubio plura appellamina vsu auditoribus reddere familiaria.

A.

Abies IX, 7, 2. 14, 4. X, 5, 2.
Abrotonum foemina XIX, 8.
Absinthium XXII, 19, 18.
vulgare XXIV, 9, 6.
Acanthus X, 1, 3. XVII, 12, 1.
satiuus XVII, 6, 7.
Aconita XVII, 14, 3.
Aconitum III, 19, 5.
corniculatum XXVIII, 8, 2.
hyemale VIII, 9, 4.
Adiantum V, 6, 2. X, 2, 4. XXVIII, 6, 3. 4.
Admirabilis Peruana IX, 13, 1.
Admorsa XIX, 5, 2.
Æthiopis XXIII, 19, 2.
Ageratum XXII, 19, 14.
Agrimonia III, 26, 2.
Alline VII, 9, 3. XVI, 15, 3. XVIII, 3, 4.
Amygdalus VI, 5, 4.
Anagallis aquatica XII, 9, 1.
Anchusa VIII, 6, 6.
Anemonae XXII, 21, 6.
Anemone VIII, 9, 3. XI, 2, 2. XXI, 2, 2.
Anethum XI, 10, 2.
Anserina VI, 5, 2.
Aparine IX, 7, 1. 14, 4.
Apium XI, 10, 2. 19, 10.
Apium hortense VIII, 5, 3. 6, 8.

Aphyl-

Aphyllanthes xv, 6, 2.
Aquifolia x, 5, 2.
Aquilegia xviii, 8, 1. xxi, 1, 9. xxiii, 7.
Arbor vii, 7, 4. x, 6, 2.
Arbores ii, 7, 1. xii, 15, 1.
Arbor Iudae xviii, 7, 3. xxii, 7, 3.
Arbutus xxv, 3, 6.
Argemone ix, 10, 2.
Ariſtolachia xvii, 3, 2. xxv, 2, 6.
Artemeſia vii, 8, 3.
Arum viii, 4, 3.
Arundo xii, 13, 1.
Aſter I Cluſii xix, 13, 2.
Atriplex vii, 4, 2.
Auena iii, 4, 3.
Auricula vrſi viii, 9, 6. xi, 4, 2.

B.

Balſamina foemina xvii, 13, 5.
Barbarea x, 5, 2.
Bellis vi, 7, 3. viii, 4, 3. xi, 2, 1. xi, 6, 5.
Beta vii, 4, 1.
Biſtorta xi, 2, 2. 7, 4. xx, 13, 2.
Blattaria xxii, 8, 2.
Borrago xiv, 3, 1. xvi, 7, 2. 9, 2. 14, 1. xxii, 17, 2. 19, 10.
Braſſica vii, 4, 1. xvi, 12, 3. xviii, 5, 2.
Brunella ix, 10, 2.
Bryonia iii, 7, 2. xxv, 2, 5.
Bugloſſa xiv, 3, 1. xvi, 15, 1.
um xiv, ii, 5. xvi, 7, 1. 8, 4. 9, 3.
Bugloſſum Italicum viii, 6, 6.
Bugula ix, 10, 2.
Buxus x, 5, 2.

C.

Caepa iii, ii, 2. (B. 129, b.) xii, ii, 3. (B. 138, a.)
Calceolus Mariae xvii, 15, 1.
Calendula xx, 12, 2. xxi, 3, 3.
ae xxi, 6, 3.
Caltha xxi, 2, 4.
Campanula xii, 5, 1. xvi, 17.
minima iii, 31, 9.
Cannabina iv, 3, 4.
Capparis xiv, 5, 3. xxii, 16, 2.
Capſicum xxv, 3, 2.
Cardui xi, 6, 4. xiv, 7, 5. 14, 6. xx, 10, 1. xxii, 19, 15.
Carduus benedictus xiv, 15, 4. 18, 4.
Chryſanthemus xii, 4, 3. xvii, 3, 3.
lacteus xiv, 18, 4.
lanceolatus xiv, 15, 4. xx, 10, 2.
Mariae xiv, 18, 5.
Carolina cauligera xx, 11, 4.
humilis xx, 11, 3.
ſylueſtris xx, 11, 4.
Caryophylli xiv, 13, 3. 19, 1.
Caryophyllus xxi, 2, 3.
Caſia poëtica xvi, 12, 1. xviii, 5, 2.
Caſſia fiſtularis xxv, 3, 3.
Cavatum quid xviii, 4.
Centaurium magnum xi, 1, 14. 4, 2.
maius xxii, 19, 14.
minus xi, 19, 2.
Cepa xi, ii, 3. (A, iii, a.) xii, 10, 1.
Ceraſus iii, 4, 3. xxv, 2, 7.
Ceruicaria xxii, 13, 1. xxiii, 13, 2. 15, 3. 18, 2. 20.
Chamaeciſſus xvii, 9, 2.
Chamaedrys vi, 5, 2.
laciniata Lobelii xvii, 6, 2.
ſilueſtris xviii, 6, 1.
Chamaeleon albus xxiii, 4.
Chamaepyris II. Dodonaei xviii. 6, 2.
Chelidonium maius xxv, 3, 3.
Chryſanthemum xv, 6, 2.
latifolium Dodonaei xix, 12, 2.
Cichorea xx, 6, 2.
Cichoreum xxiii, 13, 1. 15, 3.
Cinara xiv, 14, 6.
Cirſia Cluſii xv, 4, 3.
Cirſium Diſcoridis xii, 3, 2.
Ciſtus xvi, 15, 2.
Cnecus xiv, 15, 3.
Cnicus xiv, 18, 4.
Colchium xiv, 2, 1. xxi, 2, 3.
Colutea Scorpioides xxii, 9, 2.
veſicaria xxii, 7, 2.
Concauum quid xviii, 4.

Conſolida regalis XVIII, 8, 2.
Conuoluuli XVI, 8, 3.
olus XVI, 17, 1. 8, 1.
Conuoluulus XVI, 7, 1.
o peregrinus purpureus XXIII, 10, 3.
vulgaris XXIII, 11, 2.
campanifer XXIII, 41, 1.
Conyza VII, 9, 3.
Corylus X, 1, 2. XIII, 6, 1.
Cotyledon X, 2, 2.
Cotyledon prima VIII, 8, 3.
ſecunda VIII, 9, 6.
Crocus XIV, 2, 1. XXI, 2, 3. XXIII, 18, 2.
Cruciata IX, 6, 1. XII, 5, 2.
Cucumis XXV, 2, 5.
Cucurbita XXV, 2, 4. tae XIV, 21, 2.
Cunigundina perfoliata XIV, 14, 2.
Tabernaemontani prima XXII, 19, 12.
verbenifolia XIV, 14, 2.
Cuſcuta V, 9, 3.
Cyani XIV, 14, 5. XXII, 19, 5.
Cyanus XI, 6, 4. XIV, 7, 5. XIX, 14, 1.
maior XX, 2, 2.
Cyclaminum XVI, 9, 3.
Cymae XIII, 7, 8.
Cynogloſſum VIII, 5, 3. 6, 6. X, 1, 2.
Cyperus XII, 3, 1.
Cyrſium vide Cirſium.

D.

Delphinia XVII, 14, 2.
Delphinium XVII, 7, 2. 13, 5. XVIII, 8, 2.
Dens caninus XXIII, 18, 2.
Dentaria ἀφύλλος VIII, 2, 1. 8, 3.
Digitalis XIV, 20, 3. XXII, 21, 4. XXIII, 10, 1. XXIV, 9, 4.
Dolichum III, 23, 4. XXVII, 5, 4.
Draba XXIV, 5, 2.
Dulcamara XXII, 19, 10, XXV, 3, 2.
Dulchinum XII, 3, 1.

E.

Ebulus XI, 19, 3.
Echium VII, 8, 3.
Elaphoboſcum XI, 19, 9.
Enula XXII, 19, 17.
Epithymum V, 9, 3.
Equiſetum V, 13, 3. VI, 9, 4.
Eryngium Marinum VI, 7, 2.
Eupatorium vulgare XXII, 19, 12. XXIII, 11, 4.

F.

Faba III, 22, 1. VII, 4, 1. XXII, 7, 2. XXVII, 5, 4.
Fagus III, 4, 3. X, 1, 3.
Fegopyrum XIV, 2, 2.
Fel terrae XI, 19, 3.
Ferula VII, 4, 2. X, 19, 10.
Ferulago VII, 4, 2.
Ficus Indica V, 12, 2. XIV, 23, 1.
Filago VII, 8. 4.
Filipendula III, 26, 2. VII, 8, 3.
aquatica XII, 13, 2.
Filix X, 1, 3. XXVIII, 7, 8.
non ramoſa XXVIII, 6, 2. 4.
ramoſa XXVIII, 6, 2. 4, 7.
Filix folio ramoſo V, 6, 4.
ſimplice V, 6, 4.
Flores Labiati XXI, 4, 3. XXII, 6, 2, 3. XXVI, 5, 3.
Compoſiti XXII, 7, 2.
Incompoſiti XXII, 6, 6.
Floſculi capitulorum XXII, 19, 11.
diſcorum XXII, 19, 16.
Flos Leguminaris XXII, 7. XVIII, 7. XXI, 4, 3.
Regius XVII, 13, 5.
Solis XXII, 19, 17.
Tunetanus XIV, 17, 4. 19, 4.
Foemina Planta XXVIII, 5, 4.
Foeniculum XI, 10, 3. XII, 13, 1.
aquaticum XXIV, 8, 3.
Fragaria III, 19, 4. VI, 5, 1. VII, 7, 2. XXII, 16, 1.
Fraxinus III, 23, 4. IX, 4. 1.
Frumenta II, 7, 2. XII, 13, 2.
tum Turcicum XIII, 4, 1.
Frutex X, 6, 4. XII, 15, 1.
Frutices II, 7, 1.
Fungi I, 6, 4.

G. Ga-

G.
Galega XXII, 7, 2. 20, 5.
Galium IX, 7, 1.
Geniſta XVIII, 7, 2.
Gentiana XII, 13, 2.
Gerania XIV, 13, 3. XXV, 3, 2.
Geranium VII, 8, 3. XIV, 18, 3.
Gladiolus XVIII, 7, 2.
paluſtris XII, 12, 1.
Italicus XXII, 15, 1.
Gnaphalium VII, 8, 4.
Gramen caninum VI, 9, 2.
cyporoides XII, 3, 2.
leucanthemum XXIII, 6.
polyanthemum VIII, 4, 4. XI, 2, 3.
typhinum XV, 4, 3.
Gramina XII, 13, 2.
H.
Harundo VI, 9, 2.
Hedera adulta III, 7, 2.
arborea XI, 11, 3.
terreſtris VI, 9, 2.
Helenium VII, 10, 6. XX, 12, 2. XXII, 19, 17.
Helleborus III, 19, 5.
Hepatorium aquaticum perfoliatum XXII, 19, 13.
verbenifolium XXII, 19, 14.
Herba Paris VIII, 9, 3.
Ramaea IX, 12, 17.
Hieracia XX, 6, 2.
Hippuris V, 13, 3.
Holophyllis Iungii V, 12, 8.
Hordeum III, 4, 3. XI, 7, 4.
Horminum creticum XIII, 8, 2.
ſatiuum XIII, 8, 1.
ſylueſtre VIII, 5, 4.
Hyacinthus comoſus XI, 8, 1.
Hyacinthi XXI, 4, 2.
Hyoſcyamus XIV, 13, 2. XVI, 7, 2. 14, 2.
I.
Iacea XI, 6, 4. XIV, 7, 5. XV, 6, 11.
Iaceae XIV, 14, 6 XX, 10, 1. XXII, 19, 15.
Iacobaea XX, 12, 1.
Ilex X, 5, 3.
Impatiens XVII, 13, 5.
Imperatoria VI, 7, 2.
Irides XVIII, 7, 2. XXI, 4, 2. XXII, 18, 4.
Iris XV, 7, 1. XXII, 14, 1. XXIII, 8, 2.
Iuglans III, 23, 4. XIII, 4, 7. XV, 5, 4.
Iuncus XII, 12, 1.
floridus XII, 12, 2.
Iuniperus IX, 7, 2. 14, 4.
L.
Lactuca VII, 4, 1.
agnina IX, 12, 4.
Lamia XIV, 13, 2.
quaedam XXII, 21, 4.
Lamium XII, 5, 1. XIV, 16, 3. XVII, 1, 4.
XVII, 7, 2. XXII, 6, 6.
Meliſſifolium Bauhini XVII, 9, 3.
Pannonicum Cluſii I. XVII, 9. 3.
Lapathum VIII, 6. (III, XVII, 9, 2.
Laurus X, 5, 3. XIV, 5, 4. 9, 3. XXII, 10, 2.
Legumina XVIII, 7, 3. XXV, 3, 3.
Leguminares XXI, 4, 3.
Lenticula I, 6, 4.
Lentiſcus III, 22, 2.
Leucoia XXI, 6, 3.
Leucoium XVI, 12, 3. XVIII, 3, 4. 5, 2. XXI, 2, 3.
Leuiſticum XI, 19, 10.
Lichen marinus V, 9, 2.
Cluſii V, 12, 5.
Liguſtrum XXV, 2, 6.
Lilia XXI, 4, 2.
quaedam XXIII, 10.
Lilium III, 4, 4. XIV, 2, 1. XVIII, 3, 3.
Conuallum VI, 9, 2.
Limodorum VIII, 2, 2.
Linaria communis XVII, 13, 4.
Valentina XVII, 13, 4.
Lingua Ceruina V, 6, 5.
Lithoſpermum XIV, 11, 5. XXII, 3, 5.
Lunaria VIII, 11, 1.
Lupinus III, 19, 4. VII, 4, 1.
Lupulus XXVIII, 5, 6.
Luteola XI, 7, 4.
Lychnides XIV, 13, 2. XXV, 3, 4.
Lyſimachia lutea IX, 5, 2.
purpurea XI, 7, 3.
vera IX. 5, 2.
virginiana XXIII, 13, 3. 14, 2.

M. Mal-

M.

Malua XXIII, 17, 1. XXV, 3, 5.
Maluae XXII, 21, 7.
Malus III, 4, 3. XXV, 2, 7.
Marrubium VII, 8, 4. XII, 5, 1. XIV, 11, 4. 13, 2. XVII, 1, 4.
Mas Planta XXVIII, 5, 4.
Martagon XIV, 2, 1.
Matricaria XI, 12, 1. XV, 6, 2. XXI, 3, 3.
Melanthium XXI, 2, 4.
pleniflorum XXI, 6, 1.
Melilotus vulgaris XXIV, 4, 3.
Melopepo XXV, 2, 5.
Mentha VI, 9, 3. XII, 5, 1.
Menthaſtrum VI, 9, 3.
Mercurialis VII, 10, 4. XXVIII, 5, 6.
Milium XI, 9, 2.
ſyluaticum XIII, 8, 2.
Millefolium VII, 8, 4. XXII, 19, 17.
Modiolus XXIII, 17, 2.
Mollugo IX, 7, 1.
Morſus ranae XVIII, 5, 1.
Muſci I, 6, 4.

N.

Napellus XVII, 7, 2. XVII, 9, 2.
Narciſſi XIV, 19, 1. XVIII, 9, 1.
Narciſſus XXI, 1, 10.
Naſturtium Indicum XVIII, 8, 2.
Nicotiana XIV, 13, 2.
maior XIV, 20, 3.
minor XIV, 16, 4. 20, 1.
vulgaris XIV, 16, 4.
Nigella XXV, 3, 5.
Nummularia XII, 9, 2.
Nymphaea VIII, 4, 3. XI, 2, 2. XXIII, 16, 2. XXV, 3, 5.

O.

Ocymoides XIV, 18, 3. XXV, 3, 4.
Olus album IX, 12, 5.
Onagra XXV, 2, 6. 3, 4.
Ophiogloſſum VIII, 10, 1.
Opuntia V, 12, 3.
Orches XVII, 14, 2.
Ornithogalum album maius XXII, 4, 2.
Orobanche VIII, 2, 2.
Othonna XIV, 17, 3. 19, 4. 20, 4. XVIII, 18, 1. 19, 2.

P.

Paeonia VII, 8, 4. XIV, 5, 4. XXI, 2, 3.
Palma dactylifera XIV, 5, 4. 9, 3. XXIII, proprie dicta XIV, 5, 3. (5, 5.
Panicum XI, 9, 2.
Papauer XIV, 3, 1. XV, 7, 2. XXI, 2, 3. XXIII, 8, 5.
corniculatum XIV, 5, 3. XXV, 3, 5.
ſpinoſum XXIII, 8, 5, 21, 3.
vulgare XIV, 5, 3. XXV, 3, 5.
Papyrus XII, 3, 2. 14, 1.
Nilotica XII, 12, 2.
Paſtinaca latifolia VIII, 6, 6. XI, 19, 10.
tenuifolia VIII, 6, 5.
Pentaphylla III, 19, 4.
Pepones XIV, 21, 2.
Periclymenum XXV, 2, 5.
Perſicaria IV, 3, 4.
Peruinca VI, 5, 2. X, 5, 2.
Petaſites VIII, 7, 3. 8, 3. XX, 10, 2.
Petroſelinum VIII, 6, 9.
Phalangium Virginianum XVI, 12, 2.
Phthora VIII, 9, 5. XVIII, 5, 2.
Phyllitis V, 6, 5. X, 2, 3. XXVIII, 6, 2, 4.
Phyllum XXVIII, 5, 6.
Picea IX, 7, 2.
Piloſella VI, 5, 2. VIII, 4, 3.
ſerpens VII, 7, 2.
Pinaſter IX, 7, 2. 14, 4.
Pinus IX, 7, 2. 14, 4.
Piſa XVIII, 7, 3.
Piſtacium ſylueſtre XXIII, 12, 2.
Piſum III, 22, 1. XXII, 7, 2. XXVII, 5, 4.
Plantae ſedes II, 2.
Plantago VII, 8, 5. VIII, 4, 3. XI, 2, 1. XXI, 6, 4.
aquatica VIII, 4, 4. 6, 3. XVIII, 5, 1.
Polyacantha vulgaris XII, 6, 1.
Polygonatum XIV, 2, 2. XXII, 3, 5.
Polygonum VI, 9, 3.
Polypodium X, 2, 3.
Porrum III, 11, 2. XI, 11, 3.
Populus Libyca VI, 9, 4.

Popu-

Populus nigra xv, 4, 3.
tremula vi, 9, 4.
Potentilla iii, 23, 4.
Primula veris xi, 4, 2. xvi, 15, 2.
Pseudolysimachia caerulea ix, 5, 1.
galericulata xxiv, 9, 4.
purpurea ix, 5, 1. xxv, 2, 6.
trifolia xii, 7, 1.
Pseudomoly xi, 2, 3.
Pseudoparietaria xiii, 8, 2.
Ptarmica xxii, 19, 17.
Austriaca Clusii xix, 13, 1.
Pulsatilla viii, 9, 3. xi, 2, 1.
Punica xi, 5, 1.
Pyrola vi, 9, 4. x, 2, 2.
fruticans vi, 10, 1.
vulgaris viii, 8, 4. xi, 2, 2.
Pyrus iii, 4, 3. xxv, 2, 7.

Q.

Quercus iii, 4, 3. x, 3, 2. xiii, 6, 1. xv, 5, 1.
marina v, 9, 2.

R.

Ranunculi xxi, 6, 2. xxii, 21, 6.
Ranunculus xxi, 2, 2. xxii, 16, 2. xxv, 3, 5.
fluuiatilis iii, 31, 11.
Lusitanicus viii, 4, 4.
Rapistrum xvi, 12, 3. xviii, 3, 4. 5, 2. 6, 1.
Reseda xi, 7, 4.
Rosa iii, 23, 4. vi, 10, 2. xxi, 2, 2. xxv, 2, 7.
non plena xviii, 3, 4.
simplex xviii, 3, 3.
sylueſtris xviii, 3, 4.
Rosmarinus iii, 4, 4.
Rubia ix, 7, 1. 14, 4. xii, 5, 2.
Rubus vi, 5, 3. xxv, 2, 7.
vterque vi, 10, 1.
Ruta vii, 10, 3. x, 3, 2. xxii, 12, 1.

S.

Sabina e ramo ſata xxviii, 4.
Sagittalis xxiv, 8, 2.
Salamantica II. xix, 14, 1.
Salix latifolia xxviii, 7, 2.
Saluia iii, 4, 4. vii, 10, 3. ix, 4, 1. x, 3, 2. xii, 5, 1. xiv, 11, 4. 13, 2. 16, 3. 20, 2. xvii, 1, 4. 7, 2. xxii, 6, 6. xxiii, 18, 1. 19, 2. xxvi, 5, 3.
Sambucus xi, 15, 2. 16, 1. 19, 3. xii, 14, 1. xiv, 2, 2. xvi, 9, 3.
aquatica xi, 11, 3.
Sanguisorba xii, 3, 2. xv, 4, 3. xxiii, 6, 21, 4.
Satureia vii, 10, 3.
Satyria xvii, 14, 3.
Scabiosa xi, 6, 4. xiv, 8, 1. 13, 4. xv, 6, 2. xix, 5, 1. 14, 2. xxiii, 21, 2.
Scabiosae xiv, 14, 3. xxii, 19, 14.
Sclarea viii, 5, 4. xxii, 6, 6.
Scolopendrium v, 6, 6. x, 2, 3. xxviii, 6, 3. 4.
Scylla viii, 7, 3.
Secale xi, 7, 4. xv, 4, 3.
Sedum aquatile viii, 4, 3.
aquaticum xvi, 12, 2. xviii, 5, 2.
Semen vbi? xxviii, 6, 4.
Sertularia Imperati v, 12, 5.
Sesamoides Clusii xxviii, 5, 6.
Siciliana xii, 8, 2.
Siliqua xxii, 4.
osae xxv, 3, 3.
Sisymbrium vi, 9, 3.
Smilax aspera iii, 8.
Smyrnium iii, 31, 5.
Solanum xxii, 19, 10. xxv, 3, 2.
Sonchi xx, 6, 3.
Sorbus iii, 23, 4.
Spergula ix, 15, 1. xiv, 11, 3.
Staphylodendrum xxiii, 12, 2.
Stoebae xxii, 19, 15.
Stoebe xix, 14, 1.
Stoechas xiii, 9, 1.
Stramonia xxi, 1, 8.
Stylo carentes xiv, 7.
Succisa xix, 5, 2.
Symphytum maius xxii, 3, 4. 7. xxiii, 10, 1.

T.

Tabacum xvi, 7, 2. 8, 4.
Tanacetum xi, 12, 2. xix, 8, 1. xxii, 19, 17.
Taraxicum vi, 7, 2. viii, 4, 2. 6, 3. xi, 2, 1.
Teucria xvii, 6, 4.
Teucrium IV Clusii xviii, 6, 2.
pratense xvii, 6, 3. xviii, 6, 2.
verum, Baeticum xvii, 6, 3.
commune xvii, 6, 3.

Thlaspi Creticum xxiv, 5, 2.
Thora viii, 9, 5.
Tragopogon xx, 6, 2.
Trifolia iii, 19, 4.
Tubera i, 6, 4.
Tulipa iii, 4, 4. xiv, 2, 1. xv, 7, 1. xviii, 3, 3. xxii, 17, 2. xxv, 3, 6.
Tulipae xxi, 4, 2. xxii, 18, 4. 19, 5. xxiii, 16, 2.
Tune v, 12, 2. xiv, 23, 2.
Tussilago viii, 7, 3. 8, 3.
Typha xv, 4, 2.

V.

Vaccaria xiv, 18, 3.
Vaccinia vi, 9, 4.
Valeriana ix, 4, 1. xxv, 2, 2.
ae proprie dictae xi, 19, 2.
rubra xi, 15, 2.
Verbascum viii, 5, 4. xi, 7, 3.
Veronica fruticaulis Clusii xviii, 6, 1.
Veronicae xvii, 6, 4.
Vicia iii, 22, 1.
Vincetoxicum xi, 2, 2.
Viola aquatilis xxiv, 8, 4.
canina vii, 7, 2.
Martia vii, 7, 1.
matronalis xviii, 6, 1.
Virga aurea xx, 12, 2.
Viscum v, 9, 4.
Vitis iii, 4, 3. vi, 5, 4. 10, 2. ii, 3, 4. xxv, 3, 6.
Vlmaria iii, 26, 2.
Vlmus xv, 4, 2.
Vmbelliferae xviii, 7, 3.
Vnifolium viii, 9, 6.
Vrtica iii, 4, 4. ix, 4, 1.
maior x, 1, 2.

MONENDVM XXIX.

De perficienda magis Isagoge cogitare qui vult, ille si exempla cumulat, ordine eorum Alphabetico Lectoribus id praestabit commodi, vt quod ipsi obseruant, id addendum sit praeceptis, an in iis iam exhibitum, sine temporis iactura possint perspicere; Si exempla seligit, obuia locis omnibus secundum germinationis tempus ordinata, subiunctis aliis, secundum prouincias suas digestis, quid quando & vbi reperire liceat, commune facere poterunt.

MONENDVM XXX.

Huic quidem operae quae posita erat meta, ad eam est peruentum, dum effectum est, vt fascis 122 a foliis 103-162, item 169-185, item 210. 211. 222. 223. manum in perpetuum liceat amouere, dehinc iam rebus aliis absque vlla his ex foliis metuenda remora vacaturam.

DEO vero Triuni, Patri, Filio, & Spiritui Sancto soli sit omnis gloria. Is efficiat, vt admiranda suae prouidentiae opera magis indies liceat iuuetque inspicere, & his quoque testibus de praesentia & gubernatione eius conuicti mortales ab obsequio & fiducia Domini & Patris sui nolint discedere.

FINIS.

D. IOACHIMI IVNGII

DE PLANTIS DOXOSCOPIAE PHYSICAE MINORES.

DE PLANTIS
DOXOSCOPIAE
PHYSICAE
LIBRI X

FRAGMENTVM I.

DE PLANTAE SPECIEBVS CONSTITVENDIS

PROOEMIVM.

Argumentum.

Aſſertio hæc *neceſſitatem* oſtendit PLANTAS *ad* certa GENERA & SPECIES *reducendi.*

Sectiunculas habet 5.

ASSERTIO.

Sectiunc. I.

PLANTÆ *niſi in* certa GENERA & SPECIES conſtanti ratione, non pro lubitu hujus vel illius, *redigantur*, *infinitum*, quaſi reddetur Phytoſcopiæ *ſtudium.*

2. *Intellectus* autem humanus infinitum *fugit*, quia infinita pertranſiri nequeunt.

3. *Ordo* autem claſſium *Generum*, *Specierum terminum infinitis* imponit. (*a*)

4. Præterea difficile admodum reddit Botanicum ſtudium varia ac *diſcors Plantarum appellatio.*

5. Ejus autem diſcrepantiæ *cauſa* inter alias etiam hæc eſt, *quod* plerique ex Botanicis id *potius* dant operam, ut *novas ſtirpes proferant*, *quam* ut eas accurate *ad vera Genera* per Differentias ſpecificas ſecundum Logicas leges *reducant.*

(*a*) *Linnæus* in Fundam. botan. VI. *Ludwig.* Inſtitut. regn. vegetab. P. 1. C. 1. §. 27. ſeqq. nec non *Raji* diſſ. de variis Plantarum Methodis.

CAPVT I.

DE SVMMIS PLANTAE SPECIEBVS.

Argumentum.

1 Assertio SVFFRVTICIS & CREMII *nomen abjicit.* Sectiunculas habet 3

2 ALTHÆAM & AGRIMONIAM juxta Iulii Cæsaris Scaligeri definitionem *non esse* CREMIA adversus ipsum ostendit. Sectiunc. 5

3 *An* FRVTEX *ab* ARBORE *differat Specie,* ulteriori observationi committit. Sectiunc. 2

4 *Arboream Plantam in Fruticem, Fruticosam in Arborem transire posse* commonstrat. Sectiunc. 14

5 ARBOR & HERBA *an Specie differant, cur dubitari* possit. Sectiunc. 19

6 *Alia, quæ Prædicamentis Botanicis obstent,* enumerat. Sectiunc. 3

7 HERBÆ *Definitionem ex* Iulio Cæsare *Scaligero impugnat.* Sectiunc. 3

8 Si Herba, ut vult Scaliger, definienda est, *magis Herbam* esse asserit, *quæ Caulem primo anno non fert.*

9 EXCAVLIS *Planta quantum differat a Folioſa ante Caulem.*

10 *Guilandini sententiæ circa Divisionem* PLANTÆ *quid obstet,* indicat. Sectiunc. 2

11 OLVS *nullius Plantæ* esse *Genus.* Sectiunc. 3

I.

1. Nec SVFFRVTICIS *vox apta* est ad eam notionem exprimendam, quam Scaliger Φευγάνῳ tribuit, *neque* CREMII vocabulum. *

* Contra Julii Cæs. Scaliger. Exercit. 139.

2. *Præstat* nomen Suffruticis & Cremii abjicere, & *dicere Plantam Multicaulem, Plantam ab imo Ramosam, Plantam Vnicaulem;* & per differentiam *Perennis* in singulis divisionem continuare.

3. Ita *Frutex* erit *Planta Multicaulis Perennis;* & *Arbor* erit *Planta Vnicaulis Perennis.*

II.

II.

„ 1. Qui CREMIVM *cum Arbore* in eo *convenire* affirmant, quod „ *Trunco* sit *singulari*, sive Vnicaule; * ALTHÆAM & AGRIMONIAM inter *Cremia perperam* numerant. Vtraque enim est Multicaulis.

* Jul. Cæs. Scalig. dict. loc.

2. Jacobus Theodorus *Tabernæmontanus* in seines Kräuter-Buchs 1ten Theils, 4. sect. 17. Cap. (p. 337. K, edit. Francof. 1613.) expresse „ *Agrimoniam* describit, quod *plerumque binos Caules proferat*, & ita pingit (p. 338.)

3. *Dodonæus* Stirpium Histor. Pemtad. 1. l. 2. c. 7. pingit vel *quatuor Caulibus*, quorum tamen tres sint recisi.

4. *Althææ tres Caules* pingit Dodonæus Pemtad. 5. l. 1. c. 29. (nisi Pictor errarit, ut non Caules, sed Rami sint ab imo Caule.)

„ 5. *Sine Ramis* tamen *Caulem Agrimoniæ* recte Cæsalpinus, hoc est, Simplici Caule esse scribit, de Plantis l. 8. c. 4. initio. Ita omnes pingunt.

III.

1. *Vtrum plures Caules ex eodem oculo Radicis* prodeant, *an* ex *vicinis* tantum, ulterius *observandum* est.

2. Si ex *vicinis*, FRVTEX *ab* ARBORE non *differt*, nisi *secundum magis* & *minus*. Nam & *Arbores* e Radicibus *Stolones* emittunt.

IV.

1. Fieri potest, ut *Arborea Planta recisis Cymis* (hoc est cacuminibus caudicum majorum & adultiorum) *in Fruticem, Fruticosa, recisis Stolonibus, in Arborem* transeat.

2. *Quædam* ad utrumque potest esse *indifferens*.

3. Interim etiam *absque cultura in Arborem Planta* adolescit, dum unus Stipes reliquis Stipitibus quasi Stolonibus prævalet.

4. De LENTISCO *Pena* & *Lobelius* in Stirpium Adversariis „ p. 412. Antverp. edit. 1576. *Fallitur & fallit Senensis, quod pumilas „ recensens Lentiscos, alias a procerioribus specie facit.*

„ 5. *Fit enim tantum resectis Cymis ad usum, ne in Arboris æmu- „ lationem assurgant.*

„ 6. *Clu-*

„ 6. *Cluſius* item Rariorum Plantar. Hiſtor. l. 1. c. 10. init. *Magna „ ſolum ex parte fruticat Lentiſcus, multis ab una Radice Stolonibus & „ Virgultis aſſurgens, lentis & Viminis inſtar obſequioſis.*

„ 7. *Interdum vero, quando non cæditur, ſed negligitur, (ut pleris- „ que locis ad Anan fluvium obſervavi) in Arborem juſtæ magnitudinis excreſcit.*

8. De MYRTO *Theophraſtus* Hiſtor. Plantar. l. 1. c. 5.

„ ὁ δὲ Μύρσινος μὴ ἀναναθαιρό- „ μενος, ἐκθαμνῶται. | *Myrtus niſi ſæpius purgetur, in fruticem tranſit.*

9. Ergo vult natura eſſe Arborem & *cultura conſervari in Arborum genere*, absque cultura tandem ex Arbore degenerare in Fruticem.

10. ILEX quoque COCCIFERA cultura coercetur in Fruticum ordine.

11. De RVTA vero *Tabernæmontanus* in ſeines Kräuter-Buchs „ 1ten Theils, 4. ſect. 32. Cap. (p. 398. E, Francof. edit. 1613.) quod *cul- „ tura elevetur ad Arborum dignitatem, ſcilicet Rami & Stolones deputen- „ tur argenteo cultro, & Florum conceptus defringantur.*

„ 12. *Joſephus* item de bello Jud. l. 7. c. 25, teſtatur, *Macherunte „ vixiſſe Arborem Rutam ab Herodis tempore usque ad bellum Judaicum „ ſub Veſpaſiano, Ficu non minorem.*

13. *An* vero *Ioſepho credendum* ſit, *dubitari* poſſet, quia ibidem tra- „ dit fabulam *de Baaras Radice, quæ in valle Mocheruntis cum vitæ peri- „ culo eruatur & abigere valeat Dæmonia vivis immerſa.*

14. Denique & SALVIA cultura *in Arbuſculam grandeſcit*, Ramis inferioribus ſemper reciſis.

V.

1. *Plantæ Diviſio in* ARBOREM & HERBAM* *an Specifica* ſit, videtur *quæri* poſſe. (*a*)

* Cæſalpini de Plantis l. 1. c. 13.

„ 2. MELONES enim *in Peruvia plantati Radice ac Caudice „ lignoſo arboreſcunt, Arbore ad multos annos ſuperſtite*, quemadmodum ſcribit Petrus Laurembergius Horticulturæ l. 1. c. 13. auctore forte Joſepho Acoſta Ind. Hiſtor. l. 4. c. 19.

(*a*) Conf. *Rivini* Epiſtolam ad Rajum de Methodo Plantar. edit. Londin. p. 4. ſeqq. & hujus reſponſoriam ibid. p. 30. ſeqq.

„ 3. RI-

„3. RICINVS *annua nec rediviva Planta* Penæ & Lobelio Adverſar. p. 306. dicitur, (hoc eſt, ne Radicem quidem perennem habet, quæ novos producat Caules.)

„ 4. At *in Creta multos perdurat annos, & in tantam excreſcit al-*
„*titudinem, ut non niſi ſcalis admotis conſcendi poſſit*, quod Bellonius
„tradit Obſervat. l. 1. c. 18.

„ 5. Cluſius item *in maritimis Bæticæ Ricinos craſſitudine humana,*
„ *altitudine trium hominum, multis prægrandibus, ramis brachiatas &*
„*multos annos durantes* (hoc eſt, veras Arbores) obſervavit, *easque ex-*
„*actiſſime congruentes deſcriptioni Dioſcoridis.*

„6. Vide ejus Scholia in Nicol. Monard. Hiſtoriam Simpl. Medicam. ex Novo Orbe c. 4.

7. Præterea *Inſtantiæ* contra Species dari poſſunt *hæ:*

„ ANCHVSA *Arborea* apud Proſperum Alpinum de Plantis Exoticis l. 1. c. 32. qui Anchuſam eſſe negat, non ob magnitudinem ſed ob alias cauſas;

„8. CANNABIS Mas, de qua in *Tabernæmontani* Kräuter-
„Buchs 2. Theils 5. Sect. 11. Cap. (p. 263. init.) Caſpar Bauhinus:
„wächſt bisweilen ſo hoch, wie ein ziemlichs Bäumlein, ſo kan man
„auch Kohlen daraus brennen zum Büchſenpulver;

„9. CARYOPHYLLVS *Arboreſcens* apud eundem Alpinum dicti l. 1. c. 19.

10. CHAMÆNERION, ſive Onagra, ſive Antoniana, ſive Epi-
„lobium, & NERION alibi *Frutex*, in Creta *trabes ædificiis ſuppeditans*, ut eſt apud Bellonium l. de neglecta Cultura Stirp. Problem. 12.

„11. CYANVS *Arboreus* tam *Longifolius* quam *Latifolius* apud Proſperum Alpinum de Plantis Exoticis l. 1. c. 15. & c. 16.

12. EBVLVS, Græce Χαμαιάκτη & SAMBVCVS, Ἄκτη, ex
„quibus *Sambucus Virgas multas* fert *a Radice*, *Ebulo* vero *Caulem Simplicem* tribuit Cæſalpinus de Plantis l. 5. c. 13. init.; *Bijugæ* tamen *in utroque Frondes* & *in* utriusque *Fructu Floſculi* inſident;

„13. GOSSIPIVM *in Syria Planta annua; in Ægypto Arbor perennis*, de qua Proſper Alpinus l. de Plantis Ægypti c. 18.

„14. LINVM *Arboreſcens* ejusdem Alpini, de quo vide librum de Plantis Exoticis c. 10.

15. MALVA *Arboreſcens*, de qua jam olim Theophraſtus Hiſtor. Plantar. l. 1. c. 5. ſcripſit,

„μῆκος καὶ πάχος δοκαλιαῖον „γίνεσθαι, διὸ καὶ βακτηρίαις αὐταῖς „χρῆσθαι.

longitudine & craſſitie inſtar haſtæ grandeſcere, quare & ad baculi uſum venire;

„16. PHASEOLVS, qui apud nos Herba Sarmentoſa, *in Ægypto „Arbor* fit *Sarmentoſa, Vitis magnitudine, vel centum annos durans & perpe„tuo virens;* ut teſtatur ſæpius dictus Alpinus l. de Plantis Ægypti c. 20.

„17. PORTVLACA Hortenſis, & Marina ſive HALIMVS „*Ramis lignoſis. Radix* hujus, imo *tota Stirps per Hiemem vivax, pau„cis foliis defluentibus*, apud Dodonæum Stirpium Hiſtor. Pemptad. 6. l. 2. c. 10.

„18. SCABIOSA *Arborea* apud Proſperum Alpinum de Plantis Exotic. l. 1. c. 17.

„19. Et TITHYMALVS *Arboreus* ſive Dendroides, qui *in „Creta* naſcitur, *ad duorum hominum altitudinem, craſſitie coxæ humanæ* (forte femoris.) Vide Bellonium Obſervat. l. 1. c. 17. & Proſp. Alpinum de Plantis Exoticis l. 1. c. 29.

VI.

1. PRÆDICAMENTIS BOTANICIS *obſtant* etiam MVZA, *Arbor annua*, hoc eſt, Caudice annuo & ſemel tantum fructifero, apud Oviedum Hiſtor. Ind. l. 8. c. 1. cujus deſcriptionem Cluſius etiam, ſed Latinam a ſe factam Notis ſuis in Garſiæ ab Horto Aromatum &c. Hiſtoriæ Epitom. c. 10. adjunxit. (*a*)

2. FICVS INDICA, quæ *magis differt ab Arbore, Frutice, Herba, quam hæc inter ſe;*

3. & PALMA tam DACTYLIFERA quam NVCIFERA. *Non* ita *Ramos* fert, *ut aliæ* Arbores.

VII.

1. Si omnis HERBA *plura præter bina Folia* profert *e Fundo* (e Radice) *ante*quam *Caulem* producat, *Alſine non* eſt *Herba*, & forſan multæ *aliæ*. Contra Julium Cæſ. Scalig. Exercit. 139. & Commentar. in Ariſtot. l. 1. de Plantis (p. 62. Genev. edit. 1566.)

(*a*) Confirmavit hoc autopſia, ubi Menſe Januar. hujus anni 1747. hæc in Horto Sereniſſ. noſtri Principis, *FRANC. IOSIÆ, Duc. Sax.* hic Coburgi raro & jucundo ſpectaculo, ſucceſſive in tribus ſingularibus plantis floruit.

2. De

2. De *Lilio Purpureo* Dodonæus Stirp. Hiſtor. Pemptad. 2. l. 2. „c. 2. initio: *Folia circa Caulem multa, ſed ante ejus exortum e Radicibus nulla.* (hoc eſt, nulla e Radice Folia, ut in Lilio Candido.)

3. Deinde *Caules* qui *anticipant Folia*, oppugnant hanc Herbæ Definitionem, ut *in Tuſſilagine.* Obſervatione digna eſt Pullulatio hujus Plantæ e Semine.

VIII.

Si Herba eſt, quæ Folia circa Caput Radicis profert ante Caulem, illa *magis Herba* eſt, vel etiam aliud nomen meretur ultra Herbam, *quæ Folia* iſta Herbacea *producit absque Caule*, *Caulem* autem *altero* vel *tertio* demum *anno*, ut *Cynogloſſum.*

IX.

Planta *quæ Caule* omnino *caret*, *magis* differt *ab* ea, quæ *ante Caulem Folioſa* eſt, quam *hæc ab* ea, quæ *non niſi Caule Folioſa* eſt.

X.

1. Si *Simplicitas* & *Multiplicitas Caudicis Differentiam* facit, *Herba ſub* alterutro, *Arbore* vel *Frutice* comprehendetur.

Adverſus Guilandin. de Papyr. membr. 1. ſect. 19.

2. Atque ita maximum Diviſionis vitium commiſſum fuerit, *niſi* eam ſolam *Herbam* dicant, *quæ nullum* unquam *Caulem* emittit, ut *Filix.*

XI.

„1. Epicrates Comicus *auditorium Platonis* traducebat, quod in„quireret *Genus Cucurbitæ*, utrum *Arbor*, an OLVS, an *Herba* foret, Athenæus l. 2. Δειπνοσοφ. (p. 59. D & ſequ. liter. edit. Commelin.) verſus illos ſervavit.

2. *Ariſtoteles* quoque, vel quisquis auctor ſit, de Plantis l. 1. c. 4. „hiſce 4. Summis Generibus; *Arbore*, *Frutice*, *Herba*, *Olere*, *Plantarum naturam* comprehendit.

3. Nos *Olus ullius Plantæ Genus* eſſe *negamus.* (*b*)

(*b*) Quæ circa genericam plantarum denominationem deſiderari poſſint, hactenus docuit autor noſter. Veras vero conſtituendi caracteris generici, & denominationis rationes docet. Cl. *Linnæus* in Fundamentis botanicis VII. *It.* in Critica botanica p. 1. ſeqq. copioſius, nec non Cl. *Chr. Gottl. Ludwig* in Inſtitutionibus regni vegetabilis P. I. Cap. IV. qui conſuli queunt.

CAPVT II.

DE INFERIORIBVS PLANTÆ SPECIEBVS. (c)

Argumentum.

1 Assertio in Plantæ Speciebus constituendis FOLIA *potissimum considerandæ* esse docet. Sectiunculas habet 5.
2 *quale* SOPHISMA sit, *cum modo Figura, modo Odor & Sapor* consideratur. Sectiunc. 4.
3 DIFFERENTIAS quasdam ACCIDENTALES proponit. Sectiunc. 56.

I.

1. Quamvis *Botanici* in Generibus discrepent, tamen *in Speciebus magis conveniunt*, & sive in illis discrepent, sive conveniant, *semper* tamen *ad* FIGVRAM *respiciunt*. Alius *Florem* & Fructum sive *Semen;* alius *Radicem;* alius *Folia* respicit.

Vid. Cæsalpin. de Plantis l. 1. c. 12. & 13. & Spigel. Isagog. in rem Herbar. l. 1. c. 55.

2. Ego autem *potius* FOLIA respicio, quia ea *quavis* fere *Plantæ ætate* reperiuntur, & *maxime perspicuæ partes* sunt.

3. *Radices* enim, quamvis semper adsint, *non* tamen *oculis prostant; Flores* vero plurimi quidem pulcritudine sua oculi aciem in se convertunt, at *non diu videntur; Semina* denique *quomodo sita* sint, propter summam eorum subtilitatem *sæpius ignoratur.*

4. Interim non diffiteor, quod *Floris* & *Seminis situs* quandoque *magis cognationem arguat Speciei*, quam *Foliorum.*

5. Ejus exempla habes evidentia *in Ranunculis, Geraniis, Potamogetonibus*, sc. *Incubante, Plantaginifolia* (est *Potamogeton altera* Donæi Stirp. Histor. Pemptad. 4. l. 5. c. 2) *Crispifolia* (sub *Tribuli Aquatici* nomine a Clusio Rarior. Plantar. Histor. l. 6. c. ult. descripta) & *Angustifolia.*

(c) In nominibus specificis constituendis quæ rejicienda, quæ admittenda, pluribus docent Cl. *Linnæus* in Fundam. botan. VIII. & in Crit. botan. p. 146. 201. seqq. Conf. Ejusd. Prolegomina ad Flor. Lapponicam p. 7. & Cl. *Ludwig* in Institut. regni vegetabilis Part. I. Cap. V.

II.

II.

1. Dum Botanici in Plantis nominandis & ſub Genera redigendis *modo Figuram* conſiderant, *modo* præferunt *Odorem* & *Saporem*; eſt SOPHISMA *Homonymiæ longinquum.* Ideo non tam facile deprehenditur.

„2. Ita *Figuram in Moly Virginiano* Caſpar Bauhinus Pinac. Theatri Botanici Appendic. ad pag. 75.

„3. *Odorem* & *Saporem* conſiderat *in Botry Mexicana*, quam *Figu-*„*ra alias Atriplici propriorem* fatetur, dicta Append. ad pag. 138. lin. 21.

„4. Rurſus *Odorem negligit*, quando *inter Valerianas* refert ali-„quot *Species Inodoras* Pinac. dict. l. 4. ſect. 6.

III.

1. DIFFERENTIÆ *a Spinis, Colore, Odore, Sapore, Facultatibus Medicis, Loco, Tempore Germinationis, Numero* denique *Florum* vel *Fructuum* deſumtæ ACCIDENTALES ſuut, & Speciem non variant.

2. A SPINIS ordiar.

3. ACANTHVS *Sativus* Foliorum inciſura, Κιτ]αφίοις ſive, „Nucamentis, Thyrſo, Floribus, *convenit cum Silveſtri.* At *hic Spinoſus*, „*ille in Italia* prorſus *non Spinoſus, in Græcia* Κιτ]άφια habet *Spinoſa*, ſi „Dioſcoridi credendum l. 3. c. 19.

4. ASPARAGVS *Silveſtris* & *Hortenſis* itidem ſunt ſub eodem Genere.

5. Vti nec CHAMÆDRYS *Spinoſa* variat Speciem, Caſpari Bauhino in Phytopinac. l. 7. Sect. 1. in Chamædr. 4. deſcripta.

6. CINARÆ *nulla*, inquit Dodonæus (Stirp. Hiſtor. Pemptad. „5. l. 5. c. 6. init.) *vere Genera ſunt. Num Aculeata & Spinoſa Cina-*„*ra, quam Carduum vocant (Itali Cardo) nonniſi degenerans Cinara eſt;* „*ex ejusdem ſiquidem Stirpis Semine utraque tam Spinoſa quam Non-*„*ſpinoſa naſcitur.* Et paulo poſt: *Cinaræ Folia & Coni Spinis carent,* „*aut omnino paucis obſita.* Poſt: *Spinoſa Cinara Foliorum angulos, &* „*Coni Squamas pungentibus Spinis armatas habet.*

„8. Scilicet passim docetur, *Seminis summitate fracta, Cinaras nasci Non-spinosas.*

9. In MESPILIS *per insitionem Spinæ desinunt.* Vide Bauhin. Pinac. l. 12. sect. 1. in Mespil. 2.

10. PRVNVS *Silvestris* & PYRVS *Silvestris Spinosæ* sunt, non differunt tamen Specie a Sativis.

„11. ROSA *sine Spinis* est *quinta* inter eas, quas *Tabernæmontanus* Kräuter-Buchs 3ten Theils 3. Sect. 100. Cap. (pag. 809.) describit.

„12. RVBI IDÆI (Himbeeren) *Turiones tenelli Spinis quandoque carent*, ut Dodonæus habet Stirp. Histor. Pemptad. 6. l. 1. c. 2. initio.

„13. SOLANVM *Pomi duri* & *striati ferax* Casp. Bauhini, seu „*Mala Æthiopica* Dodonæi, habet *in Caule aliquando, ut & in Foliis, „modo inferne, modosuperne parvos Aculeos*, uti Bauhinus describit in Pinac. l. 5. Sect. 1. in Solan. 14. 2.

14. SONCHVS denique *Spinosus* & *Lævis* Specie non differunt.

„15. A COLORE quidem apud Plinium l. 15. c. 30. post init.

„in TINO *Differentiæ a Lauro ratio* sumitur, quod, cum Lauri „*Bacca* sit Nigricans, Tinus *Cærulea* inveniatur. Sed hæc ratio *nullius* est *momenti.* Vera ratio *Generis discrimen* ostendens in Tino est primo *Parilitas Foliorum & Ramorum*, secundo *Umbella.*

16. Neque varii Colores in TVLIPÆ *Floribus*, aut *Fructu* MAIZI Indici Species discernunt.

17. Ex ODORE *non* esse *distinguendas Species, argumento* est „SALVIÆ *Species*, quæ nonnisi *rubro Flore* & *Absinthii Odore* „differt a reliquis Salviæ Speciebus, cujus meminit primus Caspar Bauhinus in Phytopinac. l. 6. sect. 6. in Salv. 3. & in Pinac. Theatri in Salv. 4.

„18. Ita EQVISETVM *Olidum* (*Sulfureo Cœnoso* nimirum „*Odore*) Casparis Bauhini in Phytopin. l. 1. sect. 2. in Equis. ult. reliquis *Odore cassis accensetur.* Vide & Pinac.

19. *Alius Odor* ROSÆ *Moscatæ, alius Eglenteriæ.* Rosa *Lutea absque Odore* est, & absque Viribus Medicis. Ajunt eam provenire *Rosæ Surculo Genisto insito.*

20. LO-

„20. LOCIS etiam *Odores variantur & Sapores.*

„21. CARPOCHENOPODE Fabii Columnæ Minus cogni„tar. & Rarior. Stirp. Ecphraſ. Part. 1. c. 60. & 124. (*Alyſſo Germanico „Lobelii*) *elixa Pulmenti inſtar veſcuntur Montani, & Pharmacopœi qui„dam Boraginis uſualis loco utuntur*, teſte Columna dicto c. 60. fin. & init. *Apud nos Fœtorem Cynogloſſi* quamvis remiſſiorem refert.

„22. IRIS *Odoratior in Illyride, quam in Macedonia; in Thracia „vero, Locisque frigidioribus Odore penitus caret*, ut Theophraſtus tradit de Cauſis Plant. l. 6. c. 28.

„23. OENANTHE, teſte Athenæo Δειπνοσοφ. l. 15. (p. 689. „lit. D. E. Commelin. edit.) *copioſa in Cypri montoſis gignitur* (ex qua „*Oenanthinum unguentum* quod *plurimi fit.*) *Græcia hoc unguentum „non præparat, quoniam inodora eſt Oenanthe, quæ in ea provenit.*

„24. SERPYLLVM *vulgare minus*, ſive *Sextum* Caſparis *Bau„hini pro cœli & Loci diverſitate Odorem mutat & Inodorum reperitur: „& Septimum* ejusdem *aliquando Inodorum* eſt, in Pinac. l. 6. ſect. 4.

„25. STACHYS *Aquatica* Tabernæmontani wächſt an Waſ„ſern viel. Da reucht die Wurzel nicht. Wächſt auch unterwei„len auf den Aeckern, die es oft gantz einnimmt, da die Wurzeln lieb„lich riechen, wie der Benedicten (Caryophyllatæ.) Ita Caſpar Bauhinus in Tabernæmont. Kräuter-Buchs 2ten Theils 2. ſect. 25. Cap. (p. 100. lit. E & F.)

„26. TRIFOLII *Bituminoſi Semen Italicum in Germania pro„fert Plantam Odore Bituminoſo. At Semen Plantæ in Germania edu„catæ rurſus ſatum, Plantam Sapore & Odore deficientem producit*, uti obſervat Caſpar Bauhin. Pinac. l. 8. ſect. 6. in Trifol. 1.

27. *Nec* SAPOR igitur *Speciem variat.*

28. AMYGDALÆ præterea *Ducles* & *Amaræ. Ex Amaris „quomodo Ducles* fiant, docet Theophraſtus Hiſtor. Plant. l. 2. c. 8. fin. & de Cauſis Plant. l. 1. c. 21. fin. & ex eo Plinius l. 17. c. 27. paulo poſt „init. Rurſus κολάσει ſive *amputatione Amaras effici* Theophraſtus annotat. de Cauſ. Plant. l. 5. c. 24. fin.

29. Ita FOENICVLVM *Marinum Sapore* multum *differt a Communi* Fœniculo.

„30. *Ad* HELENIVM *Helianthema* ſive Flores Solis *reducun-*

tur

tur a Casp. Bauhino Pinac. l. 7. sect. 4. fin. in Helen. 3. & sequ. At *Helenium* est *Amarum*, *Helianthema Edules* habent alia *Radices*, alia *Folia*, aut *Caules*.

31. Ita PASTINACA *Marina Sapore* multum *differt a Communi* Pastinaca.

32. Ita PSYLLII forsan *Species* est *Kali Roseum* sive *tertium* Prosperi *Alpini* l. de Plantis Ægypti c. 42. etiamsi Sapor longe discrepet.

Conf. Fragm. 3. c. 1. assert. 1.

„33. *Ex* PVNICIS *Acidis Stercoratione Dulcia facere* docet Plinius l. 17. c. 27. paulo ante finem. Confer. Theophrast. de Causis Plant. l. 3. c. 23. paulo post init.

„34. VIPERARIA sive Scorzonera alia *Radices* habet *Subdul-*
„*ces, nihil discrepantes a Radicibus Tragopogonis;* alia *Amaras Gentianæ instar.* Casp. Bauhin. Pinac. l. 7. sect. 4. in Scorzon. Latifol. 1.

„35. A FACVLTATIBVS MEDICIS Botanici Auctores sæpius *Differentias* Plantarum sumunt, *Dioscoridem secuti. Hic* si *a Figura* potius quam Facultatibus Plantas *descripsisset*, tantum inter Botanicos nostros *litigium non* esset.

„36. *Ejusdem Speciei* esse statuunt Pena & Lobelius

„*Cucumerem Silvestrem* & *Sativum*,
„*Colocynthidem* & *Cucurbitas*,
„*Thapsiam* & *Ferulam*,
„*Crocum* & *Colchicum*,
„*Scammonium* / „*Soldanellam* & *Convolvulum*,
„*Sisymbrium* & *Mentham*,
„*Hieracia* & *Chondrillam*.

37. *Hæc a Dioscoride divulsa a se invicem* conqueruntur in Præfat. in Adversaria.

38. Ita *sub* CONSOLIDARVM, *Solidaginum, Symphytorum titulis diversissimi Generis Plantas* proponunt, cum tamen *Consolidæ nomen non* magis *Speciem designet aut Genus*, atque Oleris nomen.

Conf. c. 1. assert. ult.

„39. Ita *sub* SANICVLIS etiam *Auriculam Vrsi* comprehendunt,

„dunt, & *Saniculam Alpinam luteam* vocant*, quia *ad Enterocelas* valet. Caule eſt *nudo, in Vmbellam pendulam terminato.*

* Caſp. Bauh. Pinac. l. 6. ſect. 6. Sanic. 1.

40. Ita in SAXIFRAGARVM claſſem referuntur *Vmbellifera variæ, Caryophylli, Alſinæ, & aliæ.*

Conf. Pen. & Lobel. Adverſar. in Bipinel. Saxifrag. (p. 321.)

„41. *Colutea* SENÆ *Genus non eſt*, ait Bellonius apud Caſparem „Bauhinum Pinac. l. 11. ſ. 1. circa fin. in Colut. 1. *cum nullas Facultates* „ *cum Sena communes habeat.*

42. Dodonæus CARDVOS qui nutriunt, hoc eſt *Edules*, ut eſt *Scolymus; Medicos*, quales ſunt *Carduus Benedictus*, *Carduus Mariæ*, *Eryngia*, *Carlina;* & *Venenatos*, quibus accenſet *Chamæleontem nigrum*, *uno libro* (Pemptadis 5 quinto) complexus eſt *contra* librorum *reliquorum diſpoſitionem.*

43 Verum enim vero eæ Differentiæ magis ſunt Eſſentiales, quæ minus *Locis* & *Tempore* variantur. Atqui *Efficaciæ* illæ (hoc eſt vel nocendi vel commodandi Animalibus Potentiæ) *variantur*, quemadmodum Odores & Sapores, & præterea *reſpectivum quid* ſunt.

44. PANIS *Homini* eſt *Salutaris; Accipitri Venenum:*

45. CICVTA *Homini Venenum; Coturnici Cibus*, ut *Aranea Gallinis.*

„46. Ita PERSEA *apud alios Venenatum Fructum*, *in Ægypto* „*Suavem* & *Salubrem fert.* Vide Dioſcorid. l. 1. c. 188.

47. Ita PAPAVER *in noſtro Climate non* præbet *Opium.*

48. *Nec* ALOE *Succum* quem in India, quamvis in Italia Flores proferat.

49. ALOCO *non variari Species* ex ſectione 20 & ſeq patuit. Nunc adde *Hortenſis*, *Campeſtris*, *Silveſtris*, *Marini* Differentias.

50. A TEMPORE GERMINATIONIS *non ſumendam Specierum diverſitatem* vel hinc patet, quod CYCLAMINI *Species* quædam *Vere*, quædam *Æſtate*, quædam *Auctumno* & *Vere floreant.*

51. A NVMERO denique *Florum* vel *Fructuum non diſcerni Species* hinc oſtenditur, quia *Plurimos eodem Petiolo Flores* fert.

PERICLYMENON; *Binos* XYLOSTEON *utrumque Dodonæi* Pemptad. 3. l. 3. c. 24. *Periclymenon* utrumque fert *Baccas* eo-

dem Petiolo *Plures in Vvam compactas; Xylosteon majus Binas; Minus Singulas* Singulis Petiolis: Et tamen *hæ omnes* Plantæ propter alias similitudines *eadem* comprehendi debere *Specie* videntur.

„52. *Ad* Accidentales hasce Differentias *refer* CANITIEM.

„53. CYTISVS *Lobelii* PRIOR Stirp. Adversar. (p. 387.) sive *Cytisus Incanus* Siliqua longiore *in Hortos translatus Canitiem amittit.* Casp. Bauhin. in Pinac. l. 11. sect. 1. init. in 4.

54. Item DIFFERENTIAS, interdum & LVSVS NATVRÆ, *in* FOLIIS, quæ non videntur Speciem semper mutare.

55. *Experimentum* fieri posset *serendo* SERRATVLAM *ali-*
„*quot annis in variis locis. Quatuor* enim ejus *Differentias in Foliis* ita notat. Caspar Bauhinus in Pinac. l. 6. sect. 5. circa fin., ut tamen Speciem ideo non variari tacite quasi innuat.

„56. MOLLEA (Arbor Peruana) dum *juvenis* est, *Marginem*
„Foliorum *Crenatum*, *adulta integrum* habet, teste Clusio in Scholiis ad Nicol. Monard. Histor. Simpl. Medicam. ex Novo Orbe c. 24. Confer ejus Curas Poster. (p. 94. edit. Lugdun. Batav. 1611.)

FRAGMENTVM II.

DE NOMINIBVS PLANTARVM.

Argumentum.

1 Assertio nimium *studium Plantas ad* VETERVM NOMENCLATVRAM *referendi improbat.* Sectiunctulas habet 2.

2 NOMINA, *unde alterius Speciei opinionem concipimus*, præsertim *a* LOCIS sumta, *rejicit.* Sectiunc. 10.

3 Sæpe *ex falsa* PESVASIONE *Plantas nominari* ostendit. Sectiunc. 3.

I.

„1. Dodonæus Stirpium Hist. Pemptad. 6. l. 2. c. 13. fin. de Vacciniis:
„*In tanta Veterum brevitate quid poterit certi adferri, aut statui?*

2. Opor-

2. Oportet ergo, ut istud *studium* omnes *Plantas ad* VETERVM NOMENCLATVRAM *referendi ne* sit *nimium.*

II.

1. NOMINA hæc Frauenmünz, Maurrauten, Wundrauten, Geißrauten *nullius* sunt *pretii*, quia *alterius Speciei opinionem* nobis afferunt.

2. Tale etiam est Nomen Römisch Salbey &c.

3. *Non* enim *Didacticum* & Philosophicum est, *a* LOCIS FORTVITIS *denominare* Plantas.

4. *Loca Fortuita* appello, ut *Indiam*, *Pannoniam*, *Salmanticam*, *Zacynthum*, *Montispessulum* &c.

5. Pena & Lobelius Stirpium Adversar. p. 83. (Antverp. edit. „1576.) de *Condrilla Marina Bulbosa: Si Athenis nobis dono missa fuisset*, „*haud tamen continuo magis Athenienſium, quam Monſpelienſium Narbo-*„*nenſiumve Cichorium nuncupanda fuisset.*

6. *Præstat* ergo denominare Plantas *a Figura* & aliis *Accidentibus per se* competentibus.

7. *Onomatopœiæ* enim *a* Regionibus & ceteris *Locis* sunt *intutæ.*

„8. *Alcea Vesicaria malo* dicere cum Dodonæo (Stirp. Histor. Pempt. 5. l. 1. c. 32.) quam cum aliis ALCEA VENETA.

„9. *Clematis Daphnoides* Plinio teste l. 24. c. 15. aliis CLEMA-„TIS ÆGYPTIA *dicebatur.* Sed quid attinet Ægyptiam cognominare, cum *in Germania* multis Locis, etiam *Rostochii* crescat?

„10. *Totam-Sanam*, seu *Androsæmum Dodonæi*, Itali SICILIANAM vocant, quia in Sicilia sola crescere existimant, cum tamen plu-„rima reperiatur *in Angliæ silvis & nemoribus*, testibus Pena & Lobelio, Stirp. Adversar. (p. 280. init.) *Ipse* eam sponte nascentem *in Euganeis reperi.*

III.

1. *Nomenclatura* sæpe est *ex falsa* PERSVASIONE.

2. Vt: ACORVS dicitur Kalmus, quia *putabatur* esse *Calamus Aromaticus*, a Tabernæmontano Kräuter-Buchs 2ten Theils 7. „sect. 1. Cap. (p. 354. Francof. ed. 1613.) dicitur Akerwurz (vitiose „impressum Akkerwurz.)

Vid. Matthiol. in Dioscor. l. 1. c. 2.

3. Ita CENTAVRIVM creditum est Nomen habere *a centum „aureis*, unde Tausendgüldenkraut dictum; quod *a Chirone Centau- „ro cognominatum* scribit Plinius l. 25. c. 4.

FRAGMENTVM III.
DE
HOMOIDIA IN QVIBVSDAM PLANTIS NEGLECTA.
PORTIONIS I.
DE PLANTIS QVIBVSDAM HOMONYMIS JVXTA ALPHABETI ORDINEM,
CAP. I.
sive
Litera A.

Argumentum.

1 Assertio indicat, *quænam Plantæ male conveniant* ABROTONI *nomine.*

			Sectiunculas habet	3.
2	*quæ*	ACANTHI ACERIS ACETOSÆ ACONITI *nomine.*	Sectiunc.	7.
3	*quæ*	ADIANTI.		
4	*quæ*	ALSINES.	Sectiunc.	7.
5	*quæ* &	ANONIDIS ANTHYLLIDIS.	Sectiunc.	7.
6	*quæ*	APII.	Sectiunc.	4.
7	*quæ*	ASPERVLÆ.		

I. sive

I. sive AB.

1. ABROTONVM FEMINA, sive Sanctolina, sive Chamæcyparissus, non est ejusdem Speciei cum Abrotono MARE, etiamsi Dioscorides l. 3. c. 29. sub eodem nomine conjugat. (*d*)

„2. Abrotonum LATIFOLIVM Tabernæmontani Kräuterb. „1sten Theils 1. sect. 11. Cap. (p. 51.) sive Inodorum & Insipidum, *vul-* „*tu, Folio, Flore & Semine Artemisiæ Tenuifoliæ* esse, scribit Lobelius in Stirp. Observation. p. 444. (Antverp. edit. 1576.)

3. Cur ergo non potius *Artemisia Fatua* dicitur?

II. sive AC.

1. ACANTHVS GERMANICVS & ITALICVS (Teutsch und Welsch Bärenklau) diversissimæ sunt Species.

2. ACEREM *Majorem* Galli *Plasne* (Plane) vocant, & *Minorem, Erable.* Quod si PLANTANVM quoque *Plasne* vocant, *labuntur in* idem *vitium,* in quod *Germani,* dum Platanum Welsch Ahorn appellant, & *Acerem Minorem* quidam Mahsholder.

3. (Item *Saxones* distinguunt Löhnen & Ahorn.)

„4. ACETOSÆ (Saurampfer) Species Falsæ: Buchampfer, „Saurkleh Tabernæmontani Kräuterb. 2ten Theils 4. sect. 29. Cap. (p. 237.)

5. ACONITVM BACCIFERVM, sive Christophoriana non est Aconitum, quia *Triangulata* est *Foliatura* & *Baccifera; Flores* sunt *Vniformes* parvi *ex Foliis* compositi.

6. *Aconitum Foliatura Singulari, Simplici,* aut inter Laciniatam & Digitatam *ambigente: Flos Cucullatus* aut Galeatus; *Semen in Siliquis ternis coaptatis.*

7. Aconitum HIEMALE est *Flore Ranunculorum, Siliquis ternis* aut *quaternis Lycoctonon* æmulatur, *situ Folii singulare ad Anemonas* accedit, quemadmodum *& Radice Tuberosa.* Ergo non pertinet ad Aconita & Napellos ceteros. Confer. Dodonæum Stirp. Hist. Pemptad. 3. l. 4. c. 10.

III. sive AD.

ADIANTVM AVREVM (Gülden Wiedertoht) *nec* ADI-

(*d*) *Linnæus* Crit. botan. p. 188.

ANTVM est, *nec Trichomanes*, (Wiedertoht) quia *Caulem habet*, cum illorum neutrum Caule præditum sit.

IV. sive AL.

1. ALSINES Species non sunt ALSINE HEDERACEA & Alsine TRISSAGINEA, ut vel *ex Floribus* constat, quorum *Foliola* in Alsines veris Speciebus sunt profundissime secta, in his *non* sunt *secta*.

2. Deinde Hederacea & Trissaginea *in inferiore parte Cauliculorum Pariliter Folia* & *Germania* gerunt; *in superiore Sigillatim*.

3. Etiamsi *utraque* libenter *Gallinæ vescantur*, non tamen Alsine & Alsine Hederacea unius sunt Speciei.

„4. ANDROSACES *alterum Matthioli non* est *Alsines Species*, „ut Pena & Lobelius putant in Stirp. Adverss. p. 166. med., neque *Al-* „*sinæ affine*, ut Caspar Bauhinus Pinac. l. 7. sect. 1. in Alsin. 16.

5. *Folia ad Plantaginem* accedunt, nisi quod *Denticulata*. *Flores non* sunt *Fissa Fronte*, ut Alsinarum Folia.

6. *Caulis determinate Foliatus*, quod non est in Alsine: *Fundo Folioso*, quod itidem non est in Alsine, sed in Plantagine. Vide Clusium Rarior. Plantar. Histor. l. 5. c. 32.

7. SPERGVLA quoque non est Alsine Species, ut Fabius Columna minus cognitar. Stirp. Ecphras. part. 2. c. 34. fin., & Caspar Bauhin. Pinac. l. 7. sect. 1. post Alsin. 18. existimant.

V. sive AN.

1. ANONIS NON-SPINOSA, si recte pingitur a Clusio Rarior. Plantarum Histor. l. 1. c. 67. & Tabernæmontano Kräuterb. 2ten Theils 4. sect. 31. Cap. (p. 240.) *Foliis* nimium quantum *discrepat ab Anonide*.

2. *Folium* enim a lata basi *in angustum deductum*, rursus *in bina Folia finditur*, æqualia vel inæqualia, interdum *in unum*.

3. *Observandum an* tanta sit *convenientia in Floribus* & *Seminibus*.

„4. *Miror* Clusio *missam* esse *nomine Trifolii Fœtidi*, item *Clusium* „scribere, quod *tota facie Anonidem vulgarem referat*.

„5. ANTHYLLIDIS Species non est Anthyllis LEGVMI- „NOSA VTRAQVE Dodonæi Pemptad. 4. l. 3. c. 22. & Lobelii „Stirp.

„Stirp. Obſerv. (p. 530.) quarum poſterior *Glaux Dioſcoridis* dicitur Lobelio Obſervat. dictis p. 526. & Cluſio Rarior. Plantar. Hiſt. l. 6. c. 50.

„6. Plinius l. 21. c. 29. & l. 26. c. 8. paulo ante finem *Anthyllion* vocat ab ἄνθος deductum ea forma, qua ab εἶδος fit εἰδύλλιον.

„7. LENTIFOLIA quoque vel *Peplidos facie* Penæ & Lobelii Stirp. Adverſar. (p. 195.) rejicienda videtur, quia *non eſt Diblaſtos.*

VI. ſive AP.

„1. APIIS eximo ELEOSELINVM Lobelii Stirp. Obſerv. p. 405. & Dodonæi Pemptad. 5. l. 4. c. 2. ſeu *Paluſtre Apium*, quod Officinis abſolute *Apium* dicitur, ſi recte pictum eſt a Lobelio & Dodonæo.

2. *Si* enim verum eſt, *idem* eſſe Caſparis *Bauhini* & *Lobelii*, *Dodonæique*, hi *non recte* pingi curarunt, quia pingunt *Pennatis Ramaſtris*, cum *Bauhinus* in Matthiol. ad Dioſcoridis l. 3. c. 64. pingat Cuneatis ſive *Triangulatis Ramaſtris*, quamvis *Petiolis curtioribus* quam in *Hortenſi* vel *Macedonico.*

„3. DAVCVS PALVSTRIS *Geſneri* l. de Hort. German. videtur *Folia Tenuiora* habere, quam ut Apiis accenſeri poſſit.

4. SIVM (Waſſermerck) perperam quoque *Apium Aquaticum* & *Apium Paluſtre* dicitur, quia *Folia* Sii prorſus *Pennata* ſunt.

VII. ſive AS.

„ASPERVLA AVREA ſive *Cruciata Minor* Lobelii Stirp. Obſerv. p. 467. (Golden Walmeiſter) *quaterna in Geniculis* habet *Folia.* Non itaque ad Aſperulam ODORATAM ſeu Hepaticam Stellarem referenda eſt, ſed potius *ad Rubiam Taurinenſem* ejusd. ibid. p. 465. quæ itidem, quia *Quadrifoliis* eſt *Geniculis*, Rubiis accenſeri non debet.

CAP. II.

ſive

Litera B.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ* BALSAMINÆ *nomine male congruant*, deſignat. Sectiuculas habet 3.
2 *quæ* BELLIDIS *nomine.*
3 *quæ* BRASSICÆ. Sectiunc. 4.

I. ſive

I. sive BA.

„1. BALSAMINA Repens, sive MAS, sive *Cucumerina* Lobelii „ Stirpium Obſervat. p. 369. sive Momordica, non recte ſub ean- „dem Speciem refertur cum duabus CATANANCIS a Caſp. Bau- „hino in Pinac. l. 8. ſect. 3. in Balſamin. 1. 2. & 3.

2. Eadem *Charantia* Dodonæo Pemptad. 5. l. 2. c. 8. inepte dicitur.

3. Balſamina Mas & FEMINA itidem Falſæ Species. *Illa* eſt *Amplexicaulis, Floribus Roſaceis; hæc Rectícaulis, Floribus Hiantibus & Caudatis.*

II. sive BE.

1. BELLIS MAJOR *Folioſo* & *Ramoſo* eſt *Caule*, & Genere diverſa, quæ potius *cum Chryſanthemo* convenit, niſi quod *Florem* habet *Bicolorem*, Diſco ſcilicet Luteo, Ambitu Albo, cum quo etiam *Foliis* convenit *potius*, quam cum *Aſtere Attico* ſive Amello.

III. sive BR.

„1. BRASSICAS inter (Rapa, Erucas, Sinapi, Lampſanam &c.) „male a Cæſalpino de Plantis l. 8. c. 60. refertur ISATIS, ſi *ſingula* „habet *Semina in Vaſculis* ſive Folliculis.

„2. *Illorum* enim *Vaſcula Seminum Membranaceo Septo* dividun- „tur *in duas Cavitates*, ut idem l. 8. c. 53. habet.

„3. Caſpar Bauhinus quoque pingit unum Semen in laxo Folliculo in Tabernæmontani Kräuterb. 2ten Theils 11. ſect. 21. Cap. (p. 436.)

4. Præterea *Floſculi Iſatidis* non quaternis ſed *quinis* potius *Foliolis* pinguntur ab eodem Bauhino dict. loc.

CAP. III.

sive

Litera C.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ* CALIOS
CAPPAREOS
& CARDVI *nomine male congruant*, recenſet.
Sectiunculas habet 11.

2. *quæ*

2 *quæ* CENTAVRII *nomine.*
3 *quæ* CHAMÆDRYOS
CHELIDONII
& CHRYSANTHEMI.

Sectiunc. 6.

4 *quæ* CISTI.
5 *quæ* CLEMATIDIS.
6 *quæ* CORONOPODIS
& COTYLEDONIS.

Sectiunc. 8.

7 *quæ* CRITHMI.

I. sive CA.

„1. CALI TERTIVM Prosperi *Alpini* l. de Plantis Ægypti c. 42. „ quod *Ægyptiis proprium* dicit, nihil commune habet cum aliis Calibus præter Saporem & Vsum.

2. *Folia* & *Germina Geminatim* sita, si iconi credendum, & exterior *Floris forma* satis *cum Psyllio* convenit.

3. Quod si scrupulosior anatomia Floris & Seminis concederetur, judicari posset, utrum Psylliis accensendum. Nam *Sapor nil obstat*, uti jam pro Postulato posuimus Fragment. 1. c. 2. assert. 3. sectiunc. 1. & 27. seq.

„4. CAPPARIS LEGVMINOSA Lobelii Stirp. Observ. „p. 511. sive *Capparis Fabago* Dodonæi Pemptad. 6. l. 1. c. 7. male dicitur CAPPARIS, a qua longe diversa.

5. Nam *Capparis* vera tam Acutifolia quam Obtusifolia *Pariliter nec Flores fert nec Folia, nec Ramos.*

6. *Hæc* vero *Petiolo crasso Bina* seu Parilia *Folia* in *extremo Petiolo crassiuscula* instar *Portulacæ.*

7. (Non est autem Portulaca, quia *hæc Sigillatim* profert *Folia.*)

8. *Petioli* tam *Foliorum* quam *Florum Pariles* (Gepaart.) *Flores* etiam *diversi* videntur.

9. Nam Leguminosæ Flores *similes* dicuntur *Cappareos* Floribus tantum *conditis.*

10. CARDVIS EVPHORBIVM, quod *Ficui Indicæ* sive Tunæ sive Opuntiæ *cognatum* est, accensetur a Caspare Bauhino Pinac. l. 10. sect. 6. circa finem.

11. Sed *Spinoſum* eſſe eſt *accidentarium*, uti jam id aſſeruimus Fragment. 1. c. 2. aſſert. 3. ſectiunc. 1. 2. ſequ.

II. ſive CE.

CENTAVRIVM MAJVS & MINVS nomine perperam conveniunt.

III. ſive CH.

„1. CHAMÆDRYS MONTANA Cluſii Rarior. Plantar. „Hiſtor. l. 3. c. 46. ſive *Alpina* Joſiæ Simleri commentar. de Alpib. ſub fin. cap. de Alpinis Frutic. & Herb. (fol. 130. b) prorſus CHAMÆDRYS non eſt, ut *ex Flore* & *Semine* conſtat, utut *Foliis ſimilis* ſit aliquo modo. Rectius itaque *Herba Cervi* dicitur, vel Cervaria (Hirſchwurz.)

„2. Chamædrys SILVESTRIS Dodonæi Pemptad. 1. l. 2. c. 26. ſive *Teucrium Pratenſe*, *Flore* eſt *Foliis quatuor* conſtante, cum Teucrii & *Chamædryos Flores* ſint *Labiati*.

3. CHELIDONIVM MAJVS & MINVS *Equivoca caſu* ſunt.

„4. *Illud* enim dicitur, quod Hominibus *ab Hirundine*, (quæ „χελιδὼν Græcis dicitur) *oſtenſum* ſit, quippe *quæ Oculis Pullorum ea „medeatur*, vel *quod ſub adventum Hirundinum exoriatur, earumque de„ceſſu emarceſcat*, teſte Dioſcoride l. 2. c. 211. fin.

„5. *Hoc*, quod *ſub adventum Hirundinis floreat*. Theophraſt. Hiſtor. Plantar. l. 7. c. ult. *Species* forte eſt *Monadica*.

„6. Ad CHRYSANTHEMVM male refert Dodonæus „Wolferley, quod *Chryſanthemum* LATIFOLIVM vocat Pemptad. 2. l. 3. c. 21. cum *reliqua* Chryſanthema *Sigillatim* proferant *Folia* & *Ramos*.

Conf. c. 4. aſſert. 3.

IV. ſive CI.

CISTVS MAS QVINTVS *Cluſii* Rarior. Hiſtor. l. 1. c. 45. ſive *Sinuatis* & *Fimbriatis Foliis* longe differt a RELIQVIS.

V. ſive

V. sive CL.

CLEMATIDIBVS accenseri non possunt quæ *non* sunt *Amplexicaules*, hoc est, quæ adminiculis nullis egent, uti est Clematis COERVLEA PANNONICA, & FLAMMVLA Surrecta.

VI. sive CO.

„1. CORONOPVS non est Herba STELLA, quam rectius „*Cornu Cervinum* vocare Dodonæus Pemptad. 1. l. 4. c. 24. videtur. Ego *Cervicornem* Hirschzacken.

2. *Similior* enim est *Cornu Cervi.* Contra *Coronopus*, quem Bernardus *Paludanus* in Asia vidit, (ut Dodonæus loc. dict. refert) & qui *in Codice* Dioscoridis *Cæsareo* depictus est, *Cornicis pedi* valde similis.

„3. COTYLEDON MAJOR Casp. Bauhini Pinac. l. 7. „sect. 5. in Cotyled. 1. sive *prima Dioscoridis* juxta Dodonæum Pemptad. 1. l. 5. c. 12. & alios, sive Vmbilicus Veneris, diversa est a reliquis omnibus, tam MEDIA quam MINORE, unde communi nomine non debebant comprehendi.

4. Primo enim *Folia* habent *Cava* & *centro sui Petiolo hærentia.*

„5. Illud λεληθότως κοῖλον (*latenter cavum* sc. Folium) apud Dio„scorid. l. 3. c. 92. *non* pertinet *ad Cavitatem* illam *Acetabuli instar*, sed ad Cavitatem quæ videtur in Petiolum quasi intrare.

6. Secundo *Flores* sunt *una Lamina*, *Cavi* & *Penduli* instar Tintinabulorum.

„7. SEDVM MAJVS VVLGARE Clusius Rarior. Plan„tar. Histor. l. 4. c. 43. *alteram Dioscoridis Cotyledonem esse* contendit. Sit ita. Non tamen ideo Cotyledon est.

8. *Convenit* enim magis *cum Sedo Magno* & reliquis, ob *Flores sex Foliis Stellatim constantes*, quam cum Cotyledone prima.

VII. sive CR.

CRITHMVM VMBELLIFERVM & CRITHMVM CHRYSANTHEMVM Genere non conveniunt; ut ut *Sapore, aliisve Viribus conveniant.*

CAP. V.

sive

Litera D.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* DENTIS LEONIS & DENTARIÆ *nomine perperam conveniant*, indicat. Sectiunculas habet 3.
2 *quæ* DISPACI. Sectiunc. 2.
3 *quæ* DORONICI. Sectiunc. 2.
4 *quæ* DRACONIS. Sectiunc. 2.

I. sive DE.

„1. DENS LEONIS TERTIVS *Dodonæi* Pemptad. 5. l. 1. c. 16. & *Tabernæmontani* Kräuterb. part. 1. sect. 5. c. 24. (p. 497.) „*ad Hieracia* vel *Cichoria* vel *Sonchos* est referendus.

2. A DENTARIIS sejungendas censeo Dentarias APHYL„LAS, sive Orobanchas Coralloide Radice; & ANEMONEN TRI„FOLIAM Dodonæi Pemptad. 3. l. 4. c. 7. quæ est *Dentaria Alba* „*Brancionis* apud Lobelium Stirp. Obsevat. p. 149.

3. *Reliquæ* in eo *conveniunt*, quod *Florem* gerunt & *Siliquas* instar *Leucoii*, *Caulem absque Ramis*, *Radicem* Nodosam, Squamosam sive *Denticulatam*, *Foliaturam* habent *Fissam non Pennatam*, hoc est, Terna, Quina, Septena Folia ex eodem termino, vel saltem ex exortibus, sive principiis, sive aptationibus, non multum distantibus.

II. sive DI.

„1. DIPSACVM SATIVVM & SILVESTREM *culturæ* „*tantum mangonio differre* scribit Dodonæus Pemptad. 5. l. 5. c. 16. init.

2. At *ille oppositis Foliis* est Coëuntibus sive *Continuis*, instar Perfoliatæ; Hic non ita.

III. sive DO.

„1. DORONICVM GERMANICVM (Wolferley) & „PANNONICVM Clusii Rarior. Plantar. Histor. l. 4. c. 8. sive Alisma Folio Plantaginis, sive Doronicum Radice Geniculata vel Scorpioide

pioide (Κυνόκλονον) non recte DORONICIS accenſetur, cum Doronica *reliqua Sigillatim; iſta* vero *Pariliter Folia* & *Germina* proferant Conf. c. 3. aſſert. 3. ſectiunc. 6.

2. *Seductus* hac in re Caſpar *Bauhinus* eſt *a Cluſio*, Pinac. l. 5. ſect. 4. in Doron. 5.

IV. ſive DR.

DRACO (Dragwurz) non eſt ſub uno genere cum PTARMICA ſive Pyrethro, ut videtur ſentire Dodonæus, quamvis languide, Pemptad. 5. l. 4. c. 18. init.

2. Eſt *Monadicum Genus, Floſculi Draconis inſpiciendi* ſunt.

CAP. V.

ſive

Litera E.

Argumentum.

1 Aſſertio, *quæ* ELATINES *nomine male congruant*, oſtendit.
2 *quæ* ERYNGII. Sectiunculas habet 3.
3 *quæ* ESVLÆ. Sectiunc. 2.
4 *quæ* EVPATORII. Sectiunc. 16.

I. ſive EL.

„1. ELATINE TERTIA *Tabernæmontani* Kräuterb. part. 2. ſect. II. c. 3. (p. 413. & 414.), diſcrepat a duabus PRIORIBVS, quia *Geminata* ſive Pariliter ſita habet *Folia*.

II. ſive ER.

„1. ERYNGIVM QVARTVM *Dodonæi* Pemptad. 5. l 5. „c. 13. *Crithmi Generibus* adſcripſit Matthiolus in Dioſcorid. l. 2. c. 122.

„2. Alii ERYNGIIS adnumerant, quod probat Dodonæus, „cum *Odore & Sapore non Crithmum ſed Eryngium referat.*

3. At, inquam ego, Figura potius attendenda. *Figuræ* vero *ratione nunquam* erit *Eryngium.*

III. sive ES.

„1. ESVLA RARA VENETA sive *Turbith Venetum, Magna, Lata* habet *Folia, Geminatim sita, Lacte Glutinoso* referta, ab Lobelio in Stirpium Obsservationib. p. 201. perfectius depicta, quam in Adversariis p. 160.

2. Non est accenfenda ESVLIS aut Tithymalis, quia *Ramos* ac Folia *Geminatim* profert, & *Flores non per Vmbellam.*

IV. sive EV.

„1. EVPATORII VVLGARIS sive *Cunigundinæ primæ Tabernæmontani* Kräuterb. part. 1. sect. 4. c. 18. (p. 343. & 344.) Flos constat quidem paucis Flosculis, sed *Vmbella densa Surculis subdivisis* numerosis constat Floribus. Vel *quadraginta* aut *plura* gerit *Capitula.*

2. *Capitulum* quodvis *Perianthio ex* aliquot *Squamulis* e Viridi Purpureis compositio vestitum.

3. Meditullium est compositum ex *quinis* vel *senis* dilute *Purpureis Flosculis Cavis; quilibet* Flosculus *Semini suo insidet.*

4. *Apici Seminis* cujusque longi *Villi* inhærent *Candidi*, æquantes fere Flosculi (absque Stylo) altitudinem, & undique eum ambientes.

5. *Flosculus* Marginem *quinque Laciniis* Brevibus Fissum habet.

6. Ex singulis Flosculis prominet *Stylus* Candidus *Bifidus.*

„7. Cunigundina igitur hæc a RELIQVIS DVABVS Tabernæmontani & Casparis Bauhini Genere differt.

8. *Secunda* enim & *Tertia* Species hoc habent commune, quod *Flori subjiciantur quinque* Oblonga Viridia *Foliola.*

9. *Secundæ Flos* ex *Disco* & *Margine* constat. *Margo Foliis octo Luteis: Discus Cavis Flosculis* Luteis, in quibus *singuli Styli.*

10. *Folia Frondea Oblonga, Serrata* (Non fissa) ex adverso posita sive *Bijuga.*

11. *Tertiæ Folia* Frondea Trifida aut *Multifida*, quemadmodum *Primæ.*

12. *Semina* Subnigra post Floris interitum, adhuc arcte compressa *Capitulum* constituunt ex Luteo *Nigricans*, & *Cuspidem deorsum, Basin sursum* conversam habent.

13. *E*

13. *E Baſis medio* erigitur Curtus *Stylus*, qui ſummitate ſua Floris quaſi marcidi Luteas reliquias oſtendit.

14. Baſis *extremis* ſingulæ *Cuſpides* aut Denticuli inſiſtunt, *duplicique ſerie Spinarum* deorſum tendentium inſtructi.

15. Hinc fit, ut & Capitulum totum ex Seminibus conſtans & Semina ſingula *Veſti Laneæ hæreant* (als Tuch, ja auch auf Brüggiſch oder Riſſeliſch Bohmſeide oder Sajen.)

16. *Floſculi* ipſi *Lutei*, ſinguli ſingulis Seminibus inhærentes ſunt *Parvuli*, ita ut altitudo Floſculi altitudinem Hamati Spiculi non ſuperet.

CAP. VI.
ſive
Litera F.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ* FICVS INDICÆ *nomen perperam commune* habeant, oſtendit. Sectiunculas habet 2.
2 *quæ* FRAXINI. Sectiunc. 4.
3 *quæ* FVMARIÆ. Sectiunc. 2.

I. ſive FI.

1. A FICV INDICA ſive Tuna differt EVPHORBIVM, quod illa *Ramoſa* eſt.

Conf. c. 3. aſſert. 1. ſect. 10.

2. Deinde *Euphorbii Folia* forſan *Fructus* potius ſunt.

II. ſive FR.

1. FRAXINI *Species* genuina non eſt ORNVS, ſed potius *Sorbi*, contra quam cum Portal. 2. Aeris transmut. c. 18. Dodonæus Pemptad. 6. l. 4. c. 13. init. exiſtimat.

2. Nam neque Flore convenit cum Fraxino, neque Fructu.

3. *Ornus* fert *Vmbellam Florum* & *Baccas*; *Fraxinus Racemos* & *Ligulas* ſive Siliquas.

„4. Non tamen nego quin *Ornus ſit Fraxinus Montana Theophraſti* Hiſtor. Plantar. l. 5. c. 11. circa fin.

III. ſi-

III. sive FV.

1. FVMARIA BVLBOSA sive Radix Cava (Hohlwurz) & Fumaria VULGARIS *Radicibus differunt*, in ceteris satis conveniunt.

„2. Fumariam BVLBOSAM MINIMAM Tabernæmontani Kräuterb. part. 1. sect. 1. fin., (p. 95.) sive Fumariam Moschatam rectius „*ad Ranunculos* refert Caspar Bauhinus Pinac. l. 5. sect. 3. in Ranunc. Nemorosi 4.

CAP. VII.
sive
Litera G.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* GENISTÆ *nomine perperam commune* habeant, indicat. Sectiunculas habent 2.
2 *quæ* GRAMINIS & GRATIOLÆ *nomen.* Sectiunc. 6.

I. sive GE.

„1. GENISTELLA PINNATA Lobelii Stirpium Observation. „ p. 534. sive *Chamægenista Peregrina* Clusii Rarior. Plantar. Histor. 1. c. 71. solo *Flore convenit* cum GENISTIS & *Caulis lentore.*

„2. Multum etiam a reliquis discrepat SPARTVM APHYLLON Lobelii dicti libri p. 535.

II. sive GR.

1. GRAMEN LEVCANTHEMVM forte rectius diceretur *Alsine Graminea*, vel Alsine *Prolixifolia.*

2. De PARNASIO Gramine jam monuerunt Pena & Lobelius in Adversariis p. 4.

„3. *Parnasium*, inquiunt, *Dioscoridis Gramen sic dictum magis „propter Pastionem salubrem & opimam, quam propter similitudinis com- „parationem, quia facie longe alia (Folio nempe Hederaceo & Flore Albo „est) proxime Chelidoniam Minorem & Cochleariam relegamus.*

„4. *Alio-*

„4. *Alioqui posset quis ex Vulgi usu Burgundicum Fœnum dictum,* „*Cytisum, aliaque Loti & Trifolii Genera Pabulo laudatissima, Gramina* „*vocare & huc advocare;*

„5. *Eadem prorsus ratione & consuetudine plebeja, quæ ansam de-* „*disse etiam Plinio* (l. 24. circa finem) *videtur enumerandi quædam Ai-* „*zoi Vrentis effigie Gramina, quorum alterum* DACTYLON *voce-* „*tur* &c.

„6. GRATIOLA MINOR Gesneri in libel. de Collectione Stir- „pium, sive *Hyssopifolia* Casparis Bauhini Pinac. l. 6. sect. 4. Hyssop. ult., in ejusdem Bauhini Matthiolo in Dioscorid. l. 3. c. 26. fin. depicta & descripta, non est GRATIOLA, quia *non* est *Bijugis Foliis, nec* Floris forma ad *Flores Gratiolæ* accedit.

CAP. VIII.

sive

Litera H.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* HELLEBORI *nomen perperam commune* habeant, recenset.
2 *quæ* HIERACII.
3 *quæ* HORMINI.
4 *quæ* HYACINTHI POETICI & HYSSOPI. Sectiunculas habet 6.

I. sive HE.

„1. HELLEBORVS ALBVS, Helleborus NIGER qui THEO- „PHRASTO, & Helleborus Niger, qui DIOSCORIDI tribuitur a Dodonæo Pemptad. 3. l. 2. c. 29. & 30. æquivoce nomine eodem fruuntur.

II. sive HI.

Ab HIERACIIS secernantur omnes Herbæ quæ SIMPLICI CAVLE. Hæ enim *ad Dentem Leonis* sive Taraxacon referendæ.

III. sive HO.

„HORMINVM LVTEVM sive *Orvala Tertia Dodonæi* Pemptad. 2. l. 4. c. 24. sive Officinarum *Gallitricum Luteum* (Gelbe Schar„lach;) & ORVALA SILVESTRIS sive *quarta Orvalæ Species Dodonæi* dicto loco, videntur esse sub eodem Genere proximo, non autem HORMINI nomine appellanda.

IV. sive HY.

„1. HYACINTHI POETICI nomine non poterunt, contra ac „Lobelius Stirp. Obsevat. p. 48. seq. fecit, communiter comprehendi „IRIS BVLBOSA PRIMA, SECVNDA, TERTIA *Clusii* Rarior. Plan„tar. Histor. l. 2. c. 44. & SISYRINCHIVM ejusdem utrumque dicti libri c. 45.

2. Tum aliis de causis, tum hac, quod *Iris* secunda & tertia & manifestius prima *deorsum reflexorum Foliorum Floris Frondem Bifidam* seu Fissam habent; *Sisyrinchium* vero utrumque Folia ista *Integra*.

3. HYSSOPVS GRÆCORVM, si Dioscoridis l. 3. c. 32. de Origano Heracleotico & c. 33. de Onetide, item l. 4. c. 55. de Chrysocome consulamus, longe diversus est ab Hyssopo OFFICINARVM.

„4. Ita quoque cum Pena & Lobelio in Stirpium Adversar. p. 212. Caspar Bauhinus in Matthiol. ad Dioscorid. l. 3. c. 26. sentit contra ipsum.

5. GRATIOLA MINOR, de qua cap. 7. assert. ult. fin. dicebamus, nec Hyssopi Species est. Ideo etiam a Caspare Bauhino non Hyssopus sed *Hysopifolia* vocatur. *Non enim Foliis* est *Bijugis nec* Floris forma ad *Flores Hyssopi* accedit.

CAP. IX.

sive

Litera I. & J.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* IRIDIS *nomine perperam conveniant*, refert. Sectiunculas habet 2.
2 *quæ* JACEÆ. Sectiunc. 3.
3 *quæ* JVNCI.

I. sive

I. sive IR.

1. IRIS BVLBOSA cum RELIQVIS quæ *Radicem* habent vel *Geniculatam* vel *Tuberosam*, quod ad Flores, Specie convenit, quod ad Radices & Folia Specie discrepat.

2. *Folia* enim habet *Cava* (non Concava sive Fistularia.)

II. sive JA.

„ 1. JACEA LVTEA SPINOSA Clusii Rarior. Plant. Hist. l. 4. c. 3. potius *Carduus* dicendus.

„ 2. Jacea MONTANA *Dalescampii non est Jacea, sed alterius vel „sui Generis Planta* Spigelio Isagog. in rem Herbar. l. 1. c. 37. qui *cuncta „ea Herbarum Genera, quibus Capitulum Spinis destitutum exiguis La- „minulis sive Squamulis est compactum, & unicus Flos ex multis Foliis „Laciniosis constans; Semen præterea Oblongum molli Lanuginе obsitum, „Jaceas* vocat.

„ 3. Verbi gratia *Centaurium Majus, Cyanum, Serratulam & Stœben „Salmanticensem Clusii* (Rarior. Plantar. Histor. l. 4. c. 4.) *& Scabiosam „Montanam Dalescampii.*

III. sive JV.

JVNCVS FLORIDVS non est JVNCVS. Nam & *Foliatura differt*, & mirum quantum *Flore*, cum Juncus vix Florem habere dici queat.

Conf. Dodon. Pempt. 4. l. 5. c. 25.

CAP. X.

sive

Litera L.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* LASERPITII
LATHYRI LATIFOLII
& LAVRI *nomine perperam conveniant*, docet.
Sectiunculas habet 18.

2 *quæ* LENTISCI
& LEVCOII Sectiunc. 3.

3 *quæ* LINARIÆ
& LINOSYRIDIS. Sectiunc. 3.

4 *quæ* LYSIMACHIÆ.

I. sive LA.

„1. LASERPITIVM *Penæ* & *Lobelii*, etiam Rondeletii, Stirpium Adversar. p. 312. & 313. sive *Massilioticum* Tabernæmontani Kräuterb. „part. 1. sect. 3. c. 5. (p. 214.) sive *Gallicum* Caspar. Bauhini Pinac. l. 4. s. 5. in Laserpit. 2; & GERMANICVM sive *Levisticum*, quæcunque sit Succorum cognatio, Congeneres Plantæ non sunt.

2. *Gallicum* enim *Folia Pennatim* in Ramastris gerit, *Septena* ad summum, si picturæ credendum, valde inordinate Laciniata, partim *Obtusis*, partim *Acutis Laciniis* sive Sinubus, nec utrinque similiter;

3. Quæ *aliarum* Plantarum *Foliis aptius* forsan *conferri* possent quam *Paludapii* sive Eleoselini, quibus a Pena & Lobelio, quia Dioscorides l. 3. „c. 94. init. & Theophrastus Histor. Plant. l. 6. c. 3. init. *Apii Folia Silphio* tribuunt, conferuntur.

4. *Levisticum* vero est Cuneata sive *Triangulata* Foliatura.

„5. LATHYRI LATIFOLII nomine complectitur Caspar Bauhinus „Pinac. l. 9. sect. 3. in Lathyr. 6. CICERCVLAM SILVESTREM Ta„bernæmontani Kräuterb. part. 2. sect. 4. c. 5. (p. 215.) & CLYMENVM „Matthioli in Dioscorid. l. 4. c. 11.

6. Sed Cicercula illa non est Clymenum hoc. Nam *Clymenum* Matthioli *Bina* tantum *Folia* habet, eaque *minus Oblonga:* at *Cicercula* Tabernæmontani *Plura* Foliorum *Paria* & *Longiora* Folia.

„7. Idem Bauhinus ad Matthioli dict. loc. & Clusius Rarior. Plantar. „Histor. l. 6. c. 43. LATHYRVM SILVESTREM Dodonæi Pemptad. 4. „l. 2. c. 12. eandem facit cum Clymeno Matthioli.

8. Sed Lathyrus Silvestris Dodonæi *Longiora* & *Angustiora* habet *Folia* quam *Clymenon*.

„9. LAVRI *Silvaticæ* nomine non recte appellatur TINVS a Catone de Re Rustic. c. 8. & Italorum vulgo, quia Foliorum, Ramorum & Florum situ differt.

10. Nam *Laurus Sigillatim* ordinatos habet *Ramos* & *Folia*, *neque Flores* in *Umbellam* dispositos.

II. sive LE.

„1. LENTISCVS PERVANA, quo nomine Mollea dicitur Caspari Bauhino in Matthiol. in Dioscorid. l. 1. c. 75. & Pinac. l. 11. sect. 2. in Lentisc. 2. non est ejusdem Speciei cum vera LENTISCO.

„2. Nam

„2. Nam & *Foliatura* ejus eſt *Impariter Pennata*, & (ſi Accidentales „Differentias adjicias) *Reſina* ejus non adſtringit, ſed *purgat*, & *Fructus* „*Acer inſtar Piperis*, teſte ipſo Caſp. Bauhino loc. in Matthiol. dicto.

„3. LEVCOIVM SPINOSVM CRETICVM Cluſii Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 3. c. 7. non eſt LEVCOIVM ipſo Cluſio teſte fin. dict. cap. quia *Flores Quinque Foliis* conſtant.

III. ſive LI.

„1. LINARIA HISPANICA PRIMA *Cluſii* Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 3. c. 18. neſcio utrum ad LINARIAS (Oſyrides aliorum) referri poſſit, cum ſit Triblaſtos, vel potius ſimul *Triblaſtos*, & *Monoblaſtos*, quamvis *Flore Calcariformi conveniat.*

„2. LINARIA STIRIACA Cluſii ejusd. libri c. 19. non videtur Li- „nariis annumeranda, quia *Folia* (quemadmodum ipſe ſcribit) habet *Craſſa*, „*Succulenta*, *Coloris veluti Cæſii*, *non temere per Ramulos ſparſa*, *ſed ſerie quadam aut terna aut quaterna eos amplectentia.*

3. LINARIA CONYZOIDES, aliorum Linoſyris, (Lobelio Stirp. „Obſervat. p. 223. & 224. *Tripolii forte Species*, *Linaria Aurea Tragi*, „*Hyſſopus Vmbellifera Guilandini*) male LINOSYRIS dicitur, cum *Li-* „*naria Purpurea utraque* Lobelii Obſerv. dict. p. 222. *potius Linoſyris* dicenda ſit *ob Flores* & *Fructus.*

IV. ſive LY.

LYSIMACHIA LVTEA; PVRPVREA SPICATA; & SILIQVOSA æquivoce nomine eodem fruuntur.

CAP. XI.

ſive

Litera M.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ* MALI *nomine perperam conveniant*, docet.
2 *quæ* MERCVRIARIS. Sectiunculas habet 4.
3 *quæ* MILLEFOLII. Sectiunc. 4.
4 *quæ* MVSCI.

I. sive MA.

„1. MALVS PERSICA Dodonæi Pemptad. ult. l. 3. c. 6. sive Persicus, admodum improprie dicitur MALVS, cum non ferat Malum, sed *Nucem* potius *vesco Pericarpio vestitam.* Rectius diceretur *Prunus Persica.* Pruno enim similior quam Malo.

II. sive ME.

„1. Ad MERCVRIALIS *formam ac effigiem*, inquit Dodonæus „Pemptad. 5. l. 1. c. 35. init., *accedit* IMPATIENS *Herba.* At totis Generibus differt.

„2. Primo *Mercurialis Mas* Dodonæo libri dicti c. 33. fert *Bina Se-* „*mina eodem Petiolo hærentia: Impatiens Siliquas Chelidonii Majoris* „*instar.*

„3. Secundo *Mercurialis Flos Ramosus: Impatientis e Fastigiis Pe-* „*tiolorum dependet.*

4. Tertio *Mercurialis Foliatura Bijuga: Impatiens Singularia.*

III. sive MI.

„1. MILLEFOLII PVRPVRIFLORI sive *secundi* schema *apud Do-* „*donæum* Pemptad. 1. l. 4. c. 15. hoc est, pictura *Millefolii Terrestris* „*Purpuriflori* apud Lobelium Stirp. Observ. p. 431. videtur mihi re-„præsentare Herbam Specie distinctam (non solo Colore) ab *Millefolio* „VVLGARI Lobelii Observ. dict. p. 430. seu *Achillea* Dodonæi dict. loc.

„2. Multoque magis Specie distincta a Millefolio MINORE „Dioscoridis Dodon. ejusd. l. c. 16. sive LVTEO Lobelii dict. Observ. p. 431.

3. Nam, ut alias Differentias taceam, *Foliola in Ramaslris Sigillatim* seu Alterne, non *Pariter sita* sunt, ut in *Achillea.*

„4. VIOLA AQVATICA Dodonæi Pemptad. 4. l. 5. c. 4. non est Millefolium.

IV. sive MV.

MVSCIS certe LICHEN non est accensendus, quemadmodum Dodonæus facit Pemptad. 3. l. 5. c. 15. Habet enim *Petiolos Florigeros.*

Conf. Lobel. Stirp. Obsery. p. 646.

CAP.

CAP. XII.
sive
Litera N.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* NARCISSI & NASTVRTII *nomen perperam communē* habeant, indicat. Sectiunculas habet 5.
2 *quæ* NYMPHÆÆ.

I. sive NA.

„1. NARCISSVM AVCTVMNALEM fatetur Clusius, uti & PERSICVM, Rarior. Plantar. Histor. l. 2. c. 16. initio, *non Flore sed Foliis & Radice* NARCISSIS *similem.*

„2. *Improbat* postea eos, *qui* ad *Colchica* referunt, *quia nihil cum Colchico commune habeat præter Florem. Quod si ob Floris similitudinem Colchicum dicendus est*, pergit, *omnia Croci Genera etiam Colchicum appellare licebit.*

3. Certe si *Florem* respicias, *magis* distat *a Narcisso*, quam is qui „*Pseudonarcissus* ob Calycem Oblongum dicitur ejusd. l. c. 17.

4. Quomodocunque nominetur, *ad Crocos & Colchica* referendus *hic Pseudonarcissus* Auctumnalis. Convenit etiam cum Croco & Colchico, quod *Vnicum Florem in Caule* gerit.

Conf. portion. 2. c. 1. assert. 3. fin.

5. NASTVRTIVM INDICVM ex Sapore & Odore, *non e Figura* dictum est.

II. sive NY.

NYMPHÆIS non est accensendus RANÆ MORSVS, quia *Flores* hujus *Tribus Foliis* constant.

CAP. XIII.
sive
Litera O.

Argumentum.

Assertio hæc *quæ* ORCHEOS ORNITHOGALI & OROBI *nomine perperam conveniant* recenset. Sectiunculas habet 7.

OR.

OR.

„1. ORCHIS ODORATA & FRISIA Lobelii Stirp. Obſervat. p. 93. „ (vitioſe impreſſum 89.) item TETRORCHIS & TRIORCHIS „ejusdem ib. & p. 94. (vitioſe impreſſum 90) non ſunt ORCHES, quia *Florem* non habent Calcari inſtructum, nec Labiis Hiantem, ſed *Vniformem*, *Solidum* inſtar Lilii Convallium aut Hyacinthi Comoſi.

2. Omnino *ad Lilium Convallium* referendæ.

„3. ORNITHOGALVM LVTEVM ſive *Bulbus Silveſtris* Fuchſii Plantar. Hiſtor. c. 60. & Dodonæi Pemptad. 2. l. 2. c. 20. peculiare quid habet a RELIQVIS Ornithogalis, quia *quaſi in Vmbella* gerit *Flores*.

4. ORNITHOGALA SPICATA videntur diſcrepare ab VMBELLATIS, quod *illa Stamina uſitatæ formæ; hæc* vero *Stamineos Apices Luteos Sex Foliolis* Candidis, tribus *Acuminatis*, tribus *Bifidis* ſive Sinuatis *inhærentes* habent.

5. Hæc *Sex* Φυλλοειδῆ (Filioſa) *Stamina Capitulum Seminis*, ejusque *Stylum includunt arcte coëuntia*, etiam explicatis Foliis exterioribus.

„6. OROBVS SECVNDVS *Cluſii* Rarior. Plant. Hiſtor. l. 6. c. 44. „*Impari numero Folia* habet in *Ramaſtris*. At PRIMVS & TERTIVS „*Pari numero*, absque Capreolis tamen. Ergo diverſa hic ſunt Genera.

7. QVARTVS Orobus Cluſii partim *Pari*, partim *Impari* numero habet Folia, quod vix credo.

CAP. XIV.

ſive

Litera P.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ* PLANTAGINIS *nomen perperam commune* habeant monſtrat.
2 *quæ* POLYGONI
3 *quæ* PYCNOCOMI & PYRETHRI. Sectiunculas habet 3.

I. ſive PL.

PLANTAGO AQVATICA non eſt Species PLANTAGINIS. Conf. Tragi Kräuterb. part. 1. c. 75.

II. ſive

II. sive PO.

POLYGONI Species non est Knauel, quia *Foliola* habet *Pariliter sita*, & Foliola *Florea* extrinsecus *Viridia*, intrinsecus *Alba*, *Quina*, *Acuta*. *Alsinæ* est *affinis*.

III. sive PY.

„ 1. PYCNOCOMVM PRIMVM *Tragi* Kräuterb. part. 1. c. 95. sive „ Vlmaria *Pennata* est *Foliatura*; SECVNDVM ejusdem ibid. sive *Dry-* „ *mopogon primus Tabernæmontani* (Waldbart) Kräuterb. part. 2. sect. 11. c. 59. (p. 482.) *Triangulari*. Ergo non sunt unius Speciei.

2. PYRETHRVM VMBELLIFERVM & DISCIFLORVM non „ sunt ejusdem Speciei Plantæ dicendæ, sed *illa* est Dioscoridis *legitimum* „ *Pyrethrum* l. 3. c. 86. Nam *Vmbellæ* meminit.

3. *Hæc Salivaris* dici posset, nomine superfluo a vero Pyrethro mutuato aut *Pseudopyrethrum*, aut *Antipyrethrum*, quasi Vicepyrethrum.

CAP. XV.

sive

Litera Q.

Argumentum.

Assertio hæc *quæ* QVERCVS *nomen perperam commune* habeant docet.

AQVERCV. *diversissima* est *Foliis* ILEX, licet Germanis Stecheich dicatur.

CAP. XVI.

sive

Litera R.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* RANVNCVLI *nomine perperam conveniant*, indicat.

2 *quæ* RHAMNI. Sectiunculas habet 4.

3 *quæ* RVTÆ Sectiunc. 5.

I. sive RA.

RANVNCVLIS omnibus in *Flore Quinque Folia.* Ergo Ranunculus NEMOROSVS Albiflorus, non est Ranunculus verus, quia habet *Folia Sex.* Confer. Spigelii Isagog. in rem Herbar. l. 1. c. 34. med.

II. sive RH.

„ 1. RHAMNVS TERTIVS *Dioscoridis* l. 1. c. 120. quamvis sit *Paliurus* Dodonæi Pemptad. ultim. l. 1. c. 20. & Lobelii Stirp. Observ. p. 598. & aliorum, ex sententia Matthioli in Dioscorid. loc. dict. (cap. tamen ipsi est 102.) Casp. Bauhini ad Matthiol., & Pinac. l. 12. sect. 4. in Rhamn. 5. &c.: nihil tamen commune habet cum RELIQVIS Rhamnis, nisi quod *Aculeos* habet, qui tamen *Situ* & *Figura differunt* prorsus *a Rhamni Spinis.*

„ 2. *Spina Cervina* (quæ male *Infectoria* ibid. dicitur Matthiolo, cum non Infectoribus sed Pictoribus usui sit) ob Foliorum Latitudinem & Parilem situm Rhamnis dissimilis est, cetera tamen *propius* accedit quam Paliurus.

„ 3. *Rhamnus primus* & Rhamnus *Germanicus* Matthioli dict. loc. „*Folia Inordinate* & *Acervatim* sita habent.

„ 4. Ejusdem Rhamnus *secundus*, si idem est cum Germanico, (in quam sententiam Bauhinus propendet ad Matthiol. loc.) male pictus est. Nam *Folia Pariliter sita* habet.

III. sive RV.

1. RVTA ALBA (Witte Rude) Species est Abrotoni.

„ 2. Rutæ etiam Species Falsa est Ruta BACCIFERA (Bärraute) Tabernæmontani Kräuterb. part. 1. sect. 4. c. 36. (p. 422.) quæ part. 2. „sect. 4. c. 31. (p. 24.) ab ipso Baumichter Wiesenkleh dicitur. Recius Klehbaum oder Klehstrauch.

„ 3. Ruta CANINA (Hundsraute, oder Helmraute, oder Helm„kraut) ejusd. part. 1. sect. 4. cap. 37. (p. 423.) Rutis plane dissimilis „est. *Scrofulariam Laciniatam* Caspar Bauhinus vocat ad Tabernæmontani loc. dict.

„ Rutam CAPRARIAM (Geißraut) Tabernæmontanus ipse part. 1. „sect. 4. c. 25. (p. 419.) *Viciis Purpurifloris Foliis & Flore tam similem*

„ fate-

„fatetur, *ut vix discerni possint, nisi quod Viciæ habeant Capreolos, qui-*
„*bus Ruta Capraria caret.*

„5. Pena & Lobelius quoque Stirp. Adversar. p. 392. in Galega,
„*non Rutæ sed Leguminis Speciem esse*, adfirmant.

CAP. XVII.
sive
Litera S.

Argumentum.

1 Assertio *quæ* SALVIÆ
SAMBVCI
SANICVLÆ MONTANÆ
SATYRII
& SAXIFRAGÆ AVREÆ *nomine perperam con-*
gruant, docet, Sectiunculas habet 23.
2 *quæ* SCABIOSÆ
& SCORDII. Sectiunc. 10.
3 *quæ* SECVRIDACÆ
SEDI
SENNÆ
SESELIOS. Sectiunc. 11.
4 *quæ* SIDERITIDIS
& SII. Sectiunc. 3.
5 *quæ* SOLANI
SOLIS FLORIS
SORBI. Sectiunc. 12.
6 *quæ* SPARGANII
& SPARTI. Sectiunc. 2.
7 *quæ* STOEBES.

I. sive SA.

„1. SALVIA AGRESTIS, sive *Sphacelus Dodonæi* Pemptad. 2. l. 4. c.
23. *neque Odore*, (si hic quoque est considerandus) *neque Figura* convenit cum SALVIIS. *Folia* & Superficie & Figura conveniunt cum *Verbasco Nigro*, nisi quod Minora.

2. *Floſculi Labio ſuperiori* ſive Galea quaſi *carent*, *inferius* Labium *Trifidum* habent: & *verſus unam* Caulis aut Rami *partem interdum* vergunt, non ſemper. Dodonæum etiam *pictura* ſua refutat.

„ 3. SAMBVCI *Italicæ* nomine male SYRINGA fruitur apud Auſtrios Cluſ. Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 1. c. 36.

4. *Vtraque* quidem *Pariles* habet *Ramulos*, Surculos, *Folia*; *Sambucus* vero *Foliaturam Pennatam*, at *Syringa Monadicam*.

5. Sambucus LACINIOSO FOLIO etiam minus recte Sambucus dicitur, quia *Foliatura* eſt *Triangulari*.

6. Sambucus PALVSTRIS ſive Lycoſtaphylus *Folia Monadica Pariliter ſita* habet.

„ 7. SANICVLIS MONTANIS minus recte PINGVICVLA Cluſii Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 3. c. 14. adnumeratur a Caſp. Bauhino Pinac. l. 6. ſect. 6. in Sanicula Alpina Rotundifol. 5. *Nec* enim *Vmbellata* eſt, ſed Simplici Caule.

„ 8. SATYRIVM Dioſcoridis l. 3. c. 143. & 144. duplex eſt.

„ 9. Prius *Albiflorum* (cui maxime accedit Hyacinthus Orientalis;)

„ 10. Poſterius ἐρυθρόνιον, hoc eſt, ut interpretantur, *Rubro Flore*, „*quod vel manu comprehenſum ad Venerem incitat*.

11. Vtriusque Satyrii *Radix* eſt *Vnica*. Male itaque ORCHES Satyria dicuntur.

12. SAXIFRAGA AVREA a nonnullis appellatur Herbula CIRCA HAMBVRGVM & Lubecam in paluſtribus aut uvidis ſaltem locis naſcens, quæ *Foliis Germinis Saxifragam Albam* (quæ Folia habet Sigillatim ſita) licet minor, utcunque refert.

13. Verum Pena & Lobelius Stirp. Adverſar. p. 267. Dodonæus Pemptad. 2. l. 5. c. 22. & Tabernæmontanus Kräuterb. part. 2. ſect. 11. c. 22. (p. 542.) hanc Plantam ita deſcripſerunt, ut *ex Picturis* adjectis (Lobelius depingit Stirp. Obſervat. p. 336.) potius quam ex ipſorum deſcriptionibus Plantam cognoſcere liceat.

14. Quod ſi picturis fidendum, noſtra hæc ab Aurea Saxifraga omnino diverſa eſt.

15. *Aurea* enim *Folia Germinum* & *Ramulos* (licet parcos) Compariter ſive *Conjugatim* ſita habet; *Noſtra* vero non ex tot diſtinctionibus Foliata eſt & Folia *Sigillatim* habet ſita.

16. *Aurea*

16. *Aureæ Folia Radicis Brevi Petiolo*, ut Lobelius & Dodonæus pingunt; *Noſtræ prolixis Petiolis*, qualia Aureæ pictura Tabernæmontani tribuit.

„ 17. *Aureæ Flores ex Alis Foliorum* enaſcuntur, ut omnes pingunt, „idque fere *Verticillatim*, ut Tabernæmontanus pingit, ſaltem Compariter ut Dodonæus & Lobelius pingunt, Perianthio ſuo veſtiti;

18. *Noſtræ* vero Flores *Lutei incumbunt* quaſi *Foliis* Germinis *e Cacumine Caulis* confertim enatis *absque* conſpicuo *Perianthio*; & *denſus* tum *Florum* tum *Foliorum Cacuminis ſitus*, neſcio quid *ſimile* habet *Tithymalorum* aut Eſularum Summitatibus, licet Tithymalus non ſit, nec Lacteo Succo prægnans.

„ 19. *Hepaticæ Paluſtris icon* in *Horto Eiſtetenſi* propius ad Noſtram præſertim quod *ad Flores* accedit, ſed *Crenas Foliorum Germinis non* exprimit.

20. In Floribus Quaterna Folia quidem Foliis Germinis arcte incumbentia, ſed *Geminam Seminis Thecam non* exprimit, *neque Stamina* exilitatem.

21. *Denſum* tamen *Foliorum Germinis* & *Ramulorum* in Cacumine ſitum *ſatis* exprimit.

22. Sed *nec* Genere *cum Alba Saxifraga* convenit, cujus *Flos Perianthio* ima parte *incluſus Quinque Foliis Oblongis* & in Summitate *Arcuatis*, conſtat;

23. Cum *Noſtra Floſculos* gerat in Ramoſo Cacumine *decem* vel plures, e *Foliis Quaternis* obtuse *Angulatis* Luteis non ſplendentibus, *Octonis Staminibus* & *Binis Curtis Stylis* compoſitos, vel quaternis vel quinis *Foliis Ramuli incumbentes*, quorum ſuperius minus eſt inferiore.

II. ſive SC.

„1. SCABIOSA MAJOR ſive *prima Matthioli* in Dioſcorid. l. 4. c. 11. videtur eſſe *Cyanus* potius quam SCABIOSA, ut etiam ex icone intelligitur. *Radice* etiam (ſi quis talia attributa curet) eſt *Subdulci*, cum *veræ* Scabioſæ Sapore ſit *Amaro*.

„2. SCABIOSA PVRPVREA (Bleichbraun) ſive *Vulgaris Major* „Dodonæi Pemptad. 1. l. 5. c. 3. & CÆRVLEA ſive *Decima tertia Tabernæmontani* Kräuterb. part. 1. ſect. 5. c. 14. (p. 457.) differunt Genere.

3. *Purpureæ Folia Pariliter sita, Lacinioſa & Prolixa: Cæruleæ Sigillatim* ſita, *vix Serrata, Curta.*

4. *Purpureæ Floſculi* ſecti in *Quatuor Lacinias Rotundæ Frontis; Quatuor* habent *Stamina*, quorum Petioli adhærent Laminæ Floſculi; *Stylum Fundo* Floſculi *inſiſtentem Capitulo Sphærico.*

5. *Cæruleæ* vero Floſculi in *Quinque* prolixas *Acutiſſimas Lacinias* ſecti, Stamina habent nulla, niſi quod *Staminum loco* eſt *Fiſtula; Stylus Prolixus* eſt ultra Floſculos eminens *Capitulo Ovali,* acutiore extremo cum reliqua longitudine coëunte.

6. *Fiſtula* inferiorem Styli partem amplectens ſuperiore parte *in Stellam Luteam quinque brevium radiorum terminata.* Rectius *Globularia* dicitur.

„7. SCABIOSA item PRIMA, & DECIMA QVARTA *Tabernæmontani* dicto cap. (p. 453. & 457.) Scabioſæ non ſunt, quia *Folia non* habent *Pariliter* ſita.

8. Nec iſtæ proprie Scabioſæ ſunt, quæ FOLIIS ſunt INTEGRIS, „non Diſſectis: ideoque *Decima tertia* Tabernæmontani duplici jure a Scabioſis excludenda eſt.

„9. SCORDII Species non eſt ELEPHAS Fabii Columnæ Minus cognitar. & Rarior. Stirp. Ecphraſ. part. 1. c. 64. ut vult Caſpar. Bauhinus Pinac. l. 7. ſect. 1. Scord. ult.

10. *Scordium* enim eſt ex iis quæ ferunt *Quaterna Semina Perian-* „*thio.* At *Elephas in eodem Folliculo* vel *Triginta* fert *Semina,* teſte Fa- „bio capitis dicti fin.

Conf. Cæſalpin. de Plant. l. II. c. 1. & 42.

III. ſive SE.

„1. SECVRIDACA CLYPEATA ſive *Hedyſarum Clypeatum* Lobe- „lii Stirp. Obſerv. p. 523. & aliorum, *Onobrychis* (quam pingit & Cluſius Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 6. c. 44.) eſſe recte defenditur a Dodonæo Pemptad. 4. l. 3. c. 18. Tum *Foliaturæ* enim, ſcilicet *Pennatæ*, *Imparis*, tum *Siliquæ ratione* ſub unum Genus referri poſſe videntur.

„2. SEDI *Flos Quinque* habet *Folia:* ILLECEBRÆ ſive Sedi Minimi *Quatuor*, ſi Lobelii & Dodonæi picturæ credendum, quæ illius Stirp. Obſervat. p. 205.; hujus Pemptad. 1. l. 5. c. 10. invenitur. Ergo Illecebra non eſt Sedum.

„3. *Ad*

„3. *Ad Cotyledonem* etiam referendum eſt SEDVM TRIDACTY-„LITES TECTORVM Caſp. Bauhini Pinac. l. 7. ſect. 5. in Sed. Foliis „Lacinitatis 6. ſive *Alſine Petræa Rubra* Tabernæmontani Kräuterb. part. 2. ſect. 11. c. 2. (p. 410.) Nam & hoc *Flores* videtur habere *Concavos* & *Solidos*.

„4. *Neque* tamen *idem* eſt cum *Paronychia Tertia* ejusd. ſect. c. 94. (p. 513.) ut Bauhinus ad utrumque Tabernæmontani locum notat, cum *Paronychia Geminatim; Sedum* iſtud vero *Sigillatim Folia* habeat ſita.

5. SENNA differt Specie a COLVTEA, quia *Senna* eſt *Pennata Fronde* numero *Pari; Colutea* numero *Impari*.

6. Deinde *Senna Flore* eſt ex *Quin*que *Luteis Foliolis Vniformibus* compoſito; *Colutea Flore* Labiato Compoſito ſive *Leguminari*.

7. *Sennæ* denique *Siliquæ* ſunt *Lunatæ*, *nullo Spiritu* tumidæ ſed compreſſæ, adeo ut Latera cohæreant, in quibus *Semen Vvarum Vinaceis* ſimilimum. Confer Matthiol. in Dioſcorid. l. 3. c. 70. & Dodonæum Pemptad. 3. l. 2. c. 3. & Pemptad. 6. l. 2. c. 26.

„8. SESELI ÆTHIOPICVM FRVTEX, quem *Ægyptiis* κυνὸς „φρίκην, id eſt, *Canis horrorem* dici Dodonæus, neſcio ex quo auctore, Pemptad. 2. l. 5. c. 18. ſcribit, (appellarem itaque *Cynophricen* Hundsſchreck) *Folia Sigillatim ſita Integris Marginibus* profert, & *Ramaſtris caret*.

9. Æthiopicum HERBA vero *Ramaſtros* habet *Triangulatos*.

„10. Quemadmodum *Seſelia* MASSILIENSIA & PELOPONNENSE „a Matthiolo & Caſp. Bauhino Dioſcorid. l. 3. c. 53. adpicta *Triangulatis* „ſunt *Ramaſtris*. Aſt Seſeli CRETICVM MAJVS & MINVS Caſpar. „Bauhini ad Matthioli libri dicti c. 54. (aliis 63.) *Ramaſtros* habet *Pen-*„*natos*.

11. Præfero igitur *Tordylii* appellationem. *Dioſcorides* etiam ibi „quaſi improbaturus eam appellationem, *Tordylion*, inquit, *quod aliqui* „*Creticum Seſeli vocant, juxta Ciliciam in Amano monte naſcitur*.

IV. ſive SI.

1. SIDERITIDES multæ dicuntur, ut multæ Panaces, & Symphytum.

2. Verbi gratia ACHILLEA, quæ ad *Millefolium* refertur; quæ „ALTERA Dioſcoridis creditur, ad *Bipinellam* ſive Pimpinellam; &

RO-

ROBERTIANA ad GERANIA. Vide Penæ & Lobelii Stirp. Adversar. p. 332.

„3. SIVM PRIMVM *Dodonæi* Pemptad. 4. l. 5. c. 10. est *Pennato „Folio:* SECVNDVM ejusdem ibid. *Triangulato:* TERTIVM sive „Junciforme c. 11. partim *Pennato*, partim *Triangulato:* QVARTVM „c. 12. est *Phellandrium.*

V. sive SO.

1. SOLANIS accensentur multa quæ eo non pertinent.

2. Caspar Bauhinus male ad Solana refert Herbam Paridem sive „Vvam Lupinam, quam *Solanum* BACCIFERVM QVADRIFOLIVM „vocat Pinac. l. 5. sect. 1. in Solan. Baccif. 10.

„3. At hujus *Caulem Brevem suprema parte* terminant *Folia Quin-„que* vel *Sex*, ut ipse quoque ibi fatetur, ex eodem quasi Caulis termino.

„4. *Folio Lacinioso* est Solanum POMIFERVM Lobelii Stirp. Observ. p. 135. sive Mala Æthiopica.

5. *Foliatura Triangulari* vel etiam *Pennata* POMA AMORIS.

6. Halicacabus, sive Alkekengi, sive Vesicaria, *Folia* habet *Dizyga* (gepaart;) *Florem* & *Fructum e Pediculo* suo *Singulum.* Ideo ad Solanum referri nequit, & perperam *Solanum* VESICARIVM dicitur, quia *Solanum Folia* habet *Sigillatim* ordinata, & *Fructus* & *Flores Corymbatim* (viel an einem Hauptstengel.)

„7. *Foliatura Triangulari* est HALICACABVM PEREGRINVM Dodonæi Pemptad. 3. l. 4. c. 25.

„8. SOLIS FLOREM (Heidenysop) recte *Cisti ac Ledi Speciem* „sive Conspeciem esse censet Dodonæus Pemptad. 2. l. 1. c. 31. Ve-„rum inconvenienter *Cisti Silvestrem Speciem esse quandam* fin. cap. scribit.

9. *Quasi* vero vel major *Siccitas*, vel ipsius Plantæ *Parvitas* vel etiam *Odoris defectus Silvestritatem arguat.*

10. Flos Solis PERVANVS tam *Vniflorus* quam *Ramosus Sigillatim* proferunt *Folia.*

11. In Flore vero Solis TVBEROSO observabam anno 1623. Junio mense, inter quatuordecim Caules binos *Folia Trijuga* proferre, (instar Lysi-

Lyſimachiæ Luteæ) & quidem jam *Trina* vel *Quaterna* in ſingulis Caulibus erant *Genicula*, reliqui Caules *Bijuga* proferebant Folia ſatis conſtanter.

12. SORBVS TORMINALIS merebatur aliud nomen. *Nihil* enim *commune* habet *cum* vera SORBO, quod *Folia* attinet. Eſt potius *Meſpilus*.

VI. ſive SP.

„1. SPARGANIO male adnumerat Caſpar. Bauhinus POLYGO„NVM BACCIFERVM ſive Marinum Pinac. l. 1. ſect. 2. in Spargan. poſt 3. Sparg. cum *Polygonum absque Foliis* ſit, uti Equiſetum; *Spargānium Foliis Prolixis*.

„2. SPARTVM GENISTACEVM ſeu *Dioſcorideum* Cluſii Rar. „Plant. Hiſtor. l. 1. c. 70. eſt *Geniſtæ Species*, a quo valde differt Spartum „GRAMINACEVM ſeu *Plinianum* ejusd. l. 6. c. 40. & Lobelii Stirp. „Obſerv. p. 45. Guilandino *Spartum Hiſpanicum Dioſcoridi ignotum* de Papyro membri 9. ſect. 17.

VII. ſive ST.

„STOEBE SPINOSA Cluſii Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 4. c. 4. potius *Carduus* dicenda.

CAP. XVIII.

ſive

Litera T.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ* TEVCRII *nomine perperam congruant.*

		Sectiunculas habet	4.
2	*quæ* TILIÆ.	Sectiunc.	8.
3	*quæ* TRIBVLI TRIFOLII & TRITICI.	Sectiunc.	5.
4	*quæ* TYPHÆ.		

I. ſive TE.

1. TEVCRIVM FALSVM ſive *Pſeudoteucrium* dico, quod *Flores* habet *Roſeos* in *Quatuor Folia* (non Acuminata, *non* Surſum di-

„latata, *ut* Clematis Daphnoides, vel *Clematis Peregrina* Lobelii Stirp. Obſerv. p. 345. ſed) *Orbiculata*, ſed *inæqualiter Lata* dehiſcentes, qui integri cum ſuis *Binis Staminibus* defluunt, *Seminis Thecula* relicta *Biſida* inſtar Veronicæ.

„ 2. Huc refero *Teucria Cluſii* omnia Rarior. Plant. Hiſt. l. 3. c. 45. „*exceptis tribus* prioribus, item *Veronicam Fruticantem* ejusdem c. 44. (Flore Rotundifolio) ipſo Cluſio non invito.

3. TEVCRII vero *Flores Hiantes* inferiori tantum Labio efformati, *Galea carent.*

Vid. c. 3. aſſert. 3. ſectiunc. 2.

4. *Differunt* etiam *Teucrium Pratenſe* & illi *ſimilia*, quæ nimirum *Flores* gerunt in *Longis Petiolis* inſtar Becapungæ, *ab* iſtis *Teucrii* Generibus, quæ Flores gerunt in extremis Ramis *Spicatos* ſive in Spicam congeſtos.

II. ſive TI.

„ 1. TILIA MAS Dodonæi Pemptad. ult. l. 4. c. 16. ſeu Saxatilis „(Steinlinden) *Cæſalpino* forte eſt *Carpinus altera* de Plantis l. 2. c. 7. *Ulmo* vel *Carpino* (Hagbüchen) *vicinior* eſt quam TILIÆ proprie dictæ ſeu Feminæ.

2. Nam *Folia* gerit *Rugoſa*, *Scabra*, non Cordis forma ut Tilia, ſed *Ovalia* fere, ut ita loquar.

3. *Situs* & *Figura Seminis* ſane veræ Tiliæ non convenit, ſed *Vlmo.*

„ 4. Certe eſt Vlmus *Latioris Samarræ*, quia Dodonæus comparat „eam, *Fructui Thlaſpios Majoris.*

„ 5 Accedit, quod hanc Tiliam Ypelin *Belgis dici* ait, cum *Vlmum* dicant Olmen; at *Vlmi* qui *ex Hollandia Hamburgum* afferuntur, dicuntur Ypern.

6. *Veſiculis* ſive Vtriculis ſive Folliculis, quos in *Foliis* copioſe gerit, (vt pingunt Matthiolus in Dioſcorid. l. 1. c. 108. Lobelius Stirp. Obſerv. p. 606. & Tabernæmontanus part. 3. ſect. 3. c. 40. p. 711. ſed Priorum neuter eos deſcribit) & nulla alia re *differt* ab Vlmo.

7. Atqui Folliculi *accidens* ſunt, & Nidi Vermium ſive Infectorum, quales Folliculi etiam in Populis.

8. *Ligno* etiam differt a Tilia vera, quia *Duriore* materia, *unde*, & item *quod Sterilis* vel ſemper exiſtimetur vel ſæpe ſit, *Mas* videtur dici.

III. ſive

III. sive TR.

1. TRIBVLVS AQVATICVS sive Tribulus *Marinus* Officinarum, „sive Nucifer (Waſſernuß, Stachelnuß) & Tribulus AQVATICVS „MINOR PRIOR *Cluſii* Rarior. Plantar. Hiſtor. l. ult. c. ult., sive Cri„ſpifolius, sive Criſpula Aquatica (Breunling) & TERRESTRIS DIO„SCORIDIS l. 4. c. 15. & TERRESTRIS THEOPHRASTI πρώιος (Præcox) Hiſtor. Plantar. l. 6. c. 5. sive Leguminoſus, plane diverſæ ſunt Plantæ. Non itaque eodem nomine comprehendendæ.

2. *Leguminoſi Fructus firmis Spinis* munitus *Quinquepartitus*, in ſingulis diviſuris quatuor *Spinæ*, ergo *viginti* in univerſum.

3. Sed *Floribus* diſcrepat a reliquis Leguminoſis. Habet enim ſimiles *Potentillæ* Floribus Confer. Cluſ. Rarior. Plantar. Hiſt. l. ult. c. 51.

„ 4. TRIFOLIVM SPINOSVM *Creticum* Cluſii dicti libri c. 52. *Flores* fert inſtar *Anagallidis* & *Purpureos*, ergo diſcrepat a RELIQVIS.

5. TRITICVM VACCINVM (Kuhweizen) sive Melampyrum non eſt TRITICVM corruptum, ſed Herba ſuæ Speciei, ut ex tota figura apparet. *Folia* & *Ramulos Pariliter* gerit.

IV. sive TY.

TYPHA CEREALIS (vid. Dodon. Pemptad. 4. l. 1. c. 9.) & PALVSTRIS nomine perperam conveniunt.

CAP. XIX.

sive

Litera V.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ* VALERIANÆ *nomine perperam conveniant.*
Sectiunculas habet 3.
2 *quæ* VERBASCI
VERBENÆ
& VERONICÆ. Sectiunc. 3.
3 *quæ* VICIÆ
& VIOLÆ. Sectiunc. 6.

I. sive VA.

1. VALERIANA CÆRVLEA sive Græca *Pennata* quidem *Foliatura* eſt, ſed *non Pariliter ſita.* Ideo hæc extra VALERIANÆ Genus ſeponenda.

„ 2. Dodonæus quoque Pemptad. 3. l. 1. c. 27. *hanc nullam cum Valerianis* veris *similitudinem habere* judicat, consentiente Caspare Bauhino Pinac. l. 4. sect. 6. in Valerian. 7. qui tamen *Foliorum similitudinem excipit.*

3. Valeriana vero RVBRA *non* est *Pennata Foliatura*, quamvis Parili. Ideo a reliquis expungenda.

II. sive VE.

„ 1. VERBASCA duo SALVIÆFOLIA Dodonæi Pemptad. 1. l. 5. c. 29. ex VERBASCIS eximenda. Sunt enim *Foliis Parilibus* & *Floribus Galeatis.* Potius dicendæ *Salviæ Verbascifoliæ*, aut *Orvalæ*, aut tale quid.

„ 2. VERBENA NODIFLORA Caspar. Bauhini, quam describit & pingit in Matthiolo ad Dioscorid. l. 4. c. 56. non videtur Conspecialis esse Verbenæ VVLGARI.

„ 3. VERONICA non est ELATINE PRIMA *Dodonæi* Pemptad. 1. l. 2. c. 22. quia *Folia non* sunt Combinata sive *Pariliter sita.* Deinde *Flos* habet *Calcar* sive Corniculum, uti Flos Regius (Ritterſporen) vel Osyris sive Linaria.

III. sive VI.

„ 1. VICIA LVTEA *Foliis Convolvuli Minoris* Caspar. Bauhini Pinac. l. 9. sect. 3. in Vicia ult., sive *Aphaca* Dodonæi, qui plenius pingit cum Siliquis Pemptad. 4. l. 3. c. 12. male refertur ad VICIAM.

2. *Vicia* enim *Foliatura Sigillatim sita*, *Pennata Pari numero*, quæ *in Capreolos* desinit.

3. At *Aphaca* hæc *Capreolos ex Alis Caulis* emittit (id est, Angulis inter Folia & Caulem.)

4. VIOLÆ uno nomine complectuntur, quæ tamen uno Genere ita contineri nequeunt, Violam AQVATICAM; DENTARIAM (*una Folia* habet *Pennatim*, *altera Digitatim* sita, utraque *Florem* gerit *Quatuor Foliorum*;)

5. LATIFOLIAM sive Latisiliquam, sive Lunariam; MARIANAM, quæ a Viola tam MARTIA, quam *Quadrifolii Floris*, cujusmodi etiam MATRONALIS est, discernenda est, Campanulis, Cervicariis & Rapunculis accensenda; ut sit *Campanula Mariana*; *Flore* est *Laminæ solidæ*, *Margine Denticulato.* 6. Sæ-

6. Sæpius quippe *eminus Convenientias* in Speciebus *notant* Botanici auctores, ideoque *Confusis Differentiis* describunt, quod hactenus satis apparuisse existimo.

PORTIONIS II.

DE PLANTIS RELIQVIS PERPERAM HETERONYMIS (*e*) JVXTA ALPHABETHI ORDINEM.

CAP. I.

sive

Literæ A. B. C.

Argumentum.

1 Assertio ostendit, *quænam* Plantæ *perperam discrepent nomine ab*

ABSINTHIO
ACONITO
APARINE
ATRIPLICE.
Sectiunculas habet 4.

2 *quæ a*

BLITO
BVGLOSSO.
Sectiunc. 2.

3 *quæ a*

CARDVO
CEDROMAGNA *Dioscoridis*
CHÆREFOLIO
CROCO.
Sectiunc. 5.

I. sive A.

1. Ad ABSINTHIVM pertinet ARTEMISIA.

2. Ad ACONITA Lutea Napelliformia sive Napellos ANTHO-

(*e*) Quia autor noster ipse adhuc dubius fuit in determinando certo & perpetuo caractere generico, unde desumi debeat; mirum non est, eum in hujus portionis capitibus subinde voluisse plantas cogere sub idem genus, quæ omnino disjuncta & diversa genera constituunt. V. g. quæ de *Absinthia* & *Artemisia*, it. de *Napello* & *Anthora* monet, utique vera sunt: contra vero *Aperine*, *Asperula*, *Galium*, *Rubia*, omnino seperata sunt genera, quod etiam de *Cardno* & *Cnico*, *Chærefolio* & *Cicuta*, *Croco* & *Colchico* &c. valet, ut cuivis, ex observationibus recentiorum botanicorum patebit: quæ brevibus observasse sufficiant.

THORA vel Zedoaria (Heilgift,) quemadmodum sunt Dulces & Acres Ranunculi.

3. Ad APARINEN (Klebekraut) referenda est ASPERVLA ODORATA sive Hepatica Stellata (Herzfreud, Sternleberkraut) etiam propter Seminum Capitula. Eodem pertinet GALIVM (Mägerkraut, Walstroh, Bettestroh, Labekraut,) MOLLVGO (Sternmägerkraut,) RVBIA.

4. Ad ATRIPLICES pertinet BONVS HENRICVS sive Tota bona.

II. sive B.

1. BLITI Species est AMARANTVS.

„ 2. BVGLOSSVM HISPANICVM *Tabernæmontani* Kräuterb. „part. 2. sect. 3. c. 11. (p. 134.) sive *Semper-virens* Penæ & Lobelii Stirp. Adversar. (p. 247.) *convenit* satis in *Foliis*, *Floribus*, *Caulibus* &c. cum VVLGARI.

III. sive C.

1. CARDVIS accensendus est CNICVS.

„ 2. CEDRVM LIBANI non est probabile *diversam esse a Cedro* „MAGNA *Dioscoridis*, ut vult Guilandinus l. de Papyr. membr. 24. „sect. 14. & seq., qui maxime *Vitruvii* auctoritate nititur, qui *Cedro Folia Cupressea Foliaturæ similia* tribuit l. 2. Architect. c. 9.

„ 3. Verum *Vitruvius non* adeo subtiliter *Foliorum similitudinem consideraverit*. Testatur autem, *Cedrum in Syria & Creta crescere*. Debuisset itaque Guilandinus nobis Cedrum Vitruvii in Libano, Amano, Tauro aut Ida Cretæ ostendere.

4. CHÆREFOLIVM *Silvestre* CICVTÆ simile, excepto Odore, Sapore & Nocendi Potentia, quæ Homoidiam non impediunt. Confer. Fragment. 1. c. 2. affert. 3. sectiunc. 17. sequent., 27. sequ., 42. & sequent.

5. CROCO cognatæ Plantæ COLCHICVM & hinc *Narcissus Autumnalis*, de quo Portion. 1. c. 12. affert. 1.

Vid. Fragm. 1. c. 2. affert. 3. sectiunc. 36.

CAP.

CAP. II.
sive
Literæ E. H. I.

Argumentum.

1 Assertio *quæ nomine perperam discrepent ab* ESVLA.
2 *quæ ab* HORDEO.
Sectiunculas habet 4.
3 *quæ ab* ILICE.

I. sive E.

ESVLA hoc habet proprium, quod *Folia in Vmbellæ Geniculis* sunt *Oblonga*, quod tamen etiam est in LATHYRIDE, quæ recte Esula dici potest.

II. sive H.

„ 1. HORDEVM HIBERNVM scribit Tabernæmontanus Kräu-
„terb. part. 1. sect. 7. c. 15. init. (p. 644.) *Tetrastichum, Hexastichum* &
„*Octastichum reperiri, esse* etiam *Hordeum* ÆSTIVVM *Tetrastichum.*

2. Inde colligi potest, Æstivum illud & Polystichum Hibernum esse forte eandem Speciem. Nam Columella judice de Re Rustic. l. 2.
„c. 9. circa med. *Trimestre Semen* & Auctumnale *natura non* differunt,
„*quippe idem Auctumno satum melius respondet.*

3. Deinde Hordeum *Hibernum* & MVNDVM (Reingerſten) quod in Gallia frequens ita dictum est, quia *Maturum* sponte *ex Folliculo* suo *cadit*, credo eandem esse Speciem.

„ 4. Dubito autem, *num Hexastichum Columellæ*, de quo c. dict. ante
„fin.; *Nulla* (forte exili) *vestitum Palea Granum ejus celeriter decidit,*
„*iisdemque de causis facilius teritur quam cetera;* sit *Polystichum Ta-*
„*bernæmontani* sive Æstivum sive Hibernum,) *an* vero ejusdem Tabern.
„Reingerſten.

III. sive I.

„ ILEX COCCIFERA, quam in Italia observarunt Pena & Lobe-
„lius Stirp. Adversar. p. 420. est *Ilex* FRVTICOSA Cæsalpini l. de Plant.
2. c. 2. quæ *Coccum fert*, sed *non copiosum*, ideoque neglectum. Et hinc
Cæsalpinus ignoravit, suam Fruticosam esse Specie eandem cum Cocci-
„fera.

„fera. *Enzinam* Hiſpanorum Lobelius *eandem* facit *cum Ilice Arborea* „Stirp. Obſervat. p. 582.

CAP. III.

ſive

Literæ L. M. O.

Argumentum.

1 Aſſertio *quæ perperam nomine diſcrepent a* LAMIO
LILIO CONVALLIVM
& LYCHNIDE
monſtrat.
Sectiunculas habet 3.
2 *quæ a* MALVA
& MEDICA.
Sectiunc. 2.
3 *quæ ab* OLEA.

I. ſive L.

„1. LAMIO vicina eſt CANNABINA Tabernæmontani Kräuterb. part. 2. ſect. 5. c. 11. (p. 263.)

2. LILIO CONVALLIVM accenſendæ OPHRIS ſive Bifolium & HELLEBORINE.

3. LYCHNIDIS Species ſunt MVSCIPVLA ſive Viſcaria: & VAC- „CARIA Dodonæi Pemptad. 1. l. 4. c. 20. *Muſcipulæ Flores* aliquam habent convenientiam cum *Caryophylli* Floribus.

II. ſive M.

1. MALVÆ adnumeranda eſt ALCEA & ALTHÆA.

„2. MEDICÆ, quæ a Dodonæo TRIFOLIA COCHLEATA di- „cuntur Pemptad. 4. l. 4. c. 18. quamvis *non* ſint *Medica* a *Dioſcoride* l. 2. c. 177. deſcripta, tamen ejusdem ſunt Generis, & idem nomen merentur.

III. ſive O.

„OLEA SILVESTRIS a SATIVA Specie non videtur differre. „*Silveſtris* enim *humilior* & minor eſt, *Ramis Aculeatis, Foliis minoribus,* „*Baccis minoribus ſed frequentioribus, & minoris Carnis.* Ceteris conveniunt fere, uti ex Dodonæi Pemptad. ult. l. 3. c. 29. colligo.

CAP.

CAP. IV.
sive
Literæ Q. R. S. V.

Argumentum.

1 Assertio *quæ perperam nomine discrepent a* QVERCV.
2 *quæ a* RAPISTRO.
3 *quæ b* SORBO.
4 *quæ a* VICIA.

I. sive Q.

1. QVERCVVM Tres Species memorant Carolus Stephanus & Joannes Liebholt. Prædii Rustici (quod Sebitsius in Germanicam linguam transtulit) l. 6, c. 20. (*a*)

„ 2. *Prima* ROBVR, *Magna, longe diffundens Latos Ramos & Ra-*
„*dices, Nodoso Ligno, Brevi Caudice* (Breneiche.)

„ 3. *Altera* QVERCVS, *Minor Quercus*, (Spalteiche) *Altior evadit,*
„*Ligno non ita Duro & Nodoso, facile finditur & secatur.*

„ 4. *Tertia* ILEX Trämeiche) *Tenui & Recto Caudice, Octo Cubitos*
„*Alto, absque Ramis, ad ædificia omnium utilissima.*

„ 5. *Frondibus* quoque & *Glandibus distinctæ sunt.*

6. Sed nescio an sit Specificum, an vero Accidentarium Discrimen.

„ 7. Quæritur etiam, *utrum Quercus* quæ *prope Fretum Herculeum*, item
„*in Cantabria* crescunt, ideo quia FRONDES *per* HIEMEM retinent (teste Clusio Rarior. Plant. Hist. l. 1. c. 13.) Specie differant a nostris Quercubus.

II. sive R.

„RAPISTRVM PVRPVREVM Tabernæmontani Kräuterb. par-
„tis 2. sect. 3. c. 3. (p. 124.) tantum Colore differt ab ARMORACIA
„c. 9. (p. 131.) Hæc vero valde accedit ad LAMPSANAM FLORE ME-
„LINO c. 4. (p. 125.) descriptam.

III. sive S.

SORBVS *Silvestris* potest ORNI nomine carere. Confer. portion 1. c. 6. assert. 2. sectiunc. 1.

IV. sive V.

VICIÆ cognata est CRACCA.

(*a*) Argentinæ 1592. in Fol.

FRAGMENTVM IV.
DE
PARTIBVS QVARVNDAM PLANTARVM CONFVSE COGNITIS.

CAP. I.
DE FOLIO.

Argumentum.

Assertio hæc recenset quasdam *Plantas falso* APHYLLAS. Sectiunculas habet 3.

1. DENTARIA, Ἄφυλλος quæ dicitur, Caulem habet Foliis vestitum.

„ 2. JVNCVM Guilandinus opponit Matthioli & per consequens Theophrasti definitioni Herbæ l. de Papyr. membr. 1. sect. 10. At Juncus Foliis non caret, præsertim *Acutus*.

3. LIMODORVM quoque & OROBANCHE Caulem habent Foliis amictum.

CAP. II.
DE CAVLE.

Argumentum.

1 Assertio *Plantas* quasdam recenset *falso* EXCAVLES. Sectiunculas habet 13.

2 *Plantas* quasdam *falso* CAVLIGERAS. Sectiunc. 6.

I.

„1. ALGA male refertur inter Plantas Ἀκαύλους a Cæsalpino de Plan-
„ tis l. 16. c. 1. *Quoddam* enim *Genus* fatetur *Cauliculum habere*
„ *Spicosum* (ut Potamogeton) ejusd. libr. c. 25.

2. ALLII *Caulis altero* vel *tertio anno* surgit. Ideo Caule carere creditur. Confer. Dodonæum Pemptad. 5. l. 3. c. 12. init.

„3. ASA-

„3. ASARVM *Caule caret*, ait idem Pemptad. 2. l. 4. c. 26. med. Videtur tamen *Cauliculum* proferre *Breviculum Flore unico* terminatum. *Cauliculo bina* hærent ex eadem distinctione *Folia, Petiolis Caule prolixioribus.*

„4. COLOCASIAM sive Arum Ægyptium, hodie Ægyptiis instar Rapi edule, Bellonius Observat. l. 2. c. 28. Prosper Alpinus de Plantis Ægypti c. 33. Clusius Rarior. Plantar. Histor. l. 4. c. 50. & alii apud „Clusium summo consensu affirmabant *Caule, Flore, Fructu carere.*

5. At Fabius Columna ostendit *hæc omnia* (pro Caule Cauliculum) Minus cognitar. Stirp. part. 2. c. 1. Confer. Prosp. Alpin. de Plantis Exotic. l. 2. c. 17. & 18.

„6. EQVISETVM male refert inter Plantas Ἀκαύλες Cæsalpinus de Plantis l. 16. c. 1. cum *in Caule* ferat *Semen*, imo *Iulos* pro Flore, imo „quædam Species etiam *Flosculos*, *Hippuris* scilicet *Minor* Dodonæi „Pemptad. 1. l. 3. c. 21.

„7. Item Equiseto cognata *Ephedra Flores* fert *Muscosos* apud Do„donæum dict. libr. c. 22. Quia Ephedra est *ingens* & Muscosos fert Flores, verisimile est *Equiseti Flosculos* adhibito *perspicillo* saltem *conspicuos* fore.

8. FILIX PALVSTRIS sive Osmunda videtur. Caule & Semine „non carere, contra ac Cæsalpinus putat de Plantis l. 16. c. 1.

„9. MANDRAGORAS, inquit Dodonæus Pemptad. 3. l. 4. c. 29. „*tam Mas quam Femina Caule carent. Flores singulos gerit in Pediculis.*

10. Atqui *Petioli* isti *Caules* sunt. Nec enim habent Superficiem interiorem & exteriorem. Quicquid Florem fert aut Fructum, est Caulis.

„11. NARCISSVS PERSICVS Clusio Rarior. Plantar. Histor. l. 2. „c. 15. Ἄκαυλος *plane Planta est, & Floris duntaxat Pediculo prædita „velut Crocum & Colchicum.*

12. Non probo. *Caulis* est, utut *Brevis* sit, cum immediate e Ra„dice exeat. Theophrastus certe Histor. Plant. l. 7. c. 12. *Caulem Floris* vocat, referente ipso Clusio dicti capit. fin.

„13. VINGO Theophrastus Βλαστὸν Βραχὺν (*Germen Breve*) & *Folia* „*Ampla* Histor. Plant. l. 1. c. 11. init. tribuit. Ergo & Caulem, quem Gui„landinus ei denegat l. de Papyro membri 1. sect. 5.

II.

„1. ADIANTO tam *Albo* quam *Nigro* Καυλὸν tribuit Theophraſtus Hiſtor. Plantar. l. 7. c. 13. Videtur *ex* aliorum *relatione* ſæpius quam propria obſervatione loqui.

„2. EPIMEDIVM, inquit Dioſcorides l. 4. c. 19.

„Καυλός ἐστιν ὅτε Καρπὸν ὅτε Ἄνθη „Φέρων. | *Caulis eſt nec Fructum nec Flores ferens.*

3. Hinc colligi poteſt, Epimedium Dioſcoridis Caule carere, & „Καυλὸν pro Μίσχον (Pediculo Folii) ut Theophraſtus vocat Hiſtor. Plantar. l. 1. c. 6. poſitum.

4. FILICIS aliquoties meminit Theophraſtus, ſed quod Caule careat nunquam addit.

„5. FILIX FEMINA ſive Ramoſa *Caulem* dicitur *habere* a Dodonæo Pemptad. 3. l. 5. c. 1. ſed eſt *Coſta Foliaturæ*, quia deſinit in Folium.

„6. TRICHOMANI Theophraſtus eodem loco, quo Adianto, Καυλὸν tribuit.

CAP. III.

DE FLORE.

Argumentum.

1 Aſſertio *Plantas* quasdam *falſo* FLORE CARENTES recenſet. Sectiunculas habet 7.
2 FLORES quorundam LANVGINEOS & MVSCOSOS conſiderat. Sectiunc. 20.
3 Flores *falſo* STAMINEOS. Sectiunc. 20.
4 Flores RELIQVOS *Confuſe cognitos.* Sectiunc. 17.

I.

1. Præter *Colocaſiam* & *Equiſetum*, de quibus Fragmenti hujus c. 1. aſſert. 1. ſect. 4. ſeq.,

„2. BECHION hoc eſt *Tuſſilaginem absque Flore eſſe* ſcribit Plinius l. 26. c. 6. Id ex negligente obſervatione provenit. *Fugaciſſimus* enim *Flos* Tuſſilaginis *ante Folia* erumpit initio veris. Confer. Dodonæum Pemptad. 4. l. 5. c. 19.

„3. CORYLI *Rubellos Flores* deprehendit Tragus (quos *Theophraſto* „Hiſtor. Plantar. l. 3. c. 6. *memoratos* eſſe vult) Kräuterb. part. ult. c. 67. & confirmat Camerarius vel Matthiolus in Dioſcorid. l. 1. c. 97.

„4. *Flo-*

„4. *Florere eam negarunt* quidam apud Theophraſtum dicto loco, & apud Ruellium de Natur. Stirp. l. 1. c. 55. & Fuchſius Plantar. Hiſtor. c. 152.

5. FICVI denegatum eſſe Florem vulgo * creditur. *Latet* autem *in Fructus Pulpa.*

* Scalig. in Theophr. de Cauſ. Plant. l. 2. c. 23. (p. 152. a, edit. Genev. 1566.)

„6. HORDEVM *non florere* ſcribit Tragus part. 2. c. 22. Rocken, „Waitzen, Speltz, Dinckel, Amelkorn, Kern, und andere blühen alle „auf Johanni, mit kleinen gelben Fäſelein oder Zäpflein, ausgenom„men Gerſt bringt keine Blüte.

„7. At Theophraſtus *Hordeum florere & deflorere* ſcribit Hiſtor. Plantar. l. 8. c. 3. init.

II.

1. Admodum Confuſa Deſcriptione Florum utitur Theophraſtus paulo ante finem capitis proxime dicti.

„2. Τὰ Ἄνθη τὰ μὲν ΧΝΟΩΔΗ, καθάπερ πᾶ πάντων ὡς εἰπεῖν „Σταχυωδῶν· τὰ δὲ ΦΥΛΛΩΔΗ, καθάπερ τῶν Χεδροπῶν. - - -

Flores alii LANVGINEI, *ut omnium fere Spicam gerentium* (ſc. Semina in Spicam digeſta;) *alii foliis conſtant, ut Leguminum.* - -

„3. Χνοῶδες δὲ καὶ τὸ τῆ Κέγχρᾳ καὶ Μελίνᾳ.

Flos Lanugineus etiam Milio & Panico.

4. Et Hiſtor. Plant. l. 1. c. 21.

„Ἄνθη Χνοώδη καθάπερ τὸ τῆς „Ἀμπέλᾳ καὶ Συκαμίνᾳ καὶ τῆ „Κιτ[ῆ]ᾳ.

Flores Lanuginei, quemadmodum Vitis, atque Mori & Hederæ.

5. At *Flores Frumentorum* ſunt *Stamina* dependentia. De Vitis & Mori Floribus dicemus in Speciali noſtra Plantarum Hiſtoria.

6. Nunc quæritur, *utrum Flos Lanugineus* is ſit qui MVSCOSVS dicitur Penæ & Lobelio, Cluſio, Dodonæo, & Daleſcampio; & Moſecht Tabernæmontano.

„7. Penæ & Lobelio quidem *Thyrſus* LVTEOLÆ Muſcoſus Stirp. „Adverſar. p. 149. & *Flos*

„PHYLLI tam *Feminipari* quam „*Maripari* ibid. p. 99.

„8. RANVNCVLI MINIMI (id „est *Fumariæ Bulbosæ Minimæ* Tabernæmontani Kräuterb. part. 1. sect. 1. fin. p. 95.) Stirp. Adversar. p. 300.

„9. SAXIFRAGÆ ANGLICÆ, „(*Polygonum Minus* est *Gramineum Repens* Casp. Bauhini Pinac. l. 7. sect. 5. in Polyg. Min. 2. Knauel) Stirp. Adversar. p. 183.

„10. Clusio præter Phylli utriusque Florem Flos OLEÆ Rarior. Plantar. Histor. l. 1. c. 11. & l. 4. c. 32. in Phyllo Feminifico.

„LENTISCI ej. l. c. 10.

„LYSIMACHIÆ LV-

„TEÆ TERTIÆ l. 4. c. 35.

„POLYGONO MA-

RINO l. 1. c. 62.

„TEREBINTHI ej. l. c. 11.

„11. Dodonæo Muscosus est Flos CHRISTOPHORIANÆ sive Aconiti Bacciferi Pemptad. 3. l. 3. c. 12.

„12. LYSIMACHII AQVATILIS Pemptad. 4. l. 5. c. 31.

„13. PETASITÆ ejusd. l. c. 20. Hic *Spicam* gerit *Crassam* & *Obtusam* ex *Capitulis* Florum compositam, singulis Capitulis aliquot *Flosculi*, & in Flosculis *Stamina* & *Styli* (ut in Jacea, Scabiosa &c.)

„14. Muscosum etiam dicit Florem RICINI Pemptad. 3. l. 2. c. 11.

Ego observavi Florem ejus constare e *Ternis*, Oblongis, Parvulis, Angustis & fere Teretibus, *Bifidis*, obscure Purpureis aut *Rubellis Foliolis ex apice Rudimenti Fructus* prominentibus. Confer. Flores Purpureos Quercus.

„15. His addere licet Florem SANICVLÆ Pempt. 1. l. 5. c. 23.

„TAMARICIS Pempt. 6. l. 2. c. 5.

„& THALICTRI sive Thalietri Pemptad. 1. l. 3. c. 3.

„16. Dalescampius *Primam Speciem* EVPATORII AQVATICI „sive Cunigundinæ Flores Muscosos ferre scribit, quasi eminus intuitus. Vide de hoc Flore Fragm. 3. Portion. 1. c. 5. assert. 4. sectiunc. 1. sequ.

„17. Ta-

„17. Tabernæmontano denique Flos MERCVRIALIS FEMINÆ Moſecht dicitur Kräuterb. part. 2. ſect. 5. c. 14. (p. 267.)

„18. Sane *Thalictri* Flores, quos Dodonæus ob Staminum multitu-„dinem *Muſcoſos* dicit, *Cæſalpino* de Plantis l. 1. c. 7. *adeo exiles ſunt, ut „Flocci videantur Lanuginei.*

„19. Ceterum *Theophraſtus* Hiſt. Plant. l. 3. c. 11. FRAXINVM ferre „ſcribit οἷον βρύα καθάπερ ἡ ΔΑΦΝΗ | *velut Muſcos, ut* LAVRVS.

„20. *Pilulas* pingit Auctor Herbarii Lugdunenſis l. 1. *Muſcos in „Globum coactos ſimiles Pilis* (einem Bal, *Sphæris*) Cæſalpinus & Camerarius in Matthiol. l. 1. c. 31. vocant. *Non* adeo *bene.* Vide Hiſtoriam noſtram ſectiunc. 5. dictam.

III.

1. Sunt & Flores quidam *falſo* STAMINEI dicti, qui *rectius* ex Floſculis Cavis ſive Fiſtulis arcte farcti ſive *Fiſtuloſi* dicerentur. *Staminei* dici poſſunt, qui *ſolis Staminibus* conſtant, ut *Secalis* (Rogken) &c. (*f*)

„2. Ita Cluſius Stamineos Flores tribuit CARDVO MOLLI PRI-„MO Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 5. c. 41. & CIRSIIS ejusd. l. c. 40. in Squamatis Capitulis, qui tamen videntur aliis Carduorum capitibus ſimiles, hoc eſt, ex Fiſtuloſis Floſculis conferti.

„3. Eidem *Villoſi* dicuntur Flores CENTAVRII MAJORIS „l. 4. c. 5. qui Staminei Dodonæo Pemtad. 3. l. 1. c. 11.

„4. Idem Dodonæus Stamineos Flores tribuit „ATRACTYLIDI [Pem-„ptad. 5. l. 5. c. 17. & CNICO Pemtad. 3. l. 2. c. 5. „& CONYZÆ MAJORI AL-„TERI Pemtad. 1. l. 2. c. 32. „& HELENIO Pemtad. 3. l. 1. c. 20.

„5. Expreſſius autem de Stamineis Floribus in JACEA ſive Stœbe Pemtad. „1. l. 5. c. 5. fin. *Aphyllanthes*, inquit, *non temere dici poteſt, absque „Foliis enim eſt Flos ejus, ex ſolis denſe confarctis Staminibus conſtans.*

6. Atqui,

(*f*) Inter illos ipſos flores, quos recentioris etiam ætatis botanici credidere ſtamineos, plures eſſe dipetalos confirmavit Cl. *Michellii* induſtria in Novis Plantar. generibus, p. 35. Conf. Cl. *Linnæi* Plantar. genera, p. 13.

6. Atqui, inquam ego, ſicut *in Foliatura* (in Laubung) *non ſola* ea ſunt vere *Folia*, quæ *Plana* ſunt, ſeu quæ Latitudinem habent Terminatam, uti pleraque, ſed ea quoque quæ Latitudinem habent interminatam, uti ſunt Folia *Cepæ* &c., intus ſcilicet *Cava;* ita quoque inter *Folia Florea* recenſeri poſſunt & recenſentur etiam, quæ Interminatam, ſive in ſe Recurrentem habent Latitudinem, ita ut quilibet Flos Καλυκώδης (*Campaniformis*) aut Καλαθώδης, aut Κυτινώδης, uno quaſi Folio conſtet.

8. Ita *Ariſtolochiæ Flos* uno Folio conſtat Interminatæ Latitudinis, quamvis quod ad Longitudinem ſit Terminatus.

9. Ita quoque Flos *Cyani*, *Scabioſarum*, *Aphyllanthis*.

10. Quod ſi *nomen* inter *Folium & Stamen intermedium* dare *libeat*, non repugno, verum *propior* eſt *eſſentia* hæc eſſentiæ *Foliorum*, quam Staminum.

11. Deinde *Folia* illa Curta & Interminate Lata, quæ conficiunt Umbonem ſeu Pomum *in Floribus Pomoſis*, *non Stamina* ſunt, ſed ad Folia Interminatim Lata pertinent.

„12. Cluſius ipſe in Diſco *Aſteris tertii Floſculos Luteos multos* „*Quinque Foliorum* (hoc eſt, Laciniarum) deſcribit Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 4. c. 7. & *ex ſimilibus* Concavis Floſculis *Diſcum Doronici tertii* „(Gembſenwurz) & *quinti* (hoc eſt Wolferley) *compoſitum* teſtatur, ſed „*illius Quinque*, *hujus Quatuor Crenis Fiſſis*, ejusdem l. c. 8.

„13. *Chryſanthemi Cretici* Cluſii Rarior. Plant. Hiſtor. l. 3. c. 32. *Diſcus* ex *Floſculis ducentis & ſexaginta* circiter conſtat arcte farctis. Quilibet eſt Citrinus Tubulus, cujus ora in *Quinque Lacinias* Acutas eſt Fiſſa.

„14. Ex Tubulo prominet *Stylus* paulo longior, *Apice* in *Bina Cornua* Citrina Fiſſo. In interioribus tamen Diſci Floſculis Stylus Bicornis nondum eſt exſertus.

15. *Quot* ſunt *Floſculi*, *totidem* ſunt Viridia *Seminum Rudimenta*, quibus Floſculi inhærent ſingulis ſinguli.

„16. Tabernæmontanus denique flockichte Blumen BELLIDI FLO„RE PLENO (gefülleten Mahslieben.)

IMPERATO„RIÆ NIGRÆ (Schwarz Meiſterwurz) & SCABIOSÆ tri„buit Kräuterb. part. 1. ſect. 3. c. 15. (p. 245.) qui Jaceas quoque vo„cat Flockblumen.

„Ihre

„17. Ihre Blumen, inquit part. ejusd. sect. 5. c. 11. (p. 447. & 449.) „sind von vielen Fäselein oder Flocken an statt der Blätlein zusam„mengesetzet.

18. At in *Imperatoria Nigra Flos* adest ex *Novem* vel pluribus Albis nitidis *Foliis Stellæ* instar compositus.

19. Ex Centro vero Floris hujus surgunt *Pediculi conferti*, quorum *Capitula* Oblongiuscula *Binis* gravida sunt *Seminibus*. Pediculi hi *Staminum* quasi sunt *loco*. Sunt enim ex Virore Albicantes, simulque gerunt Semen, & forsan singuli suum Floseulum. *Inæquales* sunt, alii Breviores, alii Longiores. Observabatur anno 1651. Augusti fine.

20. *Amplius* & diligentius & in pluribus Individuis & diverso tempore *observandus* hic Flos erit.

IV.

1. ALNI Fructum & Iulum videtur confundere Tragus Kräuterb. part. ultim. c. 63. dum *Iulum in Fructum mutari* putat.

„2. Im Frühling, inquit, bringen die Erlen braune Blüt oder „Getreid, schier wie die Bircken und Büchen. Doch fallen gedachte „Erlenzäpflein nicht so ab, wie an den Büchen, sondern werden gantz „hart und gedrungen, anzusehen als Oliven. Gegen den Herbst seyn „sie zeitig, und fallen ab, draus werden junge Stöcklein.

„3. Hæc Bauhinus exscripsit in Matthiol. in Dioscorid. l. 1. c. 93.

„4. Rectius Cæsalpinus de Plantis l. 2. c. 8. *Hieme fert Amentum; „Æstate autem & Autumno Fructum ex Squamis.*

„5. BALSAMITÆ MAJORI (Frauenmünz, Römisch Salbey) „*Comam* tribuit Dodonæus Pemptad. 2. l. 4. c. ult. *Aurei Coloris ex mul„tis Floseulis veluti Corymbis, Tanaceti atque Eleochrysi modo in Umbella „cohærentibus, quorum singuli ex multis exiguis Staminibus Luteis simul „farctis compositi sunt.*

6. Satis perplexe, obscure & confuse loquitur Dodonæus. Estne Vmbella idem quod Coma, an pars Comæ, & Corymbus idem quod Vmbella, an pars Vmbellæ?

7. Ego Balsamitæ Majoris Flores in *Thyrsum Rarum* dispositos *dicerem*, Balsamitæ item Minoris, sed Balsamitæ *Minoris Thyrsum Vmbellæ æmulum.*

„8. EVPATORII AQVATICI sive Cunigundinæ PRIMAM SPE„CIEM *Flores Valerianæ similes ferre* dicit Tabernæmontanus Kräuterb. part. 1. sect. 4. c. 8. (p. 343.) quasi eminus intuitus.

9. Nihil simile habent Floribus Valerianæ, nisi quod in Vmbellas sunt dispositi. Sed *Valerianæ Flores ex Foliis* constant, non Flosculis. Vide Fragment. 3. Portion. 1. c 5. assert. 4. sectiunc. 1. sequ.

„10. FILIX PALVSTRIS sive Osmunda putatur *Florum Ligulas* „*emittere* Penæ & Lobelio Stirp. Adversar. p. 363.

11. Specie, non vere. Sunt enim *Folia non explicata.* Confer. Cæsalpin. de Plantis l. ult. c. 4. & Dodon. Pemptad. 3. l. 5. c. 2.

„12. HYACINTHVS HISPANICVS Clusii Rarior. Plantar. Histor. „l. 2. c. 25. sive *Hyacinthus non scriptus* Dodonæi Pemptad. 2. l. 2. c. 17. „male Longiflorus sive *Oblongo Flore* Caspari Bauhino Pinac. l. 2. sect. 1. „in Hyacinth (3) & Δολίγανθῳ Petro Laurembergio Apparatus Plantarii l. 1. c. 11. 5. Spec. Hyacinthi, dicitur.

13. Flores enim hujus *non* videntur *Longiores* Floribus *Orientalis* Hyacinthi, nisi quod Orientalis Florum Oras magis habet Reflexas, ita ut *medius* sit *inter Longiflorum* & *Stellatum.*

„14. MERCVRIALIS FEMINA, sive *Florens* Cæsalpini de Plantis „l. 8. c. 2. scribitur *Racemulum ex Alis Oblongum & Tenuem ferre refer-* „*tum Granulis Herbaceis, qui Flosculi sint sine Fructu.*

15. Quid igitur sunt ista *Granula?* Sunt *Flos nondum explicatus, ut* Flores *Capparis* quibus vescimur.

„16. POLYGALÆ MAJORIS PRIMÆ, Herbæ scilicet, *Flores, Flo-* „*ribus Fumi Terræ non multum absimiles esse* Clusius scribit Rarior. Plantar. Histor. l. 3. c. 22.

17. At Polygalæ Herbæ *Vulgaris* Flores videntur aliquid *conforme* habere cum *Floribus Gladioli.*

CAP. IV.

DE SEMINE.

Argumentum.

1 Assertio *nullam Plantam* ex iis quæ sponte oriri sine Semine putantur, SINE SEMINE *oriri*, probat.

Sectiunculas habet 36.

Scho-

Scholion 1. *Aristotelis sententiam* de Plantis sponte orientibus proponit. Sectiunc. 4.
2. *Sterilitatis falso creditæ* CAVSAS. Sectiunc. 50.
Corollar. 1. CVPRESSVM & TRIBVLVM *sponte non nasci* contra Cardanum probat. Sectiunc. 8.
2. *Plantas* ALIAS falso *Steriles creditas* superioribus adjicit. Sectiunc. 6.
2 FICVM *ex Semine propagari* contra Sennertum probat. Sectiunc. 3.
3 ÆGILOPIS *Semen a Theophrasto descriptum* suspectum facit. Sectiunc. 3.
4 RICINI *Pericarpium* rectius, quam a Pena & Lobelio factum, describit. Sectiunc. 4.
5 *Plantas* quasdam a CÆSALPINO *in alienas* CLASSES *relatas* enarrat. Sectiunc. 8.
6 COR Seminis *non vergere extrorsum* in omnibus *Arboribus* ostendit. Sectiunc. 2.
Corollar. reprehendit Cæsalpinum, *quod incipiat a Differentia Difficiliore.*
7 SEXVM Plantarum considerat. Sectiunc. 20.

I.

1. Qui *Plantas* SINE SEMINE *nasci* probare nituntur: Primo, VBI SEMEN NVLLVM ESSE POTVIT, progeneratam Plantam fuisse, monstrare contendunt; verbi gratia, *ex Terris „Incultis, alteque Effossis* uti Joan. Baptist. Porta Villæ l. 4. c. 2. & Phytognomon. l. 2. c. 1.

2. *Ex Commissuris Lapidum* in Muris *Violas Luteas nasci* vult Tra„gus Kräuterb. part. 1. c. 191. circa init. Gål Violatten findet man zu „Cölln am Rhein allenthalben auf den Mauren wachsen aus den Fu„gen der Steine, welche ohne Zweifel von Natur ohne Samen oder „Pflantzung hervorkriechen. Confer. part. ult. c. 80.

3. At PRIMO quarundam Plantarum *Semen* adeo *Exile* est, ut *Vento ferri* quoque possit.

4. De Semine Inconspicuo Theophrastus Histor. Plantar. l. 6. c. ult. init.

„Τὰ δὲ ἕτερα πάντα μὲν Ἀνθεῖ καὶ „Σπερμοφορεῖ. δοκεῖ δὲ ἃ πάντα, „διὰ τὸ μὴ φανερὸν εἶναι τινῶν „τὸν Καρπόν, ἐπεὶ καὶ τὸ Ἄνθος „ἐνίων Ἀμαυρόν.

Reliqua omnia & Florem & Semen ferunt. At putantur non omnia ferre, quod non manifestus sit quorundam Fructus, quia & Flos quorundam Inconspicuus est.

5. Et de Causis Plantar. l. 4. c. 5.

„Ὁ δ' Ἐρινεὸς ὁμολογουμένως γεν„νᾷ. --- Γεννᾷ δὲ καὶ τὸ τῆ Θύ„μῳ Ἄνθος καὶ ἄλλων, ἀπρὸς τὴν „ἡμετέραν αἴσθησιν Ἀφανῆ. τὸ δ' „Ἄνθος μόνον φανερόν.

Caprificus vero procul dubio generat. - - - Generat vero & Thymi Flosculus & aliorum Semina, *quæ nostro Sensui Inconspicua; at Flos solus cernitur.*

„6. Accedat Varronis locus de Re Rustica l. 1. c. 40. circa init. ex „Theophrast. de Caus Plantar. l. 1. c. 5. *Quædam ad genendum usque „adeo Parva, ut sint Obscura, ut Cupressi. Non enim Galbuli qui nascun„tur, id est, tanquam Pilæ parvæ Corticiæ, id Semen; sed in iis intus Pri„migenia Semina dedit Natura.*

7. Ita *Dentis Leonis* & *Salicis* Lanugineum *Semen* a *Vento* circumquaque *dispergitur*, ut non inepte dixerit Anaxagoras referente Theophrasto Histor. Plantar. l. 3. c. 2.

„τὸν Ἀέρα πάντων ἔχειν Σπέρματα, *Aerem omnium continere Semina*, aut certe plerorumque.

8. Accedit huc, *quo Minora Semina, eo esse Fertiliora.* Vide Theophrastum de Causis Plantar. l. 2. c. 17.

9. SECVNDO Amnium *Fluentis deferuntur*, unde *ad Ripas* plena *Herbarum copia.*

„10. De *Nesso* Amne Theophrastus Histor. Plant. loc. proxime di„cto refert, quod *in Abderensi agro Alveum sæpe mutet, & simul ac „mutaverit, tantum materiæ in iis locis congerat, ut intra triennium „Opaca omnia reddat* (συνηρεφεῖν est in Græco ab ἐρέπω contego) scilicet Fruticibus & Herbis.

11. TERTIO potest alio casu fieri, ut *Avibus* aut *aliis* Animalibus deferantur, vel *Pennis*, vel etiam *Ventriculo*, ut e Fimo nascatur Planta. Vide Theophrastum de Causis Plantar. l. 2. c. 23. & 24. & Tabernæmontan. Kräuterb. part. 3. sect. 3. c. 23. (p. 691.)

12. QVAR-

12. QVARTO *Imber* etiam idem facere potest. Theophrastus Histor. Plantar. l. 3. c. 2.

„συγκαταφέρει (ἡ Ἐπομβρία) πολ- „λὰ τῶν Σπερμάτων. | *Defert* (Imber) *secum pleraque Semina.*

13. Ad id quod Porta scribit Villæ l. 4. c. 2. & Phytognomon. „l. 2. c. 1. de *Herbis natis e Terra ex antiquorum ædificiorum fundamentis* „*eruta*, noto, *per* totam *Terræ crassitudinem dispergi Radiculas*, unde potuerunt oriri.

14. Item *Semina* diutius posse integra *perdurare*, ubi *causis* putrefacientibus atque *immutantibus non* sunt *expositа*.

15. Secundo nonnulli si quam Plantam *admixta* Terræ *re* aliqua *lætiorem* propullulare vident, putant statim EX MATERIA HETEROGENEA *nasci ut e Semine.*

16. Sic quod *Cornua Animalium prosint Asparagis, ex iis* hos *enasci* creditum est Didymo, Geoponicor. Constantino nuncupator. l. 12. c. 18. quibusdam apud Dioscoridem l. 2. c. 152. Plin. l. 19. c. 8. circa med. Vide etiam Tabernæmont. Kräuterb. part. 1. sect. 5. c. 1. (p. 426. fin.)

„17. Ita *ex Stercore Anserino* enasci *Anserinam* nonnulli putant apud Tabernæmontanum part. ejusd. sect. 4. c. 20. (p. 350. fin.)

„18. Ad id, quod de *Silvis ex Pluviis & de Laserpitio* ita ortis Theophrastus Histor. Plantar. l. 3. c. 2. fin. & de Causis Plant. l. 1. c. 5. init.; & ex eo Plinius l. 16. c. 33. fin. prodiderunt, respondendum, *Terram Imbribus* fuisse *adjutam*, quæ forte fuit siccior quam ut Semina sua quæ jam continebat, nutrire posset; vel etiam *Semina Vento* & IMBRE *a proxima* Silva esse delata.

„19. Quod autem Pluvia Semen deferatur, vel *ex Ægypto* patet & „*Africa* (ex Columell. de Re Rust. l. 2. c. 12.) *ubi Agricola post Semen-* „*tem, ante Messem Segetem non attingit, quia vel nulli vel rari sunt* „*Imbres.*

20. Nulla ergo Sarritione vel Runcatione opus. At poterat, inquam ego, *Nilus* Semina invehere melius quam Pluvia.

„21. *De Laserpitio* præterea *opinionem* Theophrastus *ut alienam*, non suam refert, nec approbat, quare nec nos credere necesse habemus.

„22. Ceterum Aristoteles *Plantas a Putrescente vel Humo vel Par-* „*te aliqua Plantæ* oriri docet Generat. Animal. l. 1. c. 1. fin.; *ex Nive*

„ de Plantis l. 2. c. 3. med.; *ex Aquæ craſſitie* c. 4. init., ubi & plura „ hujusmodi vide.

„ 23. Theophraſtus *ex Lacryma Equapium* (Ἱππωσέλινον, quod Ju- „lius Cæſar Scaliger transfert *Væapium*) *& Lilium & alia quædam exire* docet Hiſtor. Plantar. l. 2. c. 2. init. & de Cauſ. Plantar. l. 1. c. 4. circa „ finem. *Scammoniam* præterea & *Smyrnidem* Fruticellum nominat Hiſt. dict. l. 9. c. 1. Non credo ego.

„ 24. Idem *ex Ligno minutatim Conciſo Stirpium Generationem fieri* „ tradit dict. Hiſtor. l. 2. init.

„ 25. Dioſcorides l. 1. c. 110. fin. *quosdam memoriæ prodidiſſe* refert, „ *Corticem Populi Albæ & Nigræ particulatim Cæſum & Sulcis Stercoratis* „ *mandatum omni tempore edules Fungos proferre.*

26. Quod Scaliger repetit Exercit. 104. ſect. 17. fin. & Porta Magiæ „ Natur. l. 3. c. 1. ubi etiam ex Dioſcoride docere vult, *Fungos particu-* „ *larius iis locis gigni, ubi Clavus Ferreus, in quo ſit Rubigo, aut Panni* „ *Marcor adfuerit. Nam ſi juxta Serpentis Cavernam, Arboresve No-* „ *xias, Noxios eſſe.*

27. Credo Portam reſpicere Dioſcorid. l. 4. c. 83. init.. Verum ibi *Dioſcorides Clavum, Pannum, Serpentes* dicit *cauſas* eſſe non Fungorum ſimpliciter gignendorum, ſed *Venenatorum* Fungorum. Ejus verba ſunt:

„ Παρὰ πολλαῖς δὲ αἰτίαις γίνονται	*Multis vero de cauſis gignuntur*
„ τοιοῦτοι (Φθαρτικοὶ.) ἢ γὰρ Ἥλοις	*tales* (ſc. Venenati.) *Aut Clavis*
„ Κατιωμένοις, ἢ Ῥάκεσι Σεση-	*Rubigine conſumtis, aut Pannis Pu-*
„ πόσιν.	*trefactis* &c.

29. Tertio Plantam SEMINE omnino CARERE volunt.

Conf. c. 2. aff. 1. ſectiunc. 4, 8.

30. Communiter Semine deſtitui feruntur Plantæ EXCAVLES, uti ſunt *Adiantum, Ceterach* ſive Scolopendrium, *Filix, Lonchitis, Phyllitis* (Hirſchzunge.)

„ 31. *Seminis Rudimentum evanidum,* non Semen concedunt Pena „ & Lobelius *in Filice* & Filice Paluſtri ſive *Osmunda*, & *Lonchitide*, Stirp. „ Adverſar. p. 362. 363. & 364.

32. Sed *Phyllitis* &c. *Radicibus Fibroſis* conſtant, non ſatis ad pro-

paga-

pagationem aptis. Nullas enim Transversas emittunt Radices. Necesse igitur est Semine aliquo instructas esse.

33. Etiam *Tuna Folio* tum *Florem* tum *Fructum* gerit.

34. Cum vero etiam non Cauligeræ Semen in Foliis supinis ferant, *minus* probabile est, esse ullam Essentialem *Sterilitatem* hoc est, Seminis absentiam *in* Planta aliqua CAVLIGERA.

„ 35. Theophrastus quoque *nullam esse Plantam toto Genere Sterilem*, hoc est, cujus quodlibet Individuum Semine Fecundo careat, sentire videtur de Causis Plantar. l. 4. c. 5. & alibi.

„ 36. Et l. 1. c. 1. non dicit solum, *Plantas quæ Semen ferunt, Semine „pronasci, sed e Semine Generationem omnibus communem esse* fate„tur his verbis: Ὅτι μὲν δὴ κοινὴ πᾶσιν ἡ διὰ τὸ Σπέρματος Γένεσις, φανερόν.

SCHOLION I

1. Aristoteles Generat. Animal. l. 3. c. 9. fin. *non omnes Plantas Sponte oriri posse* putavit.

„ 2. Γίγνεται δὲ τὰ μὲν (Ἔντομα) ἐξ „Ὠχείας ἀυλῶν, καθάπερ οἵ τε Ὄρνι„θες καὶ τὰ Ζωοτόκα, καὶ τῶν Ἰχ„θύων οἱ πλεῖστοι· τὰ δ' Αὐλόματα, „καθάπερ ἔνια τῶν Φυομένων.

Oriuntur vero alia (Insecta) *per Coitum illorum sicut & Aves & Vivipara & Piscium plurimi; alia vero Sponte, modo nonnullarum Plantarum.*

3. Alioqui non ἔνια τῶν Φυομένων sed τὰ Φυόμενα dixisset.

„ 4. Absque Semine autem Herbam nasci credit, quod *Herbæ „Materia movetur motu, quem Semen moveret*, Metaphys. l. 7. t. 31. fin. (§. 25.) Vide ibi Alexandrum.

II

1. Quod quædam *Herbæ* putantur *Sponte* nasci sine Semine, fit inde, quia *non* satis sunt *observatæ*. Si enim diligentius inspiceremus, Semen etiam omnium & nil nisi Semine nasci videremus.

2. Quare etiam *de Oleribus* jam certa res est (fatente Theophra„sto Histor. Plantar. l. 7. c. 2.) *ea omnia nasci posse e Semine*. Hominum enim cura maxime circa illa fuit, & diligentissime observata sunt.

3. Idem de causis Plantar. l. 1. c. 1. causam erroris hujus tradit his verbis:

„4 Διὰ

„ 4. Διὰ ὃ καὶ χρῆσθαι (τῷ Σπέρματι) „ τὰς γεωργὰς ἐπ' ἐνίων, ὅτι ταχὺ ἀπ „ Αὐλωμάτων παραγίνεται, καὶ διὰ τὸ „ μὴ ἔνιαι ῥᾳδίως ἐπί τινων λαμβάνειν „ μήτε τῶν Δένδρων, μήτε τῶν Ποωδῶν „ τὰ Σπέρματα, διὰ τοῦτ' ἐκ οἴονταί „ τινες πάντα φύειν ἀπὸ τῦ Σπέρμα- „ τος ἐνδέχεσθαι, καὶ τοι φανερώτατον „ ἐπὶ τῶν Συκῶν.

Quia non utuntur (Semine) *agricolæ in aliquibus, quod celerius Sponte prodeant; item quia non possunt facile in quibusdam accipi tam Arboribus quam Herbis Semina, eapropter non putant quidam omnia nasci e Semine posse, quod manifestissimum in Ficis.*

5. Et c. 5. circa finem:

„ Ὀλίγα δὲ Ἄκαρπα τῶν Ὁμογε- „ νῶν οἱ ὑλοτόμοι φασιν εἶναι. Ταῦ- „ τα ἤτοι λανθάνειν εἰκὸς, ἢ διὰ τὸ „ καταναλίσκειν εἰς ἄλλα τὴν Τροφὴν „ Ἄκαρπα γίνεσθαι, καθάπερ τὰς „ Ἀμπέλους τὰς Τραγώσας καὶ ὅσοις „ ἄλλοις τοῦτο συμβαίνει γινόμενον „ ἐπὶ τῶν Καρπίμων ἢ Καρποφό- „ ρων.

Pauca Sterilia ex iis quæ Generis unius lignatores dicunt esse. Quæ & aut latere consentaneum, aut, quod absumant ad alia Alimentum, Sterilescere, quemadmodum Vites quæ quasi Hirci fiunt, & quotquot aliis illud evenit inter ea quæ Fructum ferre apta aut Fructum ferunt.

6. Nonnunquam fieri verum est, ut Planta aliqua, cujus Species Semine alias non destituitur, OB SOLI, in quo sita est, INEPTITVDINEM *nec Semina nec Flores*, imo *nec Caulem* quidem ferat, quam propterea Diversæ statim Speciei esse credunt, cum tamen ex Accidenti tantum id contingat;

„ 7. Quemadmodum Tabernæmontanus (Dioscoridem l. 3. c. 87. „ secutus) *tertiam Speciem* facit *Libanotidis* quæ sit *Infrugifera*, cum alias eam *primæ* dicat *esse persimilem* Kräuterb. part. 1, sect. 4. c. 7. (p. 315. & 316.)

8. Imo forsan ne Sterilis quidem est, sed *nondum adultæ*, necdum Fructui ferendo ætate par. Observetur igitur Libanotidis Generatio.

„ 9. De *Fraxino* Tragus Kräuterb. part. ult. c. 78. Eschenbaum ist „ zweyerley Art, haben beyde Laub wie Sperwerbaum, habe nie keine „ Frucht an diesen Bäumen gesehen.

10. Et tamen *Fructus* in Apothecis satis *notus* est (*Linguam Avis* „ vocant. Fructus Arboris, quæ Hahnbüchen, *non* appellatur eo nomine, ut Tragus credidit ejusd. part. c. 73. & 79.)

Vid. Fragm. 3. port. 1. c. 6. aff. 2. sectiunc. 2, 3.

11. Quod si hoc Trago contigit, quid aliis minus oculatis, minus sedulis Observatoribus?

12. De *Helenio* Dioscorides l. 1. c. 27:

„ Ἑλένιον Καυλὸν ἐκ ἀνίησιν ἔν τισι „ τόποις.

Helenium Caulem non emittit in quibusdam locis.

„ 13. Tragus

„13. Tragus de eodem Kräuterb. part. 1. c. 55: So die Blumen aus„geblühet haben, ſtehen die haarichte Köpffe mit ihrem Saamen (wel„cher ſich dem Kartenſaamen vergleichet) bis an den Herbſt, davon mag „man auch junge Alantſtöcklein, wie von obgemeldten Rebenängelein, „zielen, welches ich auf beyden Seiten verſucht, und wahr erfunden „habe.

„14. Jul. Cæſ. Scaliger *Jeſemino Florem ſine Fructu* falſo tribuit, Commentar. in Theophr. de Cauſ. Plantar. l. 2. c. 23. (p. 152. a, Genev. „1566.) Dodonæus Pemptad. 3. l. 3. c. 22. *Semen* ejus *Latum inſtar* „*Lupini, raro tamen ſuccreſcere* ſcribit. Nimirum in hoc Climate.

„15. *Non ſcitis*, inquit Varro de Re Ruſtica l. 2. c. 1. fin. *Palmulas* „*Caryotas in Syria parere in Judæa, in Italia non poſſe?* Locus videtur pauxillum corruptus.

„16. Sedum Majus Vulgare, quod vulgo JOVIS BARBAM appellant, Stephanus Claveus Paradox. de Lapidibus & Gemmis (Gal„licus liber eſt) l. 2. c. 12. (p. 329.) *inter Plantas Semine deſtitutas* refert, (*Jombarde* vocat, alias Joubarbe & Joubarde.)

17. Dodonæus de Semine ejus, ut de multarum Plantarum Seminibus, ſilet Pemptad. 1. l. 5. c. 8. Cum autem *Herba* omnibus partibus *perfecta* ſit, & Flores Foliis, & Staminibus, denique Perianthio inſtructi, (ut ex pictura apparet, nam & de hoc tacet Dodonæus.)

„18. Et Sedum Arboreſcens ſive Fruticeſcens, ſive *Sedum Majus Dioſcoridis* Cluſio Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 4. c. 40. quod in Luſitania & Italia & Græcia creſcit, Stellatis Floribus, & Staminulis eorum, & reliquis partibus a Sedo Majore Vulgari non diſcrepans, (Perian„thium nec deſcribit nec pingit Cluſius) *Semen Exile Nigrum* proferat, teſte eodem;

19. Veriſimile eſt *Vulgare* quoque præſertim *in Gallia* & *Italia Semine* ſuo non deſtitui. Quod forſan magis *perficeretur*, ſi *propagatio Radicis per Appendices inhiberetur.*

20. Præterea quæ *Sedo cognata* ſunt, ut Cotyledon, Telephium, Radix Rhodia, *Semen* quoque Minutiſſimum Scobis inſtar ferunt.

„21. His adde Theophraſti Hiſtor. Plantar. l. 3. c. 5.

22. Per Accidens etiam *Semine carent*, quæ carent, quia EX TALEA propagatæ, ſicuti Arbores quæ ex Stolonibus fiunt, Fecundæ putantur.

23. Ariſtoteles Gener. Animal. l. 1. c. 18. circa fin.

„Ἔνια δ' ἃ φέρει Σπέρμα· οἷον Ἰτέα „ἢ Αἴγειρος. | *Quædam non ferunt Semen; ut Salix & Populus.*

„24. Theophraſtus de Cauſ. Plantar. l. 4. c. 5. & alibi, *de Vlmo* & „*Salice* ait *ambigi*, utrum Fecundæ ſint.

„25. Plinius l. 16. c. 26: *Fructum Arborum ſolæ nullum ferunt, hoc* „*eſt, ne Semen quidem Tamarix, Populus, Alnus, Vlmus Atinia, Ala-*

„*ternus.* Et c. 17: *Atiniæ* (Vlmi) *non ferunt Samaram. Ita vo-*
„*catur Vlmi Semen.*

„26. In SALICE ſane Floris vice *Lanitium Amenti* ſequiunciam „Oblongum & Teres propendet, *nec Seminiperda* ſemper eſt, ut „Homerus vult Odyſſ. κ paulo ante fin., quia alicubi Semen excipitur, & Satum oritur.

27. Idem teſtatur Tragus Kräuterb. part. ult. c. 60: & Cluſius Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 1. c. 54. & 55. Anno 1626. Pentecoſt. feſto, in Salice *Fragili* Luteis Flagellis, in *Annotinis* (ejus) *Surculis* numeroſa *Thecularum* ſive Siliquarum Teretium Turbinatarum *Series;* Imum Surculi Annotini & Summum tantum Folioſum, Surculi Horni Theculis caſſi.

28. In Theculis Lana; *intra Lanam* ſingulum *Semen Puſillum Nigricans.* Quædam Semina deprehendi Albida, Maculoſa, hæc Immatura judico.

Vid. ſectiunc. 39.

„29. Adjiciam locum Plinii ex l. 16. c. 26: *Ocyſſime Salix amittit* „*Semen, antequam omnino Maturitatem ſentiat* (v. etiam Theophraſt. Hiſtor. Plant. l. 3. c. 2. init.)

„30. *Providens Natura facile naſcenti & depacto Surculo Incurio-*
„*ſius Semen dedit. Vna tamen proditur ad Maturitatem perferre*
„*ſolita in Creta inſula* &c.

31. POPVLI NIGRÆ Seminis aperte meminit Dioſcorides l. 1. c. 114. ubi dicit:

„Ὁ Καρπὸς δὲ μετὰ Ὄξους πινόμενος „Ἐπιλημπτικὰς ὠφελεῖ. | *Fructus vero cum Aceto potatus Comitialibus utilis eſt.*

32. Non dubium ergo, quin & *reliquæ* Species *Semen* ſuum habeant, quod & *in Amentis,* uti in Nigra latitare puto. Confer Hiſtoriam noſtram Specialem Plantarum.

„33. Plinius ipſe l. 17. c. 11: *Populis eadem ratio Semine, qua Vlmos,*
„*ſerendi: transferendi quoque e Seminariis eadem & Silvis.*

„34. VLMVS ATINIA *non ferit ur e Samara.* Sic ait Columella „de Re Ruſtica l. 5. c. 6. Et poſt initium ejusd. cap.: *Atiniam Vl-*
„*mum Tremellius Scrofa non ferre Samaram* (*quod eſt Semen ejus*
„*Arboris*) *falſo eſt opinatus.*

„35. *Nam Rariorem* (Samaram) *ſine dubio creat, & idcirco plerisque*
„*Sterilis videtur, Seminibus inter Frondem, quam prima Germina-*
„*tione edit, latentibus. Itaque nemo jam ſerit ex Samara ſed ex*
„*Sobolibus.*

„36. Vide Matthiolum in Dioſcorid. l. 1. c. 95. qui *alterum ex duo-*
„*bus Vlmorum Generibus* etiam *Sterile,* facit.

37. De his & reliquis ſectiunc. 25. nominatis Cluſii verba audire „operæ pretium fuerit ex Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 1. c. 2. 3. *Nemo,*
„inquit, *rei Herbariæ adeo ignarus eſt, qui* ALNOS *ex Semine, quod*
„*in*

„*in Globulis Adultiores ferunt, naſci non ſciat, cum & ipſis Ruſticis* „*id ſit notum.*

„38. TAMARIX *ſane ex Semine non ſemel mihi nata eſt. Popu-* „*los, Salices Seminibus Pappoſa Lanugine involutis provenire; Vl-* „*mos item Atinias ex Samaris (ferunt enim Semen ſed minus quam* „*Latifolia) plerumque vidi.*

„39. Et ante hæc: *In* ALATERNO *Arboreſcente nullum Fructum* „*vidi. In Alaterno Humiliori Fructum Racematim cohærentem, Len-* „*tiſcini Magnitudine, Rubeſcentem non nihil, qui Tribus Nucleis con-* „*ſtare videtur, forſan Maturitate Nigreſcentem.*

Vid. ſectiunc. 29.

„40. LILIVM tam *Album* quam *Aureum* Tragus *ſine omni Fructu* „*& Semine* ſcribit Kräuterb. part. 2. c. 84. & 85.

41. Dioſcorides Seminis meminit l. 3. c. 116. circa finem:

„Τὸ δὲ Σπέρμα (Κρίνε) Ἐρπετῶν „δήγμασιν ἀλιφάρμακον ποτέν. | *Semen vero* (Lilii) *Serpentium morſibus adverſatur potum.*

42. Videtur autem *Pollinem Luteum Staminum* intelligere. Pli- „nius vero l. 21. c. 5: *Alba Lilia iisdem omnibus modis ſeruntur, qui-* „*bus Roſa.* At c. 4: *Tardiſſimæ proveniunt* (Roſæ) *Semine, quod in* „*ipſo Cortice eſt ſub ipſo Flore opertum Lanugine.* Ergo etiam Lilia Semine proveniunt ex ſententia Plinii.

„43. Idem rurſus c. 5: *Candor Lilii eximius, Foliis foris ſtriatis* „*& ab anguſtiis in latitudinem paulatim ſe laxantibus effigie Cala-* „*thi, Reſupinis per ambitum Labris, Tenuique Filo* (ſi *Stamina* intel- „ligit, ea ſatis *Robuſta* ſunt) *& Semine* (forte Stamine) *ſtantibus in* „*medio Crocis.* Per Crocos forſan *Transverſa Staminum Corpuſcu-* „*la* Polline Luteo conſperſa intelligit, non ipſum Pollinem.

„45. ROSMARINO & SABINÆ idem *Semen denegat* l. 17. c. 13. fin.

„46. De Sabina Dodonæus Pemptad. ult. c. 6: *Et e Semine & e* „*Ramo ſeritur. Verum e Ramo ſata Fructum fert nullum.* Tacite innuit (quod etiam poſt exprimit) e Semine ſatum Fructum ſive Semen ferre. Vnde enim alias e Semine ſeri poſſet?

47. RVTAM etiam quidam apud Theophraſtum Hiſt. Plantar. „l. 7. c. 2. *Semine naſci* negant. *Sed tarde*, inquit ille, *naſcitur,* „*quare Surculo eam ſerere ſolent.*

COROLLARIVM I

„1. *Plantarum quædam Sponte naſcuntur*, ait Cardanus de Re- „rum Variet. l. 6. c. 23. (§. 5.) *ut* CVPRESSVS *in Creta & apud nos* „TRIBVLVS *in agris* &c.

2. Quod ex Theophraſti Hiſtor. Plantar. l. 3. c. 2. circa fin. vide- tur ſumſiſſe, ubi ita:

„Ἐνιαχῇ δὲ ἂν μόνον ὑπερτάσωνται „καὶ κινήσωσιν, εὐθὺς ἀναβλαστάνει „τὰ οἰκεῖα τῆς Χώρας, ἅσπερ ἐν Κρή„τῃ Κυπαριττοι. - - -

„3. ἐν δὲ τοῖς ἡμιβρόχοις ἐὰν ὑπο„νεάσῃ, φαίνεσθαί φασι Τρίβολον.

Alicubi, modo Solum sulco tenui moverint, protinus emergere familiaria Terræ illius, ut in Creta Cupressi. - - -

At in semina defactis, si subnoventur, apparere ajunt Tribulum.

Confer Plin. l. 16. c. 33. fin.

4. Sed pergit paulo post Theophrastus:

„Ἄυται μὲν (Γενέσεις) ἓν ἐν τῇ με„ταβολῇ τῆς Χώρας εἰσὶν, εἴτε καὶ „ὑπαρχόντων Σπερμάτων, εἴτε καὶ „αὐτῆς (Χώρας) πως διατιθεμέ„νης.

Hæ (Generationes) *ergo ob mutationem Regionis fiunt, sive etiam existentibus Seminibus, sive etiam ipsa* (Regione) *quodammodo disposita.*

5. *Cupressum* quod attinet, Sponte nasci credita esse videtur, quia ejus *Semina* sunt *obscura*, ut jam diximus assertion. hujus sectiunc. 6.

6. Quæ etiam causa fuerit, cur THYMO SQVAMIFLORO Semen denegaverint. Vid. Theophrast. Histor. dict. l. 6. c. 7.

„7. *Ex Seminibus* autem *propagari* Cupressum, ut *& ex Trunco* auctor est Theophrastus Histor. Plantar. l. 2. c. 2.

„8. Idem *Semen* ejus *Membraneum* & *Conis adhuc pendentibus exsi„liens, ut omnium Coniferarum,* expresse ostendit de Causis Plantar. l. 1. c. 23. post init., cum quibus confer l. 4. c. 5. Vide etiam Plin. l. 17. c. 10. circa fin.

Corollarivm II

„1. ACERI MAJORI seu Latifolio Tragus falso *Semen denegat* Kräuterb. part. ult. c. 80. & Bauhinus Pinac. l. 11. sect. 5. in Acere 1.

„2. Quod CAPRIFICVS etiam *Fructum* tulerit, sed *insipidum* & „*ingratum*, qui tamen interdum *Ficubus intermixtus* sit *venditus*, „ex Athenæi l. 3. (p. 76. Commelin. edit. C. D.) constat, cui Capri„ficus Ἐρινὸς & Ἐρινεὸς; Fructus Ἔρινὸν.

3. Ὄλυνθος vero est Grossus sive Immatura Ficus. Galenus Simplic. Medicament. facult. l. 8. in Σύκ.:

„Τὰ δὲ τῶν Ερινεῶν Σύκα δριμείας „ἔστι καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως. „Οὕτως καὶ τῶν ἡμέρων οἱ Ὄλυν„θοι.

Caprificorum vero Ficus acris sunt & digerentis facultatis. Ita etiam Sativarum Immaturæ Ficus.

4. *Non* itaque omnis Caprificorum Fructus *in Culices abiit.*

„5. DICTAMNO CRETICO falso *Semen denegavit* Dioscorides l. 3. c. 37. Conf. Dodon. Pemptad. 1. l. 2. c. 33. & Pemptad. 2. l. 4. c. 13.

6. De

6. De GLYCYRRHIZA Pena & Lobelius Stirp. Adverſar. p.405: „*Si qua eſt Sterilis Glycyrrhiza, uti Matthiolus ſibi revera certum* „*eſſe auditione, poſtremis Commentariis* (in Dioſcoridis l. 3. c. 5.) „*prodit, tres forent Glycyrrhizæ Species. Nobis tamen quot de fa-* „*cie notæ, tot Frugiferæ ſunt.* (Echinata Dioſcoridea & Siliquoſa.)

II.

„1. Qui FICVM *ex Semine vix aut nunquam propagari* aſſerunt*, eos *refutant* Ciceronis in *Cantone Majore* c. 15. (ſi quid ponderis habent) verba hæc:

* Sennert. natur. ſcient. epit. l. 6. c. 4. (ſection. 4.)

„2. *Omitto vim ipſam omnium quæ generantur e Terra: quæ ex* „*Fici tantulo Grano aut ex Acino Vinaceo, aut ex ceterarum Frugum aut* „*Stirpium Minutiſſimis Seminibus tantos Truncos Ramosque procreet.*

3. Ad hæc nemo inficias ire poteſt, *Ficum Semen ferre.* Si ergo verum eſt, ut quidem eſt maxime illud Theophraſti Hiſtor. Plantar. l. 2. c. 1. paulo ante finem;

„Ἅπαντα ὅσα ἔχει Σπέρματα, καὶ „ἀπὸ Σπέρματος γίγνεται: | *Omnia quæ habent Semen, etiam e Semine gignuntur:*

ſane Ficum ſuo Semine progenerari nemo negaverit.

III.

„1. Theophraſtus de Cauſis Plantar. l. 4. c. 7. circa initium *Semen* „Αἰγίλωπος (ut Loci Muliebres) tribuit ÆGILOPI, ideoque *ex una parte* „*ſtatim naſci Stipulam unam, alteram manere Otioſam toto anno.*

2. Quod non ſolum Julio Cæſari Scaligero commentar. in iſtum locum, ſed & mihi *ſuſpectum.*

„3. Theophraſtus etiam ibidem *poſteriores Stipites Ægilopis, Loti* „*& Bulbi non e Semine ſed e Radice pullulare, aliorum eſſe ſententiam* refert.

IV.

„1. *Seminis Conceptacula Ternis Coſtis aut Loculamentis conſpicua in* „RICINO *eſſe* ſcribunt Pena & Lobelius Stirpium Adverſar. p. 306.

2. Neſcio cur Coſtas vocent. Ego *Cuneos Sphæricos* dicerem. Ita „*e Cuneis Sphæram* materialem componit Ziglerus Geographus ille Bava-rus libel. de Sphæræ conſtructione, quem Valderus Baſileæ edidit

cum aliis opuſculis titulo Sphæræ atque Aſtrorum Cæleſtium Rationis & Motus.

3. Sunt autem *Cunei Sphærici*, vel *Semicirculares*, quorum Superficies Sphærica duobus Circulis Maximis terminatur, hoc eſt, quorum planæ duæ Superficies ſunt Semicirculi Maximi; vel Cunei *Quadrantales* &c.

4. Ita *Mala Aurantia* Natura diviſit in Cuneos, item *Limonia* & *Citria*.

V.

„1. Ad CÆSALPINI l. 4. de Plantis non pertinent MAIZVM c. 54. „& LACRYMA JOBI c. 55. quia *non* ferunt *Semen ſub Flore*.

„2. Idem l. 8. perſequitur Plantas quæ ſub Singulis Floribus *Gemi-* „*na* ſive *Bina Seminum Conceptvcula*, ſive Bipertita Conceptacula, & in „*Singulis* Loculis ſive *Alveolis* ſive Cellis *Semina* vel *Singula*, de quibus usque ad c. 14. vel *Plura* habent.

3. Ergo huc non pertinent, quibus *Fructus ſine Flore* eſt, & *Flos* „*ſine fructu*, ut MERCVRIALIS & XANTHIVM, de quibus tamen agit c. 1. & 2.

„4. L. 14. deſcribuntur Plantæ, quæ *intra Vnum Florem Multa Se-* „*mina* gerunt, *nullo præter Perianthium Tegmine*.

„5. Male ergo huc MALVAM c. 30. & ſeq. refert, quæ *Globulum Compreſſum* (ad inſtar Caſei) fert, in quo Semina. Nec excuſat Cæſalpi- „num, quod Globulus is in *ſeptem* vel *octo Loculos dehiſcit*. Hac ratione Malva accedit *ad Abutilon*.

„6. Ad l. 15. non pertinet ARISTOLOCHIA, ſed *ad Cucurbitas*. *Flos* enim ejus *Fructui ſummo inſidet*, ſi picturæ Cluſii (Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 4. 47.) & Dodonæi (Pemptad. 3. l. 1. c. 1.) credendum.

7. Deinde Ariſtolochia *non* habet *ad Vnum Florem Plura Conceptacula*, *ut Abutilon*, *Helleborus*, ſed unum quod in Plura rurſus eſt dividuum.

„8. DENTARIA quoque ex l. 15. excludenda. *Fert* enim *ad Sin-* „*gulos Flores Singulas Siliquas*, ut Cæſalpinus ipſe fatetur c. 33.

VI.

„1. Cæſalpinus *Cor in Arboribus extrorſum vergere* ſcribit l. 2. c. 1.

2. Id

2. Id verum quidem videtur in iis, quæ *Singula Semina Singulis Petiolis* & *Singulis Floribus* ferunt; at *non* in iis, quæ in Vno Pericarpio ſub Vno Flore Plura Semina, ut *Mala, Pyra.*

COROLLARIVM.

Artificium Peripateticum hoc videtur Cæſalpini, quod *oritur* a *Differentia* quæ & *Difficilis* eſt *obſervatu*, & a *Paucis obſervata* aut notata.

VII.

1. MARIS & FEMINÆ *nomine pro lubitu* Botanicorum quisque uti videtur.

2. *Præſtat* CANNABEM, CYNOCRAMBEN (Waldbingelkraut,) MERCVRIALEM, PHYLLVM (Welſchbingelkraut,) SPINACIAM &c. diſtinguere in Prolificam ſive *Fecundam*, & *Florigeram*, quam in Marem & Feminam.

„3. Ceterum Cluſius Rarior. Plantar. l. 4. c. 32. *præfert in Phyllo Ma-*
„*ri & Femina ſententiam Theophraſti*, quia magis convenit cum Mercuriali &c.

4. Sed Dioſcoridis ſententia (vide l. 3. c. 140.) potior mihi videtur, ut id ſit *Femineum*, quod *Fructum fert*, id *Maſculum* quod tantum *Florem.*

5. Ita & Ariſtoteles de Plantis l. 1. c. 2:

„ἐυρίσκεται ἐν τοῖς Φυτοῖς ὅτι ἔχει „τὰ Φυτὰ Γένος Ἄῤῥεν καὶ Θῆλυ.

reperitur in Plantis, quod habent Plantæ Genus Maſculum & Femineum.

„6. Καὶ πάντως τὸ μὲν Ἄῤῥεν „ὁτὶ Τραχύτερον, καὶ Σκληρότερον, „καὶ μᾶλλον Φρίσσον. τὸ δὲ Θῆλυ „Ἀθενέστερον καὶ Καρποφόρον „πλέον.

At omnino Maſculum eſt Aſperius, atque Durius, & magis Rigidum; at Femineum Debilius, & Fecundius.

„7. Plinius quoque l. 16. c. 26. ante finem: *Mares non ferunt.*

„8. FRAXINVM CAMPESTREM ſive Βαμελίαν *Duplicem* facit „Caſpar Bauhinus ad Matthiol. in Dioſcorid. l. 1. c. 92. *Marem ſive Ste-*
„*rilem*, cui *Florum Racemos ſive Globulos Nigros Muſco ſimiles* cum aliis „auctoribus (ſed non bene, ut c. 3. aſſ. 2. fin. diximus) tribuit, *qui abs-*

„*que*

„que Fructu decidant; & Feminam sive Frugiferam, quæ Fructum ferat, „de quo huj. cap. assert. 1. schol. 2. sectiunc. 10.

„9. Sic LAVRVS *Mas* dicitur Tabernæmontano Kräuterb. part. 3. „sect. 3. c. 11. (p. 676. fin.) quæ *Infrugifera* est, *Femina Baccifera:*

„10. Ad quam significationem pertinet appellatio PALMÆ *Maris* „ejusd. sect. c. 20. (p. 687.) item SAMBVCI QVARTÆ *Maris* ejusd. „section. c. 62. (p. 755.) & TILIÆ *Maris* ejusd. section. c. 40. (p. 711.)

„11. Sed addit statim Plinius: *Aliqui hoc permutantes Mares esse quæ „ferant tradunt.*

„12. Ita de CANNABE *Femina* Caspar Bauhinus ad Tabernæmon- „tani part. 2. sect. 5. c. 11. (p. 263.): Bringt keinen Saamen, blühet „häuffig mit kleinen bleichgrünen treuschlichten Blümlein, welche un- „fruchtbar abfallen, und vergehen, wächst aus des Männleins „Saamen.

„13. De LVPVLO Camerarius ad Matthioli Herbarii l. 4. sive ult. „c. 145: Es ist sich wol zu verwundern, das, welcher blühet, der trägt kei- „nen Saamen; dagegen, welcher Saamen hat, bekommt keine Blüte. „Idem in titulo capitis ejusdem: *Lupulus Femina*, Hopffen ohne Frucht; „*Lupulus Mas*, Hopffen ohne Blüt.

„14. Sed Florens Lupulus Maris, Fecundus Feminæ nomine appel- „landus esset.

„15. Similem errorem puto Lobelii, quod *Mercurialem Marem cum „Semine*, *Feminam cum Flore* pingit Stirp. Obsevat. p. 131. qui error tamen etiam Dodonæo est communis Pemptad. 5. l. 1. c. 33.

„16. Apud Theophrastum quoque Histor. Plantar. l. 3. c. 6. post „init. *quidam binas* JVNIPEROS *esse dicunt, & alteram Florere quidem „sed fructum non ferre; alteram non Florere sed protinus Fructum ostendere,* „ὥσπερ καὶ τὰς συκᾶς τὰ ἐρινεά. | *ut Ficos Poma procidua.*

„17. Similiter Cæsalpinus de Plantis l. 3. c. 45. circa init. & ex eo „Caspar Bauhinus Pinac. l. 11. sect. 5. in Popul. 3. POPVLVM NI- „GRAM *quandam* scribunt *Florem veluti Amentum ferre Colore Ru- „bente aut Candicante, at Fructum non ferre; quandam Fructum ferre „Racemulum, Grana tenentem Viridia & Rotunda, in quibus Lana Can- „dida, sed non Florere.*

„18. Quem-

„18. Quemadmodum idem Cæſalpin. l. 3. c. 54. init. TAXVM, *in* „*Alpibus creſcentem Arborem, Floſculos Amentaceos ferre* ſcribit, *inter* „*Folia ſine Fructu; quæ autem Fructum fert, eum Rotundum gerere.*

19. Videntur Arbores hujusmodi *ſero* Floreſcere, & vel *uno anno Florere, altero Fructum ferre;* vel ubi *aliquot annos Flores* tulerunt *ſine Fructu*, deinde *Fructus* ferre *ſine Flore* quod amplius obſervandum.

20. Sane *in Phyllo Marifico Dioſcoridis*, id eſt, *Feminifico Theo-* „*phraſti*, negant *ſe Semen unquam deprehendere potuiſſe* Pena & Lobelius „Stirp. Adverſar. p. 99. At Tabernæmontanus *Semen valde ſero ferre* ſcribit Kräuterb. part. 2. ſect. 5. c. 16. (p. 269.)

CAP. V.

DE RADICE.

Argumentum.

Aſſertio hæc, *an quædam* Plantæ RADICE CAREANT, disquirit. Sectiunculas habet 6.

1. Quædam videntur *quibusdam Conatum* tantum *Vitæ habere*, non Vitam, uti *Corallia Corallina* (Muſcus) & *Reliqui Muſci, Fungi* &c.

2. CORALLIVM *innaſcitur Conchyliis, Cranio humano aliis*que Oſſeis, Petroſis & Lapidoſis rebus, ſed hoc *non impedit*, quo minus *Radi-* „*ces* habeat, etiamſi etiam *Ferreæ Anchoræ innaſci* poſſet, uti refert Beguinus Tyrocin. Chem. l. 2. c. 10. in Tinctur. Corall.

3. Si Corallium *totum erui poſſet* e natali ſolo, *rectius* de eo judicaremus. Jam Fragmenta ejus piſcatione extrahuntur hinc inde fluitantia.

„4. JESEMINVM *trienne effoſum absque Radice ſe reperiſſe* ſcribit Jul. Cæſar Scaliger. Exercitat. contra Cardan. 152. ſect. 2. circa finem. Confer. etiam ejusd. Commentar. in Theophraſt. l. 1. de Cauſis Plant. c. 2. (p. 4. b.)

5. LENTICVLA PALVSTRIS *in averſa parte Radiculas* inſpe- „ctantibus apertiſſime oſtendit, quam Scaliger *ſine Radice eſſe* ſcribit Exercit. 140. ſect. 1. circa med. & Comment. in Ariſtot. l. 1. de Plantis (p. 19. a. Genev. edit. 1566. fol.)

6. PARASITICÆ Herbæ, ut *Caſſutha, Fpithymum, Viſcum*, fruuntur ſi non ſuæ, at *alienæ Radicis beneficio.*

Vid. Scalig. comment. in Ariſt. l. 2. de Plant. (p. 125. a.)

FRAGMENTVM V.
VITA PLANDARVM

Argumentum.

1 Assertio NVTRIMENTA ATTRACTIONEM in Plantis vel *per Animam* aliquam vel per solam *Organisationem* fieri concedit. Sectiunculas habet 5

2 Solam *Organisationem* in Attractione illa *sufficere* probat. Sectiunc. 15.

Schol. *Quænam Aristoteles Excrementa* Plantis *deneget*, indicat. Sectiunc. 4.

3 LONGÆ VITÆ Plantarum *Causam male reddi ab Aristotele* monstrat. Sectiunc. 4.

Schol. *Aristotelis locum* ex l. 2. de Anima t. 20. *considerat* & ΠΥΘΜΕΝΑ *non* esse *Cordi Analogam partem* in Plantis probat. Sectiunc. 13.

I.

1. Ea quæ in Plantis NVTRIMENTI ATTRACTIO, vel *per Animam* Mundi vel per solam *Organisationem* fieri concedendum est.

2. Si *per Animam* aliquam, etiam tum *Organisatione* aliqua *opus* est. Alias omnes Plantæ essent simili forma, nisi quis alii atque alii Plantæ aliam atque aliam Animam attribuere velit.

3. Si jam Plantarum Radices *attrahunt*, non ea solum quæ ad suam Constitutionem requiruntur, sed *quævis* alia, necesse est, ut sit aliqua *Excretio*.

4. Sin ea solum attrahunt, quæ *ad Constitutionem* pertinent, opus est aliquo, quod *discernat* Vtile ab Inutili.

5. Jam igitur Excretio illa vel Discretio, utrum per Animam fieri debeat, an vero Organisatio sola sufficiat, videndum est.

II.

(g) Organicam vegetabilium structuram, qua vivunt, i. e. nutriuntur & augentur *Neh. Grewii*, *Marcell. Malpighii*, nec non *Ant. à Leewenboech* detexit industria, confirmavit recentiorum omnium observatio. Conf. *L. B. de Wolff. vom Gebrauch derer Theile der Pflanzen.* it. *vom Leben und Tod derer Pflanzen.* & Celeb. *Chr. Gottl. Ludwigii* Institutiones histor. phys. regni vegetabilis, Part. II. & *Io. Gesnerus* in diss. physic. de Vegetationis & Fructificationis struct. differ. & usu. Fluidorum vero motum, quo ad singulas partes deferuntur, ejusque rationem demonstravit *Steph. Hales* in Vegetab. Statica; nec non *Claud. Percault*, de la Circulation de seve des plantes. Oper. Physic. & Mechanic. Tom. I. p. 71. seqq. De morbis autem plantarum eorumque causis vid. *Chr. Sigism. Eisfahrt* diss. Phys. de Morbis plantar. Lipsiæ 1724. Conf. Act. Lipsiæ Academica Part. VII. Nr. IV. p. 657.

II.

1. *Non* videntur *indigere* Plantæ ſingulari *Anima intelligente*, quæ poſſit Alimentum Conveniens diſcernere ab Inconveniente.

2. Nam primo fieri poteſt, ut *Radicum Ora* ita ſint Organiſata, ut *non omnis generis intromittant Succos.*

3. Exempli gratia, ut *harum* Radicum Pori conſtringantur & *claudantur* re aliqua, *illarum aperti* ſint & permeabiles eidem materiæ.

4. Deinde quis dixerit, *peculiare id habere* Plantas, *ut* nil niſi *Conveniens* ſuæ ſubſtantiæ *attrahant?* Nam & illæ non minus ac cetera Viventia ſua *habent Excrementa*, quæ per Folia Flores & Fructus effundunt, „unde recte Scaliger Exerc. 140. ſect. 1. circa med. *Florem & Fructus* „*Plantæ partes negat.*

„5. Ariſtoteles de partib. Animal. l. 2. c. 10. ab initio *Viventibus &* „*Perfectis omnibus partes* dicit *maxime neceſſarias eſſe duas; alteram qua* „*Cibum capiant, alteram, qua Excrementum emittant.*

6. Pergit:

„τὰ μὲν φυτὰ τοῦ μὲν Ἀχρήστου Πε-
„ριττώματος ἐκ ἔχει τόπον. Ἐκ τῆς
„Γῆς γὰρ λαμβάνει πεπεμμένην τὴν
„Τροφήν. Ἀντὶ δὲ τούτου (Περιττώ-
„ματος) προΐεται τὰ Σπέρματα καὶ
„τοὺς Καρπούς.

Plantæ quidem Supervacui Excrementi non habent locum. Ex Terra enim accipiunt concoctum Nutrimentum. At vice ejus (Excrementi) emittunt Semina & Fructus.

7. Sunt etiam quædam *Arbores Reſinoſæ* & Lacrymoſæ nuncupatæ, quæ Reſinoſa ſua *per Rimas Excrementa* continuo nonnunquam effluvio *exſudant*, quo in genere *Abies, Acacia, Ceraſus, Juniperus, Larix, Lentiſcus, Picea, Populus Nigra, Terebinthus.*

8. Poteſt etiam fieri, ut *Inſenſili Exſpiratiane* magna Humorum portio abſumatur, veluti in Animalibus.

9. *Signum* autem eſt, ab Arboribus etiam per Fructus & Semina „Excrementa emitti, quia *Arbores*, cum admodum copioſe tulerint, *exareſcunt Fructificatione*, quod Ariſtoteles animadvertit de Generat. Animal. l 3. c. 1. circa med. Traxerunt enim plurimum Inutilis, pauciſſimum Vtilis.

10. Hinc etiam, quod dicit paulo ante: *Minores Plantas eſſe Fertiliores.*

„11. Prioris rationem addit Aristoteles hanc:

„τὴν γὰρ τροφὴν ἀναλίσκουσιν εἰς „τὸ Σπέρμα. | *quippe Nutrimentum consumunt in Semen.*

12. Alterius:

„ἡ γὰρ ἐπὶ τὸ Σῶμα Αὔξησις, γί- „νεται Περίτ]ωμα Σπερμα]ικόν. | *id enim quo Corpus Augeretur, fit Excrementum Seminale.*

13. Et l. 1. Generat. Animal. c. 8.

„ἡ γὰρ τῦ μεγέθους Αὔξησις τρὲ- „πεται ἐπὶ τὸ Σπέρμα τούτοις. | *nam magnitudinis Incrementum vertitur in Semen hisce.*

14. Porro autem cum constet ex Columellæ de Arborib. libri (qui alias sint 3. de Re Rustica, sed a Jucundo primum a libris ad Silvinum „distinctus) c. 27. *posse omne Genus Surculi omni Generi Arboris inseri* (quod & Baptista Porta docet Mag. Natur. l. 3. procem.) Arbores autem secundum Materiam varie distent; necesse est Truncum trahere quædam, quæ non conveniant suæ naturæ sed Surculi insiti;

15. Ideoque *quamvis Arborem omnis Generis Materiam trahere* indiscriminatim, aut saltem eam Materiam quæ Arbori alicui in Nutritionem convenit, ita ut ne opus sit Intellectu aliquo Discretivo, imo ne variis quidem, sed unica Radicum omnium Organisatione.

SCHOLION.

1. Quæ *Aristoteles* de Excrementis Plantarum jam asseruit, videtur negare alibi, part. Animal. scil. l. 4. c. 5. procul a fine:

„οὐδὲ γὰρ τῶν Φυτῶν ἕδεν ἔχει „Περίτ]ωμα. | *neque enim Planta ulla habet Excrementum.*

2. Etiam part. Animal. l. 2. c. 3. Excrementa Plantis plane videtur denegare:

„Τὰ μὲν γὰρ Φυτὰ λαμβάνει τὴν „Τροφὴν κατειργασμένην ἐκ τῆς Γῆς „ταῖς Ῥίζαις. Διὸ κὰι Περίτ]ωμα „ὲ γίνεται τοῖς Φυτοῖς. Τῇ γὰρ Γῇ „κὰι τῇ ἐν αὐτῇ Θερμότητι χρῆται „ὥσπερ Κοιλίᾳ. | *Etenim Plantæ attrahunt Nutrimentum concoctum ex Terra Radicibus. Ideoque Excrementum non fit in Plantis. Nam Terra & ejus Calore utuntur ut Ventre.*

3. Sed paulo ante probat Plantas habere

„ἀρχὴν Θερμῆ φυσικὴν | *principium Caloris naturale* „ex eo *quod concoquunt Alimentum.*

4. Ita-

4. Itaque Plantis *denegat primam Concoctionem*, quæ respondet ei, quæ in Animalium Ventriculo fit, non denegat eam quæ respondet ei quæ in Hepate fit. Atqui etiam hæc Excrementa relinquit.

III.

1. LONGÆ VITÆ Plantarum *Causam male reddit Aristoteles* l. de Longitud. & Brevit. Vitæ fin.

„2. Primo enim Causa ejus esse non potest *Aggeneratio*, cum ea potius *Breviorem* reddere debeat *Vitam.* Brevior enim Vita redditur Frequenti Seminis profusione & Frequenti Partu.

„3. Secundo *neque quod Divisæ vivunt & propagantur.*

„4. Tertio *principium potentia ubique esse* dicit. Quæro quid est ἡ ἀρχὴ quid δυνάμει ἐνῆσα? Sunt *Fumi.*

SCHOLION.

1. *Plantæ quare divulsæ* dissectæve *vivant*, *Aristoteles* conatur explicare l. de Anim. 2. t. 20. *verbis* ad *ambiguis.*

„2. Videtur autem hoc velle *Animam actu esse in* ea *parte* Plan„tæ, quæ *Cordi analoga* est & ΠΥΘΜΗΝ dicitur, *in reliquis* autem „partibus ita esse *potestate*, *sicut in Semine* potestate esse dicitur;

3. Scilicet quia ut ex Semine, ita ex Stolone, Surculo, Ramo potest fieri Planta, scilicet ubi satus fuerit &c. Et ita videtur Simplicius explicate hunc textum.

4. Ita *nil dicit* more suo, cum dicere aliquid insigne videatur, confugiens semper ad *actum* & *potentiam*, quasi latibulum ignorantiæ.

5. Hoc vero ipsum erat, quod mirabamur, qui fiat, quod ex partibus Plantæ avulsis possit fieri Planta.

6. Neque vero videtur inter Radicem & Stipitem peculiaris quædam pars esse sive Organica sive Similaris, quæ πυθμὴν dici & Cordi analogum quid haberi queat, sed ipsum *Confinium Stipitis & Radicis* dicitur πυθμὴν.

7. Aristoteles l. de Generat. Animal. 1. c. 20. paulo ante finem:

„ἐξ ἑνὸς Σπέρματος ἓν Σῶμα, οἷον „ἑνὸς Πυροῦ εἰς Πυθμὴν ὥσπερ ἐξ ἑνὸς „Ὠοῦ ἓν Ζῶον.

ex uno Semine unum Corpus ut ex uno Tritici Grano unus Fundus, ut ex uno Ovo unum Animal.

Sed plures Caules ex uno Fundo.

8. Et alibi:

„ἑπτὰ Στάχυες ἐν Πυθμένι ἑνὶ. | *septem Culmi ex uno Fundo.*

 9. Theo-

9. Theophraſtus l. de Cauſis Plantar. 3. c. 18. ante finem:
„τὴν δ' Ἄμπελον ἄγειν δεῖ κύκλῳ περὶ τὸν Πυθμένα. | *ſed Vitem formare oportet circulo circa fundum.*

10. Dioſcorides l. 1. c. 133. fin. de Spina Lonchitide:
„Ῥάβδας ἔχουσα ὀρθὰς τριπήχεις, ἢ καὶ μείζους πολλὰς ἀπὸ τοῦ Πυθμένος. | *Virgas habens Rectas Tricubitales, aut & majores multas a Fundo.*

„11. Homerus Odyſſ. ν verſ. 362. & Odyſſ. ψ verſ. 204. & Nonnus in Joan. c. 1. com. 51. πυθμένα pro *Radice* dicunt. Vide Euſtathium „ad Homeri loca dicta; item ad Iliad. λ verſ. 634. ubi ἀπὸ τοῦ πύ„θεσθαι id eſt *putrefieri* deducit.

12. In *Fructibus* eſt *Veſtigium* illud, *ubi affixi fuerunt Petiolo.* „Dioſcorides Meſpilo πυθμένα tribuit l. 1. c. 171. Et Pollux Onomaſtic. l. 2. c. 4. ſection. 34. fin.
„τὸν τῶν Συκῶν Πυθμένα | *Ficuum Pythmenem* „ab Atticis Ὀμφαλὸν (*Vmbilicum*) nominari ſcribit.

13. Ceterum apud Theophraſtum Hiſtor. Plantar. l. 1. c. 4. med. „quidam Medullam vocant Καρδίαν (*Cor.*)

ADDENDA
PARTIS II. SECTION. III. FRAGM. I.
CAPITI I.

Poſt Argumentum Aſſertionis 4. adde:

ſ *Liguſtrum an Frutex* dicendum ſit, inquirit. Sectiunc. 2.

Corrige deinde numeros aſſertionum ſequentium.

In Argumento Aſſertionis 7. (quæ nunc ſit 8.) augeatur numerus Sectiuncularum binario.

Aſſertioni 4. ſubjiciantur hæc:

V.

„1. *Fruticibus* adnumerat *Liguſtrum* Dodonæus Pempt. 1. l. 1. c. 1. „& Pemptad. 6. l. 2. c. 13. *Radices per obliquum ſpargi* ſcribit.

2. Ego obſervavi raro aut *nunquam Fruticare.* Poteſt dari aliquid inter Arborem & Fruticem *intermedium*, ſcilicet *Serpens Arbor.*

Corrigantur deinde numeri Aſſertionum ſequentium.

Aſſertionis 7. Sectiunculæ 1. poſt mutatum punctum in comma, hæc ſubjunge:

Cum

Cum *tantum* in illis, *quæ Caulem ſero* producunt, hujusmodi Folia appareant, ut *Taraxacum*, *Cynogloſſuu*, *Verbaſcum*.

3. Deinde *non* exiſtimo *Bina* provenire in iis *quæ Sigillatim* proferunt *Folia*, quod amplius obſervabitur.

Corrigatur deinde numerus Sectiunculæ 2. & poſt eam Sectiunc. ſubjice:

4. Tertio forſan *prima Bina Folia* non Radicis ſemper, ſed ſæpe *Caulis Folia* ſunt, quæ cum Caule explicato adſcendunt & a fundo ſeparantur.

Corrigantur iterum numerus Sectiunc. 3. & pro Deinde ſcribatur Denique.

ADDENDA EJVSD. FRAGM. CAPITI II.

Argumento Aſſertionis 1. ſubjiciatur:

Scholion. *Cæſalpini* Ordinandi Plantas *rationi quid obſtet*, amplius illuſtrat. Sectiunc. 8.

In Argumento Aſſertionis 3. augeatur Sectiuncularum numerus denario.

Aſſertioni 1. ſubjunge hæc:

SCHOLION.

1. Vbi *Semina in Pulpa* vel *Tomento* (Lanugine) hærent, non videtur diſcerni poſſe, utrum *Corculum Seminis* ſit *in inferiore* ſive interiore ſive propiore, *an ſuperiore* ſive exteriore ſive remotiore *extremo* Seminis.

2. In *Pulpa* latent Semina *Ficus*. Quomodo igitur Cæſalpinus Ficum in Ordinem ſuorum Generum poteſt redigere, cum Semen ejus quomodo ſitum ſit, ignoret. Quomodo enim in Granis tantillis invenire poteſt Corculum?

3. Ego non dubito ineſſe Corculum. Forſan in *exſiccatis* etiam Ficis ſi Grana macerentur Aqua, ita ut intumeſcant, apparebit *Corculum* adhibito *Perſpicillo*.

4. In l. 3. c. 3. de Moro agens aliquid habet ad Ficum pertinens.

5 Vtrum etiam Corculum Granorum *Sambuci* (quorum Terna in uno Acino) ſemper deorſum vergat, quæri poteſt.

6. Cete-

6. Ceterum in Pulpa quoque latent Semina *Berberis*, *Ribis*, *Oxyacanthæ* (Hagdorn, *Spin aube.*) In *Oxyacanthæ* Baccis facile discernitur Vmbilicus.

7. In *Tomento Populi Nigræ* Semina adeo parva, ut visum fere fugiant. Hic ergo Seminis situs respectu Floris & Corculi Seminis respectu Petioli certus esse nequit.

8. Quemadmodum & in *Syringa Cærulea* ob exilitatem ægre discernitur Situs Floris respectu Fructus, ubi *Perianthium* Curtum & imam *partem* angustæ *Fistulæ* Floris & *Rudimentum Fructus complectitur.*

In Assertionis 3. Sectiuncula 1. inter voces GERMINATIONIS & NVMERO interjice: STERILITATE,

Ejusdem Assert. Sectiunculæ 18. subjunge:

„19. CYCLAMINI *Species tres* Dodonæi Pemptad. 3. l. 1. c. 13. Spe„cie remota conveniunt, differunt tamen Odore. Prima *exiguo*, secun„da *majore*, tertia *suavissimo Odore Flores* profert.

20. LVPINI *Cæruleus Flos nullo: Luteus Grato* Odore.

Corrigantur numeri Sectiuncularum sequentium; & Sectiunculæ quæ ibi est 28. subjice:

31. ARMENIACA MALA *Nucleo* sunt *Amaro* & *Dulci* pro Solo & Cultura.

32. CYPERVS alius *Dulcem* & Edulem habet *Radicem;* alius *Amaricantem.*

Corrigantur rursus numeri Sectiuncularum sequentium & Sectiunculæque ibi est 50. adjice:

55. STERILITAS *non facit Differentiam Speciei.* Nam ex *ejusdem* Plantæ *Semine* sæpe *diversæ* Plantæ enascuntur, non quidem Specie & Forma, sed *Sexu;*

„56. Vt scilicet *una Florem Majusculum proferat & Sterilis* sit, *altera Semen*, sed *Minorem Florem*, ut de SESAMOIDE SALMANTICENSI MAGNO Clusius Rarior. Plantar. Histor. l. 3. c. 4.

„57. *Eodem* quoque *Semine Steriles & Fertiles* ALNI *oriuntur* Cæ„salpin. de Plant. l. 2. c. 8. item TILIÆ l. 2. c. 10.

„58. Similia de CANNABE Jul. Cæs. Scaliger commentar. in l. 1. de Plantis p. 43. (2. D.) & p. 41. (2. A.) Et Bauhinus partim in Pinac. l. 8. „sect. 5. partim in Tabernæmont. Kräuterb. part. 2. sect. 5. c. 11. *Canna-*

„*bis*

„*bis Mas Fructum fert, non Floret: Cannabis Femina nascitur e Semine* „*Maris, Floret sed absque Fructu.*

59. Specie mihi non videntur *differre*, sed *Cultu*. Nam quæ summittitur, ut ita loquar, in Ramos, Semen fert; quæ ita colitur, ut absque Ramis gracili altitudine assurgat, Florem fert absque Semina & hæc ad Filificium commoda.

Corrigantur deinceps numeri Sectiuncularum sequentium & ultima hæc fiat:

„66. VIRGA AVREA *Serraturam Foliorum* deponit aut *minuit* „*per Culturam*. Caspar. Bauhin. Pinac. l. 7. sect. 3. fin. in 1. & 4.

ADDENDA

FRAGMENTO II.

Argumento Assertionis 1. adde:

Scholion *Veterum* in decribendis Plantis *brevitatem* exemplo ABIETIS, PICEÆ & PINI *declarat*. Sectiunc. 38.

In Argumento Assert. 2. numerum Sectiunc. muta, 10. scilicet in 14.

In Argumento 3. itidem muta numerum 3. in 7.

Assertioni 1. adjunge quæ sequuntur:

SCHOLION.

„1. ABIETIS *descriptionem nusquam* tradit *Theophrastus*. *Flo-* „*rem Croceum* ei tribuit Histor. Plantar. l. 1. c. 21; & *Conum* l. 3. c. 10. circa med.

„2. *Resinam Abietis &* PITYOS *Leviorem esse quam* PEVCES; „*Resinam vero Peuces Graviorem & Picosiorem* (πισσωδεστέραν) scribit l. 9. c. 2. Lib. de Causis Plantar. 2. c. 9. paulo post init.:

„ἡ μὲν (Ἐλάτη) χαίρει Παλισκίοις („Τόποις) ἡ δὲ Πεύκη τοῖς Προσή- „λοις. - - - - - - - -

altera (Abies) *gaudet Opacis* (Locis); *at Peuce Apricis*. - - - - - - - -

„4. ἡ μὲν Ἐλάτη Ξηρὸν. ἡ δὲ Πεύ- „κη Ὑγρόν.

Abies Sicca; verum Peuce Humida est.

„5. Quod *Lignum* attinet, *Abieti similiorem Pityn Arcadum quam* „*Peucem utramque* tradit Histor. Plant. l. 3. c. 10.

6. Nusquam vero decidit, *utrum* velit ex sententia *Arcadum, an Macedonum* & *Idæorum* loqui.

„7. *Alii* enim loco proxime dicto *Peucen Sativam* sive Vrbanam, „& *Silvestrem*; & hanc vel *Idæam* vel *Maritimam* (παραλίαν) faciunt.

„8. *Macedones* item Peucen *Sativam* & *Silvestrem* agnoscunt, „sed hanc *Maris* & *Feminæ* appellationibus distinguunt, ex quibus „*Mas* habet Συκῆν. *Femina* Ἀγγίδα; adjiciuntque Ἄκαρπον (*Sterilem.*)

9. *Vtrum* autem Peuce *Idæa* & *Maritima cum Macedonum Mare* & *Femina conveniant*, ex Theophrasto colligi nequit, neque ipse Theophrastus sciviſſe videtur.

„10. *Arcades Pityn* appellant tum *Peucen Sativam*, tum Ἄκαρπον.

„11. Quamque ante Theophrastus vocat ex Arcadum sententia „πίτυν ἥμερον, *post* vocat πίτυν Κωνοφόρον; at quam primo ex senten„tia Arcadum vocat πίτυν Ἄκαρπον, eam *dein* simpliciter πίτυν vocat.

„12. In *Silvestri* Peuce *conveniunt* Arcades cum *Macedonibus* & „forte *Idæis*. Hæc *Picem præbet*, & *in Tedam vertitur.*

13. Atqui *nullam novimus Pityn* Ἄκαρπον.

14. *Dioscorides* ita de *Peuce* & *Pity* loquitur, ut inde disci ne„queat, *utra* earum Arborum sit PINVS vel PICEA.

„15. *Vtrique* tribuit Πιτυίδας, & Κώνους l. 1. c. 88; Στροβίλους & Δάδιον „(*Tedam*) c. 87.

„16. E *Siccis Resinis* πιτυΐνην καὶ Ἐλατίνην *præfert, quod Odoratæ „sint & ad Tus Odore accedant* c. 93.

„17. Sub init. huj. c. *Liquidas tres* recensetur Πιτυΐνην, Πευκίνην, „& Λάρικα.

„18. *Galenus* Pityn & Peucen sumit *more Dioscoridis;* Πιτυΐδες, „ait ille Simplic. Medic. Facult. l. 8. in Πιτυΐδ., *sunt Fructus Pityos.* „*Per abusum ita dicitur etiam Fructus Peuces.*

„19. Mox in Pity: *Pityos Cortex valde adstringit; Peuces mode„ratius. At Coni* (Κώνοι) *tum Cortex tum Folia validius adstringunt,* „*idque cum mordacitate molesta.* Libr. 7. in Con.

„20. *Fructum* ejus *Amarum & Acrem esse* scribit, *ut* prius *Aqua* „*macerandus atque ita edulcandus sit. Hunc* dicit *aliis vocari* Κό„καλον; *item* Στρόβιλον.

21. Videtur *ignorasse* omnes hasce *Arbores ferre Conos* vel Strobilos, in quibus sunt Nucelæ istæ. Vtinam harum Arborum Differentiam nobis monstrasset!

„22. *Athenæus* Πιτύινα Κάρυα *Fructus esse Arboris, quæ a Theophrasto* „*Peuce appelletur* scribit Deipnosophist. l. 2. (p. 57. B. edit. Commelin.)

„23. *Plinius* l. 15. c. 10: *Grandissimus* (scil. Fructus) *Pineis Nuci„bus* (id est Pinis) *Altissimeque suspensus, intus Exiles Nucleos* (id est „Pineas Nuces) *includens.*

„24. Et l. 16. c. 10. med.: *Abies expetit a Navigiis. Situs in ex„celso Montium ceu Maria fugerit. Materies præcipua Trabibus & „plurimis vitæ operibus.*

„25. *Resina ei vitium, unde Fructus unus Piceæ* &c. *E diverso* „*Materies quæ Abieti pulcerrima, Piceæ ad Fissiles Scandulas, Cu„pasque & pauca alia Secamenta.*

„26. *Apud*

26. *Apud Poëtas* eſt *Pinea Teda.* Teda vero fit & *ex Pino* ſive Pinaſtro, & ex *Picea.*

„27. *Pityn Theophraſti* ex eo probat *eſſe Pinum* Matthiolus in „Dioſcorid. l. 1. c. 74. & Bauhinus ibi ad Matthiol. *quod Pitys dicitur „alia Sativa, alia Silveſtris.*

„28. At Plinius l. 15. c. 10. etiam *Piceam Sativam* ponit, cujus „*Nuces* dicantur *Sapineæ.*

„29. Cluſius Rarior. Plantar. Hiſt. l. 1. c. 23. dubitat, *Picea,* (Roth „Tannen) *utrum ſit Pitys Theophraſti, an ejusdem* Ἐλάτη Ἄρρην: & „accuſat *Codices Theophraſti corruptos.*

„30. Dodonæus Pemptad. ult. l. ult. c. 13. *Pityn eſſe Piceam* pro„bat *ex Scribonii Largi Compoſition.* 201; item ex *Pitoycampis, quæ „teſte Bellonio in Picea tantum inveniantur,* non Pino. Vix credo.

„31. Solent enim *Erucæ Sativas* Arbores potius *appetere.*

32. Quod ſi *Peucen* & *Pityn* dicamus eſſe *Vtramque Pinum,* vel *alteram Pinum, alteram Pinaſtrum*; & Ἐλάτην eſſe æquipollentem „Germanorum Tannen? Nam & Theophraſtus *Abictem Marem* & „*Feminam* facit Hiſtor. Plant. l. 3. c. 10. quod modo ſectiunc. 29. ſignificatum eſt.

33. *Diſcrepant* adhuc Auctores.

„34. Bauhinus vel *Matthiolus* in Dioſcorid. l. 1. c. 74. una cum „*Tabernæmontano* Kräuterb. l. 3. ſect. 3. c. 2. (p. 662. & 663.) *Strobilos „Piceæ* pingit in *in Extremis Ramis, Abietis in Geniculis.*

„35. At *Cluſius* Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 1. c. 23: *Coni Abieti in „Extremis Ramis non Propendentes ut Piceæ, ſed Erecti, Craſſiores „& Latioribus Squamis & Obtuſiore Cuſpide quam in Picea.* Hic etiam „*Folia Abietis Superne Viridia, Averſa parte Cineracea* cum *Taber„næmontano* deſcribit.

36. *Cæſalpinus* de Plantis l. 3. c. 53. quaſi ex ſua obſervatione „*Abietem* deſcribens (Theophraſti enim & Plinii verba deinde ſeparatim ſubjungit) *eandem* videtur Abietem agnoſcere cum Cluſio.

„37. At *Lobelius* Stirp. Obſerv. p. 633. *Abieti* appingit *Conos e „Medio Ramorum etiam Inferiorum Propendentes*; in Adverſariis „vero cum Pena p. 450. *Piceæ* quidem *Conos Grandiores, Ventroſio„res in Ramis Flexibus; Abieti* autem *in Summis Ramis Conos in cæ„lum obverſis Mucronibus* adſcribit.

„38. Apud *Dodonæum* Pempt. ult. l. ult. c. 13. & 16. *eædem Figuræ* quæ apud Lobelium Piceæ & Abietis ſed *titulis permutatis.*

Aſſertionis 2. Sectiunculæ 1. hæc ſubjungantur:

2. *Lacryma Jobi,* Gallis *Mariæ,* Hiſpanis *Moyſis,* aliis *Chriſti.* Vide Cluſ. Rarior. Plantar. Hiſtor. l. 6. c. 37. & Pen. & Lobel. Stirp. Adverſar. p. 16. Cur itaque non potius *Lacrymaria?*

3. Roßhuf est melius quam Huflattich vel Brandlattich. Nam hæc Appellatio parit Specierum Confusionem.

Corrigantur numeri Sectiuncularum sequentium, & eam quæ ibi 9. est excipiat hæc:

„12. POPVLVS LIBYCA Plinii l. 16. c. 23. *in Gallia, Italia* & *Germania* sponte crescit.

14. Inepta etiam est appellatio Indianischer Pfeffer, id est Capsicum, quasi Piper verum classe non indigeat.

Assertionis 3. Sectiunculæ ultimæ hæc subjice:

4. FRVMENTVM *Typhinum*, quod cum Semine Phalaridis (Canariengras) ex Canariis advehitur, TVRCICVM vulgo appellatur, & „Cordo Histor. Stirp. *Triticum Bactrianum* dicitur. *Maizium* potius appellandum, uti vocant Americani.

5. Nam *ex America* primum translatum est *in Europam*, non ex Asia vel Turcia.

„6. *Neque* est Frumentum illud *Bactrianum*, *quod Grana Olivæ* „*magnitudine fert*, cujus Theophrastus Histor. Plantar. l. 8. c. 4. fin. & Plinius l. 18. c. 7. procul a fin. (in quo pro *Spicas* legendum *Olivas*) „mentionem faciunt.

„7. *Nec* est Βόσμορον, *Frumentum Tritico minus*, *quod ne extra* „*Bactrianum & Babylonium agrum, antequam coctum sit exportent, mes-* „*sores jurejurando adiguntur*, uti Strabo l. 15. (p. 476. edit. Vignon. vers. 41.) testatur.

ADDENDA FRAGMENTI III. PORTIONIS I. CAPITI I.

In Argumento post Assertionis 6. Argumentum adde:

7 *quæ* ARISTOLOCHIÆ (quod ad Radices.)

Sequens numerus 7. mutetur in 8.

Assertionem 6. excipiat hæc:

VII. sive AR.

ARISTOLOCHIA LONGA, ROTVNDA, & CLEMATITIS differunt Specie quod ad *Radices*. PISTOLOCHIA etiam quod ad reliqua convenit, Radices *Fibrosas* habet.

Corrigatur numerus Assertionis sequentis.

ANNO-

ANNOTATIONES GENERALES,

quæ PRÆFATIONIS loco sunt,

ad

JOACHIMI JVNGII DOXOSCOPIAS PHYSICAS MINORES,

Auctore

MARTINO FOGELIO Hamb.

I.

DE EDENDI HVIVS OPERIS CAVSIS.

1.

Quanquam *Physici Operis aliquid edere* AVCTORI bis, terve ANIMVS fuit, & de proferenda inprimis *Isagoge* quadam Physica, una cum Disputationum duarum *de Principiis Corporum Naturalium Thesibus*, jam olim quidem, cum Examini publico in Gymnasio subjicerentur, *impressis*, sed recensitis post, & non parum *auctis*, contentius ex eo tempore, cum ex lapsu æger factus esset, cogitavit: factum tamen est, nescio, quo Fato, ut modo *novæ Curæ* ipsum in diversissimas Cogitationes *averterint*, modo oblatas Conditiones *Bibliopola* repudiaverit, modo *Typorum*, præsertim Græcorum, *Forma* displicuerit, sæpe *accuratius* quædam *proponendi Consilium* ista, ut reliqua Opera, distulerit, denique MORTE INTERCEPTVS Spem omnem ab ipsius manu aliquid perfecte ordinati exspectandi præciderit.

2. NE igitur tanti Viri Meditata vel BLATTIS & Tineis erodenda *relinquerentur*, vel *in manus* cujusdam Jungianarum rerum IMPERITI aliquando inciderent, EGO quoque FIDEM meam, quam edita Historia Vitæ & Mortis Auctoris obstrinxeram, quodam modo *liberarem*, statim post mortem Auctoris Testamenti ipsius Curatoribus Consilium meum exposui de edendo in lucem Physico aliquo Opere, meumque studium, quantum adhibere valerem, in eo curando lubens promisi.

3. Scilicet, *cum Logicorum Gymnasmatum* de Demonstratione, Zarabellæ oppositorum, *Recensionem meæ curæ commendasset* Auctor, ego vero *Logicam in Physica*, meis studiis convenientius, *exercere mallem*, *Physici Operis Recensionem* Logici Recensioni *præmittere* volui.

4. Accessit, quod *in Logicis* ex parte suam *Sententiam* jam *expresserit*, quam quilibet, qui cupit, in Hamburgensi Logica legere poterit; in Physicis vero præter Exercitationes Protophysicas nihil de ipsius Scriptis impressum exstet.

5. Vt nunc nihil dicam DE ARISTOTELE REFORMANDO præcipue EX PHYSICA. Quod ipse in Epistola ad Andream Svarzium 1641. 11. Sept. perscripta, *monuit*, & in alia ad Seldenerum eodem anno 22. Sept. explicatius his verbis repetiit:

a *Physica ordiendam* esse *Philosophiæ Emendationem* semper existimavi, & adhuc in ea sum Sententia. *Logicæ controversiæ* nisi caute tractentur, *in Psychologiam*, & *Metaphysicam* elabuntur.

6. Cum igitur Consilium meum Curatoribus Testamenti probassem, constitueram Disputationum Physicarum, in Gymnasio olim habitarum, Theses, Exercitationibus Physicis hactenus non editis junctas, prælo committere, PRÆLECTIONES item PHYSICAS, quæ præsentis Operis maxima Pars sunt, Appendicis loco subjungere.

7. Hæc enim ex Physicis Scriptis sunt ab Auctore, ut edi possent, Continuo Stylo connexa.

8. Sed PROPTER DEFINITIONES Prælectionibus adhærentes, quas ab Assertionibus earundem Prælectionum divellere nolebam, videbantur Prælectiones Appendicis Titulum non commode mereri.

9. Quare, mutata ista Sententia, Prælectiones *præmittere Exercitationibus* e Lectoris commodo magis futurum putavi, quippe, in quibus Definitiones quædam continentnr ad Exercitationes intelligendas necessariæ.

10. Præterea fore, ut BREVIVS primum legere, quæ prolixius in Exercitationibus tractata sunt, Intellectui etiam gratius multo accidat, non dubito.

11. *Nec contra Auctoris mentem* præmisero Doxoscopicas Systematicis ejus Scriptis, cum *ipse* hoc Ordine se usurum promittat in Scheda, quæ adhæsit Prælectionum Autographo:

Aristoteles nunquam proponit suam *Sententiam*, *ante*quam *refutarit* Contrarias. *Ego* utar eadem Methodo. Propositurus sum *meam* Sententiam, ubi *Averroem* & *Zabarellam destruxero.*

De Causis superadditæ Sectionis de Plantis suo loco dicam.

II.

DE AVCTORE HVIVS OPERIS.

1.

Cum non parum Vtilitatis ex Studiis, Vitaque Auctoris recte cognitis in Lectorem redundare possit, operæ pretium facturum arbitror Lectorem, si *de Incomparabili Auctoris* tum *Judicio*, tum *Ingenio*, tum *Eruditione* judicare ante didicerit *ex Historia Vitæ & Mortis* ipsius, quæ secundum prodiit *Argentorati*, auctior quidem, quam quæ *Hamburgi* impressa est, sed præcipitata tamen per errorem ejus Editione, interea dum plura submittenda colligebam.

2. Hanc

2. Hanc vel Integram, vel quod ad Particulas, auctam hic exhibere Temporis præsentis ratio non patitur.

3. Exhibebo eam alias, si Deus voluerit, *justæ Magnitudinis Volumine* comprehensam.

4. *Nunc* sufficiat ex Schedis meis JVDICIA duorum Clarissimorum Virorum huc inprimis pertinentia apposuisse.

5. Quorum alter est JO. PELLIVS, Anglus, Professor Matheseos in Amstelodamensi Gymnasio primum, deinde Bredano, quem Gerardus Joannes Vossius, (sive potius Fossius,) libro de Scientiis Mathematicis c. 10. §. 2. a Varia Eruditione, & Summo Ingenii Acumine non vulgariter commendat.

6. Alter est Joannes Amos COMENIVS, Conatibus Didacticis celeberrimus.

7. Ille (*Pellius*) in Epistola ad *Joannem Adolfum Tassium*, Mathematicum olim Hamburgensem, Virum Summum, 1645. Amstelodami pridie Cal. Maji scripta:

„*Cordatus Juvenis Bernhardus Varenius, quanti te,* (Tassi,) *atque* „OMNIVM MORTALIVM ΛΟΓΙΚΩΤΑΤΟΝ, *Collegam illum tuum,* „D. JVNGIVM, *facere viderer, aliquando fortasse in suis ad te descri-* „*bere conabitur. Quod si ullis verbis assequi poterit, Incomparabili illum* „*Eloquentia præditum arbitrabor.*

8. Et paulo post:

„*Ego rigidissimam Censuram etiam Accuratissimi vestri Apodi-* „*ctici expeto. Quam si impetravero, summo me beneficio affectum ar-* „*bitrabor.*

9. In Epistola ad *Jungium* 1645. Amstelodami Id. Maj. scripta:

„*Etsi tuam, Vir Eximie, Sententiam de nostra Refutatiuncula* „*valde scire aveo, quippe qui te Incomparabilem demonstrative docendi,* „*& dedocendi Artificem esse probe sciam; tamen, quum piaculum puta-* „*rem, Heroicos tuos labores vel tantillum interpellare, - - - - - decrevi a* „*scribendo abstinere.*

10. In alia Epistola ad *Jungium* 1645. Amstelodami 6. Calend. Septembr. scripta:

„*Postquam vero tam Incomparabilem Apodeicten viderem ali-* „*quantulum ἀυλαρκείας ibi* (in Demonstratione mea) *desiderare; ego-* „*met continuo mecum; Oportet aliquid subesse, quod meos oculos fugerit,* „*Non temere est, quod Jungius aliquid in Pellii Apodixi desiderat, quo-* „*rum ille supra omnes mortales optime potest, hic ardentissime cupit omnia* „*plenissime & ἀυλάρκως demonstrare.*

Hic

11. Hic (*Comenius*) in Panſophiæ Prodromo, (Præludiorum titulo Oxon. 1637. edito) p. 45. & 46. edit. Londin. 1639; ſive Didacticor. Oper. Part. 1. Panſophici libri delineation. ſection. 47. col. 426:

„12. *Deus, quia Æterna, & Immutabilis Veritatis Baſis eſt, non potˌˌeſt non eo rem dirigere, ut Veritati indies planius detegendæ, ac roboˌˌrandæ ipſi Errores etiam ſervire tandem habeant neceſſe. Et* IVNGIVS „*Saxo Logicæ nunc Arti ad eam Perfectionem deducendæ inſudans, utˌˌ Propoſitionum Veritas adſtrui, Sophismatum Deceptiones deſtrui queˌˌant ea Certitudine, qua Euclideum quodvis Problema Apodeictice deˌˌducitur.*

III.

DE INSCRIPTIONE HVJVS OPERIS.

1.

Quoniam *Opiniones* paſſim receptas hic *conſiderari*, Lector Benevole, reperies, DOXOSCOPIAS Opus volui *inſcribere*.

2. Auctor ipſe *Opinatorum* meminit Partis 2. ſection. 1. c. 12. aſſ. 12.

3. *Opinionum Portenta accumulari* notat ejusd. ſection. c. 12. aſſert. 13. ſectiunc. 2. fin.

4. Et ad ſimilis Schedæ, quæ ejusd. Capitis Aſſertionem 26. & partem Aſſertionis 27. complectitur, extremum hæc reperi:

5. *Opiniones Somniis ſimiliores*, quam Scientiæ, ex Naturæ Obſervatione elicitas, ejusd. C. Aſſertio 12. affert, Theſis contra Burgersdicii Diſputationem de Putredine.

6. Placuit hic *Titulus. Specialior, quam Prælectionum Phyſicarum*, quem Apographum Poltſianum, (de quo vide ad Part. 1. Annot. 1. ſectiunc. 6.) præfixum habet.

7. Ceterum Doxoſcopiarum Titulus *Auctori non* eſt INFREQVENS, qui Doxoſcopica *opponit Syſtematicis* in Logicæ Phyſicæ Faſciculo, ſub Titulo Hypotheſeos.

8. Adſunt enim inter Manuſcripta *Doxoſcopia Zarabellæ Phyſica Generalis*, & Ἐιδικὴ ſive *Specialis*, item Doxoſcopia Zarabellæ *ad l. 8. Phyſic. Mercenarii* Doxoſcopia, *Fernelii*, & *Sennerti* Doxoſcopia, *Galeni* Doxoſcopia, Doxoſcopia *Sporadica* &c. Sed vel maxime huc pertinet *Scheda* anni 1624. mox producenda.

9. *Bräuno*, Anglo, (Auctor is eſſe dicitur Religionis Medici,) *Pſeudodoxiæ Epidemicæ* Inſcriptionem, libro ſuo Anglico, *non abſimilis argumenti*, dare placuit.

10. Non tamen omnes hujus Operis *Propoſitiones Doxoſcopicæ* ſunt, ſed *pleræque*.

11. *Plurimæ* enim *in Iſagoge Syſtematica* aptius legerentur. Verbi gratia *ex Definitionibus de Motu Locali* quædam, ex *Section. 2. Aſſertionibus* plurimæ.

12. Quæ-

12. Quædam vel integræ, vel ex parte & *hoc in Opere* legi, & in *Isagoge Systematica* repeti debent, Instituto Doxoscopico inservientes.

13. Vt ex fere integris *Definitiones Syndiacriticæ*, *Assertiones*, ex Sectione 1. Proœmii 3. 4. 5. 8. 9. 10. 11. cap. 12. ass. 17. 18. 19. 20. & cap. 13. ass. 2. & 5. & cap. 22. assert. 9. &c.

14. Item ex Sectione 2. plurimæ. Item ex Sectione 3. Fragm. 3. Port. 1. c. 5. ass. 4. & aliæ *ad Historiam Plantarum* referri debent.

15. *Ex parte* ad Isagogen Systematicam pertinet, verbi gratia, ex Assertionibus Sectionis 1. Proœmii 7. sectiunc. 5. 6. 7. 13. &c. & c. 9. ass. 11. sectiunc. 5. &c.

16. *Crediderim*, Auctorem interdum, amœnitate intertexta, *fastidium Doxoscopicum* Lectori *minuere voluisse*.

17. *Mihi* in Prælectionum Opere *talia mutanda non* fuerunt, quamvis *ex Schedis*, quas ego in hoc Opus transtuli, *Propositiones Systematicas parcius* ad-„jecerim, & Plinii Moniti (quod habet Epist. l. 5. ep. 6. circa fin.) memor, *ad Ti-„tulum identidem respexerim.*

18. Interim, quæ *Confusa* adhuc videri possint, *distinguet* olim, si Fautores Opus hoc invenerit, *Index*, Doxoscopica a Systematicis accuratius separaturus, *cum reliqua* etiam Auctoris Opera *lucem adspexerint.*

19. Porro autem PHYSICÆ hæ Doxoscopiæ dicuntur, *ab Objecto suo.* Nam & *Metaphysicæ*, & *Logicæ adsunt* Doxoscopiæ, quæ has aliquando, si Deus voluerit, sequi poterunt.

20. Denique cum *Opiniones Physicæ in hoc Opere breviter;* in *Exercitationibus* vero, partim in Gymnasio ad disputandum propositis, & dudum impressis, partim non propositis, certe non impressis, *prolixius* ab Auctore consideratæ fuerint; Doxoscopias MINORES vocavi *cum Scheda*, anni 1624. Septembris, Oct. & Nov. hæc exhibente sub Titulo, Doxoscopica:

Vide Fernelium de Forma Pæoniæ.

21. Quæ maxime spectant ad *Antidoxa Minora*, sive *Antidoxorum Theses Prodromas*, sive potius ad *Introductionem Præservativam*, sive *Doxoscopiam.*

MONITA
ASSERT.
DEFINIT.
EXPOSITIONES DOGMATVM.

22. *Adest* etiam *Titulus:*

ANTIDOXA PHYSICA, hoc est, DIEXODORVM PERIPATETICARVM IN APODIXES LIQVIDAS TRANSFORMATARVM EXAMEN.

23. In *Fasciculo Protonoetico* sub Titulo Isagoges Doxoscopicæ, in Schedæ anni 1624. Octobr.:

Ideo hæc *Antidoxa Minora edo, ut* aliquem eliciam confidentem Peripateticum, qui mihi Zabarellæ Dogmata compleat, ut eo certius *Procheremata conficere queam.*

24. Scilicet, *cum* grande illud *Protonoetici*, sive Ereunetici *Collegii Institutum* promovere agitaret, de quo in Historia Auctoris pluribus, Physicorum etiam Dogmatum receptorum, tum Falsitates, tum Absurditates breviter, & ni fallor, *Dialogi* modo proponere, in animo habuit.

25. Supersunt enim adhuc *Fragmenta* istius Dialogi, in quo *AS Auditorem*, & *P. Præceptorem*, colloquentes, significat.

26. Et præterea exstat *Titulus: Dialogus 3. de Qualitatibus Primis.*

27. Quamvis vero *quædam Assertiones* hic compareant, quæ *propter Prolixitatem* suam *ad Majores Doxoscopias referendæ* esse *videri possint*, quales sunt Section. 1. Proœm. 7. & Section. 3. Fragm. 4. c. 3. aff. 2. &c.; & ejusd. Fragm. c. 4. 1.; tamen hæ *Exemplis* suis *tantum* ita *extenduntur*, non, ut in Majoribus Doxoscopiis sæpissime fit, Excursionibus, aut Diexodorum plurimarum Solutionibus se diffundunt.

28. Quod si quibusdam forte, *propter omissas* interdum *Causas*, & *Declarationes* Veriores, *Minimæ* potius, quam Minores appellandæ videantur, hi *Theses* plurimas *accessisse meminerint.*

In Thesibus enim quædam *Obscura ponenda* sunt, *ut quærant* ii, *qui opponere non didicerunt*, ex Auctoris Scheda.

29. *Alterum* Titulum ISAGOGES PHYSICÆ DOXOSCOPICÆ, (Platonis enim more geminum præfixi, ut Lector eligat, quem cupit,) inveni in Scheda Auctoris, & in ea, quæ hic sectiunc. 21. adducta est, aliis verbis continetur.

30. In *Fasciculo Protonoetico*, modo dicto, sub *Titulo Paræneseos*, mentio est Operis Antisagogici:

Proximo Augusto, aut Septembri, habebit non Sciagraphiam modo, sed & *Specimen*, sive Partem totius *Operis Antisagogici in Protophys.*

31. Quod superest, *omnium Opinionum* Physicarum *Examen* hic *ne requisieris.* Recte enim Aristoteles Ethic. 1. c. 2. Zvingeri:

„ἅπάσας μὲν οὖν ἐξετάζειν τὰς δόξας, „ματαιότερον ἴσως ἐστίν. Ἱκανὸν δὲ τὰς „μάλιστα ἐπιπολαζούσας, ἢ δοκούσας ἔχειν „τινὰ λόγον.

omnes quidem exquirere Opiniones, vanius forte fuerit. Satius vero maxime insignes, aut quæ videntur niti aliqua ratione.

Hæc ex Annotationibus generalibus ad scopum præsentem sufficiant.

ANNOT.

ANNOTATIONES SPECIALES AD JOACHIMI JVNGII DOXOSCOPIAS PHYSICAS MINORES DE PLANTIS.

Auctore
MARTINO FOGELIO Hamb.

I.

DE CAVSIS, OB QVAS PRIORIBVS SVPERADDITA FVERIT HÆC SECTIO.

1.

Quamvis, impressa fere Partis secundæ Sectione secunda, mecum constituissem, paucas tantum Phytoscopicas ASSERTIONES jam IMPRESSAS, & *in Disputatione de Axiomatibus Physicis*, in Gymnasio nostro 1652. proposita, COROLLARIORVM *vicem* functas, Appendicis loco Parti secundæ annectere, quod, in Auctoris SCHEDIS de Plantis Doxoscopici argumenti parum aut nihil repertum iri sperabam;

2. Accidit tamen, *postquam* Experientissimo *Bunkio*, Amico optimo, in ipsis curis & conatibus proferendi in publicum, quicquid Auctor de Plantis conscripsit, *vita* præclare quidem, sed mature nimis, *ponenda* fuit, ut, capessita a me parte istarum curarum, cum excuterem hasce Schedas, *plurima* offenderim, quæ a Prælectionum Physicarum opere *haud aliena* futura videbantur, unde integra fere hæc Sectio nata est.

3. Cum enim proxime PRÆCEDENS SECTIO *de Speciebus Similarium* Opiniones examinaverit, Argumento Operis convenienter junguntur cum Sectione priore, quæ in hac *tertia* de Plantarum, *Dissimilarium* Corporum, Speciebus digesta reperiuntur.

4. Quibus *pauca* quædam de Plantis *alterius Argumenti* accesserunt.

5. Neque vero existimo, hanc Sectionem prioribus superadditam præter AVCTORIS CONSILIVM, quod celare haud possunt tum *Corollaria*, quæ modo dicebam, tum *Inscriptiones* hæ in diversis Schedis occurrentes: *Disputationes Botanicæ*, Disputationes *Phytoscopicæ*, *Theses Botanicæ*, 1648. Maji mensis, (vide ad Fragm. 3. Portion. 1. C. 18. Ass. 2. annotationem.) *Corollaria Phytoscopica*, (v. ad Fragm. 1. C. 1. Ass. 1. annotationem,) Disp. *de Speciebus Plantarum*, (v. ad Fragm. 3. Portion. 1. C. 9. Ass. 1. annotationem,) *Correctiones Specierum*, & similes.

II.
VNDE SIT DESCRIPTA HÆC SECTIO.

1.

Præter Auctoris SCHEDAS AVTOGRAPHAS *Inordinatas*, APOGRAPHÆ hic descriptæ sunt, quas item Inconditas majori ex parte reperi, Incertæ, Velandiæ, & Bunkianæ. Singulæ non magno arctantur numero.

2. INCERTÆ descriptæ sunt ex Schedis, ut conjicio, *Vetustissimis*, nec amplius comparentibus, ab eadem *indocta manu*, cujus Collecta quædam Apographa Physica ex Quercetano, aliisque servamus.

3. VELANDIÆ circa annum forte 1632. a Voldeko *Velando*, Ferdensi Vestfalo, descriptæ sunt, *inter* omnes Jungii *Discipulos præcipui nominis*, qui si superfuisset, (quod ipse Jungius fateri cogebatur,) in Mathematicis facile tanti Doctoris sui Doctor futurus fuisset. Sed lento ac pertinaci Phthiseos malo paulatim consumtus, cum ab anno 1633. in aliquot Academiis non sine summa laude vixisset, anno ætatis 28. nondum exacto, Hamburgi 1641. diem supremum obiit.

4. Expressæ autem sunt, (trinæ quandoque eodem exemplo,) vel *ex Schedis Patavii* ab Auctore collectis, (ut fidem faciunt *Autographæ superstites, de Nasturtio Indico non* recte *Nasturtio dicto; de Ricini Flore non Muscoso; de Jaceæ Flore non Aphyllo; & de Arboribus Semine carere creditis:*) vel ex *aliis non* multo *Junioribus*.

5. *Auctor unam & alteram* relegendam, & *emendandam* dixit.

6. BVNKIANARVM, quæ *plurimam* hujus *Sectionis partem* a Doctore *Bunkio* ruditer, &, mortuo jam Auctore, *digestam* continent, mentionem facere opus non haberem, si Scheda, *unde Fragmenti 1. C. 1 Assertio 9. & C. 2. Assertio 1. sectiunculæ 2. pars, & 3. pars* transscriptæ sunt, in manus meas, quamvis sedulo quæsita, venire potuisset.

7. De cetero, si Autographas Schedas Papyro suæ affigere maluisset Bunkius quam describere, valde mihi levasset *laborem*, quem recensitæ & *cum Autographis collatæ* omnino *duplicarunt*.

8. Ex IMPRESSIS olim Disputationibus COROLLARIA adjeci PHYTOSCOPICA, quarum Annotationis 1. sectiuncula 1. & 5. jam meminit.

9. In sui TABERNÆMONTANI MARGINE quæ de hoc argumento *adscripserat*, huc quoque transtuli. *Pauciſſima* tamen sunt.

10. *Pauciſſima* item inserui ex MEIS ANNOTATIS in Collegio Phytoscopico 1651. privatim habito.

11. Denique cum Bunkius noster VELANDI AVTOGRAPHAS Schedas cum ipsius Apographis jam miscuisset, neque reperirem Apographarum omnium Autographas, ut de quibusdam dubitare necesse haberem, utrum Velandus earum Auctor esset, an Jungius; Velandi forte Autographas aliquas operi huic additas crediderim.

12. Quoniam enim Velandus Medicinæ operam dabat, *annotaverat* quædam,

dam, *cum in Academia Roſtochienſi & Lugdunienſi* viveret, de Plantis, quæ poſt mortem ejus ad Jungium tranſiere.

13. Veruntamen tum *Scriptura* in his apparens *Celerior*, & inde Inelegantior; tum non infrequentes Velandi *Quæſtiones* ſive Addubitata, tum *Propoſitum* Notandi, tum *Excerpti* Auctores, *diſcriminarunt* fere ipſas ab *Apographis*, ubi vel Roſtochii vel Lugduni nulla erat facta mentio.

14. Quibus adde quæ *Auctori adverſantia* in iisdem Autographis leguntur.

15. Verbi gratia illa, cui Titulus: *SPINÆ PLANTARVM*, Fragm. 3. Port. 3. C. 1. Aſſertioni 5. repugnat:

Ononis Spinoſa cum Non ſpinoſa videtur *ejusdem Speciei.*

16. Ejusd. Portionis C. 18. Aſſertioni 2. adverſantur hæc:

„ *Tilias Marem* & *Feminam Speciei differre non* puto. Quod „ autem *Tilia* ſit *Infrugifera*, *per Accidens* fieri, tumque *Marem* dici.

17. Sed corrigit deinde Sententiam:

„ Verum Tilias Marem & Feminam *omnimodo* inter ſe *differre* „ *Plinius ait* l. 16. c. 14.

18. Quæcunque autem ex Velandi Autographis Operi huic *acceſſerunt*, in *Exemplis* fere *Aſſertionum* quærenda ſunt, cui uſui, ni fallor, nec ab Auctore, ſi digeſſiſſet, fuiſſent ſubtracta.

19. Atque hæc ſint dicta de iis, quæ Sectionem hanc efficiunt. *Singula* ſuo loco in *ſequentibus* Annotationibus *expreſſius* erunt indicanda.

III.

DE DISTINCTIONE HVJVS SECTIONIS.

1.

Sectionem integram partitus ſum in FRAGMENTA QVINQVE, quomodo appellare volui, partim, quia *Schedæ non* erant *Continuæ*, partim *ne Fragmenti tertii Subpartitiones Inconcinniores* eſſe viderentur, ſi Fragmenti *vocabulo* ſubſtituiſſem vocem *Portionis*, qua jam ante Partis 1. Sectionem 2. partitus fueram. Commodius enim Vocabulum, quam eſt Portionis, vix occurret.

2. *Involucrorum* autem *Inſcriptiones* reperi ſeptem:

3. 1) SPECIES PLANTARVM VT CONSTITVENDÆ.

4. 2) DIFFERENTIÆ A SPINIS, VILLIS. Item Indifferens ad { Spinas / Villos.

5. 3) FLORVM DIFFERENTIÆ CONFVSE COGNITÆ. Flos STAMINEVS LANVGINEVS, MVSCOSL

6. 4) DE GENERATIONIBVS, VBI SEMEN NON ADFVISSE PVTATVR.

7. 5) GENERATIONES PLANTARVM EX HETEROGENEIS.

8. 6) SEMINE CARENTIA.

9. 7) ARISTOTELIS DE PLANTIS DOGMATA.

10. Quibus adjicere poteris *Schedarum* Inſcriptiones *ſuo loco* deinceps memorandas.

11. Cum vero Sectio hæc potiſſimum doceat, quantum in Plantis digerendis hactenus peccaverint Phytoſcopi, *præmiſi Generalia* DE PLANTÆ SPECIEBVS CONSTITVENDIS, quæ Fragmentum 1. exhibet, Specialioribus, ut Lex Didactica, quoad ejus fieri poteſt, nos progredi jubet.

12. Et quoniam *uſus nominum apud Philoſophos* tantum *ſecundarius* eſt, Fragmentum DE PLANTARVM NOMINIBVS *ſecundum* merito locum tenuerit.

13. *Debinc illuſtribus Exemplis* commodum videbatur ob oculos ponere, *quam*, vel Plantas *conferre* cum Plantis, cum quibus debebant, *neglexerint*, vel *ſeparatim ſpectatarum Partes* tum *falſo negariint*, tum *confuſe cognoverint*.

14. Dum Plantas cum Plantis, cum quibus debebant, conferre negligunt, vel *ad Eandem* Specierum *Claſſem Diverſas Species* referre, vel *Easdem* Nova Claſſe excogitata a ſe *divellere* conſueverunt.

15. Itaque Fragmenti II. *duas* feci *Portiones*. Ac I. quidem DE PLANTIS HOMONYMIS, II. de RELIQVIS PERPERAM HETERONYMIS inſcribere volui.

16. *Reliquis*, inquam, quia jam ante in Portione 1. *quarundam* ad 2. Portionem quoque referendarum in transcurſu quaſi facta erat *mentio*, quas bis repetere nolui.

17. Vide Portion. 1. C. 1. Aſſert. 1. ſectiunc. 2. & 3. & Aſſert. 7. Item C. 3. Aſſert. 1. ſectiunc. 2; Aſſert. 3. ſectiunc. 1. Iterum C. 4. Aſſert. 1. ſectiunc. 1. &c.

18. *Titulus Generalis* hujus Fragmenti exſtat in ora Schedæ, unde Portionis 1. C. 16. Aſſert. 3. ſectiunculæ 4. & 5. expreſſæ ſunt: SPECIEI VNITAS, ὁμοειδία NEGLECTA, quo nullum inveni alium aptiorem continendo utramque Portionem.

19. *Portionis I.* Titulum, *commodum præ* iſtis: *Falſæ Species; Corrigendæ in Speciebus; Specie Falſa Convenientia* &c. ſuppeditarunt tum Titulus Schedæ de Tribulis: HOMONYMIA PLANTARVM, tum Coroll. Phytoſcop. 7. 8. 9. quæ vide ad C. 8. Aſſert. 1. C. 10. Aſſert. ult. it. C. 3. Aſſ. 3. ſectiunc. 3. 4. 5.

20. Quem confirmavit Scheda de Malo Perſica, cui Titulus: SPECIES CORRIGENDÆ, ſive NOMINA POTIVS, cum ante ibidem Specierum Correctionem definiviſſet his verbis: *Specierum Correctio* intelligitur, *cum ad Genera debita* referuntur.

21. Portionis II. Titulus ex C. 3. Aſſert. 2. ſectiuncula 2. acceptus eſt.

22. Vtriusque vero Portionis *Capita Alphabeti Ordine* digeſſi, quo nullas, *hac* quidem Specierum *Confuſione*, poterat magis idoneus excogitari.

23. *Nomina* autem, quibus vel Diverſiſſimæ Plantæ conveniunt, vel Eædem Species diſcrepant, potiſſimum *ad Caſparis Bauhini Pinacis Titulos* accommodavi.

24. Hoc

24. Hoc insigni enim opere in aptiores quoque quam hactenus factæ fuerant, Classes, non raro tamen hallucinatus, Plantas voluit digerere.

25. Et hæc de Fragmenti III. Distinctione dicenda habui.

26. Accedo ad Fragmentum IV. PARTES QVARVNDAM PLANTARVM, tum FALSO NEGATAS, tum CONFVSE COGNITAS, considerationne sua complectens, legendum omnino *post Fragmentum III.* quod *Integras Plantas*, certe *plerarumque maxime Conspicuas Partes junctim* spectatas proposuit.

27. *Ordior* a FOLIO, quod *ab Auctore potissimum respici* Fragmenti 1. C. 1. Assert. 1. sectiuncula 2. docuit.

28. *Folium* CAVLIS, *hunc* FLOS, & *Florem* denique SEMEN, ut *Naturæ* fere, ita hic Doctrinæ *Ordine* excipit.

29. Etiam *in Isagoge Phytoscopica* olim edenda *servato.*

30. RADICEM *ultimo* loco locavi, tanquam Partem semper *abditam.* Vide iterum Fragm. 1. C. 2. Assert. 1. sectiunc. 3.

31. Fragmentum denique DE VITA PLANTARVM a me inscriptum, V. & *postremum* locum *abstrusa* sua *doctrina* merito sortitum est.

IV.

DE FRAGM. I. PROOEM.

1.

Pars prior Schedæ debetur:

Nisi in c. G. & S. c. r. *redig.* non pro l. h. v. i. *inf.* erit *studium* Botanicum. *Int.* a. i. abhorret.

2. *Reliqua Corollariis Phytoscopicis*, initio harum Annotationum dictis 1. scilicet 2. & 3.

3. 1) Difficile adm. r. Phytoscopiæ stud. v. a. *d. P. a.*

4. 2) Ejus discrep. &c.

5. 3) Hinc *infinitum* quasi red. hoc *stud. Int.* a hum. infin. *fugit* &c.

V.

DE FRAGM. I. CAP. I.

1.

Assertio 1. *ex duabus Schedis* concinnata est.

2. Sectiuncula 1. ex Scheda, in cujus fronte legebantur hæc: contra Scaligerum.

3. Sectiuncula 2. ex Scheda, quæ hæc continebat:

Φευγανικῶν Theophr. l. 7. Hist. c. 10. l. 3. Caus. c. 24. Præstat. n. S. & C. a. & d.

Her-

Herbam *Multicaulem* }
Herbam *ab imo Ramosam* } *Perennis.*
Herbam *Vnicaulem* }

4. Ita *Frutex* erit Arbor *Multicaulis*, & *Arbor* erit *Planta* Vnic. *Per.*

5. His adhærebant quædam contra Theophraſtum notata, quæ alias rectius producentur.

6. *Mutanda* autem quædam hic fuerunt, ſi verba per feſtinantem Calamum *Contradictione implicita* Operi inſerenda non ſunt.

7. Ergo *pro* illis: *Frutex* erit Arbor *Multic.*, ſubſtituo: *Fr.* e. *Planta Multic.*, *Perennis*, & pro *Herba* repoſui generalius vocabulum *Plantæ*, *Iſagoges Phytoſcopicæ* capitis 10. paragrapho ultimo *congruenter.*

8. Ibi enim Auctor ita:

Planta Perennis ſolo Stipite Folia gerens, ſi *ſingulari* ſit Stipide, *Arbor*; ſi *Multicaulis*, ſive Multiſtipes ſit, *Frutex* dicitur.

9. Aſſertio 2. eſt ex Scheda, cui Titulus CREMIVM, *ejusdem*, credo, propter Scripturæ ſimilitudinem cum illis, unde eſt Aſſertio 1. *ætatis.*

10. *Principium* Aſſertionis legitur *ita* locarum:

„ CREMIVM Scaliger. Exerc. 139. *cum Arbore convenire* ait p. „ 465. quod *Trunco* eſt *Singulare*, ſive Vnicaule. Item p. 464. Stipite „ Singularem Naturam Cremio tribuit. Cremia ait eſſe ALTHÆAM „ p. 464. AGRIMONIAM p. 465. Vtraque autem eſt Multic.

11. Deinde:

Tab. expreſ. &c.

12. *Ad marginem ſiniſtrum* ab imo verſus ſummum leguntur iſta: ab imo Caule Ramoſa, non tamen Fruticoſa videtur dici poſſe. Quæ forte de Althæa capienda ſunt, de qua *jam* idem *dixit* ſectiunculæ 4. Parentheſi.

13. Aſſertio III. *in Scheda paulo aliter* formatur.

14. *Vtr. pl. C. ex eod. O. R.*, *an* ex *vic.* tantum.

15. Si ex v., tum F. *ab* A. non *d.*, n. ſ. *m.* & *m.* N. & A. e. R. S. e.

16. Hæc ergo ulterius *obſervanda* ſunt.

17. Aſſertio IV. ex quatuor *diverſæ*, ni fallor, *ætatis* Schedis compſita eſt.

18. *Primæ* Titulus: ARBOR, FRVTEX. Cui ſubjiciuntur iſta:

Magna ſolum ex parte fruticat LENTISC. *multis ab unæ R. Stol.* (ergo πολύκαυλος) *& Virg.* &c. Cluſ. item Lob. Adv. p. 412. *Fallitur & f.* &c.

NB. Sto-

19. (NB. Stolones reciſi promovent Arboream Magnitudinem ejus Caudicis, qui relinquitur. Sed Cymæ, h. e. Cacumina Caudicum majorum & adultiorum, reſectæ promovent Multitudinem Stolonum, & inhibent ab Altitudine Arborea.

20. *Ad marginem dextrum* aliud NB. e regione hujus Theorematis ſignabatur, in quo item *recentius ſcripta* ſectiuncula 1. & 2. (excepta tamen 1æ Parentheſi,) reperiuntur. At 3. eodem calamo in fine ejusdem paginæ, voce Plantæ tantum a me inſerta.

„21. *Secunda* ex *Incertarum* aliqua eſt. Ὁ δὲ Μύρ. μ. ἀ. ἐ. ibid. Ergo &c. Ad marginem erat Titulus: GENERA IV. SVMMA PLANTARVM.

22. Exſtat autem illud de Myrto in Theophraſti I. expreſſo.

23. *Tertia* ex Scheda, quæ inſcribitur: SPECIES PLANTARVM.

24. Ilex Coc. c. c. in F. o.

„25. RVTA *Cult. elev. ad A. d., ſiſc. R.* &c. *& Fl. c. defringantur*, uti Tabernæmontanus tradit.

26. *Quarta* inſcribitur: contra SPECIES PLANTARVM.

27. Non Ruta tantum, ſed & SALVIA c. in A. g. &c.

28. Cui *gemina* fere *hæc* eſt, quæ Aſſertionem hanc *augere poteſt:*

Arbor { *Natura*
Arte. Planta hic annua, alibi perennis & Arbor eſſe poteſt, ut ROSMARINVS, Ruta Herodis.

Si ſit *annua, non* eſt *Arbor*, ut *Muſa.*

29. Aſſertio V. ex Scheda eſt, quæ inſcribitur: FRVTEX. *Addiderat* tales fere *Icones Arboris, Serpentis Arboris, Fruticis.*

Arbor Serpens Arbor Frutex.

30. Assertio VI. *variis* debetur Schedis.

31. Sectiuncula 1. & 2. ex Scheda, quæ inscribitur: *Plantæ Divisio in* ARBOREM, HERBAM *an Specifica.* Cui subjiciuntur ista: MELONES *in Peruv.* &c. Lauremb. p. 73. Quæ ibidem *de Thure, Myrrha, Pipere* ex Lauremb. p. 72. Auctor adjecit, *huc non* pertinent.

32. Male autem Lectoris sui commodis consuluit Laurembergius, quod Acostam, unde ista hausta deprehendo, nominare neglexerit.

33. Sectiunculas 3. 4. 5. de RICINO *tres* Schedæ *Autographæ* & una *Apographa* stabiliunt.

34. Prima, quæ inscribitur: Eadem *Planta* hic *Arbor*, illic *Herba*, id est Annua, hæc est:

Κίκι ἢ Κρότων, Ricinus, Dioscoridi Δένδρον dicitur, μικρᾶς Συκῆς μέγεθος ἔχων.

35. Lobel. Adverf. vix alibi quam in Hortis videre est. *Ann.* est *nec rediv.* (h. e. ne R. q. &c.) At Clus. *in mar. Bæt.* &c. Bellonius item *in Creta* magnas Ricini Arbores se observasse scribit.

36. Item *Curcas* Arbor in America, nimirum in Nova Hispania, *Species Ricini* videtur tum *Monardi*, tum *Clusio.* Nam & *Semen* & *Oleum* &c. respondent.

37. Secunda *Patavina*, cujus *exemplum Velandia* quoque Titulo *Vivacitas* exhibet, sub Titulis: *Generalia Botanica, Vivacitas, Arbor, Herba*, hæc complectitur:

An nec rediv. in Germania stirps est Ric. perficitur eodem, quo fata est, anno. *Semen Autumno* maturatur.

38. In *calidis* regionibus *multos* testat *annos, atque in tant. excr. alt. ut ad conspic. eam scalis opus quandoque sit*, uti tradit P. Bellon. l. 1. Sing. Dod. Lobel. adv.

39. Tertia Titulo: *Differentia Annuæ* & *Restibilis* secundum *regionum* temperamenta *variat*, eadem repetit.

40. *Reliquas Instantias* in Schedis confusas *Alphabeti ordine digessi.*

41. Sectiuncula 7. ex parte, 10. & 12. integræ debentur Schedæ quæ inscribitur: Instantiæ contra Species, recentioris ætatis, hæc exhibenti:

Herbæ

Herbæ cum Arboribus vel Fruticibus.

42. Onagra - - - - NERION, alibi *Frut.* alibi *trab. ad. f.*

f. Anton.
CHAMÆNER.
Epilob.

43. EBVL. - - - - SAMB.

Gr. Χαμ. Ἄκ]η.

differt.

an Caulis Singularis? *Virgæ m. a R.*

„*Caul. Simpl.* tr. Cæſ.

Bijug. Fr. in *utr.*

In Vtr. *Fr. Fl.* i.

44. De *Sambuco* & *Ebulo duæ aliæ* etiam.

45. Vna habet hæc: PRÆDICAMENTIS BOTANICIS *obſtant* Muſa *Arbor annua*, Sambucus Ebulus.

46. Altera quæ inſcribitur *Species Plantarum*, iſta: Ebulus *per omnia Sambuco ſimilis*, niſi quod *annua* Planta eſt.

47. Sectiunculæ 7. ex parte, 9. 11. 18. & 19. integræ, formatæ ſunt ex alia, cui Tituli: *Arbor*, *Herba*: *Magna diverſitas magnitudinis in Plantis ejusdem Speciei.*

48. Tithymalus Helioſcop. Herba.

TITHYM. *Arbor.* &c.

„ANCHVSAM *Arbor.* P. Alpin. Anchuſam eſſe &c.

„Car. *Arboreus.*

CYAN. &c.

49. Sectiunculam 8. repræſentat tertia ſub Titulo: *Herbæ Arboreſcentes.*

50. Sectiuncula 13. & 16. ſunt ex Scheda quarta, ſubnexæ iis, quæ hic ſectiunc. 27. ex eadem produxi.

51. Sectiuncula 14. debetur Schedæ, de qua hic ſectiunc. 45. dixi.

52. Sectiunculam 15. partim ex eadem, partim ex hac Apographa Incerta expreſſi, unde Aſſertio una & altera ſectiuncula augeri poterit:

53. Scripſit Theophraſtus LACTVCAM *grandeſcere in Arboris æmulationem.* Jul. Cæſ. Scalig. (Exercit. 139. fin.) ADDENDA.

„54. Theophraſtus habet id. Μαλάχη MALVA, Τεῦτλον BETA, „Ἄγνῳ AMERINA, ΠΑΛΙΟΥΡΟΣ, Κίτ]ος HEDERA ὁμολογεμενύως „ταῦτα γίνεται Δένδρα, καὶ τοι Θαμνώδη ἐσίν l. 1. c. 5.

55. Scaligero credo obvium ſe dedit, cum illa ſcriberet, *locus* ex Hiſt. Plant. l. 7. c. 4. qui *Auctori non ſuccurrit:*

„Τῶν δὲ πλατείων (Θριδακινῶν) ἔτω „τινες πλατύκαυλοι γίνονται, ὡς τ' ἐνίας „φασι καὶ Θύρας χρῆσθαι Κηπωρικαῖς.

Inter Latas (Lactucas) adeo quædam Laticaules fiunt, ut aliquos dicant & pro Oſtiis uti Hortorum.

56. Plinius Nat. Hiſt. l. 19. c. 8. circa initium ita ex Græco convertit. „*Lactucæ*, inquit, *Genus Vnum Laticaulis, adeo, ut Oſtiola Olitoria ex his fa-„ctitari prodiderint.*

57. Ceterum & *alia Incerta*, quæ inſcribitur, *Speciei Vnitati non obſtant*, hæc exhibet Germanica:

Baummäßige Gröſſe, und Krautmäßige Kleinheit hindert nicht die Gemeinſchafft der Art in Rauten, Baum-Wieſenklee oder Bärrauten, Geiß-Weinklee, Pappeln.

58. Sectiuncula 17. in Scheda ejusdem cum ea, de qua hic ſectiuncula 41. ætatis, ſic exhibetur:

Herba	Frutex
PORTVLACA Hortenſis	Portulaca Marina, HALIMVS, *Ramis, Ligno ſ. Radix*, imo t. &c.

59. Aſſertionis VII. ſectiunculæ 1. pars unde ſit, ex Annotationis hujus ſectiunc. 45 repetendum. In eadem & ſectiuncula 2. continetur, & 3. exceptis *quatuor ultimis vocibus* a me *adjectis.*

60. In *vetuſtiore* Scheda, cui Titulus, *Genera Plantarum*, ſectiunculæ 1. *reliquum* legitur, *non indicato* tamen *Oviedi loco*, Muzæ, (ſic Arabica vox rectius exprimitur, evitata ſimul quæ per ſ introduceretur Homonymia,) quamvis ſub Platani nomine, deſcriptionem exhibente pleniorem ceteris, Auctori lectis. (Guilielm. Piſo enim nominari potuiſſet, non minus diligenter deſcribens Muzas Hiſt. Nat. & Medic. l. 4. c. 21.)

ADDENDA. 61. MVSA ſive Ficus Indica (creſcit in India, Ægypto, Gvinea, Braſilia, Canaria) *annua* eſt *Planta*, h. e. Caule an. & ſ. t. f. *Radice* tamen *perenni*, *Punicæ* tamen attingit *magnitudinem.*

62. *Ficus Indicæ* nomen *omiſi* propter ſectiunculam 2. *Natalia Muzæ* loca *addat* qui volet. Quod *de magnitudine ad Punicam* comparata Auctor addit, *ex incerta Theophraſti deſcriptione* apud Cluſium hauſerit.

63. *Alia*

63. *Alia vetuſta* inſcribitur: *Arbor non eſt Species*, cujus iſta ſunt:

Arbores non Arboribus valde *cognatæ*, ut *Pithaja*, *Tunæ*. Lobel. adv. 454.

64. Aſſertionis VIII. Sectiuncula 1. eſt ex Scheda, ſi non anno 1634. certo poſt hunc ſcripta. Continet enim Scheda ſimul partem exercitii ſtyli, a diſcipulo quodam, eo anno exhibiti.

65. Item ex hac, unde & 2. & 4. ejusdem credo ætatis, cujus hic ſectiunc. 9. memini:

Obſervandum, an omnes HERBÆ *ante Caulem præter* prima *Bina Folia*, proferant *plura* Folia.

1. forſan *prima Bina Folia* non Rad. ſ. &c.

2. in *Alſine* & multis aliis nulla apparent hujusmodi Folia, ſed *tantum* in illis, *quæ Caulem ſero* prod. ut T. &c.

3. *non* exiſtimo in omnib. *Bina* provenire, ſc. iis quæ *Sigil.* prof. F.

66. Sectiunculæ 3. Scheda inſcribitur *Herbæ Notio.*

67. Sectiuncula 4. *ex duabus* eſt tranſcripta.

68. Vna ἀνεπίγραφος:

Caules Herbarum qui *antic. F.* op. D. H. Scaligeri, ut *Tuſſil.*

69. Altera ἐπιγραφὴν habet hanc: *Herbæ Notio ſec. Scaligerum.*

Caulis interd. *ant F.* ut in *Tuſ.* Obſ. &c.

70. Ceterum in *Incerta Apographa*, *adverſus Guilandinum*, hæc leguntur; quæ cum *ex parte obſcurius* propoſita videri poſſint, contextui ingerere non auſus ſum:

An falſum eſt, quod ait Jul. Cæſ. Scaliger, Stirpes quasdam emittere *Bina Folia*, *priusquam Caulem*, quia Folia illa Caudici adhærere videntur? *A. O.* Non negandum tamen, Folia Radicalia emitti ante Caulem vel Caules.

71. Ipſe *Guilandinus* fatetur implicite, *Herbarum* quarundam *Radices* emittere *prius Folia* quam Caulem. *Ergo* per aliquod *tem-*

pus consistet *Stirps* illa in *sola Radice*, ideoque erit Κύημα eadem ratione, qua Alternans Κύημα est Κύημα.

72. De *Tritico* testatur Experientia, si *Culmi* atterantur, vel *resecentur*, Radicem denuo *novos* Culmos *fruticare*.

73. Deinde Triticum surgit *Culmo multiplici*, ergo.

74. *Autographa* quoque sed recentior sub Titulo *Thesium* habet ista ad hanc Assertionem facientia:

„*Herbam* ab Arbore, Cremio, Frutice distinguit Scaliger, eo di-„ scrimine, quod *præter Bina prima Folia e Seminis Pulpa prodeuntia* „(quid si e Bulbo vel Talea?) *plura immediate e Radice producit Folia* „(non mediante Stipite) p. 465.

75. *Tribuatur* itaque *nomen* aliquod *commune* tribus istis, verbi gr. Planta Radice non Foliosa sive Ἀφυλλόριζος, ut Herba sit Ριζόφυλλος, sive ante Caulem Foliosa.

76. Assertio IX. expressa est *ex Bunkiana*.

77. Assertio X. in *Scheda* proxime *ante Bunkianam nominata* sequitur ea quæ inde producta sunt.

At ea *quæ C.* &c.

78. *Herba* proprie dicta, quæ *Stipitem post* { *eodem anno* / anno *sequenti* } *Folia*, Stipitem vel Stipites { admodum *fero*, ut *Vmbilicus Veneris*.

ADDENDA. Assert. 8.

79. Assertio XI. debetur Schedæ *Apographæ Incertæ*, quam modo dixi.

Verum hoc potissimum objici Guilandino potest, si Simplicitas & Mult. &c.

80. Assertio XII. effecta est *ex duabus Autographis*, quarum una sub Inscriptione hac: *Corollaria Phytoscopica*, continet sectiunculam 1. usque ad Δεπτ. & 3; altera Patavina ἀνεπίγραφος 2dam inter hæc:

81. *Ruellius tribus* tantum *Summis Generibus* Plantarum Naturam comprehendit, *Arboribus*, *Fruticibus*, *Herbis*.

Arist. l. de Pl. hisce 4. *Arborib.* Fruticib. H. O.

Theophrastus Arb. Frut. Suffrut. & *Herbis*.

82. OR-

82. ORDINEM harum Assertionum quod attinet, *a Vocabulis abjiciendis* orsus, progredior *ad Arborem & Fruticem*, ab his ad *Herbam*, id est a Plantis Perennibus ad non Perennes, sive *a magis apparentibus ad minus* apparentes. *Quomodo* Auctor *Folia*, tanquam Partes magis apparentes, *præfert ceteris* Plantæ Partibus, Fragm. hujus c. 2. aff. 1. sectiunc. 2.

83. Accedit, quod *Arborum non ita multæ Species* sint, uti Herbarum. *Qualis ratio* Auctori etiam *in Ordine Similarium* placuit Part. 2. sect. 2. c. 4. aff. 1. sectiunc. 3.

84. Multitudinis singularum Partium & *Magnitudinis* argumenta in præsens non tangam.

VI.

DE FRAGMENTI I. CAP. II.

1.

Assertionis I. sectiuncula 1. *ex Autographa, mediæ* credo *ætatis.*

2. Sectiuncula 2. si excipias comma ultimum, est *ex Patavina*, quæ *ex Spigelii Methodi Herbariæ* l. 1. c. 55. & 56. has Propositiones collegit, nonnihil ab Auctore interpolatas:

„3. *Species*, quæ *inter multas Genere participantes media* est, *prius* „*ostendenda* (vel quæ est frequentior iis in locis.)

„4. *Plantæ perfectæ prius quam imperfectæ* ostendendæ sunt, quia „*ob Partium Varietatem* facilius discernuntur.

„5. Eædem *Florentes* ostendendæ sunt, quia *Superiora* Plantarum „*Genera* ex *Flore* & *Fructu* pulcre constituuntur secundum Cæsalpinum. „(Ego autem *potius* Fol. &c.

„6. *Hortos Hiemales voco Libros, in quibus Plantæ siccæ Chartis ag-* „*glutinatæ conseruantur,*

7. *Comma* vero *ultimum* & sectiunculæ 3. pars unde sint, jam dixi annot. 2. sectiunc. 6. Pars vero, quæ *de Seminibus* est, *a me formata* fuit, ex Scholii subjecti sectiunc. 2. *Generalior* nempe Propositio ex Specialiore.

8. *Autographam* tamen hanc *reperio:*

Quæritur, *utrum*, *Folia* (Laub,) *an Flores* sint *priores* in Planta. *Illa Durabiliora, Hi Pulcriores, Teneriores.*

9. Nam *Semen non* potest esse *Finis*, nisi petamus Principium.

10. Quæ-

10. Quædam Plantæ *Semen* habent *ſine Flore*. Ita quidam toti dediti.

11. Quædam *Florem* habent *ſine Semine*. Naturaliter nulla.

12. Quædam *Florom ſejunctum a Semine* ut in *Corylis*, ne quis putet, gaudium Venerium eſſe potiſſimum.

13. Sectiuncula 4. & 5. exceptis Parentheſibus debentur *huic Autographæ*: *Floris* & *Semin*, ſ. *magis* cogn. arguit S. &c.

14. *Parentheſes* vero iſtas, ut Auctor intelligeretur, accepi *ex duabus Schedis Obſervationem de Potamogetone* continentibus, quas circa idem tempus, quo proxima, ſcriptas tum literarum ſimiles ductus, tum atramentum idem ſignificant.

15. Hoc autem admonendus es, Lector, Potamogetonem Dodonæi intelligi, quæ *altera* eſt *in editione Latina vetuſtiore* anni 1583.

16. Quæ enim 1616. auctior prodiit, ejus Potamogeton *altera Auguſti foliæ* Auctoris videtur reſpondere, quemadmodum *Incubans* reſpondet *primæ* utriusque editionis.

17. SCHOLION eſt *ex quatuor Autographis diverſæ*, ut videtur, *ætatis*.

18. Sectiuncula 1. ex qua accepta eſt, *Corculum Seminis* inſcribitur.

19. Sectiuncularum 2. 3. 4. 5. Scheda ἀνεπίγραφος hæc eſt:

Quom. Cæſalpin. Fic. in Ord. &c.
Vtrum etiam Corc. G. *Samb.* (q. T. in uno Ac.) ſ. d. vergat.

20. Sectiunctula 6. excipit 1mam in eadem (*Corcul. Sem.*)
In *Pulpa* lat. Sem. *Berb.* &c.

21. Sectiunculæ 7. *initium ex eadem:*
In *Tomento Pop. Nigræ.*
Sed *reliquum ex* alia, vel anno 1635. vel certe poſt id tempus ſcripta (impreſſa enim Theſ. aliquas Hagemeieri continet.) Titulus ei: *Plantæ Mas*, *Femina*, ubi de Populo Nigra:

22. Seminibus adeo parvis, ut viſ. &c. Confer quæ infra dicemus ad Fragm. 4. C. 4. aſſert. 7. ſectiunc. 16. & 17.
Sectiuncula 8. ex alia anni 1648. menſ. Junii, ubi hæc:
In nonnullis ob Exilitatem ægre diſcernitur Sit. Fl. r. Fr. ut in *Syr. Cær.* ubi *Per.* &c.

23. Aſſertio II. in *Autographa paulo aliter* formata eſt:

Dum Medici in Pl. n. & ſub Gen. digerend.
modo F. c. ut in *Moly V.* Bauh.
modo præf. *Od.* & *S.* ut in *Botry M.* &c.
eſt Soph. &c.
Inter *Valerianas* refert. C. Bauh. aliquot Sp. *Inod.*

24. Aſſer-

24. Assertio III. *ex variis* Schedis coaluit. Sed abrumpendæ & hic sunt Annotationes.

25. Pauca tantum dicam de Fragmentis Reliquis.

VII.

DE FRAGMENTO II.

Pleræque Schedæ sunt *Autographæ* hic, *Velandiæ* tamen *duæ* etiam adsunt.

VIII.

DE FRAGMENTO III.

Vsurpatæ hic fuerunt *pleræque Autographæ, Patavinæ & aliæ, paucissima* ex iis, quæ in *Collegio Phytoscopico excepi.*

IX.

DE FRAGMENTO IV.

Plurimæ Schedæ hic sunt *Autographæ, multæ Velandiæ.*

X.

DE FRAGMENTO V.

1.

Assertio I. est *ex Velandia* Scheda *Apographa.*

2. Assertio II. ex *duabus* itidem *Velandiis Apographis,* quarum una inscribitur *de Plantarum vi discretiva in Attractione*, & continet sectiunculam 1. 2. 3. 4. excepto ultimo commate, 6. 7. si excipias exempla, 14. præter Parenthesin primam a me factam, cum in Scheda l. 3. simpliciter indicaretur, & denique sectiunc. 15.

3. Altera, sub Titulo *de Plantarum Excrementis* una cum Signo manus, sectiunculam 5. & 4tæ comma ultimum, & repetita sectiuncula 6. & 7mæ parte, sectiunculam 8. 9. 10. 11. 12. & 13. exhibet.

4. SCHOLII sectiuncula 1. & 2. in *Apographa proxime dicta* annectuntur Assertionis præcedentis sectiunculæ 13.

5. *Autographa*, cui Titulus: *Plantarum meminit Aristoteles in lib. de Animalibus, ætatis,* ut videtur, *recentioris*, locum ex l. 2. Part. An. repetit, & sectiunculis reliquis absolvitur.

6. *Involucrum* autem ejus & sequentium inscribitur: ARISTOTELIS DE PLANTIS DOGMATA.

7. Assertio III. ex *Autographa ejusdem* cum præcedente *ætatis,* quæ Titulo: *Plantarum in parvis Naturalib. meminit Aristoteles,* subjungit hæc:

„L. de Vita c. 1. (551. C.) *Radices Plantis sunt Oris loco.* C. 2. de „*Apophyteusi,* ut & l. Long. Vitæ c. ult.

8. L. Long. Vitæ in fin. ubi *male red. Cauf.* LONG. &c.

9. SCHOLII ſectiuncula 1. 2. 3. 4. 5. eſt ex *æquali* prioribus *Autographa*, cui Titulus: *Plantarum Vita.*

10. Sectiuncula 6. in *æqualis Autographæ* fine inſcriptæ: πυθμὴν, *Cordi analoga in Plantis.*

11. Sectiuncula 7. 8. 9. 10. 11. excepta Periodo poſteriore, fere integra ex eadem, ſed Philoſophorum ætatibus non diſtinctis, *Dioſcoridem* Ariſtoteli & Theophraſto *præmittit.*

12. Alia æqualis omnia fere repetit.

πυθμὴν (ἀπὸ τῦ πύθ. i. e. putr. Euſtath.) fundus.
Dioſc. l. 1. c. 133.
Theophr. Cauſ. l. 3. c. 18.

„13. Ariſt. Gen. An. l. 1. c. 20. ἐξ ἑνὸς &c. ὡς πυθ. (ſed plures Caules ex „un. F.) ὥσπερ &c.

14. Sectiuncula 12. *ex alia* æquali.

15. Sectiunc. 13. in fine *proximæ ab antecedente.*

16. De *Ordine nihil* attinet monere.

III.

DE CAVSIS NON CONTINVATARVM ANNOTATIONVM AD HANC SECTIONEM.

Cum Lectorem *ſatis cognoviſſe* exiſtimem, *quomodo in Schedis verſatus* fuerim, & præterea *nimis extenderentur* Annotationes, præſertim cum *parum* illarum *tædium* aliis jucundioribus *Obſervationibus* vel *Correctionibus minui* poſſit, *quam* forte in Annotationibus *ad Sectionem II.* factum eſt, *malui* hic *abrumpere*, quam nimis in hujusmodi ſcrupuloſus fieri.

FINIS.

IOSEPHI DE AROMATARIIS,

ASSISINATIS,

FAVORINI FIL.

EPISTOLA

AD

BARTHOLOMEVM NANTI

DE

GENERATIONE PLANTARVM

EX

SEMINIBVS.

PRÆSTANTISSIMO

ORATORI,

BARTHOLOMEO NANTI,

Philoſ. et I. V.D.

IOSEPHVS DE AROMATARIIS FAVORINI F. S.P.D.

ERVDITISSIME Nanti, libros de generatione, quos multis abhinc annis moliebar, non conſcripſi; nimium diſtractus ob affluentem numerum ægrotantium nobilium, curæ meæ commiſſorum; & ob nimiam corpuſculi mei imbecillitatem, quæ longas vigilias & labores, renuit. Adnotabo nihilominus breuiſſime per capita quædam potiora attinentia ad plantarum Semina; vt niſi ſatisfaciam, paream ſaltem tibi. Et erunt ea ipſiſſima, quæ ſæpius ore alias explicavi. Addam & ea duo, quæ de ovis quæſiviſti, Poterunt forſitan quæ narrabo, nimium prorſus nova videri multis, & ab humano conceptu aliena nimium: verum non quidem tibi, qui nonſolum alias benigne audiviſti; ſed optime noſti, hominum ingenia rebus accommodanda eſſe, non quidem contra; & antiquiſſima extare quæcunque ſemper eodem prorſus modo natura præſtitit, cognoverintne homines vel non. Conſcribam alias conceptos de generatione libros, in quibus multa forſitan ultra communem opinionem enarrabo, non diſcrepantia (vt credo) a rei natura. Nec forſitan longum valde tempus ab hac epiſtola diſtabunt. Hoc interim ſat erit hæc pauca ſignare:

Plantarum vocata ſemina non eſſe ſemina.

Et non habere vim, actu (vt dicunt) vel potentia generandi plantam.

Sed cum poſſint haec obſcura nimium exiſtimari multis, aperiam rem clarius;

1. Plantæ determinatis temporibus prolificum ſemen generant; animalium ſeminibus proportione reſpondens; ex materia quadam ſpiritibus commixta.

2. Illud autem excernunt in vocatis ſeminibus; veluti in parvis uteris, vel (ſi cum Empedocte loquaris) in ovis arborum. (*a*)

3. In locis ſpiritus concluſus ſubditam materiam fortius aggreditur, & novo ſemper affluente ſpiritu vivifico domat adeo, ut ex ejus potiori parte parviſſimam plantam revera generet, determinationis organis diſtinctam & conformatam & vera vivificet plantali vita: Reliquam vero partem releget in alimendum aſſumendum ab ipſa effigiata & conformata planta, &c.

4. Parva, quæ gignitur planta in cognominatis ſeminibus, vel gignitur qua parte pediculus adhæret: vel prorſus contra: vel alio quodam modo.

5. Quæ gignitur qua parte pediculus adhæret, exporrigit ad pediculum radices, folia autem ad apicem.

6. Quæ vero gignitur in apice: folia extendit pediculum verſus: radices autem ad apicem.

7. Nec deſunt alii modi.

8. Parva hæc planta, ex quo die gignitur, vivit, nutritur, augetur; & determinato tempore decreſcit, non aliter ac animal ſenectute laborans: ac tandem moritur, niſi determinato loco & tempore ſeratur.

9. Plurimæ harum plantarum, quousque extant in vocatis ſeminibus latentes, nutriuntur per adnatas quasdam (ut ita dicam) umbilicales vias.

10. Vnde plantarum vocata ſemina quæcunque jam genitam & conformatam plantam obtinent, ſunt fœcunda.

11. Quæ vero non habent, infœcunda prorſus extant: nec ullo amplius remedio fœcundari poſſunt, ſi deciderint a planta.

12. A vocatis igitur ſeminibus debito loco ſatis naſcitur planta, non gignitur.

13. Ge-

(*a*) Confirmata hæc, uti alibi, ſic etiam in Experimentis de Plantar. Generat. legimus, quæ edidit *Iacob. Logan.* Lugd. Bat. 1739. in 8vo.

13. Generatio fit ope vocatæ concoctionis.

14. Ortus fit cum recrudatione plantæ, & concoctione assumti nutrimenti.

15. Pro plantarum ortu, vocata semina lac generant, ut ita dicam, ex ea parte, quæ ad nutriendum destinata fuerat, & congeneo attracto humore; ad faciliorem inde nutritionem & auctionem.

16. Orta planta, non amplius a vocato semine recipit præparatum alimentum nisi parum: sed a terra alioue proportionato loco.

17. Nec amplius per adnatas vias, nisi ut diximus parum: sed per radicem sugit, non aliter ac animal, quod primo per umbilicales venas creditur nutrimentum capere, exortum vero per os assumit.

Hæc sunt pauca veluti semina dicendorum in libr. de generatione, quatenus ad plantas ex seminibus ortas attinet. Ex quibus facillime colligitur (si vera sunt ut credimus) quam vane agitentur quæstiones quotidie, dum quæritur. Quomodo vocata semina, ab arbore aliisve plantis jam excerpta, debito loco sata novam plantam generent. Anque adsit in ipsis forma plantæ nec ne? Asserentibus nonnullis formam ibi esse in potentia tantum: nonnullis vero affirmantibus, non adhuc extante organizatione, vere adesse formam, ut dicunt, actu; quæ sibi ipsi domicilium paret; Non aliter, ac si forma plantarum esset quid vere separatum, ut dicunt existentia, utens materia, tanquam lignis ad nauem fabricandam. Essetque forma existens realiter, rei tamen realiter non formatæ; magis quam nauta non navigii nauta. Nec non aliæ inextricabiles petitiones, excitatæ ad humanum ingenium labefactndum, & e recta philosopandi via deturbandum. Quod autem attinet ad ova gallinarum; existimamus equidem, pullum in ovo delineatum esse antequam foveatur a gallina. Et credimus augeri calido materno, non solum tanquam a fouente, verum partim etiam tanquam a materia nutriente; quod & aliis quibusdam animantibus ab aëre commune contingere putamus; veluti in libr. de generatione animalium, Deo dante, enarabimus. Vale, meque ut soles ama. Dabam Venetiis Pridie Calend. Octobr. CIↃ IↃCXXV.

FINIS.

ERRATA,

Serius obſervata, & ſi quæ alia B. L. corriget.

p. 5. lin. 4. φυλὸν, lege φυῖὸν.
p. 6. lin. 10. in: lege in)
ibid. in not. lin. 5. diſſertatione adde de fungis.
lin. 6. 8vo lege 4to ibid. Aborrtus, lege Abortus.
lin. 7. formalis lege formulis.
p. 12. lin. 9. quosdam lege quasdam.
lin. 30. AC lege AB.
p. 22. not. lin. 3. copioſis lege copioſius.
p. 31. lin. 14. Llii lege Lilii.
p. 35. not. (***) lin. 1. variegalo, lege variegato.
p. 44. lin. 5. uti lege (uti,
p. 45. lin. 14. quolihet lege quolibet.
p. 50. lin. 4. Juugius lege Jungius.
ibid. lin. 9. litreis lege litteris.
ibid. lin. 17. foliacci lege foliacei.
p. 54. lin. 16. conjuugat lege conjungat.
ibid. lin. 23. occapat lege occupat.
p. 55. MONENDTM lege MONENDVM.
ibid. lin. 37. invidubit lege invidebit.
p. 74. lin. 22. fructifero adde radice tamen perenni.
ibid. lin. 24. Epitom. adde Libr. 2.
p. 75. lin. 24. foret, lege foret?
p. 76. lin. 21. pulchritudiue lege pulchritudine.
p. 77. l. 18. ſuut lege ſunt.
p. 79. lin. 28. & 29. ducles lege dulces.
p. 80. lin. 8. c. 1. aſſert. 1. lege Part. 1. c. 3. aſſert. 1.
p. 84. lin 10. IVXTA lege SECVNDVM.
p. 91. lin. 17. hahent lege habent.
p. 99. lin. 12. Lanuguine lege Lanugine.
p. 117. lin. 7. IVXTA lege SECVNDVM.
p. 141. lin 7. Cantone lege Catone.
p. 142. lin. 12. conceptocula, conceptacula.
p. 146. lin. 2. PLANDARVM lege PLANTARVM.
lin. 4. NVTRIMENTA leg. NVTRIMENTI.
p. 148. lin. 2. γεοφὴν lege τεοφὴν.
ἀνμελίςκεται lege ἀναλίςκεται.
p. 149. Sch. 3. lin. 3. explicate lege explicare.
p. 150. lin. 5. mojores lege majores.
p. 153. lin. 5. Semiua lege ſemine.
p. 156. Aſſ. 7. lin. 1. qaod lege quod.
p. 176. lin. 4. florom. leg. florem.

*** *** ***

#19437